

gemeente

HORST
A/D
MAAS

JAARSTUKKEN 2018

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	5
1.1 Leeswijzer.....	7
1.2 Financiële samenvatting.....	9
1.3 Kerngegevens	17
JAARVERSLAG	19
2.1 Programmaverantwoording	21
1. Bestuur en dienstverlening.....	25
2. Regionale samenwerking en economie	35
3. Sociaal domein	43
4. Ruimte, wonen en mobiliteit	55
5. Financiële situatie.....	73
Algemene Dekkingsmiddelen	77
Overhead.....	81
Vennootschapsbelasting	83
Onvoorzien	85
2.2 Paragrafen.....	87
A. Lokale heffingen.....	89
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	105
C. Onderhoud kapitaalgoederen	113
D. Financiering	117
E. Bedrijfsvoering	125
F. Verbonden partijen	133
G. Grondbeleid	163
H. Ombuigingen.....	167
I. Wet revitalisering generiek toezicht.....	169
J. Omgevingswet.....	173
JAARREKENING	175
3.1 Overzicht van baten en lasten in de rekening	177
a. Totaaloverzicht lasten en baten per programma.....	178
b. Begrotingsrechtmatigheid.....	179
c. Aanwending geraamd bedrag voor onvoorziene uitgaven	185
d. Overzicht incidentele lasten en baten	187
e. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	189
f. Wet normering topinkomens	191
3.2 Balans.....	193
a. Balans per 1 januari en 31 december 2018	193
b. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	196
c. Toelichting op de balans.....	201
d. Overzicht grondexploitaties	215
e. Overzicht gewaarborgde geldleningen.....	217
3.3 Sisa.....	219
3.4 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld	221
BIJLAGEN.....	223
4.1 Overzicht restantkredieten met toelichting	225
4.2 Griffierekening	229

ALGEMEEN

1.1 Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2018. Deze jaarstukken geven u een indruk van wat er in 2018 allemaal is gerealiseerd van de voornemens die in de begroting 2018 en de bijstellingen in de loop van 2018 zijn opgenomen. De jaarstukken zijn het sluitstuk van de jaarlijkse planning- en controlcyclus over 2018. Daarnaast dienen zij ook als uitgangspunt voor het opstellen van de kaderbrief 2020 en de eerste bijstelling van de begroting 2019.

De jaarstukken zijn opgebouwd uit vier onderdelen:

- Algemeen
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Bijlagen

Het algemene deel bevat deze leeswijzer, de financiële samenvatting en de kerngegevens. Het jaarverslag gaat in op de beleidsinhoudelijke realisatie en de jaarrekening op de financiële realisatie over 2018.

Getallen worden in het hele boekwerk weergegeven op duizendtallen tenzij anders aangegeven. Positieve bedragen zijn baten of een voordeel en negatieve bedragen zijn lasten of een nadeel.

Jaarverslag

Het jaarverslag met de programmaverantwoording is de verantwoording over het gevoerde beleid in 2018 per programma. Verder wordt in afzonderlijke paragrafen meer uitgebreid verantwoording afgelegd over relevante beleids- en beheersmatige aspecten.

Aan het slot van elk programma is een financieel overzicht opgenomen, met daarin vermeld de lasten en baten als ook de stortingen en aanwendungen van de reserves die betrekking hebben op het betreffende programma. Daarna volgt een analyse van het resultaat van het programma. In de analyse worden de cijfers gepresenteerd rekening houdend met de mutaties in de reserves, onderverdeeld naar taakvelden, waarbij verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie groter dan € 50.000 worden toegelicht.

De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de rekening op een aantal belangrijke onderdelen. Deze kunnen beleidsmatig van aard zijn (weerstandsvormen), maar ook beheersmatig (onderhoud kapitaalgoederen). De paragrafen A t/m G zijn voorgeschreven. Hieraan zijn drie paragrafen toegevoegd:

- Paragraaf H: Ombuigingen
- Paragraaf I: Wet revitalisering generiek toezicht
- Paragraaf J: Omgevingswet

Jaarrekening

In de jaarrekening vindt u een totaaloverzicht van de financiële gegevens die horen bij het gerealiseerde beleid. Het onderwerp begrotings-rechtmatigheid wordt toegelicht in 3.1 programmarekening. Daarna volgt de balans per 31 december 2018 met de bijbehorende toelichtingen. In de toelichting op de balans wordt ook de vermogenspositie van de gemeente geschetst.

Wie vooral geïnteresseerd is in de realisatie van beleid kan rechtstreeks in het jaarverslag naar het betreffende programma of de betreffende paragraaf gaan. De financiële analyse en de toelichting op de afwijkingen van de programma's zijn terug te vinden in het jaarverslag. Wie vooral geïnteresseerd is in de financiële positie van de gemeente en analyses van het verloop hiervan, kan dit terugvinden in de jaarrekening.

Bijlagen

In dit onderdeel zijn diverse aanvullende gegevens op detailniveau opgenomen.

1.2 Financiële samenvatting

Gerealiseerd resultaat 2018:

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2018 bedraagt € 2.598.000 voordelig.

Bij de resultaatbepaling dienen stortingen in, en onttrekkingen aan reserves, in eerste instantie buiten beschouwing te blijven. Uit de gerealiseerde baten en lasten per programma en de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen volgt het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten.

Uit het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves volgt vervolgens het resultaat.

Resultaat 2018: (+/+ = voordeel, -/- = nadeel):

<i>bedragen x € 1.000</i>	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
	2018	2018	2018
Totaal saldo van baten en lasten	-665	-4.524	-230
Mutaties in de reserves	774	5.924	2.828
Geraamd en gerealiseerd resultaat	109	1.401	2.598

Verloop begroting 2018:

Hieronder volgt een overzicht van het verloop van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2018 (primaire begroting 2018) naar de begroting na wijziging 2018. De begroting na wijziging is inclusief alle door de raad genomen besluiten tot bijstelling van de budgetten.

De mutaties zijn al eerder toegelicht in de afzonderlijke raadsvoorstellen en besluiten of in de 1^e of 2^e bijstelling in de loop van 2018.

<i>bedragen x € 1.000</i>	2018		
	Lasten	Baten	Saldo
Primaire begroting	-96.759	96.868	109
Vastgestelde begroting 2018 d.d. 31 oktober 2017	-96.759	96.868	109
Invoering Omgevingswet	-414	450	36
Vaststelling bestemmingsplan Kerkeveld P2 Horst	-135	135	0
Maasveren bijstelling begroting 2017	23	-23	0
Hafabra onderwijs	-15	0	-15
GKM Bijdrage	-40	40	0
Bijdrage 800 jaar Horst inclusief garantstelling	-503	503	0
Bijdrage in het opsporen en ruimen van explosieven uit WOII	0	113	113
afvalbegroting aansluiting	-84	55	-29
Gebiedsontwikkeling de Peelbergen	-330	330	0
Krediet Gasthoes en de binnenstedelijke vernieuwingen Centrum Horst Zuid	-1.500	1.500	0
Verstrekking Revolverende Kredietfaciliteit ontwikkelbedrijf	-25	82	57
Eerste bijstelling 2018	-4.293	4.177	-116

Wijzigingen vóór MJB 2019-2022	-11.723	11.704	-19
Uitvoeringsplan accommodatiebeleid Evertsoord	-100	100	0
Verzoek om investeringssubsidie Stichting Het Beukenhof in America	-129	41	-88
Tweede bijstelling 2018	-10.420	11.676	1.256
Herziene Perspectievennota maatschappelijke accommodaties	-45	45	0
Afvalbegroting 2018-2022	-54	150	96
Onttrekking aan de openbaarheid van het perceel Horst sectie T nr 401 Lottumseweg	-9	9	0
Vaststellen bestemmingsplan Zwarte Plakweg America	-165	165	0
Tekort Sociaal Domein aanvullende uitkering	-407	407	0
Afdracht GKM en bovenwijkse voorzieningen bestemmingsplan Melatenweg Horst	-97	97	0
Totaal begroting na wijziging 2018	-127.224	128.624	1.401

Een toelichting op hoofdlijnen op het verschil tussen het saldo begroting na wijziging 2018 en het gerealiseerde saldo i.c. € 1.197.000 voordelig is onderstaand opgenomen.

Taakvelden	Bedrag
0.4 Ondersteuning organisatie	1.124
0.5 Treasury	243
0.7 Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	318
0.8 Overige baten en lasten	-233
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	218
7.2 Riolering	-323
2.1 Verkeer en vervoer	-221
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	152
6.3 Inkomensregelingen	487
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-969
7.4 Milieubeheer	215
Overige taakvelden	186
Totaal gerealiseerd resultaat	1.197

0.4 Ondersteuning organisatie

Loonkosten, p-vast en p-flex € 627.000 voordeel

Zowel het voordeel op het loonkosten- als het werkdrukverlagingsbudget kennen voor een deel verplichtingen die al in het jaar 2018 zijn aangegaan en die doorlopen in het jaar 2019.

Daarnaast zijn er voor het jaar 2019 teamplannen opgesteld die een benodigde structurele en tijdelijke formatie kennen. Invulling hiervan kan plaatsvinden indien het volledige positieve saldo op het p-budget voor 2019 beschikbaar wordt gesteld. Ook raken vacatures steeds lastiger ingevuld waardoor een groter beroep gedaan moet worden op ingehuurd personeel. Tot slot weten we ook dat de komende jaren een aantal medewerkers met pensioen zullen gaan, waardoor we ervoor kiezen om nu al nieuwe (junior) medewerkers aan te nemen om zo een goede overdracht te kunnen waarborgen. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Deze hogere kosten kunnen ten laste van dit voordeel worden gebracht.

Overige organisatiekosten € 302.000 voordeel:

- Er is budget beschikbaar voor de inzet van WSW personeel. Dit budget is maar ten dele aangewend omdat er als gevolg van veranderende wetgeving maar op beperkte schaal WSW personeel ingezet is geworden (€ 83.000 voordeel).
- De gemeente Horst aan de Maas voldoet aan de verplichtingen om te komen tot invulling van garantiebanen in het kader van de Participatiewet. Doordat invulling gedurende het jaar heeft plaatsgevonden en er extra loonsubsidie is ontvangen, is er een positief saldo op het beschikbare budget. Ook is er binnen het beschikbare budget rekening gehouden met toekomstige extra verplichtingen (€ 28.000 voordeel).
- Werving en selectie heeft voornamelijk plaatsgevonden via de regionale website Banenplein Limburg en sociale media. Hierdoor is er minder gebruik gemaakt van de traditionele kanalen als kranten, tijdschriften en werving en selectiebureaus (€ 22.000 voordeel).
- Het Arbobudget voorziet in zowel de kosten van de bedrijfsarts alsook arbo-technische aanpassingen (o.a. meubilair en computer hulpmiddelen, etc.). Er is een beperkt beroep gedaan op mogelijkheden van werkplekaanpassingen en hulpmiddelen (€ 37.000 voordeel).
- Mobiliteit en talentontwikkeling. De inzet op het cultuurtraject in het jaar 2018 heeft grotendeels plaatsgevonden met behulp van eigen medewerkers. Daarnaast hebben er een beperkt aantal mobiliteitstrajecten plaatsgevonden waardoor de uitgaven beperkt zijn gebleven (€ 64.000 voordeel).
- Op het gebied van woon-werkverkeer is er minder vergoed als vooraf begroot (€ 17.000 voordeel).
- Op diverse overige posten als inzet stagiaires, reis- en verblijfkosten, salarisadministratie, personeelsactiviteiten, lidmaatschappen, etc. waren er kleine onder- of overschrijdingen. Deze tezamen verklaren het resterende deel van het positieve resultaat op de overige organisatiekosten (€ 51.000 voordeel).

Huur en onderhoud informatisering en automatisering € 71.000 voordeel

Het contract van zaakstelsel van Greenvally is in 2017 opgezegd. De vervanging van het zaakstelsel is nog niet volledig afgerond en heeft voor 2018 incidenteel een voordeel opgeleverd. De verwachting is dat in de 1e helft van 2019 de vervanging wordt afgerond.

Archiefbeheer DIV € 27.000 voordeel

Het budget ad € 27.000 valt vrij en wordt niet overgeheveld naar 2019.

Dienstgebouwen en inventaris € 51.000 voordeel

De aanschaf van nieuw (zit) meubilair is niet gerealiseerd in 2018. Dit staat gepland voor in 2019, het budget zal worden overgeheveld naar 2019 (diverse overhevelingen).

Resterend voordeel € 46.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

0.5 Treasury

Dit betreft het saldo van de financieringsruimte.

Binnen het taakveld Treasury laat dit een voordeel zien van € 243.000. Omdat dit bij de doorrekening van de toe te rekenen rente aan de taakvelden betreft, staat tegenover dit voordeel een nadeel aan de batenkant van de begroting op de diverse taakvelden. Per saldo dus budgetneutraal. Zie ook de analyse van de kapitaallasten onder Algemeen, 1.2 Financiële samenvatting.

Dit voordelig saldo bevat ook extra in rekening gebrachte boeterenten aan derden voor € 34.000, hogere dividendopbrengsten Enexis ten opzichte van de begroting € 13.000 en hoger dan geraamde renteopbrengsten op kasgeldleningen.

0.7 Algemene uitkering/overige uitkering Gem. Fonds

Gemeentefonds € 318.000 voordeel

Bij de decembercirculaire is nog een voordeel van € 368.000 voor het boekjaar 2018 gemeld. Er is geen bijstelmoment voor de begroting geweest om dit daar nog in te verwerken. Daarnaast hebben we per saldo € 87.000 aan nadelige verrekeningen uit voorgaande boekjaren (2015, 2016 en 2017) dit

komt ten laste van het boekjaar waarin ze zich voordoen in dit geval boekjaar 2018. Tevens hebben we in de ontwikkeling van de hoeveelheden in de maatstaven een niet begroot voordeel van +/- € 40.000.

0.8 Overige baten en lasten

Algemene baten en lasten € 400.000 nadeel

In onze begroting is structureel een stelpost opgenomen voor onderuitputting. Deze stelpost bedraagt € 400.000. In de jaarrekening komt deze niet op deze stelpost binnen dit programma tot uitdrukking, maar op diverse andere plekken verdeeld over alle programma's. Binnen dit programma ontstaat hierdoor een nadeel van € 400.000.

Baten en lasten voorgaande jaren € 73.000 voordeel

Op basis van inschattingen zijn in voorgaande jaren rechten en verplichtingen opgenomen. Bij de afwikkeling daarvan in 2018 ontstaat een voordeel van € 73.000.

Stimuleringsfonds € 100.000 voordeel

Er zijn diverse projecten toegekend die uit het stimuleringsfonds worden betaald maar deze zijn in uitvoering. Hierdoor heeft de betaling nog niet (geheel) kunnen plaatsvinden. Naar verwachting zijn de budgetten 2019 en verder niet van voldoende omvang en is een budgetoverheveling van 2018 naar 2019 ad € 60.000 noodzakelijk.

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen

Arbeidsmigranten € 36.000 voordeel

Dit voordeel ontstaat omdat we in 2018 een bijdrage gekregen hebben vanuit de regio begroting van € 45.000.

Bijdrage Regio Venlo € 39.000 voordeel

In deze kostenplaats zitten een aantal zaken die het totale budget beïnvloeden.

- internationale samenwerking: de relatie met Korea is niet intensief geweest in 2018. Hier wordt nieuwe energie ingestoken. Citaverde en het bedrijfsleven zijn inmiddels ook aangehaakt.
- Advieskosten gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Regelmatig zetten we in dit grote project gezamenlijk deelzaken uit, zoals bijv. een plan van aanpak collectief vervoer samen met de gemeente Venlo en de ondernemersverenigingen. Dit project wordt in 2019 geïntensiveerd.
- Innovatiemiddelen Greenport: het is niet altijd mogelijk om innovatieve projecten in aanmerking te laten komen voor de BING-middelen van de regio. Dit omdat hier de koppeling in zit naar de thema's van de campus. We blijven ook innovatieve projecten van ons bedrijfsleven ondersteunen die niet in de BING middelen vallen.

Dit alles heeft geleid tot lagere uitgaven in 2018 van € 39.000 ten opzichte van de begroting maar wordt voorgesteld tot overheveling van deze middelen naar 2019 over te gaan (diverse overhevelingen).

Pacht landbouwgronden € 143.000 voordeel

De minister van Economische Zaken stelt jaarlijks de regionorm en het veranderpercentage voor pachtgronden vast. In de zomer van 2018 werden de pachtnormen voor 2018 gepubliceerd. Het veranderingspercentage is -34%. De pachtprizen worden op basis hiervan met 34% naar beneden bijgesteld. Aangezien de pachtovereenkomsten voor 2018 al liepen wordt de minderopbrengst geëffectueerd bij de nieuwe pachtovereenkomsten in 2019. De pachtopbrengsten dalen hierdoor structureel met € 152.000 met ingang van 2019. Deze tijdige bijstelling zorgt hierdoor voor een positief resultaat in 2018.

Project Zandmaas € 46.000 voordeel

Een hogere opbrengst a.g.v. een exploitatiebijdrage voor de aanleg van infra van € 25.000 en hogere opbrengsten in de exploitatieontvangsten a.g.v. veranderingen in het toegepaste prijsindexcijfer veroorzaken een hogere opbrengst van € 46.000.

Strategische aan- en verkopen gronden € 52.000 nadeel

Het betreft een overschrijding op het budget voor onderzoeks-, taxatie- en notariskosten van ongeveer € 110.000. Hierin zit een haalbaarheidsonderzoek voor de Kasteelruïne, een vergoeding voor PMH BV voor het openbaar gebied Berghem en aanvullende kosten voor de grondruil met ontwikkelbedrijf

Greenport, aanvullende kosten voor de inbreng OMA, kosten aankoop Kleefsedijk Sevenum en diverse andere aanvullende kosten op aan- en verkoop.

Een voordeel van ongeveer € 58.000 op niet begrote verkopen van reststroken (o.a. aan de Loevestraat, de Horsterweg, Weltersweide, Ulsheggerweg en de Broekweg).

Het nadeel is dus het restant van deze kostenplaats na verwerking van de diverse reserve mutaties. Bijvoorbeeld de aanvullende dekking van OMA en de dekking herinrichting parkeerterrein Kerkeveld. Deze zijn voor de kostenplaats (en derhalve voor de exploitatie neutraal).

Resterend voordeel € 6.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

7.2 Riolering € 323.000 nadeel

De kosten van riolering in combinatie met de baten rioolheffing zijn binnen de exploitatie per saldo budgettair neutraal, een zogenaamd gesloten systeem.

De btw mag worden doorberekend in de (kostendekkende) tarieven riolering. Dit is toegestaan omdat gemeenten voor de (compensabele) btw gekort worden via de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Begrotingstechnisch is de BTW een opbrengst die uit de voorziening onttrokken wordt en als opbrengst wordt verantwoord in de exploitatie.

Door het achterblijven van de werkelijk uitgaven en investeringen in 2018 wordt er géén € 666.000 aan BTW onttrokken uit de voorziening maar (slechts) € 363.000.

Per saldo een nadeel voor de exploitatie van € 323.000 in de jaarrekening 2018.

2.1 Verkeer en vervoer

Verkeersmaatregelen € 31.000 nadeel

Voor de gebruikelijke verkeersmaatregelen die worden gebruikt bij het reguliere onderhoud aan bomen met behulp van hoogwerkers zijn strengere eisen van toepassing. De maatregelen zijn hierop aangepast zo dat voldaan wordt aan deze eisen. Het college is hier via een adviesnota over geïnformeerd.

Verkeersregelingen € 13.000 nadeel

Gedurende het jaar 2018 zijn niet geplande kosten opgevoerd die een budgetoverschrijding tot gevolg hebben gehad. Dit betreft:

- Er is een kentekenonderzoek gehouden op de N554 t.b.v. de overname van de provinciale wegen t.w.v. € 6.500
- Er is een bijdrage gedaan aan het parkeerterrein in de Schoolstraat t.h.v. € 5.000
- Er zijn extra uitgaven gedaan voor verkeersmaatregelen tijdens evenementen vanwege de beperkte eigen voorraad.
- Er zijn uitgaven gedaan t.b.v. verkeerstellers vanwege de diefstal en vernieling van een teller.

Wegen en trottoirs € 158.000 nadeel

In de berm bestek 2018 zijn, in combinatie met het leggen van grasbetonstenen de slijtlagen van 2017 opgenomen die niet zijn uitgevoerd in 2017. De extra kosten betreffen de werkzaamheden van planjaar 2017 die uitgevoerd en afgerekend zijn in 2018.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Leerlingenvervoer € 45.000 voordeel

Dit voordeel is een gevolg van het maken van optimale combinaties met de gemeente Venray, Venlo en Peel en Maas en een kleine indexering NEA (0.3%). Daarnaast hebben we zelf kritisch naar alle routes gekeken en deze waar nodig laten aanpassen door de vervoerder.

Subsidies peuterspeelzalen € 52.000 voordeel

De totale subsidie peuterspeelzalen bestaat uit een subsidie voor dagdeel 1 en 2 zijnde een lumpsum budgetsubsidie en een subsidie voor de dagdelen 3 en 4 op basis van werkelijk gebruik. Het voordeel is ontstaan omdat in 2018 veel minder gebruik is gemaakt van dagdeel 3 en 4 dan verwacht. Het bleek dat de eigen bijdrage voor veel ouders een te hoge drempel was. Met ingang van 2019 is de eigen bijdrage verlaagd. We verwachten hierdoor een forse toename van het gebruik van dagdeel 3 en 4 van de peuteropvang.

VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid € 18.000 voordeel

Dit betreft de inzet van middelen die we vanuit het rijk ontvangen in de vorm van een doeluitkering voor Voor- en Vroeg-schoolse Educatie (VVE) speerpunt van ons Gemeentelijk Onderwijs-Achterstandenbeleid (GOA). De middelen zijn niet vrij besteedbaar. Het restantbudget ultimo 2018 maakt onderdeel uit van het verzoek tot budgetoverheveling (diverse overhevelingen) aan de raad bij deze jaarstukken.

Schades schoolgebouwen € 14.000 voordeel

De gemeente heeft de wettelijke plicht om schades aan de schoolgebouwen/terreinen (door bijzondere omstandigheden) te vergoeden aan de schoolbesturen. In 2018 vond voor het voorgaande kalenderjaar gemeentelijke vergoeding plaats voor de kosten van het herstellen van schades aan de schoolgebouwen/terreinen voor primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Horst aan de Maas. In 2017 zijn er ten opzichte van voorgaande jaren verhoudingsgewijs weinig schadegevallen gemeld.

6.3 Inkomensregelingen

Inkomensvoorziening participatiewet € 246.000 voordeel

Het aantal uitkeringsgerechtigden is in de 2e helft van 2018 afgenomen. In 2018 is het aantal uitkeringen afgenomen met ongeveer 12%. Dit leidt tot een afname van de uitkeringslasten. Er zijn in 2018 minder mensen dan vorig jaar in de uitkering terecht gekomen en er zijn meer mensen uit de uitkering naar een dienstverband uitgestroomd.

Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) € 126.000 voordeel

We voeren met aanvragers voor BBZ voor het verstrekken van de leningen goed overleg om een inschatting te kunnen maken over de mate waarop de investering ook rendabel is. Er is dan ook een afweging of de lening terug betaald kan worden. Het voordeel van € 126.000 is ontstaan omdat een groter deel van de verstrekte leningen terug betaald wordt, ten opzichte van het normbedrag waarmee het rijk rekent. De aflossingen die wij ontvangen in verband met verstrekte geldleningen in het kader van de BBZ, dienen wij af te dragen aan het rijk tot een bepaald normbedrag. Alles wat méér dan de norm teruggevorderd wordt, leidt tot een voordeel in onze exploitatie. Deze situatie heeft zich in 2018 voorgedaan, waardoor er een voordeel op de post BBZ ontstaat.

Bijzondere (leen-)bijstand € 80.000 nadeel

In 2015 hadden we te maken met een hoge instroom van statushouders. Aan deze statushouders is leenbijstand voor de woninginrichting verstrekt. De statushouder start meteen na verstrekking met maandelijks terugbetalen. Het maandelijks bedrag wordt ingehouden op de bijstandsuitkering en de looptijd van de leenbijstand is maximaal 3 jaar. Wanneer er na de aflossing van 36 volledig betaalde maandelijks aflossingsbedragen nog een restant bestaat, dan wordt dit conform geldende beleidslijn omgezet in bijstand om niet. In 2018 zien we dat het resterende bedrag van de leenbijstand van statushouders die zijn ingestroomd in 2015, in veel gevallen is omgezet in bijstand om niet. Dit verklaart het nadeel. Dit beleid wordt in 2019 geëvalueerd.

Subsidies armoede- en schuldenbeleid € 81.000 voordeel

Dit betreft middelen voor armoedebestrijding bij kinderen. In 2018 zijn acties uitgezet met o.a. als doel het bereik van gezinnen met een laag inkomen te vergroten. De gevolgen daarvan waren in 2018 al zichtbaar. Zo is het aantal aanvragen bij Stichting Leergeld gestegen met bijna 30%. Naar verwachting zal deze trend doorzetten in 2019 waardoor de uitgaven hoger worden. Door verschillende beleidsterreinen met bijbehorende budgetten te verbinden kunnen we het verschil maken. Armoede is immers niet alleen meetbaar in geld, maar ook meet- en zichtbaar in gezondheid. De budgetten die hiervoor in 2019 en verder beschikbaar zijn zullen naar verwachting van voldoende omvang zijn.

Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) € 36.000 voordeel

Het voordeel wordt veroorzaakt door een (lichte) afname van het aantal IOAW-ers in 2018. Omdat het een regeling betreft voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers, beëindigen deze uitkeringen vooral omdat de uitkeringsgerechtigden de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
€ 32.000 voordeel

Het voordeel wordt veroorzaakt door een (lichte) afname van het aantal IOAZ-ers in 2018. Omdat het een regeling betreft voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, ligt ook hier vooral het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan ten grondslag.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Behandeling met geestelijke gezondheidszorg (GGZ) € 653.000 nadeel

Dit zijn kosten jeugdzorg. We zien dat de uitgaven voor geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen voor 2018 € 140.000 hoger zijn dan de kosten van 2017. Bij de opstellen van de tweede bijstelling 2018 verwachtten we een forse afname van de kosten gebaseerd op de realisatie over het eerste halfjaar. Echter in de tweede helft van 2018 zijn de uitgaven weer toegenomen waardoor de verwachte afname niet gerealiseerd werd. Deze stijging in de laatste maanden van 2018 is het gevolg van nagekomen rekeningen van de eerste helft van 2018, maar er is ook een stijging van het aantal cliënten vanaf de zomervakantie te zien van ongeveer 10%. Ook landelijk is er sprake van een toename van de kosten voor jeugdhulp.

Wonen € 290.000 nadeel

Er is een toename van het aantal jeugdigen dat ondersteuning inclusief wonen nodig heeft. Dit betreft weliswaar kleine aantallen, maar relatief dure trajecten per jeugdige. Deze jeugdigen zijn halverwege het jaar ingestroomd, waardoor ze bij de prognoses voor de 2de bijstelling (medio september) nog niet inzichtelijk waren. Dit heeft geleid tot een gunstige bijstelling van de prognose, die achteraf gezien niet reëel was. In totaal zijn de kosten voor 2018 ongeveer € 100.000 hoger dan in 2017

7.4 Milieubeheer € 216.000 voordeel

Bodembescherming en bodemsanering € 45.000 voordeel

De geplande kosten voor de afsluiting van de saneringswerkzaamheden Gastendonkstraat 50 hebben niet meer plaats gevonden in 2018 maar zullen in 2019 worden uitgevoerd. Het resterende budget van € 45.000 zal via een verzoek tot budgetoverheveling (diverse overhevelingen) worden overgeheveld naar 2019.

Duurzaamheid € 112.500 voordeel

Door de later dan geplande inzet van personele capaciteit op duurzaamheid zijn een aantal geplande projecten in 2018 niet opgestart. Deze zullen in 2019 worden opgepakt. Aanvullend hierop is de uitvoering van het actieplan duurzaamheid. Een aantal van de acties plus bijbehorende uitgaven loopt door in 2019. In 2018 heeft onze gemeente de Europese GreenLeaf Award 2019 gewonnen. Hiervan is in 2018 aan prijzengeld € 52.500 ontvangen. Dit bedrag zal via een verzoek tot budgetoverheveling worden overgeheveld naar 2019. In totaliteit leidt bovenstaande tot een voordeel van € 112.500.

Regionale Uitvoeringsdienst €52.000 voordeel

We hebben in 2018 minder uren afgenomen bij de uitvoeringseenheid Roermond en minder uren expertise ingehuurd van andere RUD partners. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 52.000

Resultaat kapitaallasten (rente en afschrijving)

In de afzonderlijke analyse per programma zijn de kapitaallasten meegenomen. In het hieronder opgenomen overzicht worden de kapitaallasten in totaliteit afzonderlijk geanalyseerd en verschillen > € 50.000 per taakveld worden toegelicht.

Taakvelden	Begroot na wijziging 2018	Realisatie 2018	Vershil
Overige taakvelden	5.731	5.740	-9
Totaal	5.731	5.740	-9

Voorstellen voor resultaatbestemming

In totaliteit wordt € 5.788.000 aan budgetoverhevelingen voorgelegd aan de Raad. Voor een bedrag van € 4.501.000 worden deze gedekt uit overgehevelde claims uit de reserves die hiertoe in het verleden, op grond van een raadsbesluit, zijn geraamd. Dit resulteert in een netto-overheveling ten laste van het jaarrekeningresultaat 2018 van € 1.287.000.

Onderstaand een overzicht van de voorstellen voor budgetoverheveling ten laste van 2018, groter dan € 50.000.

	Baten	Lasten	Saldo
Bruto budgetoverheveling	2.873	-8.661	-5.788
Af: Beschikbare dekkings- en bestemmingsreserves	6.951	-2.451	4.501
Netto over te hevelen budgetten ten laste van 2018			-1.287
Specificatie	Baten	Lasten	Saldo
Actieplan Duurzaamheid		-60	-60
A-plan		-108	-108
GreenLeaf Award		-53	-53
P-flex/P-vast		-627	-627
Schuldhelpverlening		-56	-56
Sanering verkeerslawaaai		-62	-62
Stimuleringsfonds ondernemers		-60	-60
Toerisme incl Leisure Port		-53	-53
Diverse overhevelingen ≤ € 50.000		-208	-208
			-1.287

1.3 Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Grondgebied			
Oppervlakte gemeente (hectare)	19.208	19.208	19.208
Aantal kilometers verharding	3.600.000 m ²	3.600.000 m ²	3.600.000 m ²
Aantal hectare openbaar groen (incl. buitengebied)	774	776	776
Aantal hectare binnenwater	338	338	338
Aantal woonruimten*	18.938	18.900	19.170
Aantal kilometers riolering	491	494	494
Inwoners			
Totaal aantal inwoners	42.272	41.900	42.271
Aantal uitkeringsgerechtigden gemiddeld	357	400	380
Aantal leerlingen	5.901	5.901	6.039
Basis onderwijs	3.425	3.425	3.417
Voortgezet onderwijs	2.476	2.476	2.622
Financiële structuur			
Totaal jaarrekening	€ 129.776.000	€ 96.868.000	€ 116.962.000
Per inwoner	€ 3.070	€ 2.312	€ 2.767
Reserves (per 31-12)	€ 54.017.000	€ 41.361.000	€ 53.788.000
Per inwoner	€ 1.278	€ 987	€ 1.272
Voorzieningen (per 31-12)	€ 13.069.000	€ 11.724.000	€ 13.258.000
Per inwoner	€ 309	€ 280	€ 314
Vaste geldleningen (per 31-12)	€ 64.403.000	€ 58.728.000	€ 58.728.000
Per inwoner	€ 1.524	€ 1.402	€ 1.389
Opbrengst belastingen en retributies	€ 12.399.000	€ 12.551.000	€ 12.954.000
Per inwoner	€ 293	€ 300	€ 306
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 30.624.000	€ 32.143.000	€ 33.194.000
Per inwoner	€ 724	€ 767	€ 785

JAARVERSLAG

2.1 Programmaverantwoording

Bij de begroting 2018 zijn de doelstellingen voor 2018 bepaald. Vervolgens is er per doelstelling aangegeven wat we in 2018 gaan doen om die doelstelling te bereiken. Dit noemen we de maatregelen. In de hieronder volgende programmaverantwoording wordt per programma/beleidsveld aangegeven in hoeverre de doelstellingen en maatregelen in 2018 zijn gerealiseerd.

Toelichting gebruik kleurindicatoren

De beleidsrealisatie (doelstellingen en maatregelen) wordt met kleurindicatoren weergegeven. Per doelstelling wordt door middel van een kleurindicator aangegeven in hoeverre de doelstelling in 2018 is gerealiseerd:

Gebruik kleurindicatoren doelstellingen	
kleur indicator	Wanneer gebruiken
	De doelstelling is tijdig en volledig gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn merendeel groen)</i>
	De doelstelling is gedeeltelijk gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn gedeeltelijk groen en gedeeltelijk oranje)</i>
	De doelstelling is niet gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn merendeel rood)</i>

Per maatregel wordt door middel van 3 kleurindicatoren (kwaliteit, tijd en geld) aangegeven in hoeverre de maatregel in 2018 is gerealiseerd:

Gebruik kleurindicatoren maatregelen Jaarrekening 2018		
	kleur indicator	Wanneer gebruiken
Kwaliteit		De maatregel is nog niet van start gegaan (dus nog geen oordeel over kwaliteit mogelijk)
		De maatregel is inhoudelijk volledig gerealiseerd volgens de oorspronkelijke kaders
		De maatregel is gedeeltelijk volgens de oorspronkelijke kaders gerealiseerd
		De maatregel is niet gerealiseerd volgens de oorspronkelijke kaders
Tijd		De maatregel is tijdig gerealiseerd
		De maatregel is gedeeltelijk gerealiseerd maar nog niet helemaal klaar (nog in uitvoering)
		De maatregel is niet op tijd gerealiseerd (nog niet mee begonnen)
Geld		De maatregel is niet te koppelen aan een budget (dus oordeel over geld is niet mogelijk)
		De maatregel is/wordt gerealiseerd binnen het oorspronkelijke budget
		Het budget voor de maatregel is/wordt licht overschreden (maximaal 25%)
		Het budget voor de maatregel is/wordt flink overschreden (meer dan 25%)

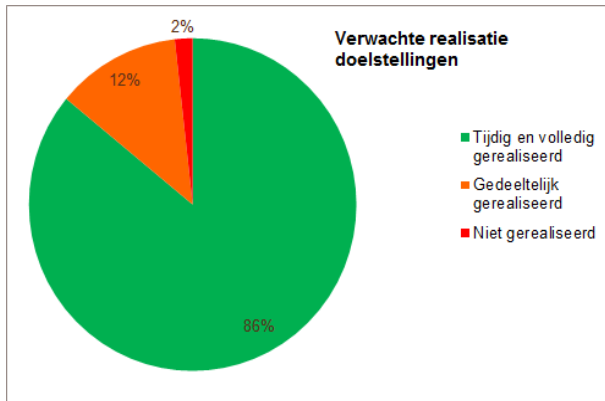
Cijfermatige analyse doelstellingen en maatregelen

Hieronder treft u een korte cijfermatige analyse van de doelstellingen en maatregelen aan.

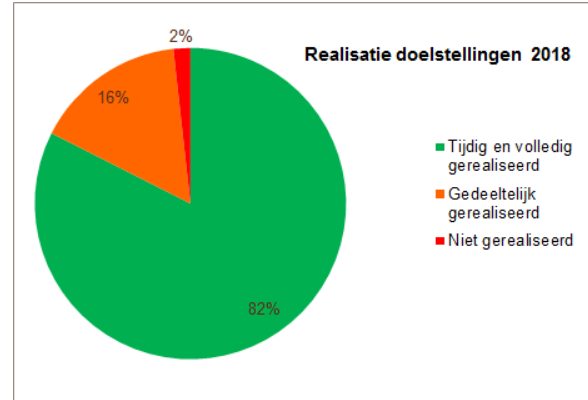
Doelstellingen

Van de 57 doelstellingen die voor 2018 zijn afgesproken, zijn er 47 (82%) tijdig en volledig gerealiseerd en 9 (16%) gedeeltelijk. 1 doelstelling (2%) is niet gerealiseerd. Het percentage groen ligt iets lager dan de verwachte realisatie bij de tweede bijstelling 2018.

Tweede bijstelling 2018

Jaarrekening 2018

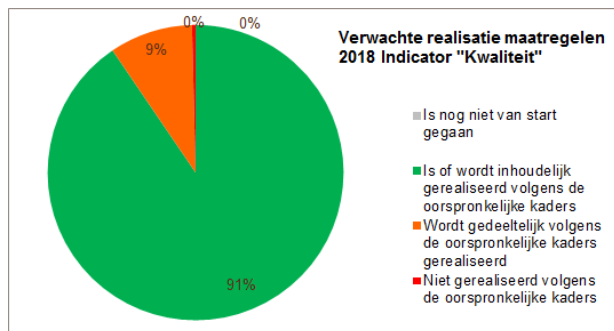

Maatregelen

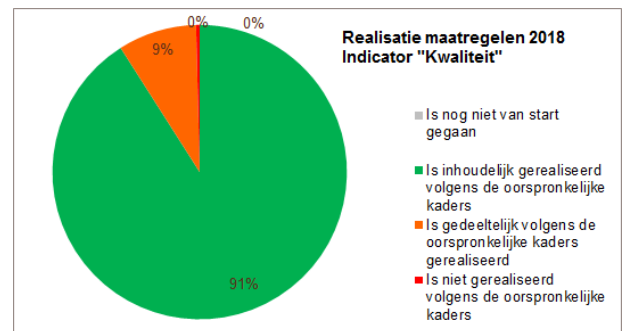
In totaal zijn er 255 maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de gestelde doelen gehaald worden. De realisatie van de maatregelen wordt weergegeven met een indicator voor "kwaliteit", "tijd" en "geld". Hieronder wordt per indicator van de maatregelen aangegeven in hoeverre deze in 2018 zijn gerealiseerd.

Indicator kwaliteit

Tweede bijstelling 2018

Jaarrekening 2018

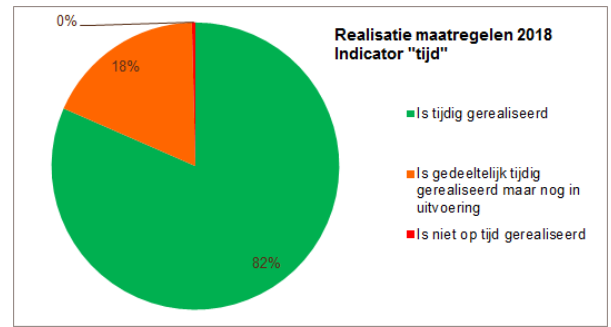
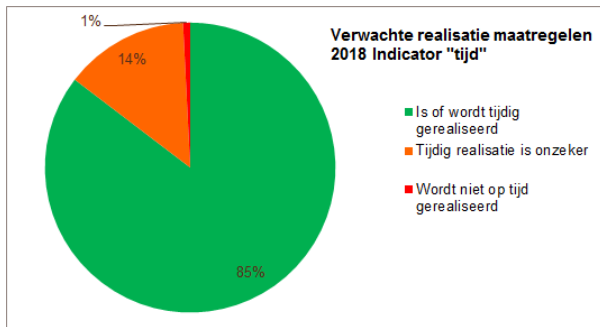

Bij de tweede bijstelling van de begroting was de inschatting dat alle maatregelen volledig (91%) dan wel gedeeltelijk (9%) binnen de verwachte kwaliteitskaders zouden worden uitgevoerd. De werkelijke percentages bij de jaarrekening zijn hetzelfde gebleven.

Indicator tijd

Tweede bijstelling 2018

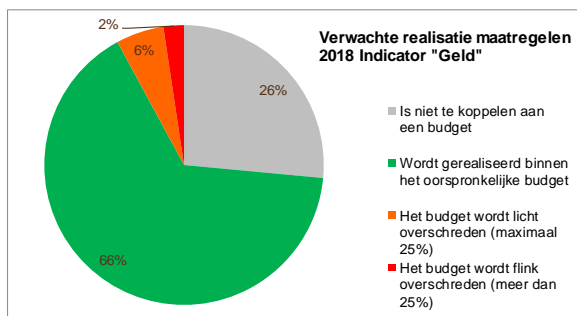
Jaarrekening 2018

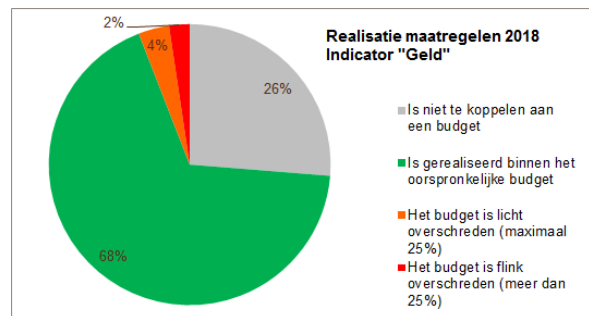
82% van de maatregelen is in 2018 tijdig uitgevoerd en 18% is gedeeltelijk tijdig gerealiseerd maar nog in uitvoering. Het percentages groen ligt iets lager dan bij de tweede bijstelling toen nog verwacht werd dat 85% tijdig gerealiseerd zou worden.

Indicator geld

Tweede bijstelling 2018

Jaarrekening 2018

Er is in 2018 bij 6% van de budgetten sprake van een budgetoverschrijding. Dit is een kleine verbetering t.o.v. de tweede bijstelling 2018 toen de inschatting was dat 8% van de budgetten overschreden zou worden.

Hierbij kan aanvullend worden opgemerkt, dat eventuele budgetoverschrijdingen binnen de bij de begroting 2018 door de raad vastgestelde programmabudgetten worden toegelicht bij de verschillenanalyse. Deze verschillenanalyse per programma is in het jaarverslag bij elk programma na "wat heeft het gekost" opgenomen.

1. Bestuur en dienstverlening

ALGEMEEN

Inwoners en ondernemers zijn goed in staat hun eigen afwegingen te maken en verantwoordelijkheid te nemen. Zij verwachten een gemeente die ondersteunt en economische en maatschappelijke initiatieven bevordert in plaats van afremt. Een gemeente die openstaat voor creatieve ideeën en initiatieven, die het gesprek aangaat en meedenkt. Ook willen inwoners en ondernemers een klantgerichte gemeente die producten en diensten snel en gemakkelijk levert. Een gemeente die dicht bij de mensen staat, weet wat er speelt en hierop inspeelt, en zorgt voor wederzijds vertrouwen.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Bestuur en bestuurlijke samenwerking**
- **Relatie burger en bestuur**
- **Brandweer en rampenbestrijding**
- **Openbare orde en veiligheid**

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

1.1 Bestuur en bestuurlijke samenwerking

Doelstelling

De organisatie stuurt op het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.

Stand van zaken

Met behulp van o.a. (het dashboard uit) Pepperflow hebben en houden we zicht op de realisatie van de doelstellingen. Overall kijkend naar de rapportages in Pepperflow kan de conclusie worden getrokken dat er afdoende sturing aanwezig is.

Dit blijkt ook uit de evaluatie van het collegeprogramma 2014-2018. Hieruit kwam naar voren dat 98% van de doelstellingen geheel of deels is gerealiseerd.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Het Team Concern control adviseert de organisatie en het bestuur bij het inrichten van haar strategie en beleid.			
- We ontwikkelen de Planning & Controlcyclus verder door.			

Doelstelling

Door samenwerking met omliggende gemeenten vergroten wij onze kennis, gezamenlijke capaciteit en efficiency. Hiermee besparen we met ingang van 2018 structureel € 500.000.

Stand van zaken

De besparing op de taakstelling is niet realiseerbaar gebleken aangezien er bij de samenwerkingspartners geen gelijke financiële focus is.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We werken samen op het gebied van bedrijfsvoering met de gemeenten Venlo en Venray en regio Noord-Limburg			
- We werken samen op het gebied van informatiebeveiliging.			

Doelstelling

We hebben een efficiënt en effectief democratisch functionerend bestuur.

Stand van zaken

In het 1e kwartaal van 2018 zijn de interne workshops gehouden om de kwaliteit van de raadsvoorstellen te verbeteren. De raad heeft op 17 april uitgesproken om naar een andere vergaderstructuur te gaan, waardoor o.a de besluitvorming effectiever en efficiënter wordt.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De besluitvorming van de gemeenteraad wordt verder geoptimaliseerd zonder daarbij de kwaliteit van het debat uit het oog te verliezen.			
- We geven de raad een opdrachtgevende, sturende en kaderstellende rol.			
- We geven uitvoering aan de wet Revitalisering generiek toezicht.			

Doelstelling

We versterken de regio door samenwerkingsverbanden op economisch gebied waardoor de leefbaarheid van onze gemeenschap wordt versterkt.

Stand van zaken

De gemeente is deelnemer binnen de ontwikkelingen van Greenport Venlo. De ontwikkelingen zijn sterk gericht op het versterken van de agrofood/agribusiness pijler. Bij de start van het nieuwe Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is met nadruk aandacht gevraagd voor een sterke propositie op agrofood/agribusiness. In 2018 is dit in samenwerking met de gemeenten Venray en Horst aan de Maas verder vorm gegeven. Ook het (verder) ontwikkelen van de kennisinfrastructuur is opgepakt. De Campus BV is opgericht en er is een directeur aangetrokken voor de ontwikkeling van het campusprogramma. Een groot deel van de bedrijven die gelinkt zijn aan dit thema zijn afkomstig uit onze gemeente. We zijn actief in gesprek met onze ondernemers en faciliteren de verbinding tussen het bedrijfsleven en onderwijs, binnen de gemeente en daarbuiten zoals de (EU-)regio. De Campus en de betrokken bedrijven zetten zich er samen voor in om meer banen te scheppen en hoger opgeleide jongeren aan de regio te binden. De campusontwikkeling met als centraal thema voeding en gezondheid geeft een belangrijke impuls aan innovatieve ontwikkelingen. Diverse onderzoekscentra vestigen zich in en rondom Villa Flora. In 2018 zijn er businessdevelopers aangetrokken om bestaande bedrijven uit de regio te faciliteren en te verbinden aan de campusontwikkeling, en daarnaast nieuwe bedrijven aan te trekken. Ondernemers hebben een convenant gesloten met onderwijspartijen om een betere afstemming te realiseren tussen het onderwijsaanbod en de vraag van het bedrijfsleven. Extra aandacht is nodig voor de koppeling met het MKB op de doelstellingen en mogelijkheden van de Brightlands Campus.

De ontwikkelingen rondom de Campus, de samenwerking met de Universiteit Maastricht en de Brightlandcampussen versterken het vestigingsklimaat en de mogelijkheden tot scholing / onderzoek in combinatie met het bedrijfsleven. De regio neemt deel aan werkgroepen en commissies in van de Euregio en bezoekt themabijeenkomsten in Brussel en vertelt daar het verhaal van Greenport (en de Brightland Campus).

We hebben in 2018 actief naar contacten met partijen in andere belangrijke economische regio's, waaronder Brainport Eindhoven, Stadsregio Arnhem- Nijmegen en in het Duitse grensgebied gezocht. Daarnaast wordt de samenwerking gezocht met Food Valley en Agri Food Capital. We participeren actief in de beweging GR2025. GR2025 is op dit moment bezig met de strategie, samen met GR2025 onderzoeken we waar we elkaar kunnen versterken. We dragen financieel bij en hebben extra budget beschikbaar gesteld voor een verbinder, die de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid verder moet versterken / aanjagen. In samenspraak met GR2025 en O2 wordt dit nu verder uitgewerkt.

We willen de (Eu)regio bekend maken bij (overheids-)instanties en bedrijven die een bijdrage kunnen leveren binnen onze regio. Het actief blijven zoeken naar (economische) samenwerking in de Euregio blijft een continue proces. We hebben contact met andere regio's, zoals Brainport Eindhoven.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De gemeente blijft deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling 'Euregio Rijn-Maas-Noord' ter bevordering van grensoverschrijdende samenwerking in de regio.			
- Samen met de universitaire en hbo- onderwijsmogelijkheden kunnen de regionale initiatieven ervoor zorgen dat jongeren die de regio al verlaten hebben, weer terugkeren.			
- We bieden voldoende vestigingsmogelijkheden in Greenport Venlo voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie, handel en logistiek.			
- We geven binnen de regio op natuurlijke wijze inhoud aan de richtinggevende en initiërende rol van Horst aan de Maas op het gebied van agribusiness.			
- We ondersteunen de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en stimuleren en faciliteren aansluiting van het regionale bedrijfsleven hierop.			

- We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners gezondheidsvraagstukken op te pakken en te participeren in de beweging Gezondste regio 2025
- We verankeren de agribusiness (nog) sterker in de politiek door een goed georganiseerde lobby in de richting van regionale en nationale overheidsinstanties en regeringen.
- We zoeken actief naar contacten met partijen in andere belangrijke economische regio's, waaronder Brainport Eindhoven, Stadsregio Arnhem-Nijmegen en in het Duitse grensgebied.

1.2 Relatie burger en bestuur

Doelstelling

Gemeente en samenleving weten van elkaar wat er leeft.

Maatregelen

- We geven voorlichting aan het algemene publiek via de openbare media.
- We profileren stelselmatig het beleid en de bestuurder en bieden invloedsmomenten aan gesprekspartners.
- We zorgen voor een consistente en herkenbare presentatie van de gemeente.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Doelstelling

Inwoners, ondernemers en bezoekers zijn van mening dat de gemeente vanuit hun vraag en behoefte bijdraagt aan het wonen, werken en recreëren in Horst aan de Maas.

Stand van zaken

We streven naar draagvlak voor ons werk en dat onze inwoners, ondernemers en bezoekers er trots op kunnen zijn. Om vertrouwen te winnen, sturen we in onze communicatie minder op reputatie en meer op legitimatie. Ons beleid moet betrouwbaar, geloofwaardig en rechtvaardig worden gevonden. We analyseren steeds meer en vaker de beeldvorming. Extra aandacht is uitgegaan naar de communicatie rondom de verkiezingen, het nieuwe coalitieakkoord en de profielschets van de burgemeester.

Maatregelen

- We bevorderen de samenwerking en optimaliseren de bedrijfsvoering.
- We communiceren over organisatieveranderingen en -ontwikkeling.
- We informeren de samenleving over onze dienstverlening, ons beleid en projecten. Waar mogelijk betrekken we de samenleving bij de voorbereiding en evaluatie hiervan.
- We positioneren de gemeente, ons bestuur en onze organisatie als saamhorig, ondernemend, actief en gezond. (Positionering)
- We roepen bij het publiek het gewenste beeld op van onze collegeleden: daadkrachtig, betrokken en betrouwbaar.
- We streven naar proactief relatiebeheer om nieuwe ondernemers naar Horst aan de Maas te trekken en bestaande ondernemers hier te houden.
- We zoeken regelmatig contact met inwoners en ondernemers om te achterhalen wat er speelt, welke particuliere initiatieven er zijn en op welke manier de gemeente die kan ondersteunen.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Doelstelling

We verminderen klachten en bezwaren aan de voorkant door meer in gesprek te gaan met onze inwoners.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie (WIZ en heffings/invorderings bezwaren uitgezonderd)			
- De bezwarencommissie brengt een jaarverslag over 2017 uit, waarbij de gekozen vorm van een dashboard met infographics verder wordt doorontwikkeld.			
- We brengen het klachtenproces bij de organisatie onder de aandacht.			
- We gaan door met de regionale mediatorpool en onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden ter borging van de inzet.			
- We gaan door met het implementeren en borgen van de methode 'In gesprek met Horst aan de Maas'.			
- We maken gebruik van klantenservice aan de voorkant van het klachtenproces.			

Doelstelling

We werken aan een continue verbetering van zowel onze online als onze persoonlijke dienstverlening aan de inwoners.

Stand van zaken

Iedereen in onze organisatie werkt direct of indirect voor onze gemeenschap. De klant (onze inwoners, ondernemers en partners) is daarom het bestaansrecht van onze organisatie. Onze klanten leven in een wereld van razendsnelle digitale ontwikkelingen en hebben steeds hogere verwachtingen van dienstverlening. We streven daarom naar een optimale dienstverlening, die richtinggevend en sturend is voor onze bedrijfsvoering. Hiervoor hebben we een visie, uitgangspunten en servicenormen geformuleerd. Deze visie, uitgangspunten en servicenormen zijn begin Q4 aangeboden aan het DT en vastgesteld.

De visie, uitgangspunten en servicenormen zijn regionaal (samenwerking Dienstverlening Venlo, Venray en Horst aan de Maas oftewel VVH) samengesteld en zijn op hetzelfde moment in de drie gemeenten aangeboden ter vaststelling (okt. 2018). De servicenormen en uitgangspunten hebben richting gegeven om de dienstverlening weer op de kaart te zetten binnen de organisatie. Dit is naar tevredenheid gelukt. Op de valreep is in dec. 2018 onze nieuwe website gelanceerd. Deze biedt hoogwaardige dienstverlening door het gebruikersgemak voorop te zetten en te voldoen aan de wettelijke toegankelijkheidsnormen. De oude website bevatte ong. 2500 (sub)pagina's. Voor de nieuwe site zijn dat er ong. 300. Het resultaat is dat informatie beter vindbaar is en er minder vervuiling getoond wordt.

Verschillende afdelingen hebben een start gemaakt met het LEAN inrichten van de processen. Dit leidt in veel gevallen tot een snellere afhandeling van de klantvraag en minder administratieve last. Concrete cijfers zijn er nog niet in alle gevallen maar wel al de eerste ervaringen. We hebben een start gemaakt met het meten en monitoren van de servicenormen middels BI. In 2019 zal dit verder uitgerold worden.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We inventariseren de mogelijkheden voor regionale samenwerking op het gebied van burgerzaken en het KCC.			
- We ontwikkelen een kwalitatief betere website.			
- We sturen op onze dienstverlening op basis van feitelijke gegevens.			
- We versterken en faciliteren onze (online) dienstverlening door middel van kanaalsturing.			
- We voeren de wettelijke taken op het gebied van burgerzaken uit.			

1.3 Brandweer en rampenbestrijding

Doelstelling

We nemen onze lokale verantwoordelijkheid voor het proces Bevolkingszorg door het versterken en professionaliseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Stand van zaken

Lokale bemensing is op orde en oefeningen en kennisontwikkeling wordt geborgd. Invulling operationele rol van ambtenaar AOV heeft een impuls gekregen omdat er in 2018 verder is geïnvesteerd op integrale veiligheid. Dit betekent naast fysieke veiligheid ook de gebieden sociale veiligheid, evenementen en veiligheidsbeleid.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Conform de afgesproken verdeelsleutel levert Horst aan de Maas 10 personen voor de regionale crisisorganisatie. Zij worden hiervoor opgeleid, getraind en beoefend.	☐	☐	☐
- De lokale crisisorganisatie van Horst aan de Maas wordt jaarlijks bemenst, beoefend en getraind.	☐	☐	☐
- We geven invulling aan de operationele rol van ambtenaar openbare veiligheid (AOV).	☐	☐	☐

Doelstelling

We zorgen voor een efficiënte en effectieve rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid binnen de openbare orde en veiligheid.

Stand van zaken

We hebben in 2018 integraal advies gegeven op zowel tactisch als strategisch niveau als het gaat om veiligheid en openbare orde en zijn betrokken geweest bij diverse dossiers. Bovendien was de gemeenteraad en het college in positie om toetsend te zijn op de inzet en ontwikkeling van de activiteiten door de veiligheidsregio Limburg-Noord.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering.	☐	☐	☐
- We geven invulling aan beleidsmatige strategische en tactische advisering.	☐	☐	☐
- We treffen voorbereidingen en zoeken afstemming met de VRLN om tot een nieuwe locatie voor brandweerpost Horst te komen.	☐	☐	☐
- We zorgen dat de opkomsttijden en dekkingsgraad van de brandweer binnen Horst aan de Maas voldoen aan de wettelijke kaders en richtlijnen.	☐	☐	☐

1.4 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling

We stimuleren fysieke en sociale veiligheid voor onze inwoners.

Stand van zaken

We zijn in 2018 volop betrokken bij casussen op het gebied van sociale en fysieke veiligheid en er is voorzien in de noodzakelijke bezetting van het team veiligheid waarbij de continuïteit is gewaarborgd maar er weinig ruimte was voor doorontwikkeling of extra taken. Bezetting is naar verwachting eerste kwartaal 2019 kwantitatief en kwalitatief op orde waarna verder kan worden gebouwd aan de samenwerking en de investering op het gebied van APV bijzondere wetten en andere integrale veiligheidsonderdelen op zowel beleid als uitvoerend gebied.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We blijven in gesprek met (horeca-)ondernemers, politie en centrummanagement over het convenant Veilig Uitgaan.			
- We borgen de betrokkenheid van de sociale recherche bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit.			
- We implementeren BIBOB-beleid bij de omgevingsvergunningen en vastgoed.			
- We verlenen vergunningen op basis van APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en bijzondere wetten.			

WAT HEEFT HET GEKOST

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-7.708	-8.317	-8.366
Baten	929	894	986
Saldo lasten en baten	-6.779	-7.424	-7.380
Storting in de reserves	-55	-55	-55
Aanwending van de reserves	80	85	80
Resultaat	-6.754	-7.393	-7.355

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000		Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Vershil
Onderverdeling taakvelden:				
0.1	Bestuur	-3.081	-3.174	-93
0.2	Burgerzaken	-689	-602	87
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.985	-2.942	43
1.2	Openbare orde en veiligheid	-638	-636	2
Resultaat		-7.393	-7.354	39

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.1 Bestuur € 93.000 nadeel

Het nadelig resultaat wordt veroorzaakt door salariskosten van een extra wethouder en stijgende kosten voor de arbeidsongeschiktheids-verzekeringen. Het betreft mutaties op bestaande budgetten die kleiner waren dan € 50.000. Daardoor zijn ze niet meegenomen in de 1e of 2e bijstelling van de begroting 2018.

0.2 Burgerzaken € 87.000 voordeel

Directe kosten taakveld 0.2 Burgerzaken € 36.000 voordeel

Dit voordeel wordt veroorzaakt door een voordeel van € 12.000 op Gegevensmanagement en € 24.000 voor huur en onderhoud automatisering. In 2017 zijn in het kader van BBV de budgetten gegevensmanagement en huur en onderhoud automatisering verbijzonderd o.b.v. meer specifieke taken en is op basis hiervan een inschatting gemaakt van de budgetten. Komend jaar zullen de budgetten worden herzien en zal het voordeel waarschijnlijk wegvallen.

Leges reisdocumenten € 26.000 voordeel

Er zijn meer reisdocumenten aangevraagd dan oorspronkelijk verwacht in de begroting 2018.

Kadaster € 12.000 voordeel

Doordat er minder landmeetkundige metingen zijn uitgevoerd in 2018 behalen we op deze post een voordeel van € 12.000

Resterend voordeel € 13.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

2. Regionale samenwerking en economie

ALGEMEEN

Regionale samenwerking is een belangrijk onderwerp van gesprek bij het bepalen van onze gemeentelijke rol in de samenleving. Zowel – verplichte - samenwerking en opschaling vanuit de rijksoverheid (Decentralisaties sociaal domein, Veiligheidsregio, RUD) als welbewust zelfgekozen samenwerking en schaalvergroting tussen gemeenten (op beleid, uitvoering, en/of bedrijfsvoering) zijn aan de orde. Ook Horst aan de Maas neemt hierin haar positie in de regio.

We hebben onze eigen, natuurlijke kernkwaliteiten in het samenwerkingsproces zo goed mogelijk ingezet. Voor en met anderen voor een gezamenlijk resultaat, gericht op ontwikkeling, effectiviteit en efficiency. Een aandachtspunt daarbij was de balans tussen succesvol samenwerken in de regio en behartiging van onze lokale speerpunten en belangen.

De sociaal- economische ontwikkeling van Horst aan de Maas en de regio stond in 2018 en de komende jaren in het teken van behoud en groei van werkgelegenheid. Lokaal en regionaal. Horst aan de Maas is van nature sterk in agribusiness en toerisme & recreatie, ook het MKB is een belangrijke pijler. Bij ontwikkelingen houden we oog voor de driehoek Overheid, Onderwijs, Bedrijfsleven.

De economische ontwikkeling van de gemeente en de regio heeft ook een integrale koppeling met onze sociale vraagstukken. Bij het stimuleren van de werkgelegenheid speelt o.a. 'social return' een rol. Niet alleen bij opdrachten vanuit de gemeente maar ook via onze partners. We houden zorgvuldig zicht op onze grondexploitaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Toerisme en recreatie**
- **Economische zaken, verpachtingen enzovoort**
- **Bouwen**
- **Bouwgrondexploitatie**

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

2.1 Toerisme en recreatie

Doelstelling

We behouden en versterken de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie.

Stand van zaken

De POL uitwerking vrijetijdseconomie is sinds begin 2016 gereed. De verdere uitwerking en uitvoering hiervan maakt onderdeel uit van de regionale visie vrijetijdseconomie en het daaruit voortkomende uitvoeringsprogramma. De gemeenteraad heeft in oktober 2017 ingestemd met (het voortgangspunt van) de POL visie, de toeristische regiovisie, en het actieprogramma. Het lokale uitvoeringsprogramma is een afgeleide van het regionale actieprogramma met de nodige lokale accenten. Een van de programmalijnen van de regionale visie is de regiomarketing. Medio 2017 hebben de regiogemeenten de subsidie relatie met Leisure Port per 1 januari 2018 opgezegd, omdat Leisure Port onvoldoende blijkt geeft van het vermogen om op de nieuwe ontwikkelingen in te spelen. In september 2018 hebben de gemeenten opnieuw geconstateerd dat Leisure Port niet in staat is om de transitie tot stand te brengen en om op kosten efficiënte wijze de koers te verleggen. Naar aanleiding daarvan is aan Leisure Port meegedeeld dat geen subsidie meer wordt verleend vanaf 1 januari 2019. Hoewel de overkoepelende structuur voor de uitvoering nog niet is ingevuld, zijn we ambtelijk wel aan de slag met een aantal projecten, zoals destinatie marketing, vitale verblijfsrecreatie, aantrekkelijke inrichting van het landschap, ontwikkeling nieuwe dagrecreatie (met name lokaal opgepakt) De gemeenteraad heeft in maart 2018 ingestemd met de verdere uitwerking van het "gastheerschap". In de loop van 2019 zullen de eerste concrete resultaten daarvan zichtbaar worden. De uitvoering van het regionale actieprogramma wordt vanaf 2018 concreet gestalte gegeven. Inmiddels wordt voor de "coalition of the willing" over alternatieven nagedacht.

Het project Maasgaard loopt op schema.

Het opwaarderen van de Zwarte Plak (heide) is afgerond. De toeristische fiets- en wandelverbinding (inclusief landmark) is gerealiseerd, mede dankzij het actief betrekken van de mensen uit de streek. Er wordt een nieuw initiatief voor de Heere Peel voorbereid in samenwerking met partners uit de regio (SBB, aan de Drift en Centerparcs). Inzet is om de Klimaat Conferentie voor kinderen (World Climate Conference) naar de Heere Peel te halen (in samenwerking met Wereld Natuurfonds). Voor wat betreft de verdiepingsslag van de Diepeling en Maasdal geldt dat alle deelprojecten in uitvoering zijn en begin 2019 worden opgeleverd.

Met betrekking tot de Castenrayse vennen, Lollebeek en het Schaatsven worden de laatste grondwervingsacties uitgevoerd. Naar verwachting wordt begin 2019 (als de grondverwerving is afgerond) een officieel startmoment ingepland.

Voor het burgerinitiatief van de Gortmeule zien wij kansen in de Maasgaard. Er is een win-win situatie voor de projectdoelstelling van Castenrayse Vennen en het landgoed van de Gortmeule. Hiervoor worden aanpassingen in de grondverwerving doorgevoerd om het burgerinitiatief te kunnen realiseren.

Voor wat betreft de Grote Molenbeek zijn de plannen in voorbereiding en wordt de uitvoering verwacht in 2019.

Maatregelen

- We geven uitvoering aan de regionale en lokale toeristische visie.
- We geven uitvoering aan het Project Maasgaard.
- We geven uitvoering aan het Project Park de Peelbergen.
- We stellen een regionaal programma vrijetijdseconomie op waaronder gebiedspromotie (leisureport).
- We verbeteren de recreatieve routes door het verstrekken van een vaste bijdrage aan het routebureau.

Kwaliteit	Tijd	Geld
		
		
		
		

2.2 Economische zaken, verpachtingen enz.

Doelstelling

Onze pachtgronden worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet, met name voor de agrarische sector.

Stand van zaken

Het gaat hier om een continue proces, waarbij we niet-strategische gronden verkopen en handelen in het belang van de agrarische sector.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We verkopen niet-strategische pachtgronden als daar aanleiding toe is en we hebben oog voor het areaal landbouwgrond.			
- Wij zetten in op een verdere verbetering en verdere digitalisering van het pachtproces om efficiënt en effectief met de gronden om te gaan.			

Doelstelling

We bieden de lokale economie ruimte om te ontwikkelen.

Stand van zaken

Naar aanleiding van besluitvorming in de gemeenteraad in 2016 heeft het college op 24 januari 2017 besloten garant te staan voor een lening die de Stichting Buitengewoon Bereikbaar voor het aanleggen van een glasvezelnetwerk in het buitengebied nodig heeft. Dit onder voorwaarde dat de in de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en BGB opgenomen voorwaarden naar tevredenheid van het college zijn ingevuld. De stichting BGB heeft in 2018 de business case doorgerekend en invulling gegeven aan de punten die de gemeente terug zou willen zien in de BC zoals aangegeven in de ondertekende samenwerkingsovereenkomst. Dit alles heeft er toe geleid dat het College op 1 oktober 2018 heeft ingestemd met de bereidheid tot garantstelling van de geldlening bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

BGB heeft in 2018 alle overeenkomsten definitief gemaakt waaronder de gunning aan de aannemer zodat alle noodzakelijke vergunningen aangevraagd kunnen worden en daadwerkelijk de schop in de grond kan.

De gemeente maakt deel uit van diverse platforms en heeft een breed netwerk. Door middel van samenwerking met het bedrijfsleven en het deelnemen in netwerken zijn we beter op de hoogte van toekomstige ontwikkelingen en kunnen hierbij faciliteren. Het economisch stimuleringsfonds en de regionale middelen voor innovatie kunnen aan innovatieve ideeën en projecten een bijdrage leveren. We werken met accountmanagers en daarnaast is er budget vrijgemaakt om een 'verbinder' aan te stellen tussen overheid, bedrijfsleven, onderwijs en GR2025. Daarnaast worden er regelmatig bedrijfsbezoeken gedaan, zodat steeds meer inzicht bestaat in de behoeften en kansen van de regionale bedrijvigheid en de rol van de overheid bij de gewenste ontwikkelingen.

Er wordt op regionaal niveau afgestemd tussen diverse instanties die zich bezig houden met een economische agenda en opstellen van proposities voor het faciliteren van bestaande bedrijven en het aantrekken van nieuwe bedrijven. Ook zijn er door de campus en het LIOF business developers aangetrokken die projecten zullen identificeren en faciliteren die bijdragen aan de ontwikkeling van (Brightlands Campus) Greenport Venlo.

We zijn in gesprek met het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo over onze acquisitiestrategie en betrekken hierbij het LIOF en de Economic Development Board.

De vraag om goede huisvesting van arbeidsmigranten neemt toe. Op provinciaal niveau wordt geïnventariseerd hoe de behoefte zich zal ontwikkelen. Het huidige beleid is niet meer toereikend en in het coalitieprogramma zijn nieuwe uitgangspunten geformuleerd. Er zal een herziening van het beleid plaatsvinden, waarbij de regio in het 1e kwartaal 2019 een algemene bouwsteen gaat leveren. Vervolgens kan dit desgewenst worden aangevuld met lokale uitgangspunten.

De sanering van de intensieve veehouderijen loopt op schema, in een enkel geval is uitstel verleend (waarbij het doel blijft dat het bedrijf wordt beëindigd).

Mede in het kader van het nieuwe TOV-beleid onderzoeken we de mogelijkheden van een glasbankregeling nieuwe stijl.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor en zet in op een dekkend netwerk van snel internet in het buitengebied.			
- Door middel van proactief relatiebeheer trekken we nieuwe bedrijven, passend bij onze speerpunten, en koesteren we bestaande bedrijven zodat deze behouden blijven.			
- Huisvesting arbeidsmigranten in relatie tot agribusines en logistieke sector in de regio			
- We geven uitvoering aan de saneringsovereenkomsten voor het beëindigen, saneren en slopen van een aantal intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven.			
- We vullen exploitaties en mogelijkheden in de kernen in samenspraak met de gemeenschap en vanuit kansen in.			
- We werken aan de opbouw / versterking van het ondernemersnetwerk en de verankering van gemeentelijk accounthouderschap in de organisatie.			
- We zetten in op het voortzetten van de glasbankregeling, al dan niet in gewijzigde vorm en in combinatie met de herstructurering in de glastuinbouwsector.			

2.3 Bouwen

Doelstelling

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en inwoners bij het aanvragen van omgevingsvergunningen.

Stand van zaken

Er waren achterstanden bij de afhandeling van vooroverleggen en uitgebreide procedures. Er is een actieplan opgesteld om deze achterstanden weg te werken, de processen te verbeteren en ook de monitoring te optimaliseren. Er heeft een behoorlijke inhaalslag plaats gevonden. Het dashboard VTH is inmiddels gereed. De doorlooptijden zijn afgenomen maar nog niet in volle omvang. In het najaar van 2018 is een start gemaakt met LEAN, waarbij het vooroverleg wordt aangepakt. Er blijven verbeteringen noodzakelijk. De resultaten kunnen in het voorjaar van 2019 worden gepresenteerd. De afhandeling van de reguliere vergunningen verloopt goed.

Maatregelen

- Voor de bouwactiviteiten die vergunningplichtig zijn, verlenen wij de aangevraagde omgevingsvergunningen binnen de gestelde servicenormen.

2.4 Bouwgrondexploitatie

Doelstelling

We werken aan een gezond grondbedrijf, waarbij de grondexploitaties in beeld zijn.

Stand van zaken

De lopende grondexploitaties zijn geactualiseerd en opgenomen in de Projectenrapportage. Nieuwe grondexploitaties worden afzonderlijk in de Raad gebracht. Sinds enkele jaren is er bijzondere aandacht voor de vennootschapsbelasting voor gemeenten.

In 2017 liep de omschakeling naar Winstnemingen vooraf (POC-methode); deze is uitgebreid toegelicht in de Projectenrapportage en de Jaarrekening. Vanaf 2018 zit deze methode structureel in de grex-methodiek.

Er lopen diverse exploitaties voor woningbouw in de kernen en we hebben een goed beeld van de aanwezige woningbehoefte. CPO-projecten worden gestimuleerd en aanwezige ontwikkelaars worden gemotiveerd om stappen te zetten vanuit die behoefte. We blijven zoeken naar locaties voor markthuur. In 2018/2019 worden alle kernen nader beschouwd.

Maatregelen

- De grondexploitaties worden deskundig beheerd.
- Regionale projecten voorzien van gezamenlijke grondexploitaties moeten minimaal dezelfde kwaliteit krijgen.
- We vullen exploitaties en mogelijkheden in de kernen in samenspraak met de gemeenschap en vanuit kansen in.

Kwaliteit	Tijd	Geld
		
		
		

WAT HEEFT HET GEKOST

Bedragen x € 1.000

	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-10.428	-19.405	-7.936
Baten	9.639	19.443	7.637
Saldo lasten en baten	-788	38	-299
Storting in de reserves	-663	-2.595	-8.441
Aanwending van de reserves	344	1.834	8.397
Resultaat	-1.108	-723	-343

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Verschil
Onderverdeling taakvelden:			
3.1 Economische ontwikkeling	-193	-197	-4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-76	-76	0
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	356	574	218
3.4 Economische promotie	-488	-413	75
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-619	-642	-23
8.3 Wonen en bouwen	297	411	114
Resultaat	-723	-343	380

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen € 218.000 voordeel

Arbeidsmigranten € 36.000 voordeel

Dit voordeel ontstaat omdat we in 2018 een bijdrage gekregen hebben vanuit de regio begroting van € 45.000.

Bijdrage Regio Venlo € 39.000 voordeel

- In deze kostenplaats zitten een aantal zaken die het totale budget beïnvloeden. internationale samenwerking: de relatie met Korea is niet intensief geweest in 2018.
- Hier wordt nieuwe energie ingestoken. Citaverde en het bedrijfsleven zijn inmiddels ook aangehaakt.
- Advieskosten gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Regelmatig zetten we in dit grote project gezamenlijk deelen uit, zoals bijv. een plan van aanpak collectief vervoer samen met de gemeente Venlo en de ondernemersverenigingen. Dit project wordt in 2019 geïntensiveerd. Innovatiemiddelen Greenport: het is niet altijd mogelijk om innovatieve projecten in aanmerking te laten komen voor de BING-middelen van de regio. Dit omdat hier de koppeling in zit naar de thema's van de campus. We blijven ook innovatieve projecten van ons bedrijfsleven ondersteunen die niet in de BING middelen vallen.
- Dit alles heeft geleid tot lagere uitgaven in 2018 van € 39.000 ten opzichte van de begroting maar wordt voorgesteld tot overheveling van deze middelen naar 2019 over te gaan (diverse overhevelingen).

Pacht landbouwgronden € 143.000 voordeel

De minister van Economische Zaken stelt jaarlijks de regionorm en het veranderpercentage voor pachtgronden vast. In de zomer van 2018 werden de pachtnormen voor 2018 gepubliceerd. Het veranderingspercentage is -34%. De pacht prijzen worden op basis hiervan met 34% naar beneden bijgesteld. Aangezien de pachtovereenkomsten voor 2018 al liepen wordt de mindere opbrengst geëffectueerd bij de nieuwe pachtovereenkomsten in 2019. De pacht opbrengsten dalen hierdoor structureel met € 152.000 met ingang van 2019. De tijdige bijstelling in 2018 zorgt hierdoor voor een positief resultaat in 2018.

Project Zandmaas € 46.000 voordeel

Een hogere opbrengst als gevolg van een exploitatiebijdrage voor de aanleg van infra van € 25.000 en hogere opbrengsten in de exploitatieontvangsten als gevolg van veranderingen in het toegepaste prijsindexcijfer veroorzaken een hogere opbrengst van € 46.000.

Strategische aan- en verkopen gronden € 52.000 nadeel

Het betreft een overschrijding op het budget voor onderzoeks-, taxatie- en notariskosten van ongeveer € 110.000. Hierin zit een haalbaarheidsonderzoek voor de Kasteelruïne, een vergoeding voor PMH BV voor het openbaar gebied Berghem en aanvullende kosten voor de grondruil met ontwikkelbedrijf Greenport, aanvullende kosten voor de inbreng OMA, kosten aankoop Kleefsedijk Sevenum en diverse andere aanvullende kosten op aan- en verkoop.

Een voordeel van ongeveer € 58.000 op niet begrote verkopen van reststroken (o.a. aan de Loevestraat, de Horsterweg, Weltersweide, Ulsheggerweg en de Broekweg).

Het nadeel is dus het restant van deze kostenplaats na verwerking van de diverse reserve mutaties. Bijvoorbeeld de aanvullende dekking van OMA en de dekking herinrichting parkeerterrein Kerkeveld. Deze zijn voor de kostenplaats (en derhalve voor de exploitatie neutraal).

Resterend voordeel € 6.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

3.4 Economische promotie € 75.000 voordeel

Bevordering toerisme € 58.000 voordeel

Door de onzekerheid m.b.t. de ontwikkelingen op het gebied van destinatie marketing, Leisure Port en de aanloopkosten van het gastheerschap zijn de kosten in 2018 lager dan begroot. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad verzocht worden het budget over te hevelen van 2018 naar 2019.

Toeristenbelasting € 41.000 voordeel

De marginaal hogere opbrengsten (1,9%) worden veroorzaakt door te laag opgevoerde rechten (een te lage aanname) van het aantal overnachtingen (in het lage tarief) van oudere jaren.

Resterend nadeel € 24.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

8.3 Wonen en Bouwen € 114.000 voordeel

Leges omgevingsvergunning € 155.000 voordeel

De legesopbrengsten omgevingsvergunningen zijn voor € 155.000 (voordeel) harder aangetrokken dan verwacht door een hoger bouwvolume.

Exploitatie privaatrechtelijke gebouwen € 27.000 nadeel

Dit betreft diverse kleine nadelen over alle privaatrechtelijke gebouwen.

Resterend nadeel € 14.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

3. Sociaal domein

ALGEMEEN

Het jaar 2018 was het vierde jaar dat we de nieuwe taken het sociaal domein uit hebben gevoerd. We hebben kunnen bouwen op een goede basis.

Het totale resultaat van het sociaal domein is in 2018 € 548.000 negatiever dan in de begroting is opgenomen. Met name de kosten van Wmo en jeugd zijn gestegen ten opzichte van 2017. We zien dit terug in het gestegen aantal vraagverhelderingsgesprekken voor jeugd en WMO, het gestegen aantal doorverwijzingen voor jeugd en het aantal maatwerkvoorzieningen jeugd en Wmo ten opzichte van het jaar 2017.

Doordat we sinds 2017 de druk op de budgetten hebben zien toenemen, zijn we in 2018 nog meer aandacht gaan geven aan de kosten van zorg en de kwaliteit van zorg. We hebben nadere afspraken met zorgaanbieders gemaakt en zorgen voor toenemende grip op aanbieders door regionaal gezamenlijk op te trekken en kennis te delen. Onze cijfers en inzichten van onze Business Intelligence instrument (Power BI) hebben we gebruikt voor een gerichte analyse en aanpak die soms door ons of samen met de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein (MGR SD) is opgepakt. Door in te zoomen op cijfers die we ophalen uit onze monitoring en sturingsinformatie, zijn we zorgaanbieders gericht gaan benaderen. We zien dat het instrument Power BI hier veel meerwaarde geeft en we zien ook dat we het al meer kunnen inzetten dan menig andere gemeente. Helaas hebben we binnen Power BI nog te weinig ervaringsjaren om trends te kunnen herkennen en nauwkeurig voorspellend te kunnen zijn. Op basis van de op dat moment bekende gegevens en het eerste ervaringsjaar (2017) hebben we bijvoorbeeld de kosten voor jeugd en Wmo naar beneden bijgesteld in de tweede bijstelling. Bij het sluiten van het jaar bleek deze bijstelling echter onwenselijk en bleek de realisatie van 2018 dichterbij de eerste bijstelling van de begroting te zitten. Om meer voorspellende waarde te hebben, zullen wij meer ervaringscijfers over een langere periode moeten hebben. Daarnaast zullen wij nadrukkelijker de oplopende kosten voor jeugdzorg analyseren en op zoek moeten gaan naar de oorzaken.

De uitdagingen binnen het sociaal domein laat zien, dat we oplossingen samen met partners moeten oppakken. We hebben in 2018 geïnvesteerd om te kunnen aansluiten bij bewegingen van andere partners die passen binnen onze doelstellingen in het sociaal domein.

Er is in 2018 gebouwd aan het versterken van relaties. Dit geldt zowel met andere gemeentes voor regionale samenwerking, als met partners als onderwijs en werkgevers. Met betrekking tot inwonersinitiatieven hebben we aansluiting gezocht bij hun vraagstukken zoals bijvoorbeeld het gesprek met de 3 wijken over sociale samengang. We hebben ervaren dat een goede samenwerking opbouwen, tijd, energie en flexibiliteit en focus vraagt. Nieuwe innovatieve ideeën worden gecreëerd als partners de gelegenheid, het vertrouwen en ontvankelijkheid hebben om zich aan elkaar aan te passen. Dit kan een aanpassing zijn van ambitie, organisatie, proces of inhoud. We hebben ervaren dat dat nog niet altijd eenvoudig is, om de ambitie organisatie, of proces aan elkaar te kunnen aanpassen. Het is echter essentieel om gezamenlijk de zorg aan onze inwoners, nu én in de toekomst, kwalitatief en betaalbaar te houden. Het aanbrengen van focus (gezamenlijk keuzes maken) is daarbij een belangrijk ontwikkelpunt om meer resultaat en slagkracht uit onze samenwerkingen te halen.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

3.1 Sociaal Domein

Doelstelling

We bevorderen de kracht van onze gemeenschappen en de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Stand van zaken

We stimuleren de zelfredzaamheid van inwoners op verschillende manieren. Dit doen we enerzijds door de vrijwilligers, mantelzorgers en inwonersinitiatieven te ondersteunen. Dit ondersteunen aan vrijwilligers en inwonersinitiatieven kan op verschillende manieren, door subsidie aan verenigingen, projecten en organisaties maar ook in vorm van praktische ondersteuning door procesregie of opbouwwerk van bijvoorbeeld Synthese. Naast collectieve ondersteuning voor mantelzorgers is de ondersteuning ook vormgegeven door meer inzet van voorzieningen voor inwoners om mantelzorgers te ontlasten en de totale ondersteuning aan inwoners bestendig te laten zijn. Daarnaast geven we met andere maatschappelijke partners of stichtingen voorzieningen vorm waar inwoners gebruik van kunnen maken, die hen helpen langer zelfstandig te blijven of bij te dragen aan het versterken van de gemeenschap. Door met inwoners in gesprek te blijven en hen te betrekken bij het vormgeven of verbeteren van deze voorzieningen kunnen we beter aansluiten op de kracht die er reeds bij inwoners is. Zo is in het ontwikkeltraject met de burger advies raad (BAR) de adviesrol anders vormgegeven en is een omslag ingezet in de manier van samenwerken. Deze omslag vraagt meer tijd dan voorzien, maar omdat het belangrijk is om het samen met vrijwilligers te doen nemen we hier bewust meer tijd voor. Waar we als gemeente betrokken zijn, stimuleren we de verbinding met de gemeenschap en het versterken van de eigen kracht van de gemeenschap. Dit passen we ook toe op afspraken met onze subsidie partners.. Er is vooral aandacht geweest om bestaande initiatieven te versterken en verbindingen te verbeteren. We zien dat het aantal ondersteuning aan inwoners vanuit eigen kracht en algemene voorzieningen in 2018 ten opzichte van de maatwerkvoorzieningen voor jeugd met 7 % toegenomen. Voor WMO is deze verhouding gelijk gebleven.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We begeleiden het ontwikkeltraject van de Burger Advies Raad (BAR) zodat medio 2018 een nieuwe structuur en werkwijze voor de BAR staat.			
- We maken resultaatgerichte afspraken met partijen in het voorliggend veld die budgetsubsidie ontvangen en sturen op deze resultaten.			
- We ondersteunen en waarderen mantelzorgers en vrijwilligers.			
- We ondersteunen inwonersinitiatieven door monitoring van de voortgang en het verbinden met in- en externe partijen/initiatieven en activiteiten.			
- We participeren in de beweging gericht op een dementievriendelijke gemeente.			
- We stimuleren innovatieve projecten gericht op verhogen van zelfredzaamheid van inwoners bij toekomstige zorgbehoefte.			
- We verstrekken subsidies aan partijen die een bijdrage leveren aan onze doelstellingen en toetsen aan subsidiecriteria.			

Doelstelling

We borgen dat er adequate basisvoorzieningen zijn en dat deze ook op lange termijn beschikbaar zijn voor onze inwoners.

Stand van zaken

We willen inwoners van Horst aan de Maas in staat stellen om zich te kunnen ontwikkelen. Vanuit een thuisbasis voor alle inwoners vinden we het belangrijk dat onderwijs, kinderopvang en cultuur toegankelijk is voor alle inwoners. We hebben ingezet op het versterken van de kwaliteit. We maken afspraken met woningcorporaties over de beschikbaarheid van woningen voor alle inwoners en over de leefbaarheid. In 2018 is het ons niet gelukt alle statushouders die ons toegewezen zijn te huisvesten. We zagen dat er druk staat op het aantal beschikbare sociale huurwoningen. Het deel van de niet behaalde taakstelling 2018, zal worden toegevoegd aan de taakstelling voor 2019. Naast huisvesting voor inwoners creëren we randvoorwaarden voor ontmoeting. We maken afspraken met partners om elkaars aanbod aanvullend te laten zijn en toegankelijk te maken voor alle doelgroepen. Met het onderwijs zijn we in gesprek om de aansluiting tussen het zorgaanbod en dat wat het onderwijs kan bieden te verbeteren. Het doel hiervan is om het reguliere onderwijs toegankelijk te houden voor zoveel mogelijk kinderen. Ook die kinderen die op bepaalde vlakken meer ondersteuning nodig hebben. Onderwijs is verantwoordelijk voor de kwaliteit. Er is daarom sprake van een samenwerking. Deze samenwerking is geïntensiveerd sinds de nieuwe taken van de gemeente in jeugdhulp, maar kan nog verbeterd worden. Dit geldt ook voor kinderopvang. Met kinderopvang zijn we in gesprek om voorschoolse educatie toegankelijk te maken voor alle doelgroepen. We blijven als gemeente overleg initiëren. In 2018 is in samenwerking met kinderopvanginstellingen de inzet voor alle kinderen en voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben vormgegeven. Besluitvorming zal echter in 2019 plaatsvinden.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We borgen adequate en gedifferentieerde onderwijsaccommodaties voor PO en VO zoveel mogelijk in combinatie met onderwijsgerelateerde functies.			
- We borgen de vrijheid van onderwijs voor onze inwoners door invulling van de wettelijke taken rond stichting, instandhouding en bekostiging van scholen.			
- We borgen voldoende gelegenheid voor het volgen van openbaar basisonderwijs in Horst aan de Maas en voeren het gemeentelijke toezicht hierop uit.			
- We exploiteren zwembad de Berkel op een duurzame en financieel zo gunstig mogelijke manier.			
- We realiseren de door het Rijk opgelegde jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders.			
- We stimuleren het verbeteren van de kwaliteit van voorschoolse voorzieningen om de deelname van peuters (2 tot 4 jaar) te verhogen naar 95%.			
- We stimuleren kunst- en cultuurparticipatie en -educatie van inwoners door culturele initiatieven te ondersteunen en door de inzet van een cultuurfunctionaris.			
- We verbeteren de leefbaarheid in gemeenschappen door het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties (jaarlijks).			
- We werken samen met onderwijsorganisaties om - door middel van passend onderwijs - extra ondersteuning te bieden aan leerlingen en de aansluiting met jeugdhulpvoorzieningen te verbeteren.			

Doelstelling

We organiseren een adequaat vangnet als de ondersteuningsbehoeften van onze inwoners de samenkracht en eigen kracht overstijgen.

Stand van zaken

Regionaal hebben we een aantal voorzieningen georganiseerd voor jeugdigen en volwassenen die niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen of in een onveilige situatie zitten. Vanaf 1 april 2018 zijn we als gemeente zelf verantwoordelijk om de toegang tot maatschappelijke opvang en beschermd wonen te organiseren. Eerder liep dit via Gemeente Venlo. We hebben onze dienstverlening hierop aangepast, de dienstverlening is per 1 april gestart. De regionale samenwerking is vanaf 2018 gewijzigd,

waardoor er ook nieuwe afspraken met partners en uitvoering zijn gemaakt. Eind 2018 is er regionaal een plan van aanpak opgesteld om de ondersteuning voor personen met verward gedrag sluitend te maken. Voor dit plan is aanvullende subsidie ontvangen en wordt in 2019 en 2020 uitgevoerd. Het aantal vraagverhelderingsgesprekken is 2018 voor WMO en jeugd toegenomen met 17 respectievelijk 45 procent ten opzichte van 2017.

Het aantal inwoners met een maatwerkvoorziening is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017 met ongeveer 4 % voor volwassenen en ongeveer 3% voor jeugdigen gestegen.

Het aantal uitkeringsgerechtigden is in 2018 afgenomen van 392 op 1 januari 2018 naar 343 eind 2018. Dit is een afname van het aantal uitkeringen van ongeveer 12,5%.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd om de dienstverlening van maatwerk aan te laten sluiten bij inwoners en de voorzieningen die voor iedereen toegankelijk is. Dit is gestart met het leggen van formele en informele verbindingen. Het bleek nog niet eenvoudig de aansluiting goed vorm te geven. Er zijn veel verschillende partners in het veld, zodat we nog niet altijd de juiste verbindingen hebben kunnen leggen. Waar mogelijk hebben we initiatieven bij elkaar gebracht.

In 2018 hebben we ook verbindingen gelegd met huisartsen. We hebben huisartsen en praktijk ondersteuning actief benaderd en er is meer contact om de dienstverlening van de gemeente in beeld te brengen. Het contact is gericht op het verbeteren van de samenwerking.

De verhouding tussen het aantal verwijzingen vanuit huisartsen en verwijzingen vanuit gebiedsteams is verbeterd. Dat wil zeggen dat er in 2018 meer verwijzingen via de gebiedsteams zijn gelopen, onder andere ook door een stijging van het aantal verwijzingen via de gebiedsteams, dan via de huisartsen. In 2017 was dat nog andersom.

In 2018 zijn we gestart om samen met kinderopvanginstellingen, JGZ en onderwijs aandacht voor taalontwikkeling voor jonge kinderen te vergroten en te verbeteren. De gemeente heeft halverwege 2018 de regierol gepakt om ondersteuning voor taalontwikkeling vorm te geven binnen het reguliere aanbod van kinderopvang en onderwijs. Het opstellen van een plan van aanpak is nog niet afgerond in 2018.

Dit geldt ook voor de samenwerking met de zorgverzekeraars en het zorgkantoor. Met name de deelname aan het samenwerkingsverbanden waar ook de zorgverzekeraar en of het zorgkantoor onderdeel van uitmaken, leidde in 2018 nog tot wisselende resultaten. Dit komt tot uiting tot voortgang op concrete projecten, maar ook tot afname van draagvlak of aansluiting bij regionale overleggen. In het algemeen kunnen we wel zeggen dat de samenwerking licht verbeterd is, omdat het overleg steeds gericht wordt naar concrete projecten. Binnen projecten worden kleine stappen gezet.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We bereiden de toegang op het ontvangen van de bijzondere doelgroepen beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor.			
- We borgen de ondersteuning en zorg voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.			
- We organiseren een sluitende keten voor de opvang en ondersteuning van personen met verward gedrag door een regionaal plan van aanpak.			
- We stimuleren het thema Jeugd en Veiligheid in de regio.			
- We verbeteren de dienstverlening aan inwoners door de vraaggerichte ondersteuning te optimaliseren.			
- We verbeteren de kwaliteit en de aansluiting van maatwerkvoorzieningen met het voorliggend veld en de lokale toegang door de gemeente.			
- We verbeteren de kwaliteit van en de toegang tot het zorg- en veiligheidshuis.			
- We verbeteren de kwaliteit van en de toegang tot regionale voorzieningen gericht op individuele ondersteuning (zoals crisishulp, maatschappelijke opvang).			
- We verbeteren de taalontwikkeling van jonge kinderen door samen met JGZ, kinderopvang en scholen de Vroeg Voorschoolse educatie te integreren bij Kindcentra.			
- We verhogen het aantal verwijzingen via de gemeentelijke toegang naar maatwerkvoorzieningen door samen te werken met huisartsen			

en andere verwijzers van de gespecialiseerde jeugdzorg.

- We versterken de samenwerking tussen zorgverzekeraars/zorgkantoor en gemeente (Samenwerkingstafel) om de zorg uit de Zvw, Wlz en Wmo/Jeugd/Participatie voor de inwoner zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Doelstelling

We stimuleren dat onze inwoners naar vermogen en behoefte participeren in de samenleving.

Stand van zaken

Bij de ondersteuning van inwoners bij Participatie maken we gebruik van verschillende voorzieningen. We zetten individuele voorzieningen bijvoorbeeld in de vorm van re-integratietrajecten of loonkostensubsidie in om inwoners te ondersteunen bij het vinden en houden van werk. Met de Participatiewet zijn we ook meer mensen blijvend gaan ondersteunen door de inzet van loonkostensubsidie. Deze banen tellen veelal mee onder de Wet banenafpraak. Inwoners kunnen dan met ondersteuning werken bij een werkgever en werken naar vermogen. We verstrekken dan loonkostensubsidie i.p.v. van een uitkering. We hebben ook meer inwoners ondersteuning geboden in het kader van minimabeleid en schuldhelpverlening.

De meeste voorzieningen zijn maatwerkvoorzieningen, maar ook vormen we algemene voorzieningen om meer inwoners op een laagdrempelige manier te kunnen ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is het taalhuis voor de ondersteuning van laaggeletterden. Omdat verschillende partners betrokken zijn bij de uitvoering heeft de concrete start in 2018 nog even op zich laten wachten.

We hebben doelgroepenvervoer in Limburg georganiseerd bij Omnibuzz. Deze voorzieningen zijn goed georganiseerd. We zien dat het aantal vervoersbewegingen gestegen is, waardoor ook de kosten stijgen. Inwoners hebben meer behoefte aan mobiliteit. De aansluiting van het doelgroepenvervoer op het integrale vervoersnetwerk heeft meer voorbereidingstijd nodig, waardoor de huidige dienstverlening in deze vorm nog gehandhaafd is gebleven in 2018.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We brengen het aantal laaggeletterden terug door projecten en pilots gericht op het verhogen van leesvaardigheid van inwoners te ondersteunen.			
- We dringen achterstanden bij nieuwkomers terug door samen te werken met partners in lokale en regionale projecten gericht op goede integratie.			
- We ondersteunen (potentieel) uitkeringsgerechtigden om uitkerings-onafhankelijk te blijven of te worden.			
- We ondersteunen maatschappelijke initiatieven en zetten gemeentelijke regelingen in die ervoor zorgen dat kinderen en volwassenen die te maken hebben met armoede kunnen meedoen			
- We ondersteunen werkgevers bij het realiseren van extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking (Wet Banenafpraak)			
- We organiseren adequaat doelgroepenvervoer dat de eigen mobiliteit van inwoners verhoogt en zoveel mogelijk aansluit uit op het integrale vervoersnetwerk.			
- We verbeteren de ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt door de NLW conform het vastgestelde transitieproces en de financiële kaders voor de exploitatie.			
- We versterken de ondersteuning aan inwoners door dagbesteding beter te laten aansluiten bij de behoefte van inwoners.			

Doelstelling

We voorkomen dat inwoners afhankelijk worden van individuele ondersteuning.

Stand van zaken

In 2018 werkten we samen met partners om inwoners aan te zetten tot gezond gedrag. Uitgaande van positieve gezondheid, wilden we inzetten op gezond gedrag. Daarbij namen we deel aan voorlichtingsprojecten voor alcohol en drugs, schuldenproblematiek of projecten die gezond gedrag stimuleren, zoals meer bewegen of financiële zelfstandigheid. We zijn gestart met een pilot voor risicogroepen die afhankelijk kunnen worden van ondersteuning. Voorbeeld hiervan is het project valpreventie, of de leertuin VGZ Vincent Van Gogh. Preventie is heel breed, waardoor het verschillende projecten betreft. Bij projecten rondom preventie, zijn verschillende partners betrokken en daarom speelt ook vaak een financieringsvraagstuk tussen verschillende partners. Wie betaalt voor welk resultaat en wie heeft straks minder kosten? Dit vergt een goede voorbereiding aan het begin. Voor het project valpreventie werken we bijvoorbeeld samen met Zorgkantoor, VGZ, vier Curie en andere gemeenten. We zien dat de voorbereiding en het verkrijgen van de benodigde draagvlak bij de betrokken partijen om tot een concrete start te komen, nog best veel tijd kost. Goed inzicht in ontwikkelingen, resultaten en risico's is daarom van belang. We zijn daarom verder gegaan met de ontwikkeling van monitoring en gegevens. Van goed inzicht willen we naar voorspelling, deze ontwikkeling zal zich ook na 2018 nog voort blijven zetten. Daarnaast hebben wij in onze eigen dienstverlening aandacht gehad voor de preventieve mogelijkheden. Waar mogelijk proberen wij in de dienstverlening, met partners te verschuiven naar preventieve en lichtere ondersteuning. Voor inwoners die gebruik moeten maken van zware ondersteuning willen we dit ook meteen toegankelijk laten zijn. In de komende jaren willen we meer grip krijgen op de bovenstaande ontwikkeling en hier onze dienstverlening bij laten aansluiten. We denken dat het kader van positieve gezondheid dat in 2018 is vormgegeven ons meer handvatten geeft om hier uitvoering aan te geven. We hebben ervaren dat de wijze waarop budgetten/regelgeving en verantwoording georganiseerd zijn, niet altijd stimulerend werkt. Bij preventie is niet altijd duidelijk verbonden aan een thema of budget. In de kaderstelling van positieve gezondheidsbeleid hebben we dan ook het voorstel gedaan om programmalijnen en budgetten bij elkaar te brengen. Daarnaast willen we aansluiten bij de energie die partners hebben om thema's aan te pakken die passen binnen onze doelstellingen. We hebben hierin ervaren dat het aansluiten bij bewegingen die we zelf niet initiëren een veranderende rol en werkwijze vraagt van de organisatie binnen de gemeente.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Stimuleren en organiseren van (preventieve) activiteiten gericht op financiële zelfstandigheid van inwoners.			
- We bevorderen de fysieke gezondheid van ouderen door preventieve huisbezoeken en de mogelijkheden van valpreventie te verbeteren.			
- We dragen bij aan het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik door jongeren door het ondersteunen en stimuleren van activiteiten gericht op voorlichting.			
- We geven voorlichting aan inwoners en gemeenschappen over de negatieve gevolgen van deelname aan criminele activiteiten op de sociale veiligheid.			
- We ondersteunen inwoners via de gebiedsteams door middel van een integrale toegang voor zorg en ondersteuning.			
- We ondersteunen onze partners en stimuleren samenwerking bij het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op meer bewegen, sporten en gezonde voeding van inwoners.			
- We ondersteunen van kwetsbare jongeren in de overgang van school naar werk door samen te werken met onderwijspartners, ondernemers en ouders.			
- We ontwikkelen stuurinformatie voor het sociaal domein om te kunnen sturen op de kosten en resultaten van ons beleid.			

- We participeren in de leertuin met VVI en VGZ, gericht op de transitie van de geestelijke gezondheidszorg (ggz), waarbij inwoners minder afhankelijk worden van individuele specialistische ondersteuning. █ █ █
- We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners gezondheidsvraagstukken op te pakken en te participeren in de beweging Gezondste regio 2025 █ █ █
- We stimuleren transformatie in het sociaal domein door het ondersteunen van en het participeren in projecten gericht op vernieuwing en verschuiving van maatwerk naar collectief. █ █ █
- We verbeteren de ondersteuning bij (overbelaste) mantelzorgers. █ █ █
- We versterken preventieve activiteiten op gebied van jeugd(hulp). █ █ █

WAT HEEFT HET GEKOST

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-44.511	-49.024	-47.042
Baten	9.494	13.410	11.195
Saldo lasten en baten	-35.016	-35.614	-35.847
Storting in de reserves	-193	-4.646	-4.290
Aanwending van de reserves	301	5.840	5.345
Resultaat	-34.909	-34.420	-34.793

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie			
Bedragen x € 1.000			
	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Verschil
Onderverdeling taakvelden:			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-43	-43	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.363	-1.416	-53
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.293	-1.141	152
5.1 Sportbeleid en activering	-609	-615	-6
5.2 Sportaccommodaties	-1.705	-1.622	83
5.3 Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-402	-410	-8
5.4 Musea	-30	-34	-4
5.6 Media	-808	-811	-3

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.965	-2.063	-98
6.2	Wijkteams	-537	-524	13
6.3	Inkomensregelingen	-92	395	487
6.4	Begeleide participatie	-4.781	-4.784	-3
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.170	-1.086	84
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-707	-791	-84
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-7.710	-7.779	-69
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.492	-8.460	-968
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-76	-66	10
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-2.104	-2.020	84
7.1	Volksgesondheid	-1.532	-1.522	10
Resultaat		-34.419	-34.792	-373

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

4.2 Onderwijshuisvesting € 53.000 nadeel

Basisonderwijs huisvesting scholen 38.000 nadeel

Het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vergt meer tijd dan oorspronkelijk gepland. Oorzaak is met name het nader onderzoek naar en uitwerken van de diverse huisvestingsscenario's. Voor het nader onderzoek en de juiste vertaling in het IHP-beleidsplan zijn extra kosten gemaakt ten bedrage van € 38.000.

Bijzonder voortgezet onderwijs huisvesting € 20.000 nadeel

Het nadelig verschil wordt veroorzaakt door een te lage begroting voor deze post. Het komend jaar zal het te begroten bedrag in lijn worden gebracht met de werkelijke kosten.

Taalrijk school voor anderstaligen Hegelsom (EOA ISK) € 50.000 voordeel

Dit voordeel is het gevolg van een onvoorzene bijdrage van de gemeente Venray. De gemeente Venray is namelijk achteraf gecompenseerd voor vervallen dekking in de algemene uitkering door vroegtijdige sluiting van het AZC in Blitterswijk. Omdat wij hebben geïnvesteerd in de huisvesting van Taalrijk in Horst hebben ze € 50.000 van de compensatie aan ons doorbetaald.

Dekking reserve kapitaallasten 36.000 nadeel

Doordat de afschrijving pas vanaf volgend jaar start is een doorboeking vanuit de reserve kapitaallasten nog niet nodig. Dit zorgt voor een nadeel in de exploitatie en een voordeel in de reserve kapitaallasten.

Resterend nadeel € 8.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 152.000 voordeel

Leerlingenvervoer € 45.000 voordeel

Dit voordeel is een gevolg van het maken van optimale combinaties met de gemeente Venray, Venlo en Peel en Maas en een kleine indexering NEA (0.3%). Daarnaast hebben we zelf kritisch naar alle routes gekeken en deze waar nodig laten aanpassen door de vervoerder.

Subsidies peuterspeelzalen € 52.000 voordeel

De totale subsidie peuterspeelzalen bestaat uit een subsidie voor dagdeel 1 en 2 zijnde een lumpsum budgetsubsidie en een subsidie voor de dagdelen 3 en 4 op basis van werkelijk gebruik. Het voordeel is ontstaan omdat in 2018 veel minder gebruik is gemaakt van dagdeel 3 en 4 dan verwacht. Het bleek dat de eigen bijdrage voor veel ouders een te hoge drempel was. Met ingang van 2019 is de eigen bijdrage verlaagd. We verwachten hierdoor een forse toename van het gebruik van dagdeel 3 en 4 van de peuteropvang.

VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid € 18.000 voordeel

Dit betreft de inzet van middelen die we vanuit het rijk ontvangen in de vorm van een doeluitkering voor Voor- en Vroeg-schoolse Educatie (VVE) speerpunt van ons Gemeentelijk Onderwijs-Achterstandenbeleid (GOA). De middelen zijn niet vrij besteedbaar. Het restantbudget ultimo 2018 maakt onderdeel uit van het verzoek tot budgetoverheveling (diverse overhevelingen) aan de raad bij deze jaarstukken.

Schades schoolgebouwen € 14.000 voordeel

De gemeente heeft de wettelijke plicht om schades aan de schoolgebouwen/terreinen (door bijzondere omstandigheden) te vergoeden aan de schoolbesturen. In 2018 vond voor het voorgaande kalenderjaar gemeentelijke vergoeding plaats voor de kosten van het herstellen van schades aan de schoolgebouwen/terreinen voor primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Horst aan de Maas. In 2017 zijn er ten opzichte van voorgaande jaren verhoudingsgewijs weinig schadegevallen gemeld.

Resterend voordeel € 23.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.2 Sportaccommodaties € 83.000 voordeel

Onderhoud groene sportvelden en terreinen € 70.000 voordeel

In de planning van 2018 was rekening gehouden met de renovatie van toplagen op een drietal sportvelden. Deze renovatie heeft plaatsgevonden op een tweetal sportvelden. Ook zijn er lagere kosten door lagere tarieven door gunstige aanbestedingen van toepassing.

Resterend voordeel € 13.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

Sociaal Domein

Het merendeel van de posten binnen de taakvelden 6.1 t/m 6.82 dient in samenhang met elkaar gezien te worden. Ze maken namelijk onderdeel uit van de decentralisatie van overheidstaken sociaal domein naar gemeenten: in het kort 'sociaal domein'.

Met uw raad is de afspraak gemaakt dat de taken binnen het sociaal domein uitgevoerd worden met de beschikbare middelen. Dit zijn enerzijds de budgetten in onze begroting en anderzijds de egaliseringsreserve sociaal domein. In 2018 is het saldo sociaal domein uit de 1^e bijstelling 2018 van € 1.344.667 gedekt ten laste van de egaliseringsreserve sociaal domein. Het resterende deel is ingezet ter dekking van het begrotingsaldo 2019. Na amendement bij de begrotingsbehandeling op 13 november 2018 resteert nog € 149.000 voor dekking van eventuele tekorten in 2019.

Het totale saldo van de posten sociaal domein sluit in 2018 met een tekort ten opzichte van de begroting na wijziging van € 548.000. Dit komt, zoals gezegd, tot uiting op de taakvelden 6.2 t/m 6.82. Omdat de taakvelden echter meer omvatten dan alleen de posten die tot de decentralisatie behoren, is dit niet direct terug te zien in de saldi van de bovenstaande taakvelden.

Om meer inzicht in het financieel resultaat van het sociaal domein te bieden, worden de grootste verschillen op de taakvelden 6.1 t/m 6.82 hieronder kort toegelicht.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie € 98.000 nadeel

Bijdrage regionaal bureau € 83.000 voordeel

Dit voordeel is een gevolg van de afrekening over 2017 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR). De MGR heeft in 2017 minder kosten gemaakt voor onze organisatie door meer inzet van capaciteit voor de aanbesteding van de gemeente Venlo.

Afrekeningen voorgaande jaren € 154.000 nadeel

Dit nadeel bestaat voor € 395.000 afrekenverschillen voorgaande jaren van diverse zorgaanbieders binnen het sociaal domein. Tegenover dit nadeel staat een voordeel van per saldo € 242.000 door een bijdrage uit het fonds tekortgemeenten van € 649.000. Van de bijdrage is namelijk € 407.000 ingezet als dekking voor het begrotingsaldo 2019 (raadsbesluit d.d. 13 november 2018).

Minder opbrengsten exploitatie gemeenschapshuizen e.d. € 91.000 nadeel

Ondanks dat er sprake is van een lichte stijging in de werkelijke huuropbrengsten vergeleken met die van 2017 blijven de huuropbrengsten op alle accommodaties nog steeds achter ten opzichte van de trend en daarmee de begroting. Wij verwachten dat de lichte stijging zich in 2019 zal doorzetten

waarmee een nieuw tekort voor 2019 wordt voorkomen. Wij zullen de verenigingen met goede voorzieningen verleiden om naar de gemeentelijke accommodaties te komen. Goede voorzieningen die passen bij de behoeftes van de dorpen en verenigingen die zijn vastgelegd in de blauwdrukken van het accommodatiebeleid.

Prioriteitsgelden dorpsraden € 66.000 voordeel

Dit budget betreft de verantwoording van de gelden van de dorps- en wijkraden. 4 van de 15 dorpsraden hebben de gelden in eigen beheer. De overige 11 zijn in beheer binnen de financiële administratie van onze gemeente in de vorm van een budget en een bestemmingsreserve prioriteitsgelden. Het voordeel is een gevolg van de vrijval van de reserve prioriteitsgelden tot het bedrag welk nog beschikbaar is voor de 11 dorps- en wijkraden die nog onder beheer van onze gemeente vallen.

Resterend nadeel € 2.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.3 Inkomensregelingen € 487.000 voordeel

Inkomensvoorziening participatiewet € 246.000 voordeel

Het aantal uitkeringsgerechtigden is in de 2e helft van 2018 afgenomen. In 2018 is het aantal uitkeringen afgenomen met ongeveer 12%. Dit leidt tot een afname van de uitkeringslasten. Er zijn in 2018 minder mensen in de uitkering terecht gekomen en er zijn meer mensen uit de uitkering naar een dienstverband uitgestroomd.

Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) € 126.000 voordeel

We voeren met aanvragers voor BBZ voor het verstrekken van de leningen goed overleg om een inschatting te kunnen maken over de mate waarop de investering ook rendabel is. Er is dan ook een afweging of de lening terug betaald kan worden. Het voordeel van € 126.000 is ontstaan omdat een groter deel van de verstrekte leningen terug betaald wordt, ten opzichte van het normbedrag waarmee het rijk rekent. De aflossingen die wij ontvangen in verband met verstrekte geldleningen in het kader van de BBZ, dienen wij af te dragen aan het rijk tot een bepaald normbedrag. Alles wat méér dan de norm teruggevorderd wordt, leidt tot een voordeel in onze exploitatie. Deze situatie heeft zich in 2018 voorgedaan, waardoor er een voordeel op de post BBZ ontstaat.

Bijzondere (leen-)bijstand € 80.000 nadeel

In 2015 hadden we te maken met een hoge instroom van statushouders. Aan deze statushouders is leenbijstand voor de woninginrichting verstrekt. De statushouder start meteen na verstrekking met maandelijks terugbetalen. Het maandelijks bedrag wordt ingehouden op de bijstandsuitkering en de looptijd van de leenbijstand is maximaal 3 jaar. Wanneer er na de aflossing van 36 volledig betaalde maandelijks aflossingsbedragen nog een restant bestaat, dan wordt dit conform geldende beleidslijn omgezet in bijstand om niet. In 2018 zien we dat het resterende bedrag van de leenbijstand van statushouders die zijn ingestroomd in 2015, in veel gevallen is omgezet in bijstand om niet. Dit verklaart het nadeel. Dit beleid wordt in 2019 geëvalueerd.

Subsidies armoede- en schuldenbeleid € 81.000 voordeel

Dit betreft middelen voor armoedebestrijding bij kinderen. In 2018 zijn acties uitgezet met o.a. als doel het bereik van gezinnen met een laag inkomen te vergroten. De gevolgen daarvan waren in 2018 al zichtbaar. Zo is het aantal aanvragen bij Stichting Leergeld gestegen met bijna 30%. Naar verwachting zal deze trend doorzetten in 2019 waardoor de uitgaven hoger worden. Door verschillende beleidsterreinen met bijbehorende budgetten te verbinden kunnen we het verschil maken. Armoede is immers niet alleen meetbaar in geld, maar ook meet- en zichtbaar in gezondheid. De budgetten die hiervoor in 2019 en verder beschikbaar zijn zullen naar verwachting van voldoende omvang zijn.

Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) € 36.000 voordeel

Het voordeel wordt veroorzaakt door een (lichte) afname van het aantal IOAW-ers in 2018. Omdat het een regeling betreft voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers, beëindigen deze uitkeringen vooral omdat de uitkeringsgerechtigden de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

*Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
€ 32.000 voordeel*

Het voordeel wordt veroorzaakt door een (lichte) afname van het aantal IOAZ-ers in 2018. Omdat het een regeling betreft voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, ligt ook hier vooral het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan ten grondslag.

Resterend voordeel € 46.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.5 Arbeidsparticipatie € 84.000 voordeel

Trajectkosten € 66.000 voordeel

Het voordeel op deze post komt vooral tot uiting op de onderdelen premies vrijwilligerswerk en vergoedingen kinderopvang. In beide gevallen zijn de uitgaven in 2018 lager geweest dan aanvankelijk geraamd. Bij de premies voor vrijwilligerswerk komt dit enerzijds door een afname van het aantal uitkeringsgerechtigden in 2018 en anderzijds door een kwaliteitsslag die gedurende het jaar gemaakt is waarbij strenger naar het recht op premie is gekeken. Omdat de premies pas na afloop van een jaar uitbetaald worden, is met beide effecten geen rekening gehouden bij de 2^e bijstelling. Aan de lagere vergoedingen voor kinderopvang liggen ook de lagere aantallen uitkeringsgerechtigden aan ten grondslag.

Resterend voordeel € 18.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) € 84.000 nadeel

Rolstoelen en hulpmiddelen Wmo € 70.000 nadeel

We zien een toename van het gebruik van hulpmiddelen. Belangrijkste oorzaak hiervoor is de vergrijzing van onze bevolking. We hebben in 2018 ongeveer 10 % meer hulpmiddelen verstrekt dan vorig jaar. Dit leidt tot hogere kosten van circa € 70.000.

Resterend nadeel € 14.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ € 69.000 nadeel

Schuldhelpverlening € 56.000 voordeel

Het kabinet heeft voor de jaren 2018-2020 extra middelen beschikbaar gesteld voor het geven van een extra impuls aan het schuldenbeleid. We hebben een plan gemaakt om de middelen te besteden, daarvan wordt het grootste gedeelte vanaf 2019 uitgevoerd. De raad is daarom gevraagd het restant budget 2018 over te hevelen naar 2019.

Persoonsgebonden budget (PGB) Wmo € 47.000 nadeel

De totale kosten voor PGB zijn in 2018 licht gedaald ten opzichte van 2017. Er is een nadeel omdat we bij de tweede bijstelling de verwachting hadden dat de bestedingen lager zouden uitvallen.

Begeleiding individueel € 47.000 nadeel

Dit nadeel is een gevolg van een toename van het aantal aanvragen in het 2e halfjaar 2018 van 287 naar 306. Toename van het aantal cliënten komt overeen met de tendens dat de zorg dichterbij huis georganiseerd wordt en mensen minder snel in instellingen terecht komen of eerder uit instellingen weer terug naar huis komen. Hierdoor vindt een verschuiving plaats van de zorguitgaven vanuit zorgverzekeringswet of wet langdurige zorg (WLZ) naar ondersteuning vanuit de gemeente (WMO).

Resterend nadeel € 31.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18- € 968.000 nadeel

Behandeling met geestelijke gezondheidszorg (GGZ) € 653.000 nadeel

Dit zijn kosten jeugdzorg. We zien dat de uitgaven voor geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen voor 2018 € 140.000 hoger zijn dan de kosten van 2017. Bij de opstellen van de tweede bijstelling 2018 verwachtten we een forse afname van de kosten gebaseerd op de realisatie over het eerste halfjaar. Echter in de tweede helft van 2018 zijn de uitgaven weer toegenomen waardoor de verwachte afname niet gerealiseerd werd. Deze stijging in de laatste maanden van 2018 is het gevolg

van nagekomen rekeningen van de eerste helft van 2018, maar er is ook een stijging van het aantal cliënten vanaf de zomervakantie te zien van ongeveer 10%. Ook landelijk is er sprake van een toename van de kosten voor jeugdhulp.

Wonen € 290.000 nadeel

Er is een toename van het aantal jeugdigen dat ondersteuning inclusief wonen nodig heeft. Dit betreft weliswaar kleine aantallen, maar relatief dure trajecten per jeugdige. Deze jeugdigen zijn halverwege het jaar ingestroomd, waardoor ze bij de prognoses voor de 2de bijstelling (medio september) nog niet inzichtelijk waren. Dit heeft geleid tot een gunstige bijstelling van de prognose, die achteraf gezien niet reëel was. In totaal zijn de kosten voor 2018 ongeveer € 100.000 hoger dan in 2017.

Resterend nadeel € 25.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.82 Geëscaleerde zorg 18- € 84.000 voordeel

Crisiszorg € 61.000 voordeel

Over 2018 verwachten we een teruggaaf op de verstrekte voorschotten wat leidt tot een voordeel van € 61.000. De toegang tot crisishulp en de crisishulp zelf hebben we als regionale voorziening georganiseerd. Samen met de andere zes gemeenten van Noord-Limburg financieren we deze voorziening op basis van de verdeelsleutel jeugd. In 2018 hebben we minder vaak en minder lang crisishulp ingezet dan waar we eind 2017 (bij het afsluiten van de contracten) van uitgingen. Daarom krijgen we als regio geld terug van de aanbieders die crisishulp leveren. De verdeling van dat bedrag over de gemeenten gebeurt weer op basis van de verdeelsleutel jeugd. Dit betekent dat we als Horst aan de Maas over 2018 nog een bedrag van circa € 61.000 terugkrijgen

Resterend voordeel € 23.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen in dit taakveld.

4. Ruimte, wonen en mobiliteit

ALGEMEEN

Horst aan de Maas is een ondernemende plattelandsgemeente waarin de kern Horst voorzien is van een hoogwaardig winkelcentrum met weinig leegstand. Ook Sevenum en Grubbenvorst kennen een nieuwe centruminrichting. Een herijkte centrumvisie voor de kern Horst moet frisse inzichten bieden hoe het niveau naar de toekomst te waarborgen.

In het omvangrijke buitengebied wordt gewerkt, gerecreëerd en gewoond. Landbouw neemt een belangrijke plaats in. Het aantrekkelijk houden van het grondgebied van Horst aan de Maas door een goede ruimtelijke inrichting en een behoorlijk onderhoudsniveau van onze (openbare) eigendommen is een blijvende uitdaging. We staan voor de continue opgave om de ruimte duurzaam te blijven (her)inrichten en ordenen. We zoeken hierbij naar een goede balans tussen de opgaves op het gebied van (woning)bouw, water en groen.

Een gedifferentieerde bevolkingssamenstelling vraagt om een gedifferentieerde woningvoorraad op de goede plek. Ook in de toekomst moeten er voldoende woningen van de juiste 'kwaliteit' zijn, met een balans tussen koop en huur. In het licht van de demografische ontwikkelingen is een kwaliteitsslag nodig in de bestaande voorraad en een omslag naar een flexibele woningvoorraad. Onze uitdaging is om binnen deze context inbreiding boven uitbreiding te laten gaan. Woningbouwexploitaties vragen ons daadkrachtig te sturen op de reële behoefte, rekening houdend met de beoogde exploitatie-uitkomsten (hst. 2 Bouwgrondexploitaties). Onze volkshuisvestelijke taak is leidend, ook als dat bijstelling van programma's en exploitaties tot gevolg heeft.

Horst aan de Maas is goed bereikbaar en goed ontsloten voor alle soorten verkeer. Dit draagt bij aan de dynamiek in de totale Regio Venlo maar ook aan de leefbaarheid van de dorpen in onze gemeente. Voor het welzijn van onze inwoners zijn goede basisvoorzieningen voor een optimaal tarief belangrijk. Onder basisvoorzieningen verstaan wij onder andere:

- de hoofdwegenstructuur,
- openbaar vervoer,
- veilige fietsvoorzieningen (bv. Greenport Bikeway),
- een professionele en duurzame afvalinzameling,
- een goed afwateringssysteem en
- een omgeving waarin aspecten als o.a. luchtkwaliteit, geur en geluid afgewogen worden bij nieuwe en bestaande ontwikkelingen.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting**
- **Openbaar groen, bossen en landschap**
- **Ruimtelijke ordening**
- **Volkshuisvesting**
- **Afvalverwijdering**
- **Riolering, waterkering en afwatering**
- **Milieu en duurzaamheid**
- **Openbaar vervoer**

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

4.1 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

Doelstelling

We hebben een duurzame, betrouwbare openbaar verlichtingsinstallatie die bijdraagt aan de veiligheid van onze inwoners.

Stand van zaken

De openbare verlichtingsinstallatie is technisch gezien in orde. Door de planmatige vervanging hebben we ook in 2018 weer stappen gezet naar het vervangen van armaturen door LED. In het buitengebied van Kronenberg zijn enkele masten bijgeplaatst op de schoolroute van Kronenberg naar het Dendron college. In haar vergadering van september 2018 heeft de Raad besloten daarnaast financiële middelen beschikbaar te stellen voor de aanleg van verlichting tussen Broekhuizen en Swolgen. Deze dynamische verlichting op zonne-energie is eind 2018 geplaatst.

Maatregelen

- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.
- We voeren de werkzaamheden uit volgend uit de telecommunicatiewet, de OGN en de WION.
- We voeren het uitvoeringsprogramma volgend uit het OV Beleidsplan 2016-2025 uit.

Kwaliteit	Tijd	Geld
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Doelstelling

We hebben duurzame, veilige en begaanbare civiele kunstwerken.

Stand van zaken

De kunstwerken zijn technisch gezien in orde. In 2018 zijn enkele kunstwerken die nog niet in het onderhoudsprogramma waren opgenomen geïnspecteerd en alsnog toegevoegd in het beheerplan.

Maatregelen

- We voeren de jaarschijf 2018 van het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025 uit.

Kwaliteit	Tijd	Geld
☐	☐	☐

Doelstelling

We hebben een duurzaam, veilig en begaanbaar wegennet.

Stand van zaken

De jaarschijf 2018 van het beheerplan wegen, bermen en sloten is afgerond. Ook de jaarschijf van het onderhoudsplan wegen is afgerond. Daarnaast zijn er in 2018 enkele projecten uitgevoerd zoals de reconstructie van de Kempweg in Meterik en de Horsterdijk in Lottum. Voor de aanleg van het fietspad tussen het station Horst-Sevenum en America is het ontwerp uitgewerkt en aan belanghebbenden gepresenteerd. De noodzakelijke onderzoeken voor de wijziging van het bestemmingsplan zijn opgestart.

Maatregelen

- We voeren de gladheidsbestrijding uit conform het gladheidsbestrijdingsplan.
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het tractiebeheerplan.
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.
- We voeren de jaarschijf 2018 van het beheerplan wegen, bermen, sloten buitengebied 2011-2018 uit.

Kwaliteit	Tijd	Geld
		
		
		
		

4.2 Openbaar groen, bossen en landschap

Doelstelling

Het openbaar groen levert een positieve bijdrage aan de woon en werkomgeving.

Stand van zaken

We streven ernaar om zoveel mogelijk meerwaarde uit openbaar groen te halen in het kader van de positieve effecten die openbaar groen heeft op het welzijn van inwoners, de positieve effecten die openbaar groen heeft op klimaatveranderingen en in het kader van biodiversiteit. We onderhouden het groen met veel aandacht voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt op de vastgestelde niveaus. Samen met groepen bewoners worden er initiatieven ontplooid op gebied van groen en leefomgeving. Over "groene" activiteiten communiceren we actief mede in het kader van de groene agenda van Horst aan de Maas. Deze groene agenda biedt tevens het maatschappelijk middenveld een kader voor alle initiatieven die er spelen op het gebied van groen. We hebben samen met de Raad de kaders bepaald voor het verhogen van de kwaliteit van het openbaar groen in Horst aan de Maas. tevens hebben we de maatschappelijke waarde van openbaar groen in kaart gebracht. Besluitvorming hierover is voorzien in het eerste kwartaal van 2019. Op 18 januari 2018 is Horst aan de Maas getroffen door een zware storm. Hierbij is ook één van de monumentale lindebomen op het Wilhelminaplein omgewaaid. Als vervolg hierop heeft het College besloten om alle monumentale lindes op het Wilhelminaplein te vervangen door nieuwe bomen. Deze werkzaamheden zijn ook begin 2018 uitgevoerd.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return). Wij spreken dit actief af met onze opdrachtnemers.			
- We betrekken inwoners bij de planvorming en inrichting van het openbaar groen en faciliteren bewonersinitiatieven.			
- We doen een onderzoek naar de verdere (groene) verduurzaming van de openbare ruimte.			
- We geven inhoud aan het plan van aanpak op voor de lanenproblematiek in Griendtsveen.			
- We hebben voor eind 2017/begin 2018 onze landschapselementen gecontroleerd en aangepast in GBI.			
- We stellen een groene agenda van Horst aan de Maas op.			
- We vervangen zieke bomen in het buitengebied van Sevenum.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan openbaar groen 2016-2019.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het boombeheerplan.			
- We voeren diverse overige taken uit passend binnen het beheer van de openbare ruimte.			

Doelstelling

We onderhouden ons landschap zodanig dat het een visitekaartje blijft voor toeristen en inwoners.

Stand van zaken

Begin 2018 is Nederland en ook Horst aan de Maas getroffen door een zeer zware storm. Ook in onze gemeente heeft dat geleid tot schade aan (laan)bomen, landschappelijke elementen en bossen. De schade wordt zo veel mogelijk hersteld. Dit heeft consequenties voor de planning en de kosten. De reguliere werkzaamheden worden zoveel als mogelijk uitgevoerd. De samenwerking met het maatschappelijk middenveld en vele vrijwilligers stichtingen die betrokken zijn bij het groen en landschap in onze gemeente, bouwen we verder uit. Via de "Groene agenda van Horst aan de Maas" communiceren we blijvend over groene initiatieven en vragen we aandacht voor de meerwaarde van

groen in het kader van welzijn, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Ook werken we verder aan biodiversiteit en het welzijn van de bij door onder andere 19 ha braakliggend terrein in te zaaien. In maart 2018 hebben we 500 kg fleurig mengsel aan onze inwoners ter beschikking gesteld voor het inzaaien van kleinere stukken grond.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return). Wij spreken dit actief af met onze opdrachtnemers.			
- Op last van onze wettelijke taak bestrijden we knolcypers / exoten.			
- We participeren in werkgroepen die een landschappelijk element bevatten en leggen verbanden tussen het maatschappelijk middenkader.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan landschappelijke elementen 2011-2020.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het bosbeheerplan 2015-2020.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit voor de recreatieve voorzieningen.			
- We werken voor eind 2018 het onderwerp 'mensgerichte natuur' uit.			

Doelstelling

We streven naar voldoende formele en informele speelruimte en een goede spreiding daarvan.

Stand van zaken

De achterstand op gebied van vervanging van speeltoestellen in bestaande speeltuinen is in 2018 ingehaald. Bij nieuwbouwplannen wordt voorzien in de aanleg van speelvoorzieningen.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Bij de inrichting van de openbare ruimte kijken we creatief naar laagdrempelige en toegankelijke sportgelegenheden.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan openbare speelruimte 2015-2019.			

4.3 Ruimtelijke ordening

Doelstelling

We streven naar een goede ruimtelijke ordening van het grondgebied van Horst aan de Maas waarbij we de balans tussen rode, blauwe en groene ontwikkelingen behouden en versterken.

Stand van zaken

In april 2016 hebben de betrokken gemeenten en de provincie de bestuursafspraken voor de 6 POL-thema's ondertekend. Inmiddels zijn de bestuursafspraken per thema verder uitgewerkt en geactualiseerd. De regionale Structuurvisie Wonen is in 2016 vastgesteld, de opgaven zijn uitgewerkt in het Masterplan Wonen, De POL uitwerking vrijetijdseconomie was begin 2016 gereed en is uitgewerkt in een regionale visie die eind 2017 is vastgesteld. Ook de regionale visie voor bedrijventerreinen en kantoren is vastgesteld. In 2017 is de regionale visie detailhandel vastgesteld. In regionaal verband zijn in 2018 diverse uitvoeringsacties gedaan, waaronder het compacter maken van winkelgebieden en het in beeld brengen van restcapaciteit. In maart 2018 is het concept van de regionale visie Land- en tuinbouw opgeleverd. Besluitvorming over de regionale visie voor Land- en tuinbouw en het regionaal ruimtelijk kwaliteitskader staat gepland voor het eerste half jaar van 2019. De visie vanuit Trendsportal is eind 2017 vastgesteld in de raad. De POL uitwerking Energie is in de vorm van de regionale energiestrategie in het najaar van 2018 vastgesteld door de gemeenteraad. Het beekherstel en meer specifiek het project Grootte Molenbeek loopt op schema. Ook het project Maasgaard verloopt goed. Daarnaast zijn we bezig met de Visie op het centrum Horst en een visie op de bedrijventerreinen. lopen er verschillende gebiedsontwikkelingen.

Met betrekking tot het Cultureel Erfgoed wordt op dit moment samen met de stakeholders en de provincie gewerkt aan een waardenkaart, die zoveel mogelijk interactief moet worden. In deze pilot werken nu 29 gemeenten samen aan de erfgoed-beleidskaart Limburg.

Het bestemmingsplan Buitengebied is eind 2017 vastgesteld en heeft vanaf 23 maart 2018 6 weken ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan is inmiddels in werking getreden. De beroepsprocedure bij de Raad van State loopt. Zitting bij de Raad van State vindt plaats op 11 en 12 maart 2019.

Op 9 april 2013 is de Integrale Structuurvisie Horst aan de Maas vastgesteld door de Raad. Op 22 september 2015 heeft de Raad de eerste evaluatie van de structuurvisie vastgesteld. De structuurvisie zal periodiek worden geëvalueerd. Op 18 oktober 2016 heeft de Raad de Raad een tweede actualisatie van de structuurvisie vastgesteld. Momenteel is gestart met de voorbereidingen voor een herijking van de structuurvisie.

In maart 2018 heeft de raad het Koersdocument voor de Omgevingswet vastgesteld. Op dit moment is een interne werkgroep bezig met de Impactanalyse. Gelet op de diverse ontwikkelingen die spelen en de veranderende rol van de overheid, in samenhang met de competenties die dat vraagt, is het Plan van Aanpak gewijzigd. We willen nadrukkelijk inzetten op de veranderende rol van de overheid en de andere manier van werken. De aftrap met raad en andere stakeholders vindt voor de zomer plaats, in augustus 2019 volgt de eerste themasessie.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. De EU verplicht de lidstaten om een goede ecologische toestand voor verschillende watertypen te definiëren. Indien nodig moeten de landen maatregelen treffen om een goede ecologische toestand te bereiken. Voor Horst aan de Maas ligt de focus vooral op de Grootte Molenbeek en de watergangen die direct hierop lozen.

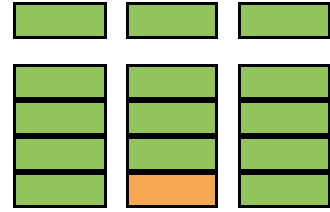
Maatregelen

- In de Regio worden afspraken gemaakt over het thema Wonen die worden vastgelegd in een regionale structuurvisie (POL).
- Vanuit het POL en het RMO worden op regionale schaal visies opgesteld.
- We geven uitvoering aan het Project Maasgaard.
- We monitoren, registreren en conserveren Cultureel Erfgoed.
- We ontwikkelen de Structuurvisie door.
- We ronden de procedure op om te komen tot een nieuw

Kwaliteit	Tijd	Geld

bestemmingsplan Buitengebied (inclusief MER) af.

- We stellen bestemmingsplannen vast binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.
- We voeren diverse gebiedsontwikkelingen uit.
- We voeren KRW-maatregelen en beekherstel programma's uit.
- We werken aan de implementatie van de Omgevingswet.
- We werken met principeverzoeken om uitspraken te doen over de kansrijkheid van nieuwe initiatieven.

4.4 Volkshuisvesting

Doelstelling

Samen met publieke en commerciële partners houden we de kwaliteit en de kwantiteit van de woningvoorraad in Horst aan de Maas op peil, zowel voor de korte als de lange termijn.

Stand van zaken

Het masterplan Wonen is op 14 juni 2016 vastgesteld door de raad. In 2018 is er regionaal gestart met een herijking van de structuurvisie Wonen. Daarnaast is gestart met het lokaal nader uitwerken van het Masterplan Wonen, waarbij de stimuleringsmaatregelen worden ge-update en alle dorpen in beeld worden gebracht om hierna conclusies te kunnen trekken over de nodige acties op woongebied. De raad wordt meegenomen in dit proces. Ook wordt invulling gegeven aan de huisvesting van statushouders.

We zijn particuliere bouwinitiatieven blijven faciliteren om zodoende woningen te kunnen toevoegen aan de woningmarkt. Hetzelfde geldt voor kansrijke nieuwe concepten en initiatieven voor onze gemeente op de woningmarkt.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Het 'Masterplan Wonen, goed wonen voor iedereen' wordt uitgevoerd. Hierin is ook aandacht voor de huisvesting van doelgroepen, waaronder statushouders.			
- Jaarlijks leggen we de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties vast, monitoren we de voortgang en evalueren we de gemaakte afspraken.			
- We faciliteren particuliere bouwinitiatieven en toetsen daarbij aan het Masterplan Wonen.			
- We jagen nieuwe concepten en initiatieven op de woningmarkt aan en implementeren die.			
- We ondersteunen waar mogelijk particuliere woningbouwinitiatieven als CPO's (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap).			

4.5 Afvalverwijdering

Doelstelling

We voeren op een duurzame wijze de wet milieubeheer uit om het huishoudelijk afval in te zamelen.

Stand van zaken

We voeren onze taken hierbij uit. In 2018 zijn voor een aantal afvalstromen (Europese) aanbestedingen gehouden. De algemene tendens voor de afvalbegroting is dat door de aantrekkende economie en de krapte op de arbeidsmarkt de prijzen voor afvalinzameling fors stijgen. Bovendien zijn door landelijke wet-en regelgeving de verbrandingstarieven fors verhoogd en als gevolg van incidenten (brand) worden bepaalde stromen niet meer geaccepteerd of tegen veel hogere kosten (zoals matrassen). Tegelijkertijd dalen de vergoedingen voor de afvalstromen die inkomsten opleveren. Het jaar 2018 is dan ook afgesloten met een fors tekort op de afvalbegroting.

Maatregelen

- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het ophalen van de verschillende afvalstromen, volgens het gemeentelijk afvalbeleid.

Kwaliteit	Tijd	Geld
		

4.6 Riolering, waterkering, afwatering

Doelstelling

De waterkering langs de Maas is kwalitatief goed en veilig.

Stand van zaken

De dijkverzwarringsprojecten lopen op schema. Begin 2017 heeft het Waterschap Limburg opdracht gegeven aan Ploegam-Dura Vermeer voor het versterken van de dijkringen in Grubbenvorst en Lottum. De aannemer heeft in overleg met de omgeving het plan uitgewerkt uit tot een definitief ontwerp. Het Waterschap blijft verantwoordelijk voor het project.

Mbt de westelijke Maasoever zijn de plannen opgehaald bij alle belanghebbenden en ingediend bij de stuurgroep van Maasgaard. De werkzaamheden rondom de aanleg van het strand Lottum en het verbeteren van diverse recreatieve routes zijn inmiddels uitgevoerd.

De Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum ligt op schema: de hoogwaterbeschermingsmaatregelen zullen volgens contract voor het einde van 2020 gereed zijn. Het plan voor de maatwerkbescherming is in hoofdzaak gereed en er is overeenstemming met de belanghebbende bewoners. De uitvoering is gepland vanaf het vierde kwartaal van 2018 en maakt onderdeel uit van het contract met de aannemer.

In het kader van het Deltaprogramma wordt in de Limburgse Maasvallei gewerkt aan een maatregelpakket van dijken en rivierverruimingen dat op de lange termijn de veiligheid langs de Maas moet waarborgen. Dit maatregelpakket is onderdeel van de Maas brede adaptieve uitvoeringsstrategie Maas (AUM). Omdat de minister de belangen van de scheepvaart beter wil koppelen aan de hoogwater doelstelling wordt gewerkt aan een programma voor integraal rivier management (IRM). Dit leidt tot formele aanpassing van het Deltaprogramma in 2021. De provincie Limburg heeft een bestuursopdracht geformuleerd waarbij alle uitgangspunten en prognoses nog eens tegen het licht worden gehouden. De ontwikkelingen op Rijks- en provinciaal niveau versnellen het proces niet en maken de inhoud van de voortgang in bepaalde mate onzeker. Daarnaast heeft de gemeente Venlo eind 2018 besloten om het koplopersproject Meer Maas Meer Venlo in zijn huidige vorm te beëindigen.

De Maascorridor is het samenwerkingsverband in Noord Limburg waarmee sturing wordt gegeven aan de Maasprojecten. Er is bij de gemeente Venlo een coördinator aangesteld die namens de regiogemeenten de samenwerking moet bevorderen en de sturing moet verbeteren. Vanaf januari 2019 is er een periodiek ambtelijk overleg ingesteld als voorportaal van het maandelijks overleg met de provincie.

Voor wat betreft het CVI zijn het bestemmingsplan en de vergunning onherroepelijk. Eind maart 2018 is DCM met de werkzaamheden gestart. Vanaf juli 2018 lagen de werkzaamheden stil in afwachting van het door de gemeente goed te keuren werkplan. Inmiddels is dit werkplan door het college goedgekeurd.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- In het kader van de gebiedsontwikkeling OMA wordt het beschermingsniveau van het cluster woningen aan de Veerweg in Broekhuizen aangepast naar 1:250.			
- In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen - Wanssum (GOW) en de rivierverruimingen bij Grubbenvorst en Lottum.			
- Overige Maasprojecten.			
- We volgen actief de ontwikkelingen door het Waterschap met betrekking tot de dijkverzwaring in Grubbenvorst.			
- We volgen actief de ontwikkelingen door het Waterschap met betrekking tot de dijkverzwaring in Lottum.			

Doelstelling

We hebben een kwalitatief goede afwatering op het gehele grondgebied.

Stand van zaken

De riolering van Horst aan de Maas voldoet aan de basisinspanning zoals die wettelijk is vereist. We voerden samen met de andere gemeenten in het Waterpanel noord een klimaatstress test uit om de knelpunten op het gebied van klimaatadaptatie in beeld te krijgen. De definitieve resultaten hiervan zijn inmiddels opgeleverd. Ook de basis rioleringsberekening die in 2018 in samenwerking met het Waterschapsbedrijf Limburg is uitgevoerd is nagenoeg gereed. Ook zijn de voorbereiding afgerond om de wateroverlast in de wijk Stuksbeemden aan te pakken: het werk is aanbesteed en in Q1 van 2019 zal de uitvoering starten. De bewoners en de klankbordgroep zijn betrokken bij de totstandkoming van de oplossingen die uitgevoerd gaan worden. Op de Horsterweg in Broekhuizen is medio april een verzakking ontstaan door riolschade. Behalve aan de weg en riolering is er geen verdere schade ontstaan.

Het afgelopen jaar hebben we ook weer een deel van de openbare ruimte afgekoppeld. Ook hebben we het subsidieprogramma voor afkoppelen van particulier verhard oppervlak in samenwerking met het waterschap gecontinueerd.

Maatregelen

- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Doelstelling

We streven naar een optimale kostenbeheersing m.b.t. riolering.

Stand van zaken

We participeren actief in de projecten van het waterpanel Noord en nemen ook deel aan de Limburg-brede verkenning om te komen tot samenwerking in de waterketen. In samenspraak met het Waterpanel Noord hebben we een klimaatstress test uitgevoerd.

Maatregelen

- Als deelnemer van het regionale Waterpanel zorgen we voor samenwerking en een optimale kostenbeheersing voor de riolering.

Kwaliteit	Tijd	Geld

4.7 Milieu en duurzaamheid

Doelstelling

Milieu -effecten van nieuwe en bestaande ontwikkelingen zijn in beeld en worden gemonitord.

Stand van zaken

Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning voor de Centrale Verwerkingsinstallatie aan het Raaieind te Grubbenvorst zijn onherroepelijk. Met de grondwerkzaamheden aan het Raaieind is eind april 2018 gestart. De werkzaamheden zijn vervolgens tijdelijk neergelegd in afwachting van het door de gemeente goed te keuren werkplan. Het werkplan is inmiddels goedgekeurd. Naar verwachting zullen de werkzaamheden in de loop van februari 2019 weer worden hervat. De voorlopige planning is dat de realisatiefase, waaronder de bouw van de installatie, medio 2021 wordt afgerond. Hierna begint de exploitatiefase. Monitoring van geluid, stof en andere milieuaspecten is vanaf dat moment pas zinvol.

Het door het RIVM in nauwe samenwerking met de GGD uitgevoerde gezondheidsonderzoek, genaamd "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden" (VGO), heeft van medio 2014 tot medio 2016 plaatsgevonden. Op 7 juli 2016 zijn de resultaten in een door het RIVM opgestelde rapport neergelegd en is het rapport met Kamerbrief aan de Tweede Kamer aangeboden. We blijven de ontwikkelingen op de voet volgen. Op 19 december 2017 is het bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld. Er zijn moties en amendementen aangenomen. Als gevolg daarvan dienen er thema's uitgewerkt te worden. Eén van deze thema's is 'Intensieve veehouderij en gezondheid'. Dit thema wordt meegenomen in de Visie Veehouderij, waarvoor de procesnotitie en planning inmiddels zijn aangeleverd bij de raad. In mei vindt de eerste sessie plaats met de raad.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid, stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind.			
- We volgen het grootschalig gezondheidsonderzoek van het RIVM.			

Doelstelling

We stimuleren en faciliteren de thema's uit het programma Duurzaamheid.

Stand van zaken

Er spelen veel initiatieven zoals energiek Kronenberg, de energie coöperatie Reindonk, etc. Gebleken is dat de veranderende omstandigheden en groeiende aandacht voor Duurzaamheid vragen om overkoepelend beleid met een bepaalde focus op energietransitie, energiebesparing en klimaatadaptatie. Onze pragmatische insteek van de afgelopen jaren heeft gewerkt als vliegwiel. Nu is het zaak om grotere stappen te zetten. De beschikbare (ambtelijke) capaciteit is uitgebreid. Begin 2019 wordt het overkoepelende Duurzaamheidsprogramma aan de Raad aangeboden. Op voorhand is het beleid rondom zonne-energie opgesteld en inmiddels vastgesteld.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- In 2018 voeren we acht actiepunten uit van het thema 'Duurzaam Bouwen en Wonen', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.			
- In 2018 voeren we acht actiepunten uit van het thema 'Duurzame Overheid', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.			
- In 2018 voeren we twee actiepunten uit van het thema 'Duurzaam gezond', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.			
- In 2018 voeren we vijf actiepunten van het thema 'Duurzaam Ondernemen', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.			

Doelstelling

We voldoen aan de wettelijke verplichting in het kader van de wet op de lijkbezorging.

Stand van zaken

We zijn voor het administratief beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst in overleg met de gemeente Venlo. Onderzocht wordt of deze werkzaamheden op korte termijn door gemeente Venlo overgenomen kunnen worden. Middels een detacheringsovereenkomst is de continuïteit op dit moment gewaarborgd en we hopen medio 2019 tot een structurele oplossing te komen.

Maatregelen

- We zorgen voor een adequaat beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Doelstelling

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en burgers bij aanvragen omgevingsvergunningen milieu.

Stand van zaken

Het proces rondom de aanvragen op het gebied van de omgevingsvergunningen milieu verloopt over het algemeen goed. In december 2018 is de nieuwe milieuspecialist begonnen, waarmee ook de capaciteit weer op orde is.

Maatregelen

- We verlenen omgevingsvergunningen milieu binnen de gestelde servicenormen.

Kwaliteit	Tijd	Geld

4.8 Openbaar vervoer

Doelstelling

We zorgen voor een betrouwbaar en goed bereikbaar openbaar vervoer dat het sociaal, economisch als toeristisch-recreatief functioneren van onze gemeente ten goede komt.

Stand van zaken

Voor wat betreft Station Grubbenvorst / Greenport geldt dat deze ontwikkeling niet doorgaat. We blijven dit actief onder de aandacht houden binnen ons netwerk. Daarmee grijpen we eventuele kansen die zich voordoen aan.

De raad heeft eind 2017 het krediet voor de verdere uitwerking van de stationsomgeving Horst / Sevenum beschikbaar gesteld. Inmiddels is gebleken dat alle wensen die er liggen niet gefinancierd kunnen worden. Daarom wordt opnieuw gekeken naar het ontwerp en naar mogelijke alternatieven. In 2017 is besloten dat er een vrij liggende fietsverbinding wordt gerealiseerd tussen America en station Horst-Sevenum, aan de noordzijde van de Spoorweg-Hoebertweg. In oktober 2018 is het ontwerp gepresenteerd aan de betrokken bewoners en de betrokken dorpsraden. Aan de hand van dit ontwerp wordt de voorbereiding van de bestemmingsplanprocedure en grondverwerving opgestart. Diverse voorbereidende onderzoeken hebben reeds plaatsgevonden.

De komende jaren, zal naar alle waarschijnlijkheid, de intercity Venlo-Eindhoven blijven halteren op station Horst-Sevenum. E.e.a. is afhankelijk van de ambitie voor een snelle treinverbinding tussen Eindhoven-Venlo-Düsseldorf en de dan aangepaste dienstregeling. Het station heeft echter geen intercity status.

In december 2016 is Arriva gestart als nieuwe vervoerder van de Openbaar vervoer concessie 2016 - 2031. Arriva is verantwoordelijk voor al het busvervoer in de provincie Limburg en een aantal treinverbindingen. In de gemeente Horst aan de Maas is de belangrijkste verbetering dat de bus naar station Venray via de A73 rijdt en daardoor 15 minuten sneller is. Ook de route naar Blerick en Venlo is sneller geworden. De belbussen vanuit verschillende kernen richting Horst zijn in eerste instantie geschrapt vanwege de geringe vraag. Voor een aantal kernen zijn daar andere openbaar vervoervormen voor teruggekomen. Daarnaast is de belbus Lottum - Melderslo - Horst - Sevenum - Kronenberg - Evertsoord vanaf december 2017 weer geïntroduceerd in de nieuwe dienstregeling. Deze rijdt voorlopig nog als lijntaxi, totdat voldoende vrijwilligers zijn gevonden voor de buurtbus. Met de ontwikkeling van Park de Peelbergen ontstaat ook daar vraag naar een vorm van (openbaar) vervoer.

Per 9 december 2018 rijdt een eigen aanvullende OV-systeem op Greenport. Deze rijdt tot medio juni 2019 bij wijze van proef. De uitvoering wordt maandelijks geëvalueerd en bijstelling vindt zo nodig plaats. De dienst sluit aan op de buslijnen van Arriva.

Eind 2018 zijn alle veerponten van de GR Maasveren vervangen door nieuwe veerponten. Alles is conform aanbesteding en planning gelopen.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De gemeente ondersteunt de inzet van de provincie voor de realisatie van Station Grubbenvorst / Greenport.			
- We behouden de huidige status van station Horst-Sevenum en werken een oplossing uit voor het verkeersknelpunt overgang Horst-Sevenum.			
- We houden de veerverbindingen over de Maas in stand door deel te nemen aan de GR Maasveren Limburg Noord.			
- We realiseren een fietsverbinding tussen station Horst-Sevenum en America.			
- We streven naar een situatie waarin het openbaar vervoer voor alle inwoners een volwaardig vervoeralternatief is.			
- We voeren de jaarschijf 2018 uit van het GVVP.			

WAT HEEFT HET GEKOST

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-17.303	-19.949	-18.797
Baten	8.621	10.357	9.880
Saldo lasten en baten	-8.683	-9.592	-8.917
Storting in de reserves	-169	-1.202	-835
Aanwending van de reserves	628	2.171	703
Resultaat	-8.224	-8.623	-9.049

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-79	-74	5
2.1 Verkeer en vervoer	-5.500	-5.722	-222
2.2 Parkeren	-75	-72	3
2.5 Openbaar vervoer	30	30	0
5.5 Cultureel erfgoed	-278	-200	78
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.451	-2.547	-96
7.2 Riolering	666	343	-323
7.3 Afval	697	602	-95
7.4 Milieubeheer	-679	-463	216
7.5 Begraafplaatsen	-14	-13	1
8.1 Ruimtelijke ordening	-941	-934	7
Resultaat	-8.624	-9.050	-426

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

2.1 Verkeer en vervoer € 222.000 nadelig

Verkeersmaatregelen € 31.000 nadeel

Voor de gebruikelijke verkeersmaatregelen die worden gebruikt bij het reguliere onderhoud aan bomen met behulp van hoogwerkers zijn strengere eisen van toepassing. De maatregelen zijn hierop aangepast zo dat voldaan wordt aan deze eisen. Het college is hier via een adviesnota over geïnformeerd.

Verkeersregelingen € 13.000 nadeel

Gedurende het jaar 2018 zijn niet geplande kosten opgevoerd die een budgetoverschrijding tot gevolg hebben gehad. Dit betreft:

- Er is een kentekenonderzoek gehouden op de N554 ten behoeve van de overname van de provinciale wegen ter waarde van € 6.500.
- Er is een bijdrage gedaan aan het parkeerterrein in de Schoolstraat t.h.v. € 5.000
- Er zijn extra uitgaven gedaan voor verkeersmaatregelen tijdens evenementen vanwege de beperkte eigen voorraad.
- Er zijn uitgaven gedaan ten behoeve van verkeerstellers vanwege de diefstal en vernieling van een teller.

Wegen en trottoirs € 158.000 nadeel

In de bermen bestek 2018 zijn, in combinatie met het leggen van grasbetonstenen de slijtlagen van 2017 opgenomen die niet zijn uitgevoerd in 2017. De extra kosten betreffen de werkzaamheden van planjaar 2017 die uitgevoerd en afgerekend zijn in 2018.

Resterend nadeel € 20.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.5 Cultureel erfgoed € 78.000 voordeel

Exploitatie monumenten / historische gebouwen € 56.000 voordeel

De kosten voor klein onderhoud en exploitatie van monumenten zijn in 2018 op de voorziening geboekt en niet op de geraamde kosten in de exploitatie waardoor er hier een eenmalig voordeel ontstaat. Dit geeft voor 2018 een vertekend beeld op dit budget. We hebben dit regulier budget wel nodig voor de exploitatie van monumenten. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

We zijn juist bezig met een inhaalslag, om samen met dorpsraden en belangenverenigingen (vanuit het principe van burgerparticipatie) het onderhoud van Kunstobjecten, Kruisen en Kapellen (als onderdeel van de Openbare Ruimte) organisatorisch beter op te pakken. Dit reguliere budget zal hiervoor worden ingezet om dit samen op te pakken.

Monumentenzorg € 30.000 voordeel

Doordat de geraamde voorbereide projecten restauratie kerk Broekhuizen en de applicatie erfgoed in 2018 nog niet zijn gestart zijn deze kosten nog niet gemaakt. Er is een verzoek tot budgetoverheveling opgemaakt om dit budget over te hevelen naar 2019.

Resterend nadeel € 6.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie € 96.000 nadeel

Bomenbeheer € 55.000 nadeel

De strengere verkeersmaatregelen bij het reguliere onderhoud aan bomen bij de snoeiwerkzaamheden (zie toelichting bij taakveld 2.1) om te voldoen aan de strengere eisen vereisen extra inhuur van verkeersregelaars bij de snoeiwerkzaamheden.

Strandbad € 27.000 nadeel

Het betreft de gemaakte kosten voor het waarborgen van de veiligheid van de gebruikers van het strandbad (onderhoud van bijvoorbeeld de lijnen en de pomp) en het laten exploiteren op lowbudget basis van het strandbad zodat er overdag een vorm van toezicht is en rommel wordt opgeruimd.

Resterend nadeel € 14.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

7.2 Riolering € 323.000 nadeel

De kosten van riolering in combinatie met de baten rioolheffing zijn binnen de exploitatie per saldo budgettair neutraal, een zogenaamd gesloten systeem.

De btw mag worden doorberekend in de (kostendekkende) tarieven riolering. Dit is toegestaan omdat gemeenten voor de (compensabele) btw gekort worden via de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Begrotingstechnisch is de BTW een opbrengst die uit de voorziening onttrokken wordt en als opbrengst wordt verantwoord in de exploitatie.

Door het achterblijven van de werkelijk uitgaven en investeringen in 2018 wordt er géén € 666.000 aan BTW onttrokken uit de voorziening maar (slechts) € 363.000.
Per saldo een nadeel voor de exploitatie van € 323.000 in de jaarrekening 2018.

7.3 Afval € 95.000 nadeel

De kosten van afval in combinatie met de opbrengst van de reinigingsrechten zijn binnen de exploitatie per saldo, net als bij riolering, budgettair neutraal. Ook hier mag de btw worden doorberekend in de (kostendeckende) tarieven afvalstoffenheffing, omdat gemeenten voor de (compensabele) btw gekort worden via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De verschillen in baten en lasten ten opzichte van de begroting worden verrekend met de voorziening afval. In werkelijkheid werd in 2018 aan btw over afval € 594.000 betaald; geraamd was een totaal btw bedrag van € 689.000. Per saldo een nadeel van € 95.000.

7.4 Milieubeheer € 216.000 voordeel

Bodembescherming en bodemsanering € 45.000 voordeel

De geplande kosten voor de afsluiting van de saneringswerkzaamheden Gastendonkstraat 50 hebben niet meer plaats gevonden in 2018 maar zullen in 2019 worden uitgevoerd. Het resterende budget van € 45.000 zal via een verzoek tot budgetoverheveling (diverse overhevelingen) worden overgeheveld naar 2019.

Duurzaamheid € 112.500 voordeel

Door de later dan geplande inzet van personele capaciteit op duurzaamheid zijn een aantal geplande projecten in 2018 niet opgestart. Deze zullen in 2019 worden opgepakt. Aanvullend hierop is de uitvoering van het actieplan duurzaamheid. Een aantal van de acties plus bijbehorende uitgaven loopt door in 2019. In 2018 heeft onze gemeente de Europese GreenLeaf Award 2019 gewonnen. Hiervan is in 2018 aan prijzengeld € 52.500 ontvangen. Dit bedrag zal via een verzoek tot budgetoverheveling worden overgeheveld naar 2019. In totaliteit leidt bovenstaande tot een voordeel van € 112.500.

Regionale Uitvoeringsdienst €52.000 voordeel

We hebben in 2018 minder uren afgenomen bij de uitvoeringseenheid Roermond en minder uren expertise ingehuurd van andere RUD partners. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 52.000

Resterend voordeel € 5.500 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5. Financiële situatie

ALGEMEEN

Wij willen een structureel sluitende meerjarenbegroting. Structurele lasten worden daarbij gedekt door structurele baten. Daarmee schuiven we geen rekening door naar volgende generaties.

We willen de financiële weerbaarheid niet verder verlagen. Het eigen vermogen wordt alleen aangesproken als daar echt niet aan valt te ontkomen. Uitgangspunt blijft verder dat de lastendruk voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft. Correctie is alleen mogelijk voor inflatie en om ongewenste scheefgroei/effecten te corrigeren.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Uitvoering Wet WOZ, OZB en overige belastingen**
- **Financiering en algemene lasten en baten**

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

5.1 Uitvoering wet WOZ, Onroerende zaak- en overige belastingen

Doelstelling

We voeren de Wet WOZ en heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen op een effectieve en efficiënte manier uit

Stand van zaken

We hebben al velen jaren het oordeel 'GOED' van de Waarderingskamer over de uitvoering van de Wet-WOZ. Ook het aantal bezwaar- en beroepschriften is redelijk constant in de afgelopen jaren en we merken dat het in gesprek gaan met belanghebbende (informeel bezwaar) steeds meer begint op te leveren.

Wat betreft het invorderingsproces gaan we in 2019 onderzoeken of 'invordering op maat' een reële mogelijkheid is en aansluit bij de veranderende omgeving waar we mee te maken hebben.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Bij de kadernota bepalen we de tarieven toeristenbelasting voor het komend jaar.			
- Jaarlijks actualiseren we de belastingverordeningen inclusief de tarieven.			
- We geven op een adequate wijze uitvoering aan de heffing van de gemeentelijke belastingen			
- We geven op een adequate wijze uitvoering aan de Wet WOZ, met behoud van de kwalificatie 'goed' van de Waarderingskamer.			
- We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter.			
- We maken het voor inwoners mogelijk hun aanslag gemeentelijke belastingen via de Berichtenbox van MijnOverheid te ontvangen.			
- We onderzoeken in 2018 de mogelijkheden van invordering op maat.			
- We optimaliseren de afhandeling bezwaar- en beroepschriften WOZ door het verkorten van de doorlooptijd en het te allen tijden beschikbaar hebben van actuele procesinformatie.			
- We versturen minimaal 25% van de gemeentelijke aanslagen digitaal.			
- We zetten digitale mogelijkheden (PIP, Mijn Overheid) in voor het verstrekken en ontsluiten van informatie.			

5.2 Financiering en algemene lasten en baten

Doelstelling

We laten de beschikbare financiële middelen zo goed mogelijk aansluiten op de bestaande (financierings)behoefte.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- Budgetten en middelen worden toegerekend aan de activiteiten die we willen realiseren.			
- We actualiseren maandelijks onze liquiditeitsprognose.			
- We beschikken over een actueel en effectief financieel kader (o.a. treasury-statuut, nota reserves & voorzieningen, verordening ex art 212, 213 & 213a) .			
- We geven actueel inzicht in de ontwikkeling van budgetten in meerjarig perspectief en concretiseren en realiseren onderkende ombuigingen.			
- We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.			

WAT HEEFT HET GEKOST

Bedragen x € 1.000			
	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-715	-1.302	-1.419
Baten	19.813	21.463	21.248
Saldo lasten en baten	19.098	20.161	19.829
Storting in de reserves	-164	-461	-139
Aanwending van de reserves	327	664	443
Resultaat	19.260	20.365	20.133

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000		Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Vershil
Onderverdeling taakvelden:				
0.5	Treasury	73	70	-3
0.61	OZB woningen	-456	-473	-17
0.62	OZB niet-woningen	-207	-208	-1
0.64	Belastingen overig	-115	-116	-1
0.7	Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	20.001	20.019	18
0.8	Overige baten en lasten	1.075	841	-234
3.4	Economische promotie	-5	-1	4
Resultaat		20.366	20.132	-234

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.8 Overige baten en lasten € 234.000 nadeel

Algemene baten en lasten € 400.000 nadeel

In onze begroting is structureel een stelpost opgenomen voor onderuitputting. Deze stelpost bedraagt € 400.000. In de jaarrekening komt deze niet op deze stelpost binnen dit programma tot uitdrukking, maar op diverse andere plekken verdeeld over alle programma's. Binnen dit programma ontstaat hierdoor een nadeel van € 400.000.

Baten en lasten voorgaande jaren € 73.000 voordeel

Op basis van inschattingen zijn in voorgaande jaren rechten en verplichtingen opgenomen. Bij de afwikkeling daarvan in 2018 ontstaat een voordeel van € 73.000.

Stimuleringsfonds € 100.000 voordeel

Er zijn diverse projecten toegekend die uit het stimuleringsfonds worden betaald maar deze zijn in uitvoering. Hierdoor heeft de betaling nog niet (geheel) kunnen plaatsvinden. Naar verwachting zijn de budgetten 2019 en verder niet van voldoende omvang en is een budgetoverheveling van 2018 naar 2019 ad € 60.000 noodzakelijk.

Resterend nadeel € 7.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

Algemene Dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de gemeentelijke inkomsten die vrij besteedbaar zijn. Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat volgens de regelgeving ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. algemene uitkeringen;
- c. dividend;
- d. saldo van de financieringsfunctie;
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Doelstelling

We bieden een structureel sluitende meerjarenbegroting aan.

Stand van zaken

Een sluitende meerjarenbegroting is het uitgangspunt bij het opmaken van de meerjarenbegroting 2019 - 2022 geweest. In deze in november 2018 vastgestelde begroting heeft de financiële vertaling van het collegeprogramma nog niet plaatsgevonden. De concrete invulling van en het maken van keuzes is eind 2018 door het College van B&W opgepakt en in februari 2019 heeft de gemeenteraad de begrotingsruimte ingevuld en het investeringsvolume 2019 - 2022 met een doorkijk tot 2026 vastgesteld.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We rekenen de circulaire Algemene Uitkering door en vertalen deze naar onze eigen begroting.			
- We vertalen de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting in onze meerjarenbegroting.			

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	-380	-676	-646
Baten	45.953	47.046	47.651
Saldo lasten en baten	45.573	46.369	47.005
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	0	0
Resultaat	45.573	46.369	47.005

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Verschil
Onderverdeling taakvelden:			
0.5 Treasury	733	912	179
0.61 OZB woningen	6.880	6.918	38
0.62 OZB niet-woningen	3.443	3.495	52
0.64 Belastingen overig	107	113	6
0.7 Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	32.877	33.194	318
3.4 Economische promotie	2.330	2.373	43
Resultaat	46.369	47.005	636

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.5 Treasury € 179.000 voordeel

Dit betreft het saldo van de financieringsruimte. Binnen het taakveld Treasury laat dit een voordeel zien van € 179.000. Omdat dit bij de doorrekening van de toe te rekenen rente aan de taakvelden betreft, staat tegenover dit voordeel een nadeel aan de lastenkant van de begroting op de diverse taakvelden. In de paragraaf financiering is de berekening van het renteresultaat Treasury opgenomen. Het renteresultaat op het taakveld betreft € 123.000.

Daarnaast bevat het voordeel ook extra in rekening gebrachte boeterenten aan derden voor € 34.000 en hogere opbrengsten van dividend Enexis ten opzichte van de begroting € 13.000 en hoger dan geraamde renteopbrengsten op kasgeldleningen waardoor het totale treasury voordeel € 179.000 bedraagt.

0.62 OZB niet-woningen € 52.000 voordeel

De marginaal hogere opbrengsten (1,5%) zijn het gevolg van een aantal positieve ontwikkelingen zoals areaaluitbreiding, bezwaar- en beroepsprocedures, afrondingen en overige omstandigheden die van invloed zijn op de heffing.

0.7 Algemene uitk./overige uit. Gem. Fonds € 318.000 voordeel

Bij de decembercirculaire is nog een voordeel van € 368.000 voor het boekjaar 2018 gemeld. Er is geen bijstelmoment voor de begroting geweest om dit daar nog in te verwerken. Daarnaast hebben we per saldo € 87.000 aan nadelige verrekeningen uit voorgaande boekjaren (2015, 2016 en 2017) dit komt ten laste van het boekjaar waarin ze zich voordoen in dit geval boekjaar 2018. Tevens hebben we in de ontwikkeling van de hoeveelheden in de maatstaven een niet begroot voordeel van +/- € 40.000.

Overhead

Het programma Overhead geeft inzicht in de hoogte van de bedrijfsvoeringskosten van onze gemeente. Het doel is enerzijds meer transparantie richting de raad, inwoners en overige externe belanghebbenden te creëren en anderzijds een vergelijking met andere gemeenten mogelijk te maken.

Het uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden doorberekend naar de producten waar ze betrekking op hebben. De kosten die in ieder geval onder overhead vallen zijn:

- financiën,
- HRM,
- juridische zaken,
- informatisering & Automatisering,
- facilitaire zaken en
- huisvesting (bestuur en ambtelijk apparaat).

Personeels-, ICT-, etc.- kosten die betrekking hebben op producten in het primaire proces- behoren niet tot de post overhead. Deze worden als directe kosten op de diverse taakvelden binnen de overige programma's geraamd en verantwoord.

Naast het programma Overhead blijft de paragraaf Bedrijfsvoering bestaan. De paragraaf bedrijfsvoering wordt gebruikt voor het beschrijven van beleidsmatige ontwikkelingen op het terrein van bedrijfsvoering.

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting na Wat heeft het		
	Begroting 2018	wijziging 2018	gekost in 2018
Lasten	-14.069	-19.191	-16.048
Baten	50	778	1.427
Saldo lasten en baten	-14.019	-18.413	-14.621
Storting in de reserves	-350	-350	-350
Aanwending van de reserves	689	4.639	1.972
Resultaat	-13.680	-14.124	-13.000

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000	Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie		
	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Verskil
Onderverdeling taakvelden:			
0.4 Ondersteuning organisatie	-14.124	-13.000	1.124
Resultaat	-14.124	-13.000	1.124

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.4 Ondersteuning organisatie € 1.124.000 voordeel

Loonkosten, p-vast en p-flex € 627.000 voordeel

Zowel het voordeel op het loonkosten- als het werkdrukverlagingsbudget kennen voor een deel verplichtingen die al in het jaar 2018 zijn aangegaan en die doorlopen in het jaar 2019. Daarnaast zijn er voor het jaar 2019 teamplannen opgesteld die een benodigde structurele en tijdelijke formatie kennen. Invulling hiervan kan plaatsvinden indien het volledige positieve saldo op het p-budget voor 2019 beschikbaar wordt gesteld. Ook raken vacatures steeds lastiger ingevuld waardoor een groter beroep gedaan moet worden op ingehuurd personeel. Tot slot weten we ook dat de komende jaren een aantal medewerkers met pensioen zullen gaan, waardoor we ervoor kiezen om nu al nieuwe (junior) medewerkers aan te nemen om zo een goede overdracht te kunnen waarborgen. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Deze hogere kosten kunnen ten laste van dit voordeel worden gebracht.

Overige organisatiekosten € 302.000 voordeel:

- Er is budget beschikbaar voor de inzet van WSW personeel. Dit budget is maar ten dele aangewend omdat er als gevolg van veranderende wetgeving maar op beperkte schaal WSW personeel ingezet is geworden (€ 83.000 voordeel).
- De gemeente Horst aan de Maas voldoet aan de verplichtingen om te komen tot invulling van garantiebanen in het kader van de Participatiewet. Doordat invulling gedurende het jaar heeft plaatsgevonden en er extra loonsubsidie is ontvangen, is er een positief saldo op het beschikbare budget. Ook is er binnen het beschikbare budget rekening gehouden met toekomstige extra verplichtingen (€ 28.000 voordeel).
- Werving en selectie heeft voornamelijk plaatsgevonden via de regionale website Banenplein Limburg en sociale media. Hierdoor is er minder gebruik gemaakt van de traditionele kanalen als kranten, tijdschriften en werving en selectiebureaus (€ 22.000 voordeel).
- Het Arbobudget voorziet in zowel de kosten van de bedrijfsarts alsook arbo-technische aanpassingen (o.a. meubilair en computer hulpmiddelen, etc.). Er is een beperkt beroep gedaan op mogelijkheden van werkplekaanpassingen en hulpmiddelen (€ 37.000 voordeel).
- Mobiliteit en talentontwikkeling. De inzet op het cultuurtraject in het jaar 2018 heeft grotendeels plaatsgevonden met behulp van eigen medewerkers. Daarnaast hebben er een beperkt aantal mobiliteitstrajecten plaatsgevonden waardoor de uitgaven beperkt zijn gebleven (€ 64.000 voordeel).
- Op het gebied van woon-werkverkeer is er minder vergoed als vooraf begroot (€ 17.000 voordeel).
- Op diverse overige posten als inzet stagiaires, reis- en verblijfkosten, salarisadministratie, personeelsactiviteiten, lidmaatschappen, etc. waren er kleine onder- of overschrijdingen. Deze tezamen verklaren het resterende deel van het positieve resultaat op de overige organisatiekosten (€ 51.000 voordeel).

Huur en onderhoud informatisering en automatisering € 71.000 voordeel

Het contract van zaakstelsel van Greenvalley is in 2017 opgezegd. De vervanging van het zaakstelsel is nog niet volledig afgerond en heeft voor 2018 incidenteel een voordeel opgeleverd. De verwachting is dat in de 1e helft van 2019 de vervanging wordt afgerond. Door steeds beter te sturen op contractbeheer levert dit besparingen op. De komende jaren zal er aandacht blijven op een strak contractbeheer.

Archiefbeheer DIV € 27.000 voordeel

Het budget ad € 27.000 valt vrij en wordt niet overgeheveld naar 2019.

Dienstgebouwen en inventaris € 51.000 voordeel

De aanschaf van nieuw (zit) meubilair is niet gerealiseerd in 2018. Dit staat gepland voor in 2019, het budget zal worden overgeheveld naar 2019 (diverse overhevelingen).

Resterend voordeel € 46.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de wet vennootschapsbelastingplicht (Vpb) voor lagere overheden (overheidsondernemingen) van kracht. Overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, moeten vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting betalen. De afgelopen jaren is er telkens een zo juist mogelijke inschatting gemaakt van de te betalen vennootschapsbelasting. Echter moet daarbij wel vermeld worden dat er nog verschillende punten onduidelijk waren/zijn.

De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 is eind 2017/begin 2018 samengesteld. De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 is vanwege de aanhoudende onduidelijkheid uiteindelijk in februari 2019 bij de Belastingdienst ingediend. De deadline hiervoor was 1 maart 2019. De aangifte over 2016 bedroeg een fiscaal verlies van € 313.000.

In februari 2018 en eind november 2018 zijn wederom nieuwe standpunten door de Belastingdienst naar buiten gebracht welke invloed hebben op de ingediende aangifte vennootschapsbelasting 2016. De Belastingdienst heeft met een gemeente elders in het land een vaststellingsovereenkomst gesloten over een aantal belangrijke uitgangspunten die gehanteerd moeten worden in de aangifte.

Op basis van deze gemaakte afspraken, de nieuwe gepubliceerde standpunten en de meest actuele informatie die momenteel voorhanden is, worden de jaren 2016 (opnieuw), 2017 en 2018 doorgerekend. De gemeente wordt, zoals al het gehele traject het geval is, hierbij ondersteunt door een externe partij.

De gemeente heeft naar aanleiding van de gesloten vaststellingsovereenkomst door een andere gemeente ook het initiatief genomen om met de Belastingdienst in overleg te gaan, zodat meer zekerheid verkregen wordt over de ingenomen standpunten door de gemeente. Zodat ook de aangifte over 2017 en 2018 zo spoedig mogelijk samengesteld en ingediend kunnen worden.

De uitkomsten van de nieuwe doorrekeningen en de uitkomsten van het overleg met de Belastingdienst zijn nu nog onzeker en betreffen de afgelopen 3 jaar. Waarin de markt flink is veranderd enerzijds is er sprake van snellere verkoop van kavels anderzijds zien we dat de bouwkosten stijgen. Daarom is in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een fors risico opgenomen voor de nog te betalen vennootschapsbelasting. De te betalen vennootschapsbelasting heeft geen directe impact op de gemeentelijke begroting omdat deze conform het raadsbesluit bij de begroting 2017 wordt gedekt uit de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.

De nieuwe/aangepaste standpunten die worden gepubliceerd kunnen ervoor zorgen dat de ingediende aangifte 2016 en daarmee ook het fiscaal verlies moeten worden bijgesteld.

Het is een reële verwachting dat de gemeente over de jaren 2017 en 2018 nog vennootschapsbelasting zal moeten afdragen. In de begroting 2020 zal de raad wederom worden geïnformeerd over de meest actuele stand van zaken.

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Wat heeft het gekost in 2018
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	0	0	0
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	0	0
Resultaat	0	0	0

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Verschil
Onderverdeling taakvelden:			
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Resultaat	0	0	0

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

Onvoorzien

Er is een minimale post voor onvoorzien in de begroting opgenomen. Het bedrag wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel en niet per programma en is bedoeld voor onvoorziene uitgaven.

De post onvoorzien kan worden ingezet voor dringende uitgaven voor zaken die onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onontkoombaar zijn en waarvoor nog geen budget beschikbaar is. Als inzet van de post Onvoorzien nodig is geweest vraagt het college van burgemeester en wethouders hiervoor achteraf, bij vaststelling van de jaarstukken, goedkeuring aan de raad.

In de jaarrekening onderdeel 3.1 c. Aanwending geraamd bedrag voor onvoorzien, wordt over de inzet in 2018 van de post onvoorzien gerapporteerd/verantwoording afgelegd.

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting na Wat heeft het		
	Begroting 2018	wijziging 2018	gekost in 2018
Lasten	-50	-50	0
Baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	-50	-50	0
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	0	0
Resultaat	-50	-50	0

Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie

Bedragen x € 1.000	Verschillen 2018 begroting na wijziging versus 2018 realisatie		
	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
0.8 Overige baten en lasten	-50	0	50
Resultaat	-50	0	50

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

De post onvoorzien is in 2018 niet ingezet.

2.2 Paragrafen

A. Lokale heffingen

Doelstelling

Geen lastendrukverhoging voor inwoners en bedrijven, uitgezonderd de inflatiecorrectie.

Stand van zaken

Dit was het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven voor 2018 en 2019. Waarbij tevens rekening is gehouden met de substitutie tussen OZB-niet-woningen (verhoging van tarief) en OZB-woningen (verlaging van tarief): per saldo is deze correctie budgettair neutraal en levert niet meer opbrengsten op voor de gemeente.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De lastendruk (OZB, riool- & afvalstoffenheffing) blijft voor burgers en inwoners in de periode 2015-2018 gemiddeld gelijk en wordt alleen gecorrigeerd voor inflatie.			
- De tarieven van alle overige belastingen en heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie.			
- Jaarlijks brengen we de kostendekkendheid van onze tarieven in beeld.			
- We monitoren de gemeentelijke lastendrukontwikkeling huishoudens en bedrijven in Horst aan de Maas in relatie tot de regio.			

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn na de algemene uitkering uit het gemeentefonds de grootste inkomstenbron van de gemeente. Met de heffingen is in 2018 20% van de gemeentelijke inkomsten gegenereerd. In het onderstaande overzicht worden de inkomsten van de diverse gemeentelijke heffingen nader gespecificeerd:

Overzicht inkomsten uit heffingen 2018				
	Rekening 2017	Begroot na wijziging 2018	Rekening 2018	Procentuele afwijking Rek.-Begr.
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Onroerende zaakbelasting (OZB)	10.028	10.323	10.413	0,9%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.676	2.719	2.738	0,7%
Rioolheffing	3.561	3.567	3.590	0,6%
Toeristenbelasting	2.259	2.330	2.373	1,9%
Baten baatbelasting	2	3	3	23,6%
Baten precariobelasting	20	17	20	17,9%
Baten reclamebelasting	90	87	90	3,1%
Baten marktgeld	17	20	18	-9,5%
Baten begraafplaatsrechten	20	18	17	-2,8%
Overige heffingen	2.226	2.162	2.448	13,2%
Totaal inkomsten uit heffingen	20.898	21.246	21.710	2,2%
Totaal inkomsten begroting/rekening	107.587	113.391	100.023	

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat in 2018 de inkomsten uit gemeentelijke heffingen ongeveer

€ 464.000 hoger zijn dan begroot. De hogere opbrengst is met name het saldo van hogere opbrengsten uit leges ad. € 286.000.

De hogere legesopbrengsten betreffen met name:

- Leges omgevingsvergunning	€ 172.000
- Leges reisdocumenten en leges "overige documenten
Burgerzaken (m.n. de naturalisatieaanvragen)	€ 102.000

De hogere opbrengsten voor de legesvergunningen kan verklaard worden door:

- Er zijn meer vergunningen aangevraagd dan verwacht (woningbouw en industrie) door de aantrekkende economie;
- De realisatie van industriegebouwen in het klavertje4 gebied zorgt voor een piekvorming ten opzichten van het normaal. De omvang van de bouwvolume is dusdanig dat één enkele vergunningaanvraag sneller het verschil kan maken in de legesopbrengsten dan van te voren is voorzien.

Bij de primaire begroting 2018 alsook bij de 1e bijstelling zijn de verwachte legesopbrengsten reeds naar boven bijgesteld in verband met bovenstaande ontwikkelingen. De hogere legesopbrengsten betekenen ook dat de werkelijke kostendekkendheid van de leges titel 2 (van de tarieventabel behorende bij de legesverordening) uiteindelijk 138% bedraagt (zie later in deze paragraaf).

Beleid gemeentelijke heffingen

De gemeentelijke heffingen vormen een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. In het coalitieakkoord 2014 - 2018 is bepaald dat m.b.t. de gemeentelijke belastingen wordt nagestreefd dat de lastendruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft en dat alleen voor inflatie kan worden gecorrigeerd.

Voor 2018 is voor de toeristenbelasting, het rioolaansluitrecht, precariobelasting, marktgelden, reclamebelasting, lijkbezorgingsrechten en leges, een inflatiecorrectie van 1,4% ten opzichte van 2017 gehanteerd.

Kabinetsplannen belastingherziening / verschuiving van het belastinggebied

De kabinetsvoorstellen voor belastingherziening waarbij een gedeeltelijke verschuiving van de rijksbelastingen naar lokale belastingen zou plaatsvinden, wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. In 2018 zijn hierin geen verdere ontwikkelingen te noemen.

In het vervolg van de paragraaf Lokale heffingen wordt toegelicht in hoeverre de hierboven genoemde doelen in 2018 zijn gerealiseerd.

Doelstelling

Maximaal 100% kostendekkendheid voor heffingen die hoogstens 100% kostendekkend mogen zijn.

Maatregelen

- Jaarlijks brengen we de totaal begrote en werkelijke kosten en opbrengsten van de heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn in beeld.

Kostendekkendheid

Vanaf de begroting 2017 is iedere gemeente verplicht in de paragraaf lokale heffingen de kostendekkendheid van de tarieven die op basis van de Gemeentewet maximaal kostendekkend mogen zijn, inzichtelijk te maken.

Per heffing wordt in deze paragraaf dan ook op hoofdlijnen inzicht gegeven hoe bij de berekening van de tarieven van heffingen de werkelijke baten de werkelijke lasten niet overschrijden. Voor Horst aan de Maas gaat het hierbij om:

- de afvalstoffenheffing,
- reinigingsrechten,
- rioolheffing,
- rioolaansluitrecht,
- marktgelden,

- lijkbezorgingsrechten en
- de leges.

Per heffing worden de directe kosten, overhead, BTW en opbrengsten weergegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zijn de kosten die direct aan een heffing kunnen worden toegerekend en ook als zodanig in de financiële administratie staan (Bijvoorbeeld directe personeelslasten, rijksleges, geleverde diensten t.b.v. de heffing, kapitaallasten).
- De overhead is op basis van de hierboven vermelde directe personeelslasten aan de heffing toegerekend
- De inkoop-BTW is als last meegenomen.
- De opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven 2018 zoals die in de paragraaf genoemd worden.

Voor de toerekening van de overhead heeft iedere gemeente een eigen beleidsvrijheid. De kostentoerekening van de overhead heeft net als bij de begroting 2018 plaatsgevonden op basis van de personeelslasten. Deze methode sluit het meest aan op de kostentoerekeningen zoals we die in het verleden hebben gehanteerd.

In deze paragraaf wordt de kostendekkendheid per heffing op basis van deze toerekening van de overhead inzichtelijk gemaakt. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten betekent dat een relatief groter bedrag toegerekend wordt aan arbeidsintensieve taken. De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de aansturing voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

Onroerende Zaak Belastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken.

OZB				
	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Tarief Ozb-eigenaar woningen	0,1632%	0,1726%	0,1610%	-6,7%
Tarief Ozb-eigenaar niet-woningen	0,1738%	0,1911%	0,2175%	13,8%
Tarief Ozb gebruiker niet-woningen	0,1389%	0,1527%	0,1738%	13,8%
Tariefdifferentiatie	6%	11%	35%	

De tarieven voor de OZB, de riool- en de afvalstoffenheffing zijn in 2018 in onderlinge samenhang gezien, waarbij t.o.v. 2017 voor de gemiddelde totale lastendruk voor de inwoners en bedrijven is uitgegaan van de nullijn (exclusief inflatiecorrectie van 1,4%).

In de kadernota 2017 is bepaald de OZB lastendruk tussen de tarieven van woningen en de tarieven van niet-woningen meer in balans te brengen. Hierbij is bepaald dat het OZB-tarief voor woningen in 2018 met 5,3% wordt verlaagd, terwijl de OZB-tarieven voor niet-woningen worden verhoogd. Uitgangspunt hierbij is dat de totale OZB-opbrengsten gelijk blijven. Dit betekent dat de tarieven van niet-woningen (naast de inflatiecorrectie van 1,4%) zijn verhoogd met 12,4%. Het gevolg hiervan is dat er een lastendruk verschuiving plaatsvindt van burgers naar bedrijven.

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing)

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. Uitgangspunt is dat de reinigingsheffingen kostendekkend zijn. De afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Dit zijn niet alleen de kosten voor de wekelijkse afvalinzameling, maar ook kosten voor de inzameling van glas, oud papier, klein chemisch afval en dergelijke.

Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke afval-inzameldienst. De tarieven voor de afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishoudens) en de reinigingsrechten zijn gelijk.

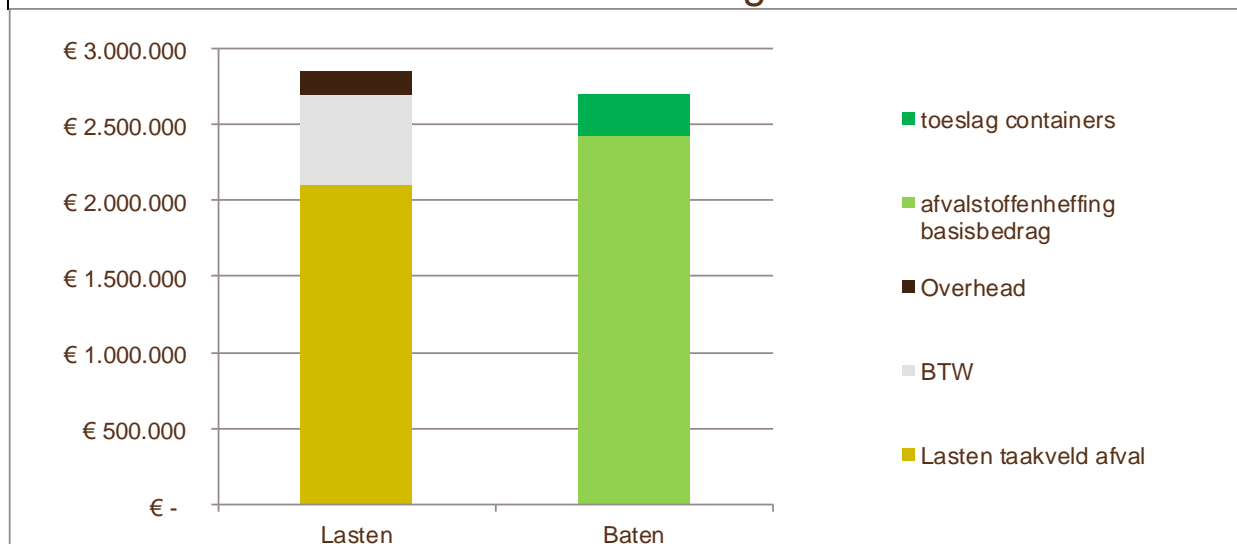
Bij het vaststellen van de tarieven voor 2018 (19 december 2017) heeft de gemeenteraad van Horst aan de Maas besloten het verschil in de tarieven voor een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden te vergroten door de voor 2018 (geïndexeerde) tarief voor de basisheffing voor een eenpersoonshuishouden te verlagen met 10%. Naast de differentiatie met het basistarief bestaat er tevens een differentiatie met de betaalde afvalzakken voor restafval.

De gemiddelde lasten zijn in 2018 t.o.v. 2017 verhoogd met 1,4%.

Reinigingsheffingen				
	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Basisheffing per jaar meerpersoonshuishouden	€ 154,47	€ 145,97	€ 152,25	4,3%
Basisheffing per jaar éénpersoonshuishouden	€ 130,23	€ 123,07	€ 112,37	-8,7%
Restafvalzak	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20	0,0%
Gemiddelde lasten (1)	€ 163,42	€ 154,21	€ 156,36	1,4%
Gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden (1)	€ 171,03	€ 161,39	€ 168,49	4,4%
Gemiddelde lasten éénpersoonshuishouden (1)	€ 138,47	€ 130,66	€ 119,87	-8,3%

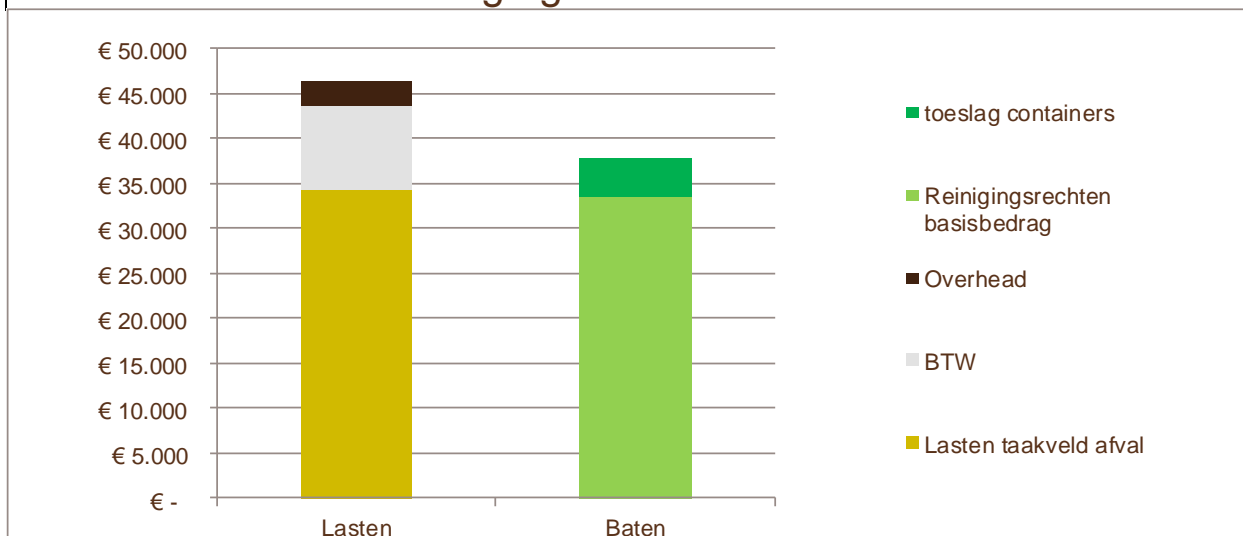
(1) (inclusief kosten voor Big Bags)

Kostendeckendheid afvalstoffenheffing: 95%

Kostendekkendheid reinigingsrechten:

81%

Rioolheffing

De (verbrede) rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing. Hiermee worden kosten verhaald van collectieve maatregelen, die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering. Ook de kosten voor de maatregelen die nodig zijn ten aanzien van hemelwater en grondwater worden hiermee verhaald.

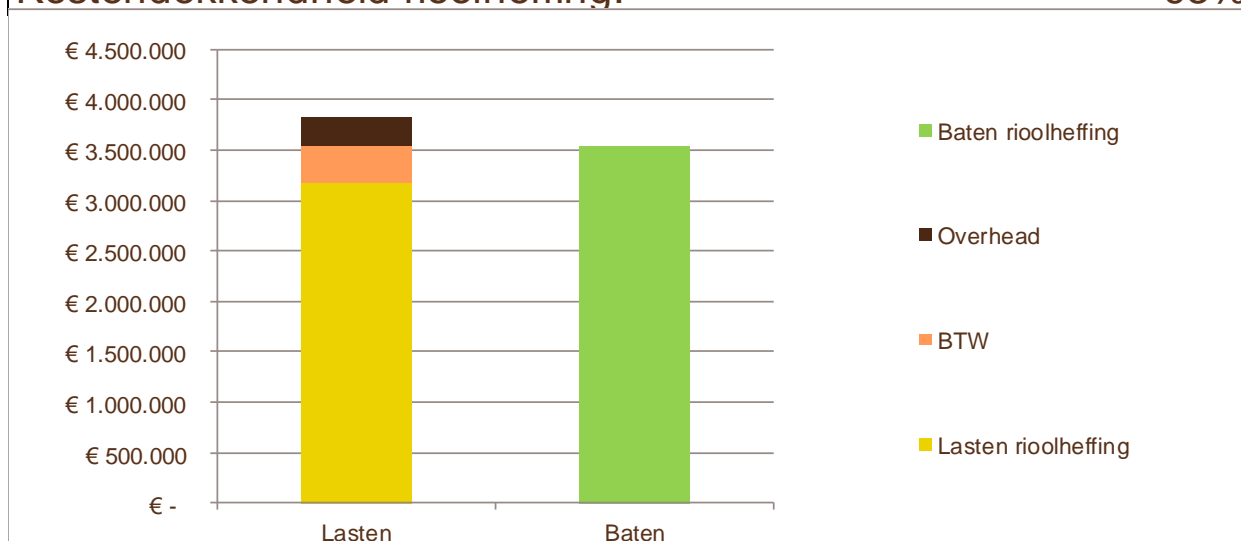
Het huidige gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) is op 8 november 2016 vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van 2017-2021. Het kostendekkende tarief is conform de VGRP voor 2018 bepaald op € 192. De tarieven zijn een vast bedrag per eigendom. Uitgangspunt is dat de rioolheffing kostendekkend is.

In het onderstaande overzicht staat de ontwikkeling van de rioolheffing aangegeven.

Rioolheffing						
	2016	2017	2018	Daling 2018 t.o.v. 2017		
Vast tarief per eigendom	€ 206	€ 192	€ 192	0%		

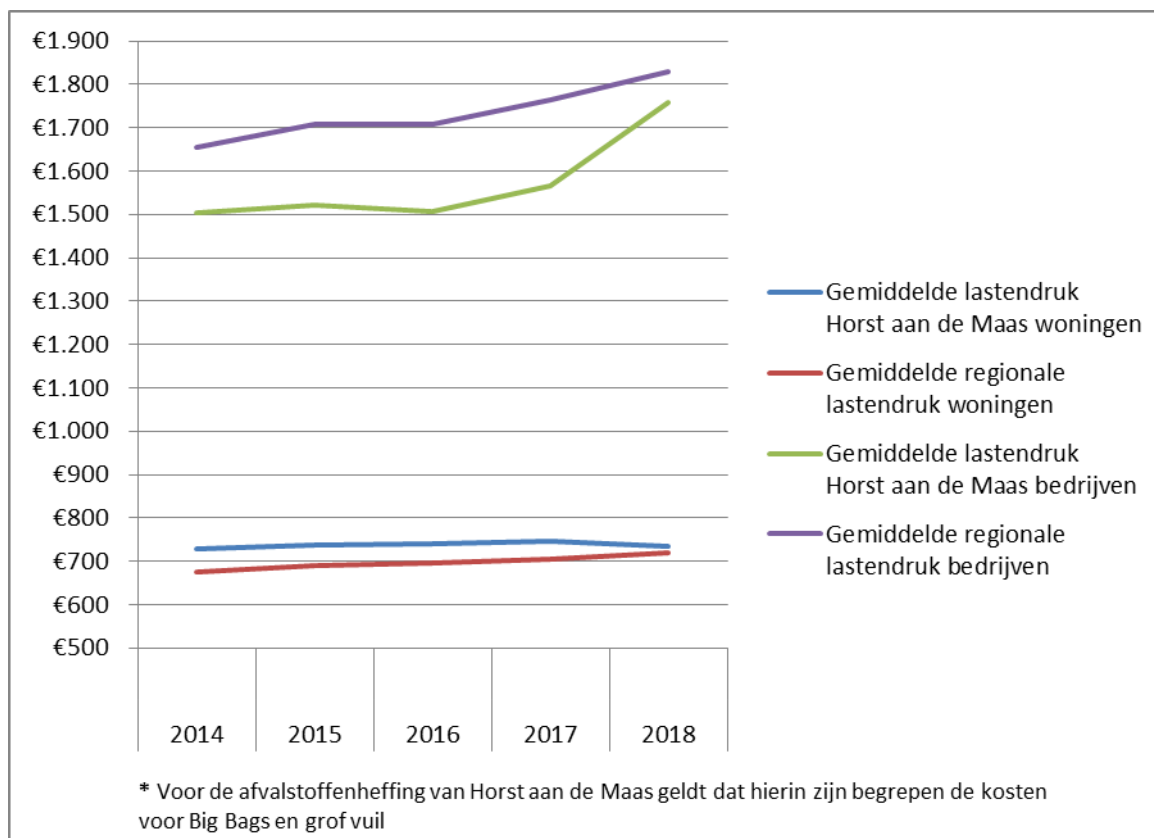
Kostendekkendheid rioolheffing:

93%

Woonlasten in de gemeente Horst aan de Maas

Bij de berekening van de lastendruk in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing meegenomen. Bij de berekening van de lastendruk voor bedrijven in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB en de rioolheffing meegenomen. De vergelijking is dan ook op basis van dezelfde uitgangspunten gebeurd.

Huishoudens

Een huishouden in Horst aan de Maas had in 2018 een lastendruk die 2,1% boven het regionale gemiddelde ligt. In 2017 was dit nog 6,1%.

De gemiddelde lastendruk voor een huishouden in Horst aan de Maas is in 2018 met 1,5% gedaald. Regionaal (Noord-Limburg) was er een stijging van 2% te zien, terwijl er landelijk sprake was van een stijging van ongeveer 0,7%.

De daling van de gemiddelde lastendruk in Horst aan de Maas is het gevolg van de verlaging van het OZB-tarief woningen in 2018. Conform het raadsbesluit tot vaststelling van de OZB, reinigingsheffing en afvalstoffenheffing is het OZB-tarief 2018 meer in balans gebracht met de regionale tarieven. In het amendement behorende bij de Kadernota 2017 is vastgelegd dat het OZB-tarief voor woningen in 2018 (en 2019) met 5% (exclusief inflatiecorrectie) worden verlaagd.

Bedrijven

Een gemiddeld bedrijf in Horst aan de Maas had in 2018 een lastendruk die 4,0% onder het regionale gemiddelde lag. In 2017 was dit nog 11,2% en daarvoor 11,6%.

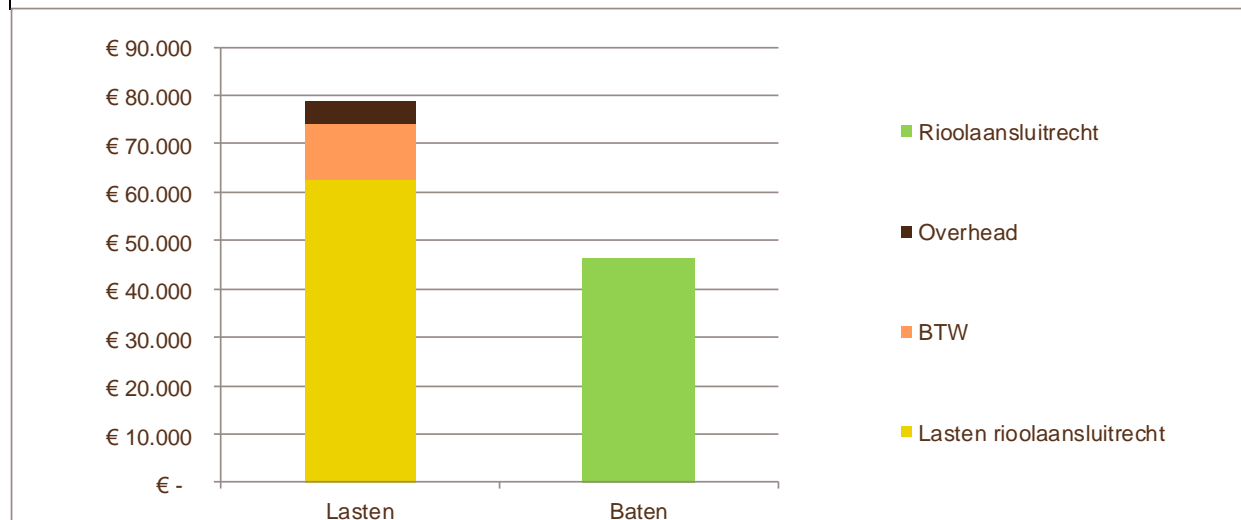
De lasten voor de bedrijven in Horst aan Maas zijn in 2018 harder gestegen dan in de regiogemeenten. In Horst aan de Maas was er in 2018 een stijging van 12,2% terwijl regionaal de lasten gemiddeld met 3,8% zijn gestegen. Conform het bovengenoemd raadsbesluit zijn de OZB-tarieven niet-woningen 2018 meer in balans gebracht met de regionale tarieven. In het amendement behorende bij de Kadernota 2017 is vastgelegd dat de OZB-tarieven voor niet-woningen in 2018 (en 2019) worden verhoogd ten gunste van het OZB-tarief woningen.

Riolaansluitrecht

Het riolaansluitrecht is een éénmalige vergoeding van de eigenaar van een pand dat op de riolering wordt aangesloten.

Riolaansluitrecht				
Type riolering	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Druk riolering buitengebied	€ 4.210	€ 4.253	€ 4.313	1,41%
Vrijvervalriolering	€ 221 + € 162 per m ¹ perceelaansluitleiding	€ 223 + € 163 per m ¹ perceelaansluitleiding	€ 226 + € 165 per m ¹ perceelaansluitleiding	

Kostendekkendheid riolaansluitrecht: 59%

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid geeft tot overnachten. De belasting wordt geheven voor alle overnachtingen van personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie staan ingeschreven. Dit kunnen zowel toeristen als arbeidsmigranten zijn.

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel, wat betekent dat de gemeente vrij is in de besteding van de inkomsten.

In de kadernota 2017 is bepaald dat de tarieven van de toeristenbelasting worden gecorrigeerd met de inflatiecorrectie (2018: +1,4%) waarbij het hoge tarief extra wordt verhoogd met € 0,09.

Toeristenbelasting				
	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Laag tarief per persoon per overnachting (1)	€ 0,82	€ 0,83	€ 0,84	1,2%
Forfait per vaste plaats per jaar	€ 127,92	€ 129,48	€ 131,04	1,2%
Forfait per seizoensplaats / arrangement per week	€ 3,28	€ 3,32	€ 3,36	1,2%
Hoog tarief per persoon per overnachting (2)	€ 1,28	€ 1,29	€ 1,40	8,5%

(1) mobiele kampeeronderkomens, stacaravans, groepsaccommodaties.
(2) Hotel, pensions, vakantiewoningen

Regionaal gezien is de toeristenbelasting in 2018 gemiddeld € 1,21 (hoog tarief € 1,33, laag tarief € 1,10) per overnachting. Het hoge tarief in Horst aan de Maas ligt in 2018 5% boven het regionale gemiddelde en het lage tarief ca. 23% onder het regionale gemiddelde. Gemiddeld gezien is het tarief toeristenbelasting in Horst aan de Maas 8% lager dan het regionale gemiddelde.

Toeristenbelasting EcdP en Grandorse

Belanghebbenden zijn geïnformeerd over de toeristenbelasting. Nadat de aangiften voor de toeristenbelasting zijn ontvangen zullen er aanslagen toeristenbelasting opgelegd gaan worden.

Baatbelasting

Baatbelasting wordt geheven ter dekking van door de gemeente aangelegde voorzieningen in de openbare ruimte. De particuliere eigendommen die gebaat zijn, worden in de heffing van de baatbelasting meegenomen. Er is in 2018 nog één baatbelasting geheven, te weten de baatbelasting voor de riolering aan de Kreuzelweg. Deze loopt nog tot 2023. Bij het vaststellen van de verordening Baatbelasting Kreuzelweg heeft de gemeenteraad bepaald dat deze niet jaarlijks met een inflatiecorrectie geïndexeerd wordt.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Precariobelasting terrassen					
	2016	2017	2018	Stijging 2019 t.o.v. 2018	
Terrassen binnen de bebouwde kom van Horst of Sevenum					
per m ² per jaar	€ 9,16	€ 9,24	€ 9,37		1,4%
Overige terrassen per m ² per jaar	€ 6,09	€ 6,14	€ 6,23		1,5%

Marktgeden

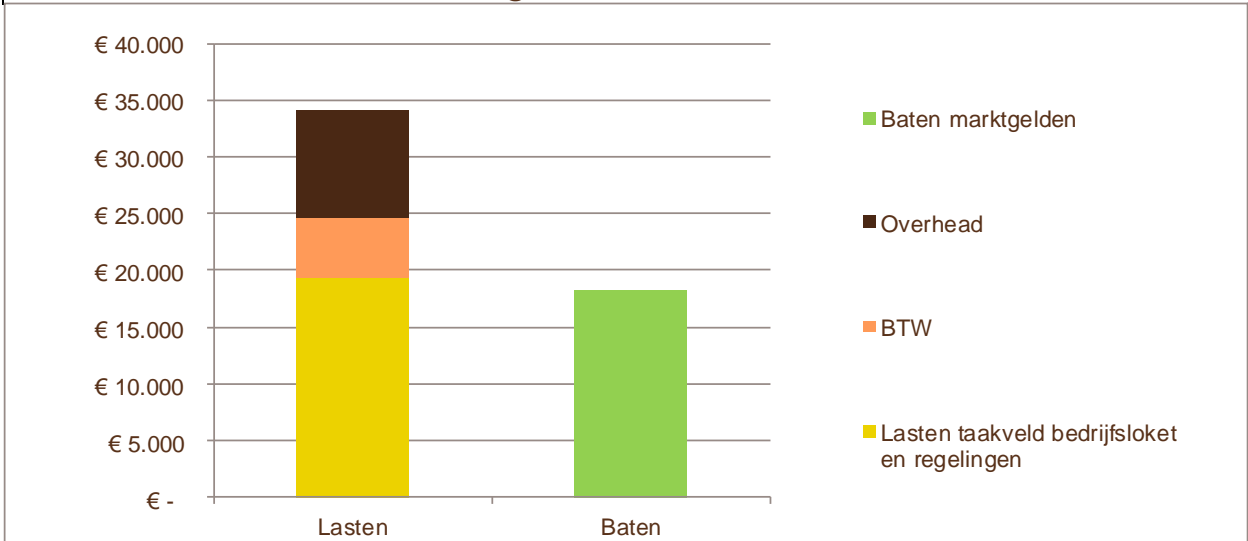
Marktgeden worden geheven voor het innemen van een standplaats tijdens de weekmarkt. In Meerlo, Swolgen en Tienray zijn geen marktdagen en is de heffing van marktgeden niet aan de orde. De promotiegeden die door de marktlieden in het centrum van Horst worden betaald, zijn vanaf 2011 in de heffing van de marktgeden meegenomen.

De promotiegeden worden doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas die hier vervolgens collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum van Horst mee bekostigt.

Marktgeden					
	2016	2017	2018	Stijging 2019 t.o.v. 2018	
Voor het innemen van een standplaats per dag	€ 10,74	€ 10,84	€ 10,99		1,4%
Voor het innemen van een vaste standplaats per kwartaal					
- per strekkende meter	€ 17,37	€ 17,53	€ 17,78		1,4%
- vast bedrag (promotiegeden alleen in Horst)	€ 21,52	€ 21,71	€ 22,01		1,4%

Kostendekkendheid marktgelden:

54%

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen (reclameobjecten) in het centrum van Horst, die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Deze heffing is in 2008 op verzoek van de ondernemers van het centrum van Horst ingevoerd. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, onder inhouding van € 5.000, doorbetaald aan de Stichting centrummanagement Horst aan de Maas, die hier vervolgens collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum van Horst mee bekostigt.

De hoogte van het tarief is sinds 2015 afhankelijk van de ligging en de WOZ-waarde van de vestiging en niet meer van de grootte van de reclameborden zoals dat in 2014 en voorgaande jaren gold.

Reclamebelasting centrum Horst				
	2016	2017	2018	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Zone A (w oz-w aarde kleiner dan of gelijk aan € 150.000)	€ 504	€ 509	€ 516	1,4%
Zone A (w oz-w aarde range € 151.000 t/m € 291.000)	€ 504 + € 3,02 per € 1.000 w oz-w aarde 2015 boven de € 150.000	€ 509 + € 3,05 per € 1.000 w oz-w aarde 2016 boven de € 150.000	€ 516 + € 3,09 per € 1.000 w oz-w aarde 2017 boven de € 150.000	1,4%
Zone A (w oz-w aarde groter dan of gelijk aan € 292.000)	€ 932	€ 941	€ 954	1,4%
Zone B	€ 504	€ 509	€ 516	1,4%

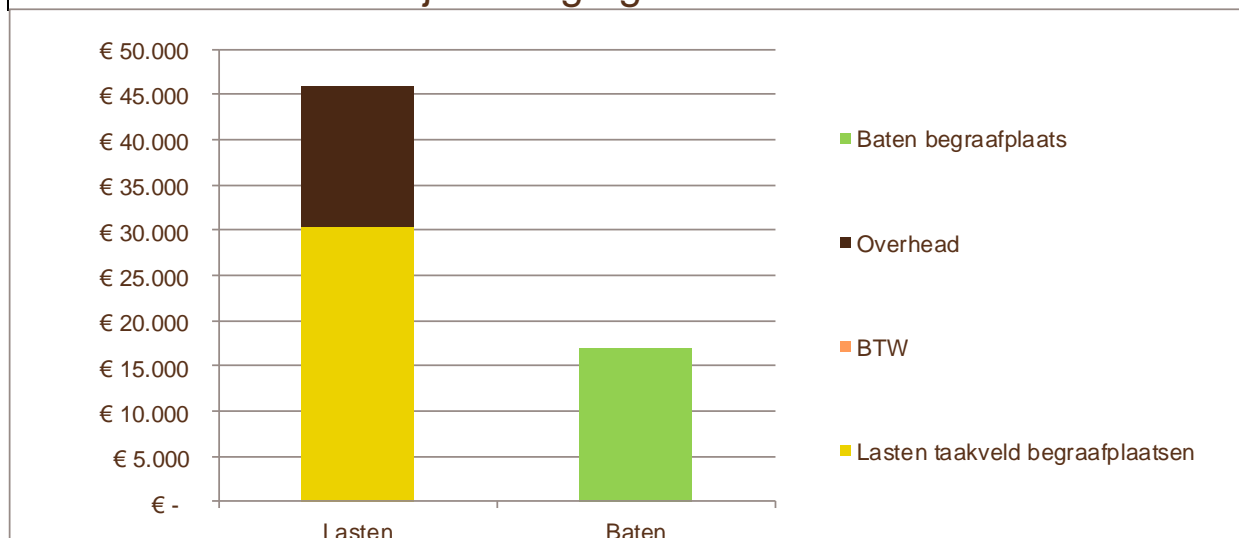
* Voor de Reclamebelasting 2018 wordt de w oz-w aarde 2017 (w aardepeildatum 1-1-2016) gehanteerd
* Voor de Reclamebelasting 2017 wordt de w oz-w aarde 2016 (w aardepeildatum 1-1-2015) gehanteerd
* Voor de Reclamebelasting 2016 wordt de w oz-w aarde 2015 (w aardepeildatum 1-1-2014) gehanteerd
* Bij w oon-/bedrijfspanen wordt alleen de w oz-w aarde over het bedrijfsgedeelte meegenomen

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn vergoedingen voor diverse diensten die de gemeente verricht in het kader van de lijkbezorging. De hoogte van de lijkbezorgingsrechten wordt in overleg met het kerkbestuur vastgesteld.

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten:

24%

Leges

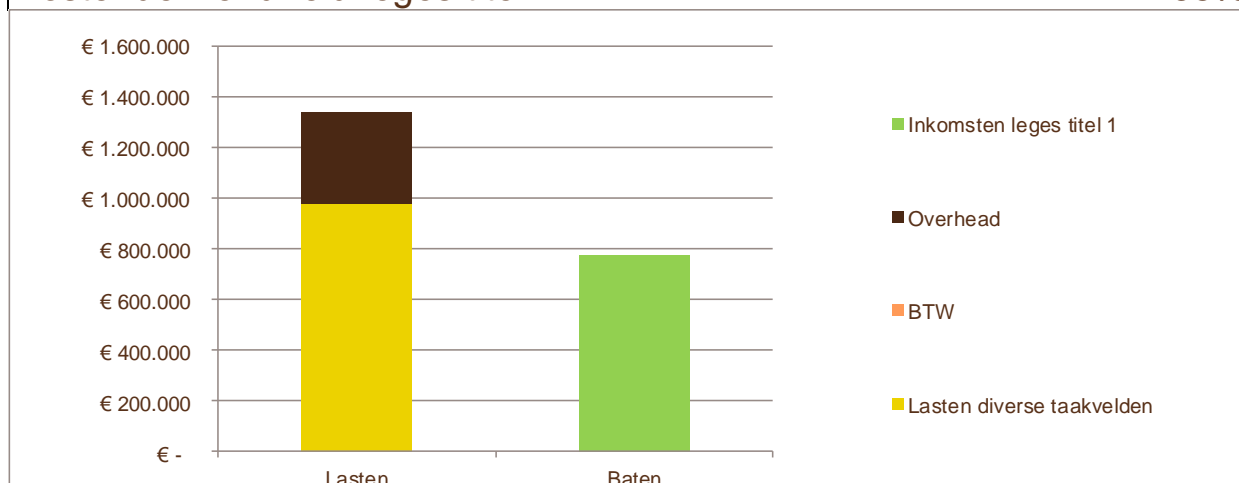
Met het heffen van leges dekt de gemeente de kosten die de gemeente maakt voor het leveren van bepaalde diensten. De tarieven zijn gebaseerd op maximale kostendekkendheid. Conform de kadernota 2017 zal een verkennend onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden in de mate van kostendekkendheid van de leges en tarieven van de leges in titel 2 en 3 van de tarieventabel. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen het ophogen van deze tarieven naar 80% kostendekking. Dit onderzoek zal in de loop van 2019 worden afgerond.

De kostendekkendheid van de leges 2018 wordt hieronder per titel van de legesverordening inzichtelijk gemaakt:

- Titel 1: Algemene dienstverlening zoals o.a. huwelijksvoltrekkingen/partnerschapsregistratie, inlichtingen uit de basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten en rijbewijzen;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Onder de laatstgenoemde titel vallen o.a. aanvragen in het kader van de drank- en horecawet en de kinderopvang.

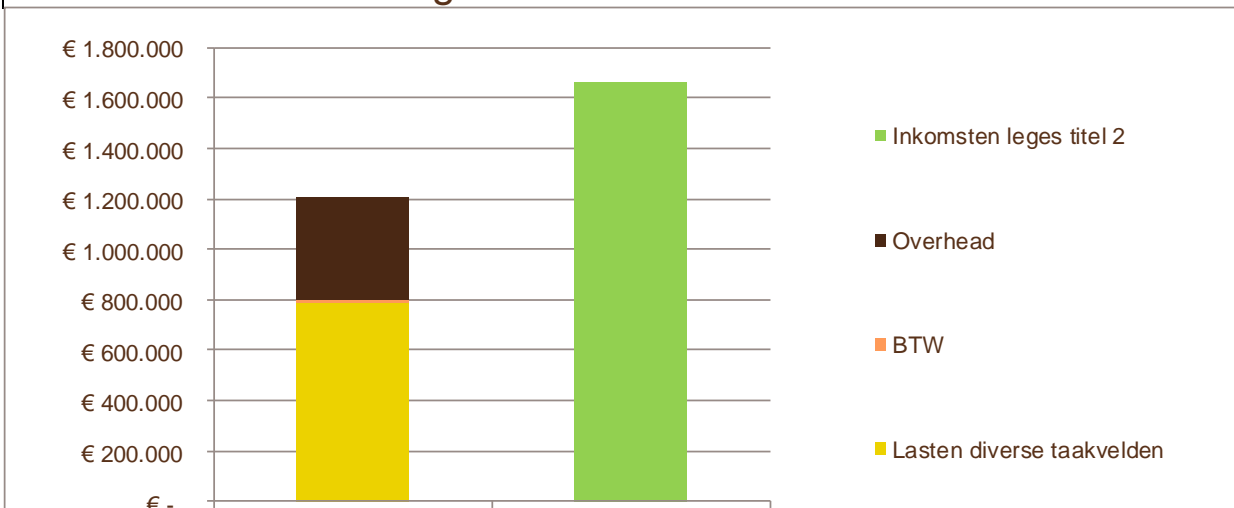
Kostendekkendheid leges titel 1:

58%

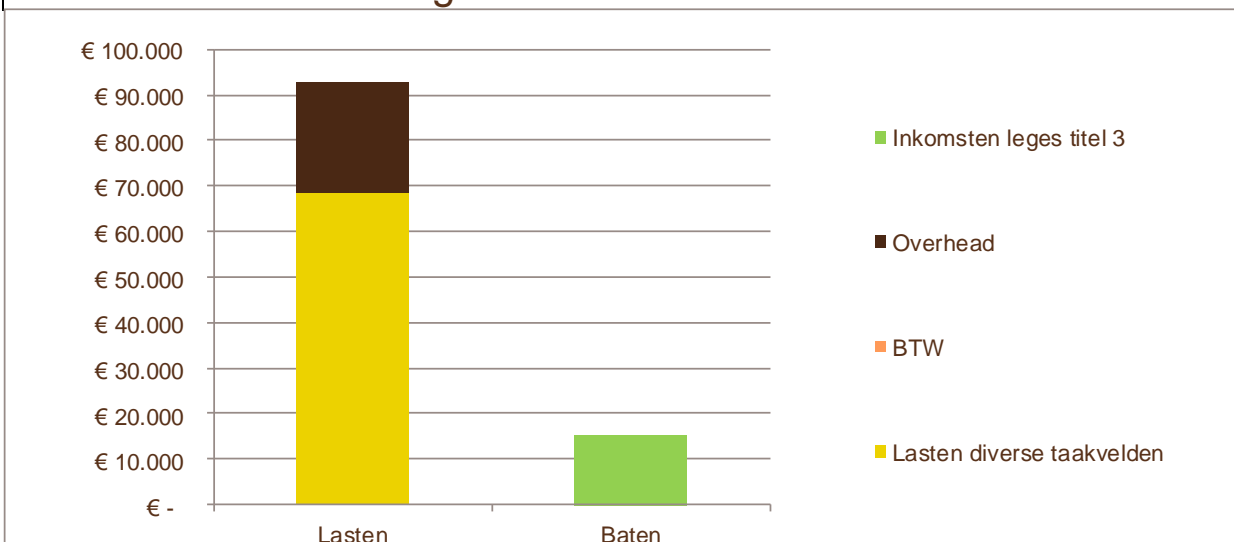
Kostendekkendheid leges titel 2:

138%

Kostendekkendheid leges titel 3:

16%

Kwijtschelding

Voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke heffingen kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend. Of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt, hangt af van een aantal factoren. Aan de hand van de financiële situatie beoordeelt de gemeente of iemand voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt. Als basis gebruiken we hiervoor wet- en regelgeving en de door de gemeenteraad vastgestelde Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen 2018.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen:

- OZB
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

Vanaf 2017 is het mogelijk om maandelijks de ontvangen kwijtscheldingsverzoeken bij het Inlichtingenbureau te laten toetsen. Daarom biedt de gemeente vanaf die tijd de mogelijkheid een verkort aanvraagformulier in te vullen. Op basis van dit verkorte formulier vindt de uitvraag bij het Inlichtingenbureau plaats. Als deze toetsing een afwijzing oplevert is het nog altijd mogelijk een volledig aanvraagformulier kwijtschelding in te vullen dat door de gemeente zelf wordt beoordeeld. Het is daardoor mogelijk dat een inwoner zowel een verkorte aanvraag doet als een volledig aanvraagformulier invult.

Er zijn in 2018 meer kwijtscheldingsaanvragen, een stijging van 10,6%, ontvangen dan in 2017. De drempel om een verkort verzoek in te dienen is laag gezien de toename in 2018 ten opzichte van 2017.

Afwijzing op een verkorte aanvraag stimuleert om toch nog een volledige kwijtscheldingsaanvraag in te dienen. Deze volledige aanvragen resulteren meestal, gezien de stijging van het aantal afwijzingen ten opzichte van vorig jaar, in een afwijzing. Daardoor wijkt ook het aantal gevallen 2017 en 2018 waarin geen kwijtschelding is verleend ten opzichte van 2016 af.

In verband met toetsing bij het Inlichtingenbureau waren er eind 2018 nog 3 aanvragen in behandeling.

Het verleende kwijtscheldingsbedrag en het aantal toegekende kwijtscheldingen in 2018 is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2017.

Belastingplichtigen met een eigen woning kunnen ook voor kwijtschelding in aanmerking komen als de woning 'onder water staat': het hypotheekbedrag is dan hoger dan de WOZ-waarde. Omdat de eigenwoningbezitters niet alleen een aanslag afvalstoffenheffing maar ook een aanslag OZB en een aanslag rioolheffing ontvangen, is het kwijt te schelden bedrag in deze gevallen hoger.

Ondernemers kunnen ook voor kwijtschelding in aanmerking komen als ze aan de overige voorwaarden voor kwijtschelding voldoen. In 2018 is er geen kwijtschelding verleend aan een ondernemer.

Kwijtschelding				
	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Verzoeken om kw ijtschelding	345	483	524	8,5%
*w waarvan automatisch en via verkorte aanvraag	165	270	430	59,3%
Kw ijtschelding ondernemers	0	0	0	0,0%
Kw ijtschelding excl.ondernemers	313	329	322	-2,1%
Geen kw ijtschelding	32	142	199	40,1%
In behandeling	0	12	3	-75,0%
Verleende kw ijtschelding	€ 45.996	€ 41.245	€ 41.531	0,7%

Invordering gemeentelijke belastingen

Kengetallen invordering				
	2016	2017	2018	Stijging 2018 t.o.v. 2017
Aantal aanslagen (excl. verminderingen)	20.414	20.546	20.936	1,9%
Geïncasseerd via automatische incasso	59,5%	61,0%	60,5%	-0,8%
Betaling en incasso binnen de betalingstermijn	92,2%	92,5%	92,8%	0,3%
Aantal aanmaningen	1.591	1.542	1.517	-1,6%
Aantal kennisgeving dw angbevelen	718	836	786	-6,0%
Aantal dw angbevelen	351	492	466	-5,3%
Percentage oninbaar Horst aan de Maas	0,07%	0,14%	0,04%	-71,4%
Bedrag oninbaar Horst aan de Maas	€ 14.120	€ 27.207	€ 7.551	-72,2%

In 2018 zijn er 10 invorderingsrondes geweest. Het aantal betekende dwangbevelen is ten opzichte van 2017 gedaald. Deze daling heeft er mogelijk mee te maken dat het gebruik van de berichtenbox van MijnOverheid bij meer inwoners bekend is. De verwachting is dat het aantal dwangbevelen in de toekomst, ten opzichte van 2018 nog verder zal dalen.

Het bedrag oninbaar is ten opzichte van 2017 afgenomen. Er zijn minder faillissementen en schuldsaneringsregelingen geweest.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling

De risico's die onze organisatie loopt zijn beheersbaar.

Stand van zaken

Twee keer per jaar brengen we alle risico's in beeld. Hierop wordt een statistische berekening uitgevoerd. Hieruit valt af te leiden, dat we met een zekerheidspercentage van 90% (vastgesteld door de gemeenteraad) een bedrag nodig hebben van € 6,55mln. Onze algemene reserve basis kent een omvang van ruim € 6,6 mln. Het benodigde weerstandsvermogen is derhalve toereikend. Vervolgens geven we de laatste jaren extra aandacht aan informatieveiligheid en privacy. Informatieveiligheid wordt systematisch geïmplementeerd volgens de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG)-maatregelen. In de jaarrekening wordt hierover op hoofdlijnen gerapporteerd (de zogenaamde Eenduidige Normering Single Information Audit -ENSIA- systematiek). Hieruit blijkt dat we met informatieveiligheid goed op weg zijn. Voor privacy geldt vanaf 25 mei 2018 de nieuwe strengere richtlijn van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De belangrijkste stappen die in dat kader moesten worden gezet, waren voor 25 mei afgerond. Tenslotte kunnen we melden, dat uit de uitgevoerde interne controles geen grote aandachtspunten naar voren zijn gekomen waar we direct mee aan de slag moeten. Dit blijkt eveneens uit de uitgebrachte goedkeurende accountantsverklaring over 2017 en de tussentijdse controle die in november 2018 door de accountant is uit gevoerd.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We beperken de risico's op het gebied van informatiebeveiliging.			
- We beperken de risico's op het gebied van privacy.			
- We geven de Interne Controle ten behoeve van de rechtmatigheid en doelmatigheid verder vorm.			
- We hebben voldoende weerstandsvermogen om de financiële risico's op te vangen.			
- We zijn juridisch in control.			

2. Risico-inventarisatie algemene risico's

Voor de Jaarrekening 2018 zijn de risico's geactualiseerd. Daarbij is beoordeeld

- in hoeverre eerder geïnventariseerde risico's actueel zijn voor wat betreft de kans en maximaal financieel gevolg en
- of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.

Uit de inventarisatie blijkt dat er 122 algemene risico's zijn. De geïnventariseerde risico's zijn aan de hand van kans en maximaal financieel gevolg verdeeld over onderstaande matrix.

Financiële klasse

6) $x > € 1.000.000$	4	1			
5) $€ 500.000 < x < € 1.000.000$	5	1	<u>1</u>	<u>1</u>	
4) $€ 100.000 < x < € 500.000$	16	10	2		<u>1</u>
3) $€ 25.000 < x < € 100.000$	12	17	9	1	1
2) $x < € 25.000$	18	9	9	1	1
1) Geen financiële gevolgen	1	1	1		
	10%	30%	50%	70%	90%

Toelichting matrix

Op de horizontale as is de kans weergegeven dat het risico zich voordoet. Op de verticale as is de maximale financiële omvang (bedrag) van het risico weergegeven. De financiële klassen zijn ingedeeld zoals vastgesteld in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2014. Een risico in het groene gebied vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied vraagt extra aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft in het donkerrode gebied (helemaal rechtsboven) vereist directe aandacht. Deze risico's kennen immers een grote financiële omvang, de kans dat dit risico zich voordoet is als hoog (>90%) ingeschat en het financieel gevolg van > € 1.000.000.

Hieronder is het belangrijkste risico, met de grootste kans en hoogste financiële klasse, toegelicht. Dit risico correspondeert met het risico dat in de risicomatrix onderstreept en vetgedrukt is. De in de tabel genoemde kanspercentages en financiële klasse verwijzen naar bovenstaande matrix. Andere risico's zijn in omvang of kanspercentage afgenomen, waardoor deze niet meer in de rode, donkerrode of donker oranje cellen voorkomen.

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
1	<p>Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet</p> <p>Er zijn vijf onderliggende risico's opgenomen die samengevat zijn tot 1 geconsolideerd risico. Onderliggende risico's betreffen de financiële risico's doordat de Rijksmiddelen die we krijgen in de loop van de jaren lager worden. Tegelijkertijd zien we een stijging in de kosten als gevolg van toenemende zorgvragen voor zowel WMO als Jeugdzorg. De kans dat we tekort komen op de decentralisaties wordt daarmee groter. Bijkomende ontwikkeling is dat er vanaf 2020 de regie voor inburgering van statushouders weer terug komt naar de gemeente. Welke financiële gevolgen dit gaat hebben is nog niet duidelijk. In de begroting is al rekening gehouden met een tekort. Echter het risico dat het tekort nog groter wordt blijft bestaan. De concrete invulling van een plan van aanpak om tot een transformatie-opdracht van het sociaal domein te komen, zou meer grip op de tekorten moeten gaan opleveren.</p>	70%	5
2	<p>Invoering van de vennootschapsbelastingen.</p> <p>De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 is vanwege de aanhoudende onduidelijkheid uiteindelijk pas eind februari 2019 ingediend. De onzekerheden over de fiscale kwalificatie van de verschillende activiteiten in de aangifte zorgen voor een aantal risico's. Er wordt overlegt met de Belastingdienst om meer zekerheid te verkrijgen over de ingenomen standpunten van de gemeente en hoe de belastingdienst daar tegenaan kijkt. Het kanspercentage is groter geworden, doordat de aangiften inmiddels vanaf 2016 gelden. De onduidelijkheid over de standpunten van de belastingdienst zijn nog niet kleiner geworden.</p>	50%	5
3	<p>Centrale zand verwerkingsinstallatie.</p> <p>Vanaf april 2018 is gestart met het graven van de haven. Na het gereed komen van de haven wordt de installatie en infrastructuur aangelegd en dus wordt er in 2019 geen opbrengst gegenereerd. Na gereedkomen wordt vanaf 2020 een jaarlijkse opbrengst verwacht van € 285.000, dit is in de begroting meerjarig opgenomen. Voor de voeding van de CVI via de Hoogwatergeulen geldt dat dit nog in procedure moet worden genomen. Kans dat de opbrengst gerealiseerd wordt is klein, mogelijk wordt pas vanaf 2025 opbrengst gegenereerd. Als hier meer duidelijkheid over komt zal de begroting worden aangepast.</p>	90%	4

3. Risico's grondexploitatie

In de huidige Nota Grondbeleid (vastgesteld op 20 september 2016) is de Algemene reserve grondexploitatie (ARGE) vastgesteld met een ondergrens van € 1,7 miljoen en de bovengrens op € 2,7 miljoen. In verband met de winstnemingen als gevolg van de implementatie van de POC-methode (*percentage-of-completion*) heeft de raad bij de behandeling van de jaarrekening 2017 ingestemd met het loslaten van deze bovengrens, om de door de nieuwe regelgeving voor winstneming in grondexploitatie ontstane externe risicobuffer (ARGE) op een adequate manier in te kunnen zetten voor het opvangen van eventuele toekomstige boekhoudkundige verliezen in grondexploitatie. In de Herzieningsrapportage 2018 (raad oktober 2018) is de reserve POC-winst ingesteld, die de buffer vormt tussen de ARGE en de projecten. Tegelijkertijd is de bandbreedte van de ARGE terug naar de oorspronkelijke grenzen van € 1,7 tot € 2,7 miljoen gezet. In de Reserve POC-winst worden de POC-winsten gestort. Bij de Jaarrekening wordt de POC-winst genomen zoals de BBV voorschrijft. Overheveling van de Reserve POC-winst naar de ARGE gebeurt op basis van de meer voorzichtige winstnemings-praktijk van voor 2017, waarbij ook de totale toekomstige kosten, project-risico's en de boekwaarde in het project worden meegewogen. Daarmee vormt de Reserve POC-winst de externe projectbuffer, voor het opvangen van boekhoudkundige verliezen (terugnemen van eerder genomen POC-winst).

4. Benodigde weerstandscapaciteit voor algemene risico's

Naast de hoogte van de ARGE is het noodzakelijk de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen voor de algemene risico's.

De totale omvang van de geïnventariseerde algemene risico's is € 46.580.809. Dit betekent dat als alle risico's zich in volle omvang tegelijk voordoen dit naar verwachting € 46.580.809 kost. Hierbij is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich voordoet.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van een risicosimulatie, de zogenaamde Monte Carlo simulatie (statistische simulatie). Uitgangspunt hierbij is dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen en ook niet met een maximale omvang zullen optreden. Daarnaast is in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (16 september 2014) het uitgangspunt vastgesteld dat we 90% zekerheid willen hebben dat het beschikbare weerstandsvermogen toereikend is om de risico's af te dekken. Dit wordt het zekerheidspercentage genoemd.

Uitgaande van het vastgestelde zekerheidspercentage van 90% is er een weerstandscapaciteit nodig voor de algemene risico's van minimaal € 6.507.044. Dit wil concreet zeggen dat met een zekerheid van 90% kan worden gesteld dat een weerstandsvermogen van € 6.507.044 toereikend is om de risico's af te dekken.

5. Beschikbare weerstandscapaciteit = Algemene Reserve basis

Een organisatie loopt altijd risico's. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve basis. Conform de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen wordt deze reserve niet voor andere zaken bestemd.

Naast deze Algemene Reserve basis zijn er ook nog overige middelen die ook gebruikt kunnen worden om mogelijke om niet begrote kosten - die onverwacht en substantieel zijn - te dekken.

Daarvoor komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- Vrij besteedbare reserves: de 'Algemene reserve vrij aanwendbaar' en de 'Algemene reserve winst verkoop aandelen Essent'.
- Post Onvoorzien: vanaf 2014 is hiervoor in de begroting een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen.
- Stille reserves: de gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft vertegenwoordigen een zekere waarde. Wanneer de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde is er sprake van stille reserves. Daarbij houden we er rekening mee dat niet ieder eigendom (op korte termijn) kan worden verkocht. De omvang van de stille reserves is bij de Programmabegroting 2013 nog in beeld gebracht en bedroeg toen circa € 57 miljoen (exclusief pachtgronden). Voor deze middelen geldt dat deze gelden niet op korte termijn beschikbaar zijn.
- De diverse bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn al apart gezet om bepaalde projecten en dergelijke te dekken. Echter de raad kan via een besluit de bestemming van de reserve ook wijzigen en daarmee ook gebruiken om grote tegenvallers op te vangen.

6. Benodigde weerstandscapaciteit versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de ratio weerstandsvermogen berekend. De berekeningswijze hiervan is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Bij de Begroting 2017 en 2018 is de benodigde weerstandscapaciteit in de Algemene reserve basis gehandhaafd op € 6.633.666.

De ratio is nu € 6.633.666 / € 6.507.044 = 1,02. Dit zit tussen de onder- en bovengrens van de gestelde norm van 1,0 – 1,4.

Uitgaande van een ratio van minimaal 1,0 is de Algemene Reserve basis voldoende groot. Die hoeft niet aangepast te worden.

In onderstaande tabel zijn de verschillende weerstandsnormen toegelicht.

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

7. Kengetallen

De financiële kengetallen, gebaseerd op de jaarrekening 2018, zien er als volgt uit:

Kengetallen	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
1. Netto schuldquote = Alle schulden (minus de kortlopende uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa) / saldo van de baten	52%	54%	54%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = Alle schulden m.u.v. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, GR en overige verbonden partijen	41%	42%	44%
3. Solvabiliteitsratio = Totale eigen vermogen / totaal van de passiva	33%	32%	32%
4. Grondexploitatie = (Totaal activa van NIEGG + activa in exploitatie genomen gronden) / saldo van de baten	10%	10%	5%
5. Structurele exploitatieruimte = ((structurele baten – structurele lasten) + (structurele onttrekkingen reserves – structurele toevoegingen reserves)) / totaal saldo van baten	2%	6%	1%
6. Belastingcapaciteit = (OZB lasten gezinnen + rioolheffing gezinnen + afvalstoffenheffing gezinnen - eventuele heffingskorting gezinnen) / woonlasten landelijk gemiddelde voor gezinnen	102%	102%	102%

Betekenis van deze kengetallen:

- Ratio 1 en 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: hoe lager het percentage hoe beter. Dit percentage geeft de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen aan. Kortom hoe hoger de baten zijn hoe meer schulden de gemeente aan kan. We zien hier een lichte verslechtering.
- Ratio 3. Solvabiliteitsratio: hoe hoger het percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan in welke mate wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Dit percentage verslechtert ten opzichte van de jaarrekening 2017 met 1%.
- Ratio 4. Grondexploitatie: hoe lager dit percentage hoe beter. Grondexploitaties vormen een groot risico zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit kan dus een forse impact hebben op

de financiële positie van de gemeente. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 en begroting 2018 halveert deze ratio. Dit betekent een forse verbetering.

4. Ratio 5. Structurele exploitatieruimte: hoe hoger dit percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 is dit licht gedaald.
5. Ratio 6. Belastingcapaciteit: hoe lager dit percentage hoe beter. Dit percentage bepaalt de ruimte om de belastingen te verhogen. Dit percentage geeft weer hoe de lastendruk van Horst aan de Maas zich ontwikkelt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 blijft dit percentage gelijk.

Normering van de kengetallen volgens ministerie van Financiën.

Via de website van het ministerie van Financiën is te zien hoe zij een norm toekennen aan de kengetallen, waarbij 3 categorieën worden onderscheiden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C is het meest risicovol.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20%-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95%-105%	> 105%

Constateringen samengevat:

- Er is een afname van de vaste schulden, echter daar tegenover staat een toename van de vlottende schulden. Het eigen vermogen neemt ten opzichte van de jaarrekening 2017 licht af. Dit zorgt voor lichte een verslechtering van de ratio Netto schuldquote. We zitten voor de 2 schuldquota in de laagste risicocategorie.
- De solvabiliteitsratio daalt ten opzichte van de jaarrekening 2017 met 1%. Het eigen vermogen daalt in 2018 licht. Het totaal van de passiva van de jaarrekening 2018 neemt iets toe ten opzichte van de jaarrekening 2017. Hierbij zitten we in de middelste risicocategorie.
- Het risico van de grondexploitaties is ten opzichte van de jaarrekening 2017 gehalveerd. Dit komt doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie is gehalveerd. Dit is positief omdat hieruit blijkt dat we steeds minder risico lopen als gemeente op grondexploitaties. Hierbij zitten we in de laagste risicocategorie.
- De structurele exploitatieruimte is ten opzichte van de jaarrekening 2017 nagenoeg gelijk gebleven. Ten opzichte van de begroting is dit percentage in de jaarrekening 2018 lager geworden. Echter voor zowel de begroting als voor de jaarrekening geldt dat de incidentele lasten volledig worden gedekt door de incidentele baten.
- Ratio belastingcapaciteit: Dit ratio wijzigt niet. Voor belastingcapaciteit zitten we beide jaren in de middelste risicocategorie.

Conclusie

Gebaseerd op de cijfers in de jaarrekening 2018 kunnen we de volgende conclusie trekken uit de berekende kengetallen:

De beide schuldquota blijven ruim onder de 90% en vallen dus in de laagste risicocategorie. De solvabiliteitsratio laat een lichte verslechtering zien. De ratio van de grondexploitatie laat een flinke verbetering zien ten opzichte van de jaarrekening 2017. Daarnaast worden de structurele lasten volledig gedekt door structurele baten. Bij de belastingcapaciteit wijzigt de ratio niet. Kortom het gevoerde beleid heeft over het geheel genomen een positief effect.

Het gevoerde beleid is dan ook conform de doelstellingen die in het coalitieakkoord staan. De doelstellingen van het coalitieakkoord zijn:

- De eigen vermogenspositie wordt behouden, c.q. versterkt, het betreft de solvabiliteit, die dus verbeterd;
- Dekking van investeringen via de reservepositie vermijden we, met uitzondering van zaken die in de risicoparagraaf van de begroting worden vermeld en met uitzondering van investeringen in duurzaamheid die zich terugverdienen, het betreft hier de solvabiliteit en schuldquote;
- De lasten voor de inwoners en bedrijven stijgen niet, het betreft hier de belastingcapaciteit.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft inzicht in de vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen. De kapitaalgoederen leveren een bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelen op het gebied van wegen, milieu en duurzaamheid, openbaar groen, onderwijs en dienstverlening.

De raad heeft bij het vaststellen van de onderhoud en beheerprogramma's de keuze uit kwaliteitsniveaus. Daarmee heeft zij een afwegingskader voor de inzet van financiële middelen, voor zover deze passend zijn binnen de financiële positie van de gemeente. In de tabellen van deze paragraaf is geen rekening gehouden met de directe kosten.

In deze paragraaf worden ook de doelstellingen en maatregelen voor de (gemeentelijk)gebouwen weergegeven. Er zijn ook doelstellingen en maatregelen van wegen, riolering en openbaar groen zijn in de betreffende programma's opgenomen.

Doelstelling

Met het uitvoeren van onderhoud houden we de kwaliteit van dienstgebouwen, accommodaties en objecten op het in beleidskaders afgesproken niveau.

Stand van zaken

Het in stand houden van het maatschappelijk vastgoed geschiedt volgens de kwaliteitsnormen zoals benoemd in het MJOP. De uitvoering in 2018 is goed verlopen. De budgetten zijn taakstellend, slimme inkoop moet ertoe bijdragen dat de doelen van het MJOP ook gehaald worden. Gewerkt is/wordt aan een meerjaren-investeringsplan (MIP), over de volle breedte van het maatschappelijk vastgoed. Het perspectief van het vastgoed (blauwdrukken) wordt samengebracht met revitalisatie-behoefte en de inbreng van duurzaamheid. De bedoeling is om een doorkijk te bieden van 20 jaar, met een concentratie op de eerstkomende 5 jaar. Ontwikkelingen in het accommodatiebeleid en het IHP zullen de voortgang mede bepalen. Het MIP is in 2018 opgezet en wordt in het eerste half jaar 2019 aan de gemeenteraad aangeboden. Het maatschappelijk vastgoed voldoet aan de kwaliteitskaders die de Raad gesteld heeft, er is geen sprake meer van achterstallig onderhoud; in de projecten Gasthoes en Zwembad is het onderhoud bewust uitgesteld daar waar veiligheid geen issue is.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We beheren vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut en stimuleren organisaties om dat beheer over te nemen.			
- We houden vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut in stand.			
- We stellen een meerjarig investeringsplan (prognose) op voor vastgoed tot 2050 waarin duurzaamheid, toegankelijkheid en functionele aspecten integraal worden afgewogen.			
- We voeren een Meerjarig Onderhoudsplan uit met een scope van 20-40 jaar.			

Doelstelling

Op een efficiënte manier voorzien in de huisvestingsbehoefte van de gemeentelijke dienstverlening en de maatschappelijke beleidsdoelen.

Stand van zaken

Er wordt gewerkt aan een integrale aanpak op projecten, afstemming tussen beleid en uitvoering, tussen toekomstperspectief en heroverwegingen vanuit vastgoedmanagement. De groeiende druk in de markt maakt het werken binnen tijd en budget een uitdaging. Onze adviesrol in vastgoed groeit in de relatie naar de externe partners. Onze processen en

procedures zijn voortschrijdend in ontwikkeling.

We geven invulling aan de huisvestingsbehoefte, op een zo duurzaam mogelijke manier, met financieel en maatschappelijk rendement.

Het leegstandsmanagement loopt naar behoren, er staat geen gemeentelijk vastgoed leeg anders dan in aanloop naar een sloop of herontwikkeling.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We beperken leegstand van gemeentelijk vastgoed door het uitvoeren van effectief leegstandsmanagement.			
- We geven projectmatig invulling aan heroverwegingen bij de huisvestingsbehoefte tgv vastgoed- en / of accommodatiebeleid			
- We hebben de advisering rond vastgoed efficiënt en adequaat ingericht.			
- We organiseren, regisseren en voeren de facilitaire dienstverlening uit.			
- We stellen een integrale vastgoedvisie op voor gemeentelijke accommodaties.			
- We verhuren accommodaties aan verenigingen binnen de financiële en maatschappelijke kaders die gesteld zijn in het accommodatiebeleid.			

Doelstelling

We nemen duurzaamheidsmaatregelen voor dienstgebouwen en accommodaties en geven hiermee invulling aan de duurzaamheidsambities uit het accommodatiebeleid.

Stand van zaken

In het MJOP is de integrale lijn vastgesteld, verplichte verduurzaming vanuit het activiteitenbesluit. Bij kleine renovaties sturen we op toegankelijkheid voor iedereen. Hoog niveau renovaties en nieuwbouw worden op een GPR van 8.0 gezet. Deze ambities worden meegenomen in het MIP (eerste halfjaar 2019)

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We stellen een integraal duurzaamheidsplan voor eigen vastgoed op met gevolgen voor onderhoud en investeringen.			

1. Wegen

In programma 4 ruimte, wonen en mobiliteit is als hoofddoelstelling opgenomen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en goed toegankelijk is. Om invulling aan deze doelstelling te geven zorgen wij voor een adequaat beheerplan wegen. Dit betekent dat ook de hierin aanwezige civiele kunstwerken en openbare verlichting efficiënt en doelmatig beheerd worden.

Beheerplannen

Kwaliteitsniveau

Wegbeheerplan 2016-2019	Basis
Beheerplan bermen en sloten buitengebied 2010-2018	Sober (looptijd tot en met 2019)
Meerjaren onderhoudsplan Civiele kunstwerken 2009-2019	Veilig en heel
Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025	Basis

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018
Wegen en trottoirs			
Exploitatie	-22	-142	-290
Storting in de voorziening	-1.992	-1.925	-1.935
Kapitaallasten	-855	-729	-729
Totaal Wegen en trottoirs	-2.869	-2.796	-2.954
Straatreiniging			
Exploitatie	-58	-58	-62
Totaal Straatreiniging	-58	-58	-62
Bermen en bermsloten			
Exploitatie	-160	-160	-159
Kapitaallasten	-242	-225	-225
Totaal Bermen en bermsloten	-402	-385	-384
Bruggen / viaducten / kades			
Exploitatie	-38	-38	-4
Totaal Bruggen / viaducten / kades	-38	-38	-4
Openbare verlichting			
Exploitatie	-453	-453	-468
Kapitaallasten	-53	-49	-49
Totaal Openbare verlichting	-506	-502	-517

2. Riolering

In programma 4 - ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder meer de zorg voor het rioolbeheer. Dit gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen operationeel plan, dat invulling geeft aan het vastgestelde VGRP (verbreed gemeentelijk rioleringsplan).

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018
Riolering			
Exploitatie	-1.600	-1.868	-1.471
Kapitaallasten	-1.082	-968	-969
Storting voorziening	269	436	-298
Totaal lasten riolering	-2.412	-2.400	-2.737
Baten rioolheffing	3.509	3.509	3.544
Rioolaansluitrecht	58	58	46
Totaal baten riolering	3.567	3.590	3.590

3. Groen

In programma 4 - ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder andere de zorg voor het openbare groen. Groen draagt bij aan de 'quality of life' en het welzijn van mensen. Ook levert groen een bijdrage aan een goede woon- en leefomgeving en een verfraaiing van de kernen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018	Realisatie 2018
Landschapselementen			
Exploitatie	-95	-95	-105
Bomenbeheer			
Exploitatie	-186	-301	-355
Openbaar groen/plantsoenen/parken			
Exploitatie	-657	-754	-772
Totaal beheerplan openbaar groen	-938	-1.150	-1.232

4. Gebouwen

De gemeente Horst aan de Maas heeft divers vastgoed in haar bezit. Dit vastgoed wordt ingezet voor bepaalde doeleinden. Daarbij gaat het om:

1. Eigen gebruik
2. verhuur aan verenigingen / organisaties voor hun activiteiten
3. het realiseren van toekomstige strategische doeleinden
4. overige eigendommen (rest)

Het streven blijft om een zo groot mogelijk rendement (zowel inhoudelijk als financieel) te halen met een zo beperkt mogelijk bezit. Het sturen op veiligheid, duurzaamheid en inzicht in het voldoen aan wet en regelgeving wordt beter verankerd door de keuze voor de RgdBOEI methodiek. Deze methodiek vervangt de NEN2767 methodiek, die alleen naar onderhoud kijkt.

Beheerplannen

MJOP gebouwen2018-2027 (herijking in 2020)

Kwaliteitsniveau

Basis (RgdBOEI conditie 3)

D. Financiering

Inleiding

In het BBV 2004 (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is de paragraaf 'financiering' voorgeschreven voor zowel de begroting als de jaarrekening. In deze paragraaf worden de plannen, feiten en visie over financiering uiteengezet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een kader voor de treasuryfunctie, levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet introduceert twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan beter invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid.

De financieringsparagraaf heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor treasury en bevat informatie op het gebied van risicobeheer, de financieringspositie en de leningen- en uitzettingenportefeuille.

Voor het verslagjaar 2018 is het vastgestelde "Treasurystatuut 2015-2018" leidend.

In de financiële verordening 2017, artikel 14 van onze gemeente is bepaald dat het college een treasurystatuut vast stelt waarin de doelstellingen, uitgangspunten en richtlijnen van de financieringsfunctie zijn opgenomen. In de collegevergadering van 10 december 2018 is het nieuwe treasurystatuut 2019-2022 vastgesteld. De aanpassingen in het nieuwe statuut betreffen voornamelijk functiebenamingen en afdelingsbenamingen zoals deze momenteel binnen de organisatie gehanteerd worden. Verder zijn in het treasurystatuut de volgende onderdelen geregeld:

- de organisatie voor het opstellen van het treasurybeleid
- de planning en controlcyclus
- de organisatie van de uitvoering van de treasury-activiteiten en
- de interne en externe controle

In overeenstemming met de financiële verordening artikel 14 is het "Treasurystatuut 2019-2022" ter kennisgeving aangeboden aan de raad en de auditcommissie.

In Europees verband zijn afspraken gemaakt om de overheidsuitgaven nu en op langere termijn houdbaar te laten blijven. Deze maatregelen zijn vertaald naar Nederlandse wetgeving. Zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren (Wet Fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof).

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) / EMU saldo

Om hun financieringstekort te beheersen en terug te brengen, hebben de landen van de Eurozone (Europese Commissie) in het Verdrag van Maastricht een norm afgesproken. Het nationale financieringstekort mag niet meer bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP), waarbij de overheidsschuld niet hoger dan 60% van het BBP mag zijn.

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare overheidsfinanciën ingevoerd. Daarin worden Europese afspraken over de beheersing van de schuldenlast en het begrotingstekort vertaald naar nationale wetgeving om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de landelijke decentrale overheden in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt 0,5%. Alle gemeenten samen nemen daarvan circa 0,34% voor hun rekening.

In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het onderhandelingsakkoord tussen het Rijk en de decentrale overheden heeft de aanvankelijke scherpe kantjes van de regels afgehaald door een tekort van 0,5% BBP toe te staan voor de eerste jaren. Bovendien werden er geen sancties opgelegd als er toch sprake was van overschrijdingen.

Daarnaast gelden de regels voor het maximale begrotingstekort niet voor elke gemeente apart, maar voor alle gemeenten samen. Dat betekent dat een gemeente of provincie die in een jaar fors investeert dat gewoon kan doen als alle gemeenten samen maar binnen de norm blijven. De vier grote gemeenten samen hebben een aandeel van 85% op de grootte van het tekort. Het aandeel van onze gemeente is uitermate gering.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De EMU-tekortruimte voor decentrale overheden is voor jaren 2019 tot en met 2022 vastgesteld op 0,4% van het bruto binnenlands product per jaar. Deze ruimte zal worden onderverdeeld tussen gemeenten, provincies en waterschappen.

De individuele overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken onderstaande gegevens jaarlijks aan het CBS. Indien hieruit blijkt dat op macroniveau het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover worden geïnformeerd. De gemeenten worden (nog) niet afgerekend op een eventueel hoger EMU-tekort.

EMU-saldo 2018 (bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	2018
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve (zie BBV, artikel 17c)	€ 230-
+2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 3.622
+3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 4.782
-4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans w orden geactiveerd	€ 13.822-
+5 De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, De Europese Unie en overigen	€ 2.114
+6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -
-6b Boekw inst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -
-7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven van bouw, w oonrijp maken e.d.	€ 2.902-
+8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	€ 9.606
-8b Boekw inst op grondverkoop	€ 765-
-9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	€ 4.594-
-10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves w orden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	€ -
-11 Boekw inst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	€ -
Berekend EMU-saldo	€ 2.189-

Financieringspositie

Voor een duidelijk beeld van de mogelijke risico's bij de financiering geven we aan welke omvang de financiering binnen onze gemeente heeft. In onderstaande tabel staat de positie ultimo 2018. Daarbij wordt de verhouding weergegeven tussen het Eigen en Vreemd Vermogen.

Financieringspositie	
	2018
Vaste activa	€ 129.937
Grondexploitatie	€ 4.885
Totaal vaste activa	€ 134.822
Eigen vermogen	€ 53.786
Voorzieningen	€ 13.258
Vreemd vermogen	€ 58.728
Totaal vermogen	€ 125.772
Financieringstekort	€ -9.050
Verhouding:	
Eigen vermogen	42,76%
Vreemd vermogen	57,24%
Financieringstekort	-7,20%

Het tekort aan financieringsmiddelen wordt met externe financieringsmiddelen “kort of lang” gefinancierd.

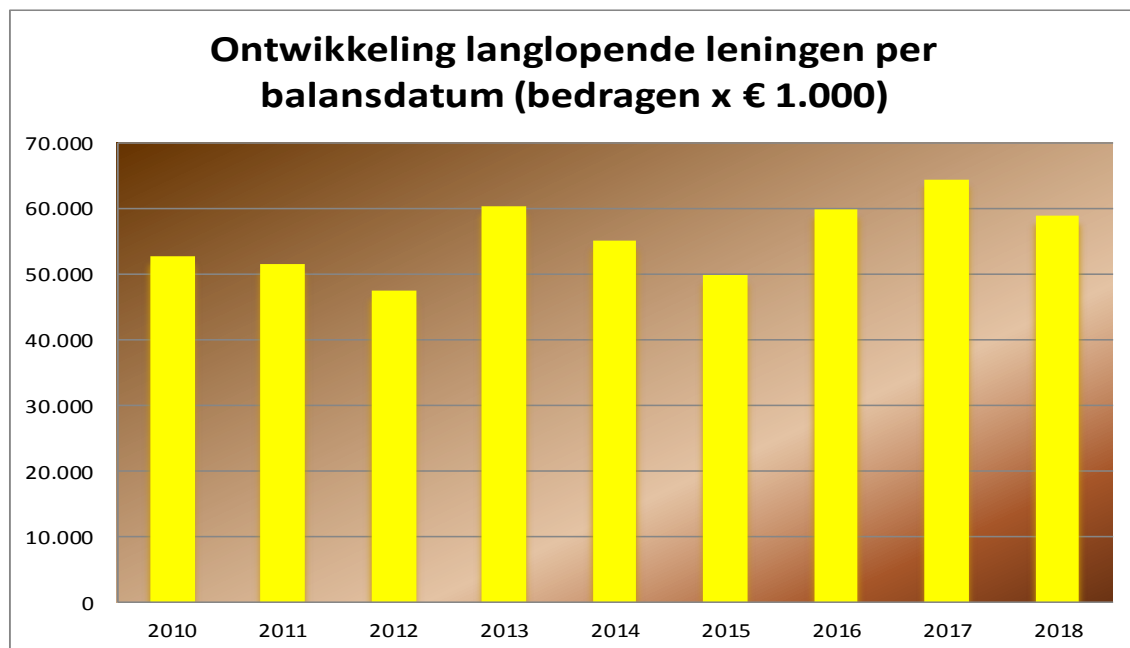
Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening (“lang-geld”) wordt naast het inzicht in de geldstromen bepaald door:

- de marktverwachtingen
- de wettelijke bepalingen en
- de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (wet FIDO).

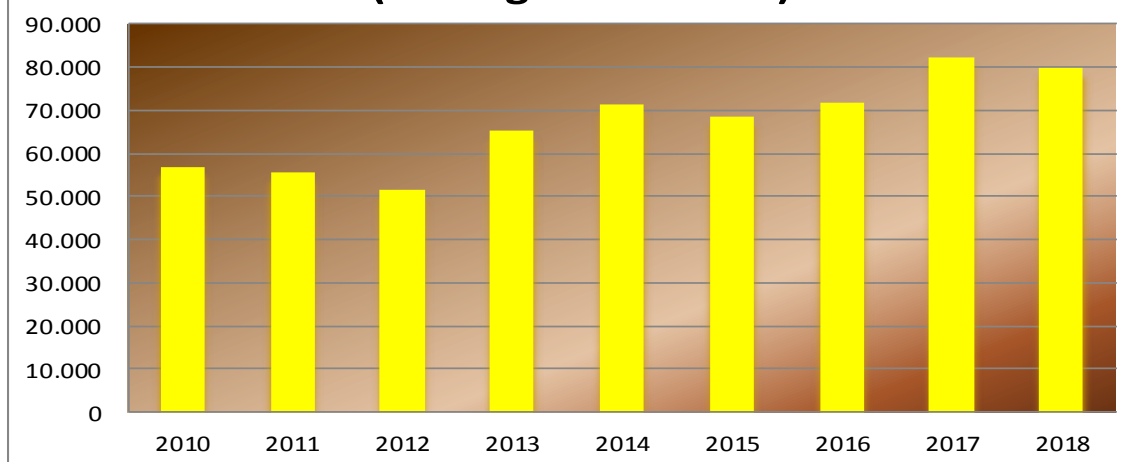
Het is niet toegestaan alles met “kort geld” - een kasgeldlening - te financieren. Er zijn criteria opgesteld voor de lokale overheden om te voorkomen dat in de toekomst men bij herfinanciering met financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. De kasgeldlening is een instrument waar door de lokale overheden veel gebruik van wordt gemaakt omdat er in de markt momenteel een negatieve rente op wordt gegeven door de verstrekkers van de lening.

In onderstaande grafieken ziet u

- de ontwikkeling van de langlopende schulden in de afgelopen jaren en
- de ontwikkeling van de totale langlopende en kortlopende leningen.

Ontwikkeling langlopende leningen en kasgeldleningen per balansdatum (bedragen x € 1.000)

Op 20 december 2016 is de Raad akkoord gegaan met het definitieve akkoord vlevlechting in het kader van het Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo. Dit akkoord behelst o.a. een verstrekking van € 10,5 miljoen aan vaste geldleningen aan het nieuwe Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Dit verklaart voor het merendeel de forse stijging van 2016 naar 2017.

Risicobeheer: kasgeldlimiet en rente-risiconorm

De gemeente verstrekt enkel leningen of garanties aan derden uit hoofde van haar publieke taak. Hiervoor is een besluit van de raad noodzakelijk. Om de budgettaire risico's te beperken, zijn twee normen op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden van belang: de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

Kasgeldlimiet

Deze limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar (max. 8,5% van het bedrag van de begroting). Het gaat hierbij om renterisico's van de vlottende schuld. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op rekening-courant. Met het in werking treden van het schatkistbankieren moeten overtollige gelden boven de normgrens van schatkistbankieren in de schatkist gestort te worden. Van andere uitzettingen was in 2018 geen sprake. Bij het aantrekken van financieringen voor langer dan een jaar zijn uitsluitend geldleningen toegestaan.

De vlotte schuld wordt afgezet tegen de norm van de kasgeldlimiet. De kwartaalrapportages zijn belangrijk voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Als dit structureel is en er sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen, moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in kwartaal 1 en 4 van 2018 een lichte overschrijding laat zien. De overschrijding van kwartaal 4 zal in de komende 2 kwartalen van 2019 teruggebracht moeten worden. De hoogte van de vlottende schuld is sterk afhankelijk van de mate en het tempo van uitvoering van geraamde investeringen en grondverkoop.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	1e kw 2018	2e kw 2018	3e kw 2018	4e kw 2018
Omschrijving				
Vlottende korte schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	€ 15.000	€ 16.000	€ 20.000	€ 21.000
Schuld in rekening courant	€ -	€ -	€ -	€ -
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende korte schulden	€ 15.000	€ 16.000	€ 20.000	€ 21.000
Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	€ 6	€ 8	€ 11	€ 6
Tegoeden in rekening courant	€ 6.043	€ 11.835	€ 14.572	€ 11.282
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Totaal vlottende middelen	€ 6.049	€ 11.843	€ 14.583	€ 11.288
Totaal netto vlottende schuld (1-2)	€ 8.951	€ 4.157	€ 5.417	€ 9.712
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal (oorspronkelijke begroting)	€ 95.164	€ 95.164	€ 95.164	€ 95.164
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet: (4 X 5 / 100)	€ 8.089	€ 8.089	€ 8.089	€ 8.089
Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	€ -	€ 3.932	€ 2.672	€ -
Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)	€ 862	€ -	€ -	€ 1.623

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op financieringen met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar. De gemeente loopt renterisico over

- dat deel van de leningenportefeuille dat in een jaar in aanmerking komt voor herfinanciering of renteherziening en
- nieuw aan te trekken langlopende leningen.

Aansluitend op de geactualiseerde Wet Fido is per 1 januari 2010 de nieuwe Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden in werking getreden. Vanaf dat moment wordt de risiconorm berekend op basis van een percentage (20%) van het begrotingstotaal. Doel is het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Jaarlijks mogen de verplichte aflossingen en de renteherziening niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Het schema hieronder laat zien dat we ruim onder de renterisiconorm zijn gebleven. De provincie toetst de kasgeldlimiet en renterisiconorm uit hoofde van haar financiële toezicht.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld (bedragen x € 1.000)		
	Omschrijving	2018
1a	Renteherziening op vaste schuld opgenomen gelden (o/g)	€ -
1b	Renteherziening op vaste schuld uitgeleende gelden u/g	€ -
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	
3	Betaalde aflossingen	€ 5.675
4	renterisico op vaste schuld (2+3)	€ 5.675
Renterisiconorm		
5	Begrotingstotaal	€ 95.164
6	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%
7	Renterisiconorm	€ 19.033
toets renterisiconorm		
8	renterisiconorm (7)	€ 19.033
9	renterisico op vaste schuld (4)	€ 5.675
10	ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 13.358

Nieuwe BBV richtlijnen Rente 2016

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in de BBV voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in

- de rentelasten,
- het renteresultaat,
- de financieringsbehoefte en
- de manier waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De commissie BBV adviseert hiervoor een renteschema op te nemen in de paragraaf financiering. Onderstaande schema voldoet aan het genoemde advies.

Renteschema: Jaarrekening 2018 (bedragen x € 1.000)		
	Omschrijving	2018
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 1.712
b.	De externe rentebaten (idem)	€ -769
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 943
c.1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -190
c.2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	€ -244
c.3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ 469
		€ 36
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 978
d.1.	Rente over het eigen vermogen	€ -
d.2.	Rente over de voorzieningen (die tegen CW gewaardeerd zijn)	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 978
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 1.102
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 123

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente wordt vervolgens op consistente en eenduidige wijze toegerekend aan de individuele activa. Daarbij is differentiatie per investering of taakveld niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Wijken de werkelijke rentelasten die (over een jaar) aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% af van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is een correctie verplicht. Dit is gerelateerd aan de fluctuaties van de rentetarieven op de geldmarkt.

Doelstelling

We voldoen aan de wettelijke kaders en vastgestelde gemeentelijke verordeningen.

Stand van zaken

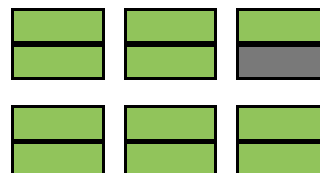
Rechtmatigheidsfouten worden nauwelijks geconstateerd door de interne- & externe-controle. De geconstateerde rechtmatigheidsfouten worden gerapporteerd.

Maatregelen

- Bij de begroting maken we volgens voorgeschreven schema van de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en rentetoerekeningsmethodiek inzichtelijk.

Kwaliteit Tijd Geld

- Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen bij waar nodig
- We beheren de renterisico's bij herfinanciering en voldoen aan de renterisiconorm conform Wet Fido
- We rekenen rente toe aan de grondexploitaties conform het BBV
- We rekenen rente toe aan onze vaste activa conform het BBV

E. Bedrijfsvoering

In 2018 is ons traject van ontwikkeling als bedrijfsvoering voortgezet. Diverse resultaten zijn geboekt en daarmee hebben we onze toegevoegde waarde verbeterd. De verbeterde en verbrede servicedesk is operationeel, waardoor het voor de organisatie nog eenvoudiger wordt om op maat gemaakte dienstverlening geboden te krijgen. We zijn inmiddels ver gevorderd in het werken met business intelligence en zijn daar in Nederland een voorloper. We leveren dashboards die vakteams integreren in de manier van werken. Uit audits blijkt dat de basis van onze gehele bedrijfsvoering prima op orde is om op door te kunnen ontwikkelen.

We hebben de digitale basis voor strategisch personeelsmanagement steeds beter op orde. Dat is ook hard nodig omdat de komende jaren een majeure uitstroom aan personeel op de gemeentelijke markt en ook in onze gemeente wordt verwacht. In 2018 hebben we naast de HRM-technische zaken ons ook gericht op het orde krijgen van onze profilering. Met de gemeenteraad zijn we jaarlijks in gesprek over de organisatieontwikkeling en dat heeft in 2018 ook plaatsgevonden via interactieve presentaties. We hebben dat een energiegeevende manier gevonden om samen te werken aan de uitdagingen van onze gemeente. We waarderen de betrokkenheid van de gemeenteraad om op een open wijze te kunnen sparren over de toekomst.

We zijn gestart met het herijken van de organisatievisie, de visie op dienstverlening en we hebben ons informatiebeleid geactualiseerd. We beseffen ons dat de uitdaging op de markt van personeel dusdanig is en nog meer gaat worden dat we ons zullen onderscheiden met aantrekkelijk werkgeverschap met een passende werkomgeving. Wij vinden het verstandig om dit samen met partners te doen met dezelfde focus. Mede daarom waren wij al eerder aangesloten bij de bestaande samenwerking met Venray en Venlo. In 2018 hebben we die samenwerking op bedrijfsvoering verder opgebouwd. We werkten samen toe naar eenhoofdige aansturing van bedrijfsvoeringsonderdelen via die gemeenten samen. Samen hebben we diverse resultaten geboekt. Momenteel wordt de samenwerking herijkt, omdat de focus van de gemeente Venlo is gewijzigd naar een meer intern gerichte aanpak. De thema's Informatiehuis (voorheen Gegevenshuis), human resources, klantcontactcentrum/burgerzaken en informatietechnologie zijn benoemd als businesscases. Binnen het thema Sociaal Domein zijn de gesprekken gestart om de zogeheten bypass van Venlo weer te integreren tot een gezamenlijke aanpak. Bij het thema informatietechnologie (ICT) zijn de gemeenten Venray en Horst aan de Maas samen, als één, in gesprek geweest met het bestaande samenwerkingsverband ICT NML om toe te treden. We hebben daarbij geconstateerd dat toetreding tot ICT NML de komende drie jaren niet aan te bevelen is. Venray en Horst aan de Maas gaan daarom de automatisering en servicedesk samen voortzetten. Voor de samenwerking worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- samenwerkingsvorm volgt op inhoud
- indien mogelijk aansluiten bij bestaande samenwerkingen
- indien mogelijk aansluiten bij lopende processen/verkenningen
- samenwerking op basis van netwerken voor beleidsthema's
- centrale sturing voor bedrijfsvoeringsonderdelen gericht op uitvoering
- anticiperen op onderwerpen waar energie op zit
- vooruitdenken gericht op kansen
- nieuwe deelnemers kunnen aansluiten op de vastgestelde lijn.

Afgelopen jaar zijn er goede resultaten geboekt in het voldoen aan de vereiste beveiligings- en privacyregelgeving (BIG-maatregelen). Het Regionaal Historisch Centrum Limburg werkt samen met ons aan een e-Depot pilot. Het doel is om meer inzicht te krijgen in wat er nodig is om een gemeente te kunnen aansluiten op de e-Depotvoorziening van het RHCL. Welke maatregelen kan het RHCL nog nemen? Welke de gemeente? En wat zijn de technische, organisatorische, en mogelijk financiële consequenties daarvan?

De organisatie heeft in 2018 majeure stappen gezet in het lean maken van de werkprocessen. Dit traject wordt in 2019 organisatiebreed voortgezet. De combinatie van business intelligence, het lean traject en de doorontwikkeling van functioneel beheer maakt dat we steeds beter zicht krijgen op de efficiency van ons werk gericht op onze externe omgeving. In 2019 zullen wij onze externe dienstverlening doorontwikkelen aan de wensen van de omgeving.

In 2018 hebben we samen met ons nieuwe college de ambities van het collegeprogramma omgezet naar planning en gewenste investeringen. We hebben afspraken gemaakt om de ambities om te zetten in resultaten. In 2019 zullen de eerste resultaten daarvan worden getoond. Met de griffier hebben we samen afspraken gemaakt over de gewenste werkwijze met het bestuur.

Financiën

Doelstelling

We beschikken over een efficiënte en effectieve financiële administratie.

Stand van zaken

In 2018 is door het herinrichten van enkele processen (inkoop- & verkoopfacturen, memoriaalboekingen en verplichtingenadministratie) met behulp van Lucom de effectiviteit en efficiency van de financiële administratie verbeterd.

Maatregelen

- Het voeren van een adequate financiële administratie
- We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter.
- We leveren per kwartaal de IV3 rapportages aan bij het CBS, inclusief de berekening van het gemeentelijke EMU-saldo.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Doelstelling

We beschikken over een kwalitatief gedegen systeem van financiële advisering.

Stand van zaken

De doorontwikkeling van het financieel consultantschap (meer aan de voorkant van het proces komen als adviseur) is een proces dat doorlopen is in 2018 en in 2019 verder loopt. Daarnaast zijn de P&C-documenten in ontwikkeling met als uiteindelijke doel een volledig digitale ontsluiting waarbij de gebruiker de 'diepte in kan' naar meer detail als de behoefte daartoe bestaat. Zo is in 2018 de BIEO 2019 vervangen door de highlights in de digitale begroting.

Maatregelen

- We geven adequate invulling aan het financieel consultantschap.
- We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Human Resource Management (HRM)

Doelstelling

De gemeente is een goede werkgever. Medewerkers zijn duurzaam inzetbaar.

Stand van zaken

Momenteel investeren we via diverse instrumenten in de juiste persoon op de juiste plek en bieden we maatwerk waar mogelijk. Ook betrekken we doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij dit vraagstuk denk hierbij aan het creëren van garantiebanen en het PIT project waarmee we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk proberen te krijgen. Strategische personeelsplanning en duurzame inzetbaarheid zijn thema's die het door het management hoge prioriteit hebben gekregen en waarbij momenteel lokaal en regionaal wordt verkend, hoe dit verder te stimuleren.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- De gemeente Horst aan de Maas voldoet aan de maatschappelijke doelstelling voor het creëren van functies voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (garantiebanen) en heeft eind 2018 acht garantiebanen gecreëerd.			
- Maatwerktrajecten op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom worden effectief en planmatig begeleid.			
- Persoonlijke ontwikkeling wordt via een strategisch opleidingsplan op collectief en individueel niveau gestimuleerd.			
- Via het Project PIT (Potentials in Training) geven we als maatwerkoplossing pas afgestudeerde jongeren uit Horst aan de Maas de kans zich verder te ontwikkelen en te bouwen aan hun cv en hun netwerk.			
- We geven invulling aan regionale HRM-samenwerking op de thema's arbeidsmarkt, garantiebanen, arbeidsvoorwaarden en E-HRM.			
- We stellen een strategische personeelsplanning op met als doel de juiste persoon op de juiste plek.			
- We zetten de ontwikkeling van initiatieven door die bijdragen leveren aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers bij de gemeente Horst aan de Maas.			

Doelstelling

De HRM-processen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

Stand van zaken

In 2018 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot basis ken- en stuurgetallen die bijdragen aan de professionalisering van de managementinformatie. Aangezien op sommige onderdelen de totstandkoming van cijfers nog arbeidsintensief is, wordt het jaar 2019 gebruikt om dit verder door te ontwikkelen. Deze doorontwikkeling hangt tevens samen met de implementatie van diverse selfservice processen voor zowel medewerkers als managers. Dit zorgt ervoor dat medewerkers en managers meer zelfredzaam zijn en beter in positie komen. Deze regionale samenwerking en doorontwikkeling loopt qua planning over het jaar heen.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We digitaliseren HRM-processen.			
- We laten het functiehuis aansluiten bij de organisatie en herzien het op team- en individueel niveau.			
- We richten een proces in om te komen tot optimale sturing op personele en organisatorische ken- en stuurgetallen.			

Informatievoorziening

De dienstverlening en bedrijfsprocessen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

Stand van zaken

De informatievoorziening is continue aan ontwikkelingen onderhevig en is een gebied wat continue de aandacht krijgt. Dit door het volgen en in te spelen op ontwikkelingen en hun toepassing binnen onze gemeente. Hieraan wordt structureel aandacht besteed door onze Informatie-adviseurs. In het kader van de samenwerking met Venray en Venlo worden ook steeds meer ontwikkelingen en daaruit

volgende projecten in gezamenlijk opgepakt. Dit vergt meer afstemming, wat betekent dat doorlooptijden over het algemeen langer zijn.

De ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening (ICT) gaan ontzettend snel en dat betekent dat we ook binnen Horst de komende jaren diverse nieuwe oplossingen moeten introduceren, deels als vervanging van huidige informatiesystemen. Nieuwe ontwikkelingen worden al zo veel mogelijk in samenwerking met Venlo en Venray opgepakt.

In 2018 is een advies uitgebracht om de gehele ICT-infrastructuur (servers en netwerk) toekomstbestendig te maken en al te anticiperen op de inzet van 'cloud' diensten. Dit betekent dat op het gebied van ICT-infrastructuur steeds meer de samenwerking met specialistische partijen wordt opgezocht. Die vernieuwing van de ICT-infrastructuur wordt in 2019 samen met Venray doorgevoerd. De begin 2018 gestarte samenwerking met Venray voor Servicedesk en Systeembeheer verloopt voorspoedig.

Op het gebied van Informatiebeheer (postverwerking en archivering) zijn in 2018 flinke stappen gezet om de in het verleden ontstane achterstanden van archivering weg te werken en is een aanzet gemaakt om toekomstige achterstanden te voorkomen. Verder is er een succesvolle pilot met het Regionaal Historisch Centrum Limburg uitgevoerd om in te toekomst 'digitale' te bewaren dossiers bij hun in beheer onder te brengen.

In 2018 is de in 2017 geïnitieerde ontwikkeling van 'data gedreven sturen', ofwel de toepassing van Business Intelligence en dashboard, verder gegroeid. In aansluiting op de dashboards Sociaal Domein zijn er steeds meer beleidsterreinen die hiermee ook aan de slag gaan. In 2019 wordt hier verder op ingezet als een van de speerpunten van Informatievoorziening.

Maatregelen

- We leveren de producten en diensten Informatievoorziening.
- We optimaliseren onze processen voor informatiebeheer.
- We verbeteren de processen voor functioneel beheer.
- We verbeteren de processen voor technisch beheer.
- We vergroten de selfservice-faciliteiten.
- We voeren rapportages en monitoring van informatiesystemen in.
- We waarborgen de duurzame toegankelijkheid van de archieven.
- We zetten Business Intelligence in bij de verdere ontwikkelingen rondom data-gedreven sturing.

Doelstelling

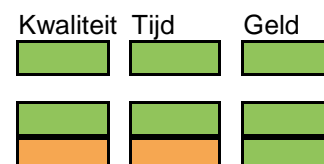
De inrichting, het beheer en de uitvoering van de informatievoorziening zijn integraal op elkaar afgestemd rekening houdend met in- en externe ontwikkelingen.

Stand van zaken

De inrichting van de informatievoorziening ligt in lijn met het informatiebeleidsplan. Hierbij wordt bij ieder nieuwe ontwikkeling en project getoetst op de actuele uitgangspunten en context. In 2018 zijn meer en meer de ontwikkeling en het beheer van de informatievoorziening afgestemd met de gemeenten Venray en Venlo. Dit zou in 2019 moeten resulteren dat we in de samenwerking ook concrete projecten uitvoeren, inclusief het beheer van ingerichte automatiseringsoplossingen.

Maatregelen

- We verwerken de in- en externe ontwikkelingen in het informatiebeleid en -plan en voeren het informatiebeleidsplan uit.
- We voeren contractbeheer en leveranciersmanagement uit.
- We voeren portfolioprojecten uit

Kabinet

Subsidiemogelijkheden, zowel provinciaal, nationaal als Europees worden maximaal benut.

Stand van zaken

De lokale subsidiecoördinator ondersteunt de interne stakeholders bij subsidie-aanvragen en kansen. Regionaal wordt kennis gedeeld aan 4 themagroepen die het in de regio Venlo de sterkste link hebben met Europa.

Bovendien zetten we volop in op interne bewustzijn en awareness zodat subsidiemogelijkheden op lokaal, provinciaal niveau optimaal worden benut. Dit heeft al succes opgeleverd waarbij het ook het doel is dat de subsidiecoördinator zichzelf terugverdiend.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We coördineren en onderhouden regionale contacten met betrekking tot subsidiebewustzijn en treden op als gesprekspartner voor stakeholders in de gemeente Horst aan de Maas.			
- We stimuleren kennisontwikkeling en bewustwording richting organisatie over subsidieverwerving en -coördinatie.			

Doelstelling

We hebben een effectief en efficiënt inkoopbeleid en contractbeheer.

Stand van zaken

Het lokale inkoop- en aanbestedingsbeleid is in 2018 herschreven maar nog niet vastgesteld. Gezamenlijke inkoop is onderwerp van het onderzoek om te komen tot samenwerking tussen Venlo, Venray en Horst aan de Maas. In dat kader is de actualisering van het inkoopbeleid van Venlo afgewacht. Vaststelling en implementatie wordt verwacht in Q1 2019.

Maatregelen

	Kwaliteit	Tijd	Geld
- We actualiseren ons inkoop- en aanbestedingsbeleid. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangehaakt op het beleid van de VNG en KING, en de gemeenten Venlo en Venray.			
- We doen nader onderzoek naar de nut en noodzaak en het gebruik van Contractbeheer als controle-instrument.			
- We introduceren een gemeentelijke inkoopkalender.			
- We komen tot een ingericht platform voor inkoopadvies en contractbeheer.			

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid en Privacy

Gemeenten zijn voor steeds meer beleidsterreinen verantwoordelijk. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de mogelijkheden van informatie-uitwisseling. Voor gemeenten is het dan ook noodzakelijk om de beveiliging van informatie professioneel te organiseren. Informatie moet immers beschikbaar en integer (betrouwbaar) zijn en mag alleen door bevoegden zijn in te zien (vertrouwelijk). Bij de uitwisseling van informatie moeten gemeenten voldoende rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten.

Informatieveiligheid is veel meer dan ICT, het gaat in veel gevallen om de mens in de organisatie en de manier waarop deze met (informatieveiligheids)risico's omgaat.

Om bovenstaande te borgen is in november 2013, tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' bekrachtigd. Hierin geven de gemeenten aan de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) te implementeren.

Halverwege 2017 zijn er ook voorschriften gekomen over de wijze van verantwoorden. De zogenaamde ENSIA. We komen daar hieronder op terug.

Op 25 mei 2018 is de nieuwe Europese privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Deze nieuwe wetgeving zorgt voor harmonisatie van de privacyregelgeving in Europa en verbetering van de privacy(bescherming) van burgers.

De uitdagingen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging hebben veel overlap, en worden sinds begin 2018 gezamenlijk opgepakt. In deze paragraaf rapporteren wij over de stand van zaken van beide onderwerpen, naast informatiebeveiliging wordt ook over privacy gerapporteerd.

Informatiebeveiliging

Implementeren BIG.

De BIG vormt de norm voor informatiebeveiliging voor gemeenten. De BIG bestaat uit een set van beveiligingsmaatregelen. De maatregelen zijn onder te verdelen in technische- (systemen) en organisatorische maatregelen. De implementatie van de BIG is een omvangrijk project dat relatief veel capaciteit vraagt en meerdere jaren beslaat. Bij de implementatie pakken we de maatregelen met de hoogste risico's als eerste op. Uit de zelfevaluatie ENSIA 2018 komt naar voren dat 124 van de 146 vragen met "ja" beantwoord kunnen worden; een (globale) indicator voor de kwaliteit van de implementatie.

ENSIA

Gemeenten leggen elk jaar verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. In 2017 gebeurde dit voor het eerst met een nieuwe Audit systematiek: de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). ENSIA beoogt de verantwoording over informatieveiligheid beter en efficiënter te laten verlopen.

Voorheen waren er aparte verantwoordingsprocedures voor de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet). Met ENSIA is dit nu gebundeld, waardoor de gemeenten in één keer verantwoording afleggen over het gebruik van zes registratiesystemen.

De ENSIA zelfevaluatie is in 2018 voor het tweede jaar uitgevoerd. In de periode van 1 juli 2018 tot 31 december 2018 zijn de vragen voor de zogenaamde zelfevaluatie ingevuld. Vóór 1 mei 2019 legt het college middels een Collegeverklaring verantwoording over informatieveiligheid af aan de gemeenteraad. De resultaten hiervan staan hieronder samengevat weergegeven:

Formeel is de collegeverklaring over 2018 beperkt tot de onderdelen Suwinet en DigiD. Een externe auditor geeft op de verklaring een Assurance rapport af.

Wij hebben als college verklaard dat onze gemeente voor 100% voldoet aan de voor DigiD en Suwinet geldende normen. Het Assurance rapport bevestigt deze uitkomst.

De rapportage zelfevaluatie ENSIA laat zien dat onze gemeente voor het overgrote deel aan de BIG-gerelateerde normen voldoet.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe Europese privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Deze nieuwe wetgeving zorgt voor harmonisatie van de privacyregelgeving in Europa en verbetering van de privacy(bescherming) van burgers.

Eind 2017 zijn we gestart om de privacy-basis op orde te krijgen. De maatregelen uit de AVG die per 28 mei 2018 verplicht zijn, zijn tijdig geïmplementeerd. Dit betreft:

1. Privacy beleid

Het privacy beleid is een kader waarin wordt aangegeven aan welke principes de gemeente zich houdt. Het laat zien hoe de gemeente omgaat met persoonsgegevens en welke maatregelen de gemeente treft om te voldoen aan de wet- en regelgeving. Het beleid is op 8 mei 2018 vastgesteld door het college.

2. Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG)

De AVG verplicht gemeenten een functionaris voor de gegevensbescherming (een 'interne privacy toezichthouder') aan te wijzen. Deze functionaris is door het college ook op 8 mei 2018 aangewezen.

3. Register van verwerkingen

Elke organisatie moet een overzicht opstellen van alle verwerkingen waar persoonsgegevens in gebruikt worden.

Dit 'register van verwerkingen' is samen met de functioneel beheerders en aanspreekpunten van elk team opgesteld. Dit register is op 23 mei 2018 op de website en op 'overheid.nl' gepubliceerd en wordt beheerd door de FG.

Daarnaast zijn onderstaande activiteiten uitgevoerd.

4. Standaard verwerkersovereenkomst

Met alle externe partijen die persoonsgegevens voor de gemeente verwerken (verwerkers) moeten aanvullende afspraken over informatiebeveiliging en privacy gemaakt worden. Deze afspraken zijn opgenomen in de verwerkersovereenkomst. Onze gemeente heeft, middels onze FG, een actieve bijdrage geleverd in de werkgroep van de VNG die een standaard verwerkersovereenkomst voor gemeenten heeft opgesteld. Wij hanteren zelf ook deze standaard.

5. Bewustwording

Om medewerkers bewust te maken van de privacy uitdaging in het algemeen, en de gevolgen van de AVG in het bijzonder zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd, en is het onderwerp gesproken in alle teamoverleggen. Tevens is een aantal handleidingen gepubliceerd op het intranet.

6. Processen met betrekking tot rechten van betrokkenen

Organisaties moeten betrokkenen (personen) zowel actief als passief informeren over de persoonsgegevens die zij verwerken. Daarnaast stelt de AVG betrokkenen middels een aantal rechten in staat om controle uit te oefenen over zijn of haar persoonsgegevens. Het passief informeren gebeurt via de privacyverklaring op onze website. Deze is medio mei aangepast aan de AVG. We hebben in 2018 geen verzoek ontvangen van betrokkenen.

F. Verbonden partijen

1. Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (artikel 1 BBV). Er is sprake van een bestuurlijk belang als er zeggenschap is op basis van stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Er is sprake van een financieel belang wanneer een beschikbaar gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of wanneer er financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Verbonden partijen voeren publieke taken uit die een relatie hebben met het bereiken van de doelstellingen van het programmaplan en de daaraan gekoppelde beleidsvoornemens.

De bedragen in deze paragraaf zijn niet afgerond op duizenden euro's.

2. Verbonden partijen

Er is op dit moment sprake van de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord
2. Euregio Rijn-Maas-Noord
3. Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
4. Districtelijke Bundeling Handhavingcapaciteit
5. Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
6. Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
7. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
8. RUD Limburg
9. Omnibuzz

Coöperaties/vennootschappen:

10. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Stichtingen/verenigingen:

-

Overig:

11. Regio Venlo (vrijwillig samenwerkingsverband)
12. Banenplein Limburg
13. Aandelen:
 - 1 a t/m f. Diverse deelnemingen als gevolg verkoop aandelen Essent
 2. Waterleidingmaatschappij Limburg
 3. Bank voor Nederlandse Gemeenten
 4. Bodemzorg Limburg

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen in een uniform format. Van elke verbonden partij is de meest actuele financiële informatie vermeld.

Nummer:	1
Naam van de verbonden partij:	Veiligheidsregio Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	Behartiging van de belangen van de 15 gemeenten binnen het gebied van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), handelend vanuit de taken en verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke

	gezondheid.	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen, beleidsveld 4.1 Zorg en programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving, beleidsveld 6.1 Openbare orde en veiligheid.	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Een groot deel van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het terrein van Veiligheid en Publieke Gezondheid zijn conform de geldende wetgeving belegd bij de VRLN. Hiervoor betaalt Horst aan de Maas een gemeentelijke bijdrage. De bijdrage voor 2019 (voor zowel veiligheid als gezondheid) is begroot op € 4.305.000.</p> <p>Het verwachte financieel resultaat over 2018 op basis van de bestuursrapportage van 08.10.2018 bedraagt € 343.000 nadelig. Het negatieve resultaat wordt gedekt uit de reserve van de veiligheidsregio. Er is in de gemeentelijke bijdrage een bedrag opgenomen om de hoogte van de reserve, voor het weerstandsvermogen van de veiligheidsregio, weer op een goed niveau te brengen.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Sinds 2017 is de 25% van de hogere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting, dit na de harmonisatie van de begroting 2016 van de VRLN. In december 2017 is besloten de stijging van loonkosten en pensioenpremies op te vangen door verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In 2020 zal het volledige bedrag zijn verwerkt in onze begroting.</p> <p>Het ingezette traject van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering is ook in 2018 voortgezet. De ontwikkelingen worden vanuit een proactieve en positief kritische houding door het college gevolgd en het college draagt zorg dat ook de raad voldoende ruimte en gelegenheid krijgt om deze ontwikkelingen te volgen.</p> <p>Inmiddels is de locatie voor de nieuwe brandweerkazerne bekend en worden de ruimtelijke voorbereidingsprocedures gevolgd. De verwachting is dat de nieuwe kazerne eind 2020 in gebruik genomen wordt.</p> <p>In 2018 zijn de eerste voorbereidingen getroffen tot het komen van de Riskfactory. Dit is een veiligheidseducatiecentrum waar basisschoolleerlingen en op den duur ook ouderen bewust worden gemaakt van veiligheidsrisico's en oplossingen. De riskfactory zal in 2019 geopend worden aan de Nijmeegseweg in Venlo.</p>	
	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	€ 2.711.000	€ 2.809.000
Vreemd vermogen	€ 48.615.000	€ 52.232.000
Resultaat boekjaar	-/- € 654.000	

Nummer:	2
Naam van de verbonden partij:	Euregio Rijn-Maas-Noord
Vestigingsplaats:	Mönchengladbach en Venlo
Doel (openbaar belang)	De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel bereiken in de Euregio overeenstemming over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren vervolgens de voortvarende uitvoering ervan. De Euregio adviseert over het belang van projecten in relatie tot de beschikbare subsidiegelden. Bij onderwerpen die het werkgebied overstijgen, vertegenwoordigt de Euregio Rijn-Maas-Noord haar leden naar andere euregio's en naar overheden en instellingen op landelijk en Europees niveau.
Relatie met programma	Programma 1 Bestuur en Bestuurlijke samenwerking
Bestuurlijke en financieel belang	<p>De Euregio zet zich in voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking op de programmaonderdelen • het bevorderen van de ontwikkeling van de regio op het gebied van technologie, economie, innovatie en duurzaamheid • het grensoverschrijdend bevorderen van de integratie van inwoners. • het behalen van subsidie voor projecten. Het budget is opgebouwd uit verschillende inkomsten. Het grootste deel bestaat uit kostenvergoedingen en subsidie van de Europese Unie, de deelstaat NRW en de provincie Limburg. Verder financieren de Duitse en Nederlandse leden een deel van het budget met hun bijdrage. De jaarlijkse contributie/bijdrage is € 6.880 (€ 3.440 per stem).
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Naast de periodieke Algemene ledenvergaderingen bestaat de Euregio Rijn-Maas-Noord uit verschillende commissies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • commissie Government-to-Government, • commissie Business-to-Business, • commissie People-to-People en • commissie INTERREG. <p>INTERREG stimuleert innovatieve en duurzame projecten die zich richten op het sterker maken van Europa. Denk aan meer innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen tussen regio's en lidstaten onderling. De INTERREG periode V (2014-2020) biedt vooral kansen op regionaal en bovenregionaal niveau o.a. vanwege het gevraagde schaalniveau van projecten en initiatieven. De taak en opdracht van onze subsidiecoördinator is erop gericht aansluiting te vinden met de regio Venlo en kansen en mogelijkheden voor Horst aan de Maas te benutten. Ook wordt waar mogelijk de verbinding gemaakt met de bestuursopdracht over een nieuw afsprakenkader voor Internationale Zaken. Op basis van dit afsprakenkader wordt de regio Noord en Midden-Limburg ondersteund en geadviseerd over onze internationale positionering en het verkleinen van</p>

	grensbarrières. De ambtelijke ondersteuning hiervoor wordt ingevuld door gemeente Venlo.	
	01-01-2016	31-12-2016
Eigen vermogen	€ 311.573	€ 340.833
Vreemd vermogen	€ 258.761	€ 353.777
Resultaat boekjaar	€ 29.260	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2017 of 2018 bekend.

Nummer:	3
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de Participatiewet.
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein
Bestuurlijke en financieel belang	De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-groep NV.

<p>Ontwikkelingen</p> <p>(Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Horst aan de Maas is aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap NLW. Dit werkvoorzieningsschap is 100% aandeelhouder van NLW groep NV, waarin de daadwerkelijke activiteiten plaatsvinden.</p> <p>De financiering verloopt via drie geldstromen. Enerzijds de van het rijk te ontvangen WSW subsidie, (onderdeel van de Participatiewet), een aanvullende gemeentelijke bijdrage en de financiering van werkgelegenheidsprojecten voor mensen in de Participatiewet. De rijksbijdrage is onvoldoende om een SW plek te exploiteren. In de Participatiewet is opgenomen dat er jaarlijks een korting zal plaatsvinden op deze rijkssubsidie, terwijl de loonkosten van de SW medewerkers niet dalen. Het gevolg is dat er tekorten ontstaan die door de exploitatie van het NLW bedrijf moeten worden gecompenseerd.</p> <p>Vanaf 2013 hebben de gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas een strikter toezicht uitgeoefend op de exploitatie van NLW en de voortgang van de herstructurering om de bezuinigingen op de uitvoering Wsw op te vangen. Door een Raad van advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. Door deze werkwijze hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, zodat het bestuur desgewenst sneller kan ingrijpen en bijsturen en kunnen de gemeentelijke begrotingen indien nodig eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW.</p> <p>In het eerste kwartaal van 2018 zijn belangrijke opdrachtgevers weggefallen voor NLW. Hierdoor is de toegevoegde waarde voor de NLW in 2018 teruggelopen. De rijkssubsidie WSW is wel in het voordeel bijgesteld en hierdoor heeft de NLW dit kunnen opvangen. De NLW is daarbij bezig geweest op de terugloop in WSW (geen nieuwe instroom meer en veel oudere werknemers die met pensioen gaan) en probeert dit op te vangen door als vangnet te fungeren voor mensen in de P-wet. Er was wel wat interne onrust met de OR van de NLW. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met Dolmans (Monsdal) over de detacheringen in het groen bij deze partij. Dit alles in het kader van het voorkomen van ziekteverzuim en dat de NLW door de overeenkomst met Dolmans erbij gebaat is dat veel WSW-medewerkers hierin werkzaam blijven.</p>	
*	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 125.000	€ 113.000
Vreemd vermogen	€ 6.102.000	€ 5.855.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	4
Naam van de verbonden partij:	Districtelijke Bundeling Handhavingcapaciteit
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	<p><i>Uitvoering geven aan 1. omgevingsvergunningen milieu en 2. aan toezicht en handhaving van milieu.</i></p> <p>De <i>algemene</i> doelen van de GR zijn: versterken gezamenlijke daadkracht, bevordering integraal werken, ontwikkeling specifieke deskundigheden, vermindering van kwetsbaarheid, bevordering efficiënter werken en doelmatigheid handhaving. Dit doen we door versterking van de onafhankelijke functie van een team Handhaving.</p>
Relatie met programma	Programma 4, Ruimte, Wonen en Mobiliteit.
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Het college van de gemeente Horst aan de Maas heeft de gemeente Venray mandaat verleend voor de uitoefening van de toezichts- en handhavingfunctie. Hierbij is wel vastgelegd dat het college van Horst aan de Maas eindverantwoordelijk blijft. In de jaarbegroting 2018 is een bijdrage opgenomen van € 833.000. Tijdens de halfjaaranalyse wordt bezien of een financiële bijstelling noodzakelijk is, gelet op in de uitvoering van het VTH beleid, niet voorziene ontwikkelingen of buiten de GR liggende oorzaken.</p> <p>Uitvoering heeft in 2018 plaatsgebonden binnen dit bedrag. In totaal is een bedrag van € 788.000 uitgegeven. Belangrijkste oorzaak voor deze onderuitputting is de krapte op de arbeidsmarkt waardoor taken op het gebied van milieu- en bouwtoezicht achter bleven ten opzichte van de planning. Het bedrag van de onderuitputting is overgeheveld naar 2019 om te gebruiken voor extra inzet op het gebied van handhaving (los van de Gemeenschappelijke Regeling).</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De gemeenschappelijke regeling (GR) 'Districtelijke bundeling handhavingcapaciteit' is ingegaan per 1 april 2005 en houdt in dat de gemeente Venray als opdrachtnemer voor de gemeente Horst aan de Maas (opdrachtgever) zorgt voor de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken (TH) voor verschillende beleidsthema's. Dat gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (kort: UP). De UP wordt verricht op basis van een jaarlijks af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de gemeente Venray over het niveau van de taakuitoefening.</p> <p>De toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd op grond van een bestuurlijke prioritering. In het jaarlijks handhavingsuitvoeringsprogramma komen de taken, projecten, doelstellingen en de ingezette capaciteit gedetailleerder aan de orde. De bestuurlijke prioritering brengt een zogenaamd 'restrisico' met zich mee; bepaalde toezicht- en handhavingstaken worden niet of in mindere mate uitgevoerd.</p> <p><i>Nieuw VTH beleid 2017-2020</i> Op 11 april 2017 heeft het college van Horst aan de Maas het nieuwe beleidsplan VTH 2017-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is de opvolger van het "Integraal Handhavingbeleid 2012-2015".</p> <p><i>Herijking huidige handhavingssamenwerking:</i> De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat beide gemeenten</p>

	<p>samen garant staan voor de continuïteit en omvang van de samenwerking. Dat wil concreet zeggen dat jaarlijks een dienstenpakket wordt afgenomen dat is afgestemd op de daadwerkelijke beschikbare capaciteit van mensen en middelen. Dit uitgangspunt maakt het huidige handhavingssamenwerking juridisch te weinig flexibel om zonder financiële consequenties in te spelen op de veranderende handhavingsbehoefte van Horst aan de Maas. Dit knelpunt, ook kijkend naar de beschikbare budgetten in voorgaande jaren, was aanleiding voor de oriëntatie naar de herijking van de handhavingssamenwerking. De gesprekken hebben nog niet tot een aanpassing van de regeling geleid. Wel hebben partijen geconcludeerd dat de oprichting van een nieuwe zware Gemeenschappelijke Regeling (GR) niet beantwoord aan de wensen om te komen tot flexibilisering. Naar verwachting zal de toekomstige samenwerking op basis van een overeenkomst worden vormgegeven. De gesprekken hierover zijn nog gaande (in combinatie met afbouw van de bestaande GR). De gemeenten Genneep en Mook en Middelaar maken eveneens deel uit van deze toekomstige samenwerking.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	n.v.t.	

	5
Naam van de verbonden partij:	Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Vestigingsplaats:	Meerlo
Doel (openbaar belang)	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie van een duurzame waterstanddaling in de Maas. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoog water. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. • Het ontwikkelen van natuur en landschap. • Het vergroten van de leefbaarheid in Wanssum. • Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt ruimte gemaakt voor nieuwe economische ontwikkelingen.
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	De provincie en de regio hebben € 75 miljoen beschikbaar gesteld voor de gebiedsontwikkeling. Het Rijk draagt € 125 miljoen bij om tot een sluitende begroting te komen. Daarnaast heeft het Rijk € 10 miljoen gereserveerd uit het sluitstuk kaden budget, bestemd voor de aanleg van primaire waterkeringen in het gebied.
Ontwikkelingen	In 2011 is tussen partijen een bestuursovereenkomst gesloten. Daarmee werd via de procedure van het Meerjarenprogramma

(Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) de investering geborgd. In november 2012 is dit gevolgd door de bestuursovereenkomst planuitwerking Ooijen-Wanssum. Op basis daarvan heeft de staatssecretaris de voorkeursbeslissing genomen. Meer informatie vindt u in de projectenrapportage onder Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm.</p> <p>Op 12 oktober 2016 hebben de betrokken partijen de realisatieovereenkomst gesloten. In oktober 2016 is ook het werk definitief gegund. De concrete uitvoering is gestart in november 2017 en zal op basis van de planning van de aannemer eind 2020 zijn afgerond.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	6	
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Horst aan de Maas	
Doel (openbaar belang)	Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas	
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Vanuit de rol van Horst aan de Maas als centrumgemeente is de wethouder voorzitter van het portefeuillehouders overleg Maasveren Limburg-Noord. Daarmee is het college aanspreekbaar op de manier waarop de exploitatie van de Maasveren wordt ingevuld. Er zijn geen bestuursbevoegdheden overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De colleges c.q. raden (in het geval van begroting en jaarrekening) van de aangesloten gemeenten (Beesel, Venlo, Peel en Maas en Horst aan de Maas) blijven daarmee bevoegd voor het nemen van besluiten of wijzigingen die de regeling aangaan.</p> <p>De exploitatie van de Maasveren brengt geen kosten met zich mee voor de individuele gemeenten. De lasten worden gedekt door de baten.</p> <p>Een eventueel tekort of overschot wordt verrekend met de rekeningcourant van de Maasveren.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2018 zijn de laatste drie veerponten vervangen. Dit alles is gerealiseerd binnen de afgesproken termijn en budget. Vanwege de omschakeling van kettingpont naar gierpont zijn alle veerstoepen gerevitaliseerd. Hierbij is ook voeding van elektra en water aangebracht.	
	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	€ 2.012.626	€ 2.034.528
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0

Resultaat boekjaar	€ 21.902
--------------------	----------

Nummer:	7	
Naam van de verbonden partij:	Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Venray	
Doel (openbaar belang)	De MGR is opgericht om de samenwerking in het sociaal domein op uitvoerend niveau vorm te geven. De samenwerking bevat bij de start per 1 november 2014 als eerste module 'opdrachtgeven in het sociaal domein' en is gericht op het gezamenlijk aanbesteden en inkopen van diensten in het sociaal domein. De werkorganisatie hiervoor heet het Regionaal Bureau Opdrachtgeven (RBO).	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Aan de MGR SDLN doen de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray mee.</p> <p>De wethouder Sociaal Domein maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.</p> <p>De begroting van de MGR SDLN bevat uitsluitend bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk personeelskosten. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage naar rato van het inwoneraantal op 1 januari van het jaar t-1. De bijdrage van Horst aan de Maas voor 2019 bedraagt € 244.000 (afgerond en exclusief btw).</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2018 zijn stappen gezet in leverancier management en regionale monitoring. In het regionale uitvoeringsplan leveranciersmanagement is afgesproken om met de 3 grootste jeugdhulpaanbieders 5 keer per jaar aan de hand van een standaardagenda overleg te voeren. Daarbij zijn naast de MGR tevens de regionale werkgroepen betrokken.</p> <p>Er is in 2018 door de MGR een data analist aangesteld. Inmiddels zijn de eerste regionale dashboards opgeleverd waarin Realisatiecijfers 2017 en 2018 (kwartaal 1+2) zijn verwerkt. De ambitie is om met behulp van de analyse van data inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de zorgvraag en –kosten binnen het Sociaal Domein. Het doel is om van de huidige, lokale ad-hoc-situatie naar een structurele regionale situatie te gaan. De uiteindelijke producten zullen bestaan uit een vast dashboard waarmee gemonitord kan worden en trends kunnen worden gesignaleerd, plus losse dashboards voor incidentele vragen. Dit leidt tot gevraagd en ongevraagd advies waarmee in samenwerking met de regio naar structurele verbeteringen kan worden gewerkt.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0

Resultaat boekjaar *	€ 0
----------------------	-----

Nummer:	8	
Naam van de verbonden partij:	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	
Vestigingsplaats:		
Doel (openbaar belang)	Het doel is uitvoering te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> • omgevingsvergunningen milieu en • toezicht en handhaving op het gebied van milieu. 	
Relatie met programma	Programma 4, Ruimte, Wonen en Mobiliteit	
Bestuurlijke en financieel belang	Het bestuur van de RUD Limburg Noord wordt gevormd door het Bestuurlijk Overleg (BO), waarin alle gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Namens Horst aan de Maas is de portefeuillehouder Handhaving lid van het bestuur. Het bestuur stelt het regionaal uitvoeringsprogramma (UP), de bestuursovereenkomst (BO) en de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) af. Ambtelijke afstemming vindt plaats in het platform gemeentesecretarissen.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De RUD LN is in 2013 gestart als een netwerk met als juridische basis een bestuursovereenkomst. Inmiddels is via de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wettelijk verplicht dat vanaf 1 januari 2018 alle RUD's zijn ingericht als een openbaar lichaam (OL) op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een uitvoeringsdienst met een OL biedt volgens de wetgever de benodigde waarborgen voor de gewenste eenduidigheid, uniformiteit en robuustheid van de organisatie en daarmee voor de continuïteit van omgevingsdiensten.</p> <p>Per 1 december 2017 is, na een intensief voortraject, de RUD Limburg-Noord als Gemeenschappelijke Regeling van start gegaan. De gemeenteraad is in september 2017 gekend in dit proces van oprichting.</p> <p>De RUD staat onder leiding van een directeur. Deze, samen met het coördinatiecentrum zijn gehuisvest in Roermond. De essentie van de netwerk-RUD, waarbij het personeel in dienst blijft bij de partners, is overeind gebleven.</p> <p>Door de constructie via een OL is in de meerjarenbegroting 2018-2021 een budgetverhoging van gemiddeld € 25.000 per jaarschijf opgevoerd voor extra kosten aan de RUD.</p> <p>De omvorming tot de RUD LN leverde uit de bestuursovereenkomst een batig saldo op van € 278.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve als toekomstige uitgave voor de aanschaf van een nieuw VTH-pakket. Buiten deze middelen heeft de GR RUD LN geen eigen vermogen. De exploitatiekosten worden uit de reguliere bijdrages betaald.</p>	
*	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 0	€ 278.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 278.000	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	9	
Naam van de verbonden partij:	Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	Geleen	
Doel (openbaar belang)	Het realiseren van een integraal betaalbaar, kwalitatief en toekomstbestendig doelgroepenvervoer dat goed aansluit op het openbaar vervoer en waar gemeenten zeggenschap over hebben.	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijk en financieel belang	De wethouder verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer neemt deel in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Alle Limburgse gemeenten zijn deelnemer in de GR en dragen samen de bedrijfskosten.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Activiteiten en beleid/koers Omnibuzz passen in doelstellingen van de gemeenten. Zie genoemd doel (boven). Conform collegeprogramma.	
*	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 2.006.000	€ 1.185.000
Vreemd vermogen	€ 1.139.000	€ 1.499.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	10	
Naam van de verbonden partij:	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De gebiedsontwikkeling Klavertje 4 heeft betrekking op een gebied van 5.400 hectare, dat ontwikkeld wordt tot een concentratiegebied voor met name glastuinbouw, (agro)logistiek en agribusiness. De bedrijfsactiviteiten krijgen vorm in een duurzaam ontworpen werklandschap. Daarnaast wordt een robuuste groenstructuur gerealiseerd en speelt het energiemangement in het gebied een belangrijke rol. Doel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 is het gebied uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. Het versterken van de economische structuur en activiteiten moeten hand in hand gaan met het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.	
Bestuurlijke en financieel belang	De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt het college als aandeelhouder in de BV. Het aandeel van de gemeente Horst aan de Maas bedraagt 8,3%.	

<p>Ontwikkelingen</p> <p>(Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Sinds 2017 is het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 met als aandeelhouders de provincie Limburg en de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Venray. De exploitatie heeft op een totaalsom van ruim € 600 miljoen en na actualisatie in 2017 een eindsaldo van € 70,8 miljoen. Dit eindresultaat heeft alleen betrekking op de grondexploitatie. Resultaat van de jaarrekening 2017 op basis van gewone bedrijfsvoering is € 4,7 miljoen en na belastingen € 12,9 miljoen.</p> <p>Er is sprake van verschil in hoogte van de investering per partij en daarmee verschil in risico in het project. Voor Horst aan de Maas is er sprake van een deelneming van 8,3%.</p> <p>Bij de financiële activa op de balans zijn de kapitaalverstrekking van € 2.450.000 en de langlopende vordering tot 2040 van € 1.379.000 verantwoord. Hierop wordt niet afgeschreven.</p> <p>Voor de inbreng van het eigen vermogen zal de gemeente jaarlijks een rendement van 2% uitgekeerd krijgen. De kapitaallasten van de hiervoor genoemde geactiveerde gemeentelijke bijdrage worden voortaan gedekt uit dit rendement in plaats van uit de reserve strategische aan- en verkopen.</p> <p>Daarnaast stelt de gemeente Horst aan de Maas een vaste geldlening (€ 10,5 miljoen) en indien nodig een flexibele geldlening (max. € 3,6 miljoen) ter beschikking met een jaarlijkse rendementsvergoeding van tussen de 3,13% en 3,48%.</p> <p>De grondverkoop verloopt voortvarend aan met name de logistieke sector. De belangstelling uit de sectoren agro en maakindustrie neemt gestaag toe, waardoor naar verwachting ook daar nieuwe grondverkopen gaan plaatsvinden. De exploitatieperiode is inmiddels verkort naar 2035. Het eerder verkopen van grond, betekent ook dat eerder dat investeringen moet worden overgegaan dan voorzien.</p> <p>Door middel van nieuwe bestemmingsplannen wordt voortvarend gewerkt aan nieuwe planvoorraad. Met de huidige grootschalige vraag, kan tijdig beschikbare planvoorraad in de toekomst een knelpunt gaan vormen.</p>	
	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 282.642	€ 58.748.387
Vreemd vermogen	€ 9.436.702	€ 118.921.476
Resultaat boekjaar	€ 4,7 miljoen	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	11
Naam van de verbonden partij:	Regio Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De Regio Venlo is een vrijwillig samenwerkingsverband dat is gericht op de economische structuurversterking van Noord-Limburg.
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.

Bestuurlijk en financieel belang	<p>Regionale samenwerking is nodig voor een bestuurlijk krachtige regio.</p> <p>Voor de regiobegroting stelt iedere gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 5,27 per inwoner beschikbaar. De middelen van de regiobegroting worden beschikbaar gesteld voor regionale activiteiten en projecten betrekking hebbend op de sectoren agrofood, maakindustrie en logistiek en de crossovers hierbij. De projecten moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast is voor de ontwikkeling van vrijetijdseconomie een beperkt budget beschikbaar gesteld.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De doelstellingen van de strategische regiovisie zijn uitgewerkt in de notitie Werken aan de Regio Venlo 2015-2018, waarin de diverse programma's zijn beschreven op zowel sociaal domein, ruimtelijk domein en economisch domein.</p> <p>Er wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en de daaraan verbonden economische sectoren én aan de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in onze regio.</p> <p>Inmiddels is gestart met de actualisering van de strategische regiovisie, waarbij naar verwachting meer focus zal worden aangebracht in de prioritaire thema's. Dit proces zal in de loop van 2019 worden afgerond. Tevens wordt gewerkt aan het opstellen van de Investeringsagenda Noord-Limburg, waarin thema's zullen worden opgenomen die van belang zijn in de samenwerking met het Rijk en de provincie.</p> <p>De risico's liggen niet in de vrijwillige samenwerking maar bij de strategische regionale projecten.</p>	
*	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 123.289	€ 601.563
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	€ 478.274	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	12
Naam van de verbonden partij:	Banenplein Limburg
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De samenwerking heeft tot doel het terugdringen van de kosten van externe inhuur en het versterken van de onderlinge samenwerking op het gebied van de inhuur van flexibele arbeid en payroll dienstverlening. Bovendien heeft de samenwerking het doel om de regionale arbeidsmarktpositie en mobiliteit te bevorderen.
Relatie met programma	Programma 7, Bestuur, Organisatie en samenwerking
Bestuurlijk en financieel belang	De stuurgroep Banenplein Limburg, bestaat uit HRM-vertegenwoordigers van de 7 Noord-Limburgse gemeenten

	<p>(exclusief Mook en Middelaar), de Veiligheidsregio, Weert en Nederweert.</p> <p>De stuurgroep behartigt de gezamenlijke belangen van deelnemers op het gebied van inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening alsmede de doorontwikkeling van bijbehorende applicaties en HR-activiteiten. Partijen delen tevens een interne arbeidsmarkt om mobiliteit te bevorderen en streven er naar de regio een beter positie op de arbeidsmarkt te geven. De doorontwikkeling van de website www.BanenpleinLimburg.nl is hier een voorbeeld van.</p> <p>De gelden die worden ingezet voor de samenwerking Banenplein Limburg worden gegenereerd vanuit de overeenkomsten die deelnemers hebben gesloten via een regionale aanbesteding met de collectieve opdrachtnemer op het gebied van Inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening. Dit zijn gelden afkomstig en gelabeld vanuit het personeelsbudget van de begroting en worden ingezet na afweging van de gezamenlijke belangen. Via het secretarissenoverleg Noord-Limburg en de lokale ambtelijke lijnen wordt d.m.v. een P&C-cyclus verantwoording afgelegd en gestuurd op inzet en eventueel terugvloeien van gelden.</p>	
<p>Ontwikkelingen</p> <p>(Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Om de interne mobiliteit in de regio verder vorm te geven is vanaf 2018 hier extra capaciteit op ingezet. Dit in combinatie met frequent en structureel overleg tussen de betrokken HR-medewerkers uit de regio maakt dat nog beter dan voorheen de verbinding gezocht en gevonden wordt. Dit met als doel de onderlinge mobiliteit door te ontwikkelen en tevens te bestendigen.</p> <p>Het jaar 2018 is tevens gebruikt om de voorbereidingen te treffen om te komen tot een vernieuwde website voor Banenplein Limburg in 2019. Dit zowel op het gebied van uitstraling als qua functionaliteiten met als doel zowel de externe maar ook interne werving te stimuleren en om ons als arbeidsmarktregio verder te profileren. Ook ten aanzien van het optimaliseren van digitale marktplaats zijn in 2018 de voorbereidingen getroffen zodat er in 2019 sprake is van een vernieuwd platform.</p> <p>Er zijn ambassadeursoverleggen georganiseerd om de naamsbekendheid van Banenplein Limburg te promoten binnen de verschillende organisaties. Eveneens is er een rondgang langs alle MT's / DT's geweest om ook bij het management bekendheid en mogelijkheden te promoten.</p> <p>In november 2018 is wederom de 'meester in je werkweek' georganiseerd met een breed aanbod van ontwikkelmogelijkheden om mobiliteit en brede inzetbaarheid te stimuleren. Ten opzichte van voorgaande jaren was er een stijging in het aantal deelnemers.</p> <p>Ook in 2018 is er op continue basis ingezet op het optimaliseren van de evaluatie van de dienstverlening, het opdrachtgeverschap en het contractbeheer.</p>	
*	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 385.998,-	€ 358.899,-
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.

Resultaat boekjaar	-/- € 27.099,- (begroot)
--------------------	--------------------------

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

13.	Aandelen
------------	-----------------

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publiek belang zijn wij in het bezit van aandelen in een aantal vennootschappen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De via aandelen verbonden partijen zijn opgenomen in het hieronder opgenomen overzicht en worden aansluitend beschreven.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPVs) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de verbonden partijen voort zoals genoemd onder 13-1a en 13-1c tot en met 13-1F.

Omschrijving	per 31.12.2018: aantal aandelen	nominale waarde	balanswaarde
1. Als gevolg van de verkoop van onze aandelen Essent:			
Deelnemingen:			
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	614.655	140.742,00	1,00
Enexis Holding N.V.	614.655	335.615,67	335.615,67
Juridische constructies:			
CBL Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Vordering op Enexis B.V.	8.214	82,14	82,14
Overig:			
N.V. Waterleidingmij Limburg	15	68.070,00	68.070,00
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	113.108	282.770,00	282.770,00
Bodemzorg Limburg B.V.	780	350,14	350,14
Stichting Administratiekantoor Knowhouse	2.000	2.000,00	2.000,00

Nummer:	13-1a
Naam van de verbonden partij:	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE)
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)
Relatie met programma	Programma: financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury.
Bestuurlijk en financieel belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek

	<p>Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).</p> <p>In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.</p> <p>In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging</p> <p>Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.</p> <p>Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.</p> <p>Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p>
<p>Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen.</p>

	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 1.590.000	€ 1.605.524
Vreemd vermogen	€ 0	€ 22.928
Resultaat boekjaar	- € 14.721	

Nummer:	13-1b
Naam van de verbonden partij:	Enexis N.V. (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (publiek belang)	<p>Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over elektriciteit en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven en het kunnen aansluiten van duurzame opgewekte energie op het elektriciteitsnet.</p> <p>Belang provincie aan begin en einde van het jaar: 30,8%</p> <p>Portefeuillehouder: Aandeelhoudersrol en inhoudelijk – Spierings Bestuurlijk belang: Stemrecht, voordrachtsrecht lid RvC, lid AHC. Er wordt een Actief aandeelhouderschap gevoerd.</p> <p>Voor Wet Normering Topinkomens geldt een overgangsregime.</p>
Relatie met programma	<p>Programma: financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury.</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang,	<p>Governance</p> <p>De governance is op orde en voldoet aan de Corporate</p>

risico's en beleidsvoornemens)	<p>Governance Code en aan de voorwaarden van de WNT (Wet Normering Topinkomens). Met ingang van 1 januari 2019 verloopt het overgangsrecht in het kader van de WNT, wat betekent dat de bezoldiging vervolgens in twee jaar verder dient te worden teruggebracht tot de norm die op dat moment geldt.</p> <p>In 2019 is mevrouw Caubo aftredend uit de Raad van Commissarissen. Zij is niet herbenoembaar. Er is een goed functionerende Aandeelhouderscommissie onder voorzitterschap van de provincie Noord-Brabant. Hierin wordt voor de Vegann en de provincies een nieuw lid verwacht in 2019.</p> <p>Financiële risico's</p> <p>Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).</p> <p>De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p> <p>Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V.</p> <p>Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p> <p><u>Wat is de bijdrage van Enexis aan doelstellingen van het programma Economie / Energie?</u></p> <p>Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Energie Alliantie. Deze alliantie heeft als doelstelling meerdere soorten strategische en concrete samenwerkingen te bewerkstelligen. Vanuit deze samenwerkingen komen bijdragen aan het behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei. Deze sluiten aan op de verschillende thema's die ook in het provinciale uitvoeringsprogramma staan zoals warmte in de gebouwde omgeving, nul op de meterwoningen, groene mobiliteit, energieke landschappen en sustainable energy farming.</p> <p>Enexis, provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor o.a. elektrisch vervoer. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht, nul op de Meter-woningen en, in het kader van de Regionale Energie Strategie, het optimaal ondersteunen van gemeenten bij het opstellen van een visie op grootschalige opwek van duurzame energie en in het faciliteren van lokale energieprojecten.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018*
Eigen vermogen	€ 3.808 mln.	€ 4.024 mln.*

Vreemd vermogen	€ 3.860 mln.	€ 3.691 mln.*
Resultaat boekjaar	€ 243 mln.	

* De cijfers van 1 januari zijn obv de jaarrekening 2017 en de cijfers van 31 december betreffen schattingen op basis van de halfjaarcijfers van Enexis

Nummer:	13-1c
Naam van de verbonden partij:	CBL Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).</p> <p>De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.</p>
Relatie met programma	<p>Programma: financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury.</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p>

	<p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 125.000	€ 137.536
Vreemd vermogen	€ 5.000	€ 21.460
Resultaat boekjaar	€ - 9.243	

Nummer:	13-1d
Naam van de verbonden partij:	Verkoop Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).</p> <p>In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.</p> <p>Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Daarmee heeft Verkoop Vennootschap B.V. twee functies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RWE en • instructies geven aan de escrow agent (JP Morgan) over het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.
Relatie met programma	<p>Programma: financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury.</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow</p>

	Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.</p> <p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 125.000	€ 112.694
Vreemd vermogen	€ 7.500	€ 56.904
Resultaat boekjaar	- € 38.240	

Nummer:	13-1e
Naam van de verbonden partij:	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)</p> <p>Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie</p>

	<p>doelstellingen vervult:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.
<p>Relatie met programma</p>	<p>Programma: financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury.</p>
<p>Bestuurlijk en financieel belang</p>	<p>Aandelenbezit.</p> <p>(ad. a)</p> <p>In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).</p> <p>De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan.</p> <p>De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze</p>

uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)

In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste € 9,5 miljoen ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de verkopende aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden.

In juni 2016 is een compromis bereikt tussen Waterland en de vennootschap voor een bedrag van € 5.464.217 over de belastingclaims tot en met de periode waarin Attero integraal onderdeel, als Essent Milieu, uitmaakte van de Essent-organisatie. Het bedrag is betaald uit het escrow fonds van € 13,5 miljoen. Daarnaast is door Attero een bedrag betaald aan de vennootschap van € 3.406.063

voor de (eventuele) belastingteruggaven over deze periode. Het bedrag is toegevoegd aan de overige reserves van de vennootschap en in 2016 voor een groot deel uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

(ad. c)

Het resterend vermogen op de escrow-rekening is € 8.035.783,- . De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V.

	Financiële risico's:	
	<p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,- die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend.</p> <p>Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden. Echter is er een dispuut tussen de vennootschap en Waterland/Attero over een belastingteruggave over het boekjaar 2011. De vennootschap is van mening dat zij recht heeft op doorbetaling van de belastingteruggave en Waterland/Attero is van mening dat de teruggave verrekend moet worden met de belasting die vervolgens later weer wordt geheven. Echter heeft deze belastingheffing betrekking op een jaar na verkoopdatum.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen om eventueel een arbitrageprocedure te starten.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 670.000	€ 748.894
Vreemd vermogen	€ 0	€ 68.083
Resultaat boekjaar	- € 120.804	

Nummer:	13-1f
Naam van de verbonden partij:	Vordering op Enexis B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).
Relatie met programma	Programma: financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen

	Taakveld: treasury.
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds.</p> <p>Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches:</p> <p>1e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 450 mln. • Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012) • Rente 3,27% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in januari 2012</p> <p>2e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 500 mln. • Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014) • Rente 4,1% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in oktober 2013</p> <p>3e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 500 mln. • Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016) • Rente 4,65% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in april 2016</p> <p>4e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 350 mln. • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019) • Rente 7,2% • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen.

	<p>Op 30 september a.s. wordt de jaarlijkse rente over deze tranche uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Beleidsvoornemens: Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.</p> <p>De vennootschap zal eind 2019/begin 2020 kunnen worden ontbonden na de aflossing van de 4e Tranche op 30 september 2019.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen. De vennootschap zal bij ontbinding een negatief Eigen Vermogen hebben. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 5 april 2018 is besloten een eventueel tekort in het Eigen Vermogen tijdelijk middels een rekening-courant aan te vullen vanuit de andere vennootschappen en dit te verrekenen met een winstuitkering uit deze betreffende vennootschap(pen).</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 0	€ - 2.034
Vreemd vermogen	€ 356.505.000	€ 356.324.180
Resultaat boekjaar	- € 11.206	

Nummer:	13-2
Naam van de verbonden partij:	Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doel (openbaar belang)	<p>WML is een Naamloze Vennootschap en heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie van drinkwater te verzorgen. De kerntaak is dan ook het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater van een uitstekende kwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg, 24 uur per dag, met de juiste druk. Tot de kerntaak behoren ook het veiligstellen van de openbare watervoorziening en het beschermen van de Limburgse bronnen.</p> <p>Daarnaast verzorgt WML allerlei producten en diensten, van watertaps in de openbare ruimte en slimme meters tot proceswater voor de industrie</p>
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is na de aandelenherverdeling van 2016 in het bezit van 15 aandelen met een waarde van € 4.538 per aandeel, in totaal € 68.070.
Ontwikkelingen (Voortgang,	Elke 5 jaar vindt een herverdeling van het aantal aandelen plaats. Daarbij worden de aandelen tussen de Limburgse gemeenten

risico's en beleidsvoornemens)	<p>verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners. Met dien verstande dat iedere Limburgse gemeente minstens één aandeel in eigendom heeft. De laatste herverdeling heeft plaatsgevonden medio 2016. Bij deze herschikking hebben we 1 aandeel extra ontvangen. De baten komen de verkrijgers ten goede.</p> <p>De volgende peildatum voor de herverdeling van de aandelen is 1 januari 2021.</p>	
	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 194,7 mln	€ 203,1 mln
Vreemd vermogen	€ 384,3 mln.	€ 377,2 mln
Resultaat boekjaar	€ 8,4 mln.	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	13-3
Naam van de verbonden partij:	Bank voor Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats:	Den Haag
Doel (openbaar belang)	De kerntaak van Bank Nederlandse Gemeenten is tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. BNG biedt haar kernklanten financiële dienstverlening aan in goede tijden én in slechte tijden, ook op momenten dat andere partijen zich terugtrekken. De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. Dit doet BNG door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van haar klanten.
Relatie met programma	Programma: financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury.
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op haar aandelen. De gemeente Horst aan de Maas bezit 113.108 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, in totaal € 282.770.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Op basis van uitgebreide discussies met medewerkers, management en commissarissen heeft de bank geconcludeerd dat ze haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort zal handhaven. Wel kan de ruimte die deze strategie biedt beter worden benut. De bank wil uitdrukkelijker een betrokken partner zijn en in een proactievere rol naar haar klanten komen. De bank wil zich explicieter profileren</p> <ul style="list-style-type: none"> • richting klanten op het gebied van duurzaamheid; vooral op de thema's Energieakkoord en 'social return', • richting beleggers met Socially Responsible Investment Bonds (SRI Bonds) en • intern met een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering.

	<p>Op de jaarlijkse Transparantiebenchmark, waar de transparantie van bedrijven wordt vergeleken, was BNG de vierde financiële instelling van Nederland.</p> <p>BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9).</p> <p>Op basis van de huidige inzichten zal de overgang naar de nieuwe standaard leiden tot een daling van het eigen vermogen binnen een bandbreedte van EUR 200 tot EUR 300 miljoen.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018*
Eigen vermogen	€ 4.486 miljoen.	€ 4.953 miljoen.
Vreemd vermogen	€ 149,514 miljoen	€ 135,072 miljoen
Resultaat boekjaar	€ 393 miljoen	

* verwachting, nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

Nummer:	13-4
Naam van de verbonden partij:	Bodemzorg Limburg (voorheen AVL Nazorg Limburg B.V.)
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doel (openbaar belang)	<p>Het uit een oogpunt van volksgezondheid zorgvuldig beheren van gesloten stortplaatsen in Limburg (nazorg, voorkomen van negatieve effecten naar de omgeving) en het beheer van het nazorgfonds dat daarvoor binnen de BV in het leven is geroepen.</p> <p>Het beheer omvat 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Voor onze gemeente gaat het om de voormalige stortplaats Zuringspeel.</p>
Relatie met programma	Programma 3; Sociaal Domein
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Gemeente is samen met de andere Limburgse gemeenten aandeelhouder.</p> <p>Aandelenkapitaal bedraagt in totaal € 350.</p> <p>De jaarlijkse bijdrage is meerjarig geraamd op € 12.000.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Ook in 2019 verder gaan met het actief zoeken naar de mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Voor uitgebreide informatie zie www.bodemzorglimburg.nl .

*	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 3.209.246	€ 3.852.237
Vreemd vermogen	€ 26.962.032	€ 27.426.317
Resultaat boekjaar	€ 642.991	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 bekend.

G. Grondbeleid

Doelstelling

Voorwaarde scheppen voor en faciliteren van de bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door middel van gemeentelijk grondbeleid.

Stand van zaken

De systematiek en afspraken met betrekking tot rapportering van de ruimtelijke ontwikkelingen met een grondcomponent in de Projectenrapportage werken prima.

De herzieningsrapportage is aangeboden voor de raad van 23 oktober 2018.

De nieuwe grondprijnsnota is in ontwikkeling en wordt in 2019 aangeboden. Tot die tijd gelden de in 2017 vastgestelde grondprijzen.

Maatregelen

- De voortgang in de projecten wordt jaarlijks gerapporteerd en geactualiseerd in de Projectenrapportage bij de Jaarrekening (alle projecten) en een jaarlijkse Herzieningsrapportage (circa 1/3 deel van de grondexploitaties) in het najaar.
- Grondprijzen worden jaarlijks vastgesteld door de raad middels de Nota grondprijzen.

Kwaliteit	Tijd	Geld

Voortgang van de projecten

Over de hele linie is de economische groei en de herstellende woningmarkt goed voor de grondexploitatieprojecten. Er worden weer meer woningen verkocht en een aantal projecten nadert de voltooiing. De projecten in Horst en Sevenum hebben ook in de crisisjaren wel voortgang geboekt. Vooral in de kleine kernen betekent de economische groei dat weer meer kavels worden verkocht.

Projecten met een nadelig saldo	Boekwaarde 31-12-2018	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1- 2019)	Realisatie
Er zijn geen projecten met een nadelig saldo				
Projecten met een positief saldo	Boekwaarde 31-12-2018	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1- 2019)	Realisatie
America – Wouterstraat	€ 134.383	€ 104.089	€ 92.186	31-12-2025
America – 't Slik	€ 50.199	€ 10.996	€ 10.807	31-12-2019
Broekhuizenvorst - Roathweg	€ 274.017	€ 308.115	€ 263.575	31-12-2027

Griendtsveen – Woningbouw Griendtsveen	-/- €469.823	€ 1.055.184	€ 950.872	31-12-2024
Grubbenvorst - Middelseveld	€ 113.789	€ 34.300	€ 33.710	31-12-2019
Grubbenvorst – LOG Witveldweg	€ 118.474	€ 5.053	€ 4.633	31-12-2023
Grubbenvorst – Woningbouw de Comert	€ 404.799	€ 427.096	€ 371.749	31-12-2026
Hegelsom – Groene Campus Asdonck	-/- € 182.489	€ 1.074.970	€ 968.701	31-12-2024
Hegelsom - Kamplaan	-/- € 72.978	€ 17.850	€ 17.543	31-12-2019
Horst – Afhang fase 2 en verder	€ 3.359.022	€ 179.248	€ 158.750	31-12-2025
Horst - Gasthoes	€12.362	€ 8.845	€ 8.543	31-12-2020
Horst – Hof te Berkel	-/- € 953.729	€ 14.820	€ 14.314	31-12-2020
Horst – Melderlosche Weiden	€ 33.566	€ 438.604	€ 409.200	31-12-2022
Kronenberg – Grandorse	€ 1.799.427	€ 384.760	€ 323.479	31-12-2028
Kronenberg - Toverland	€ 142.071	€ 3.855.536	€3.298.185	31-12-2027
Kronenberg – Woningbouw nabij BMV	-/- € 316.481	€ 320.223	€ 298.754	31-12-2022
Lottum – Veilinghof	-/- € 68.339	€ 47.272	€ 44.874	31-12-2021
Meerlo – Burgveld Zuid	€ 491.329	€ 881.441	€ 754.021	31-12-2027
Melderslo – Achter de Pastorie	-/- € 349.308	€ 111.588	€ 105.928	31-12-2021
Meterik – Schadijkerweg Oost	-/- € 328.709	€ 93.520	€ 91.911	31-12-2019
Sevenum – Beatrixstraat	-/- € 426.036	€ 219.115	€ 204.425	31-12-2022
Swolgen – Kerkveld	-/- € 107.248	€ 158.285	€ 142.637	31-12-2024
Tienray – Gebiedsontwikkeling Tienray	€ 1.140.408	€ 186.903	€ 157.135	31-12-2028

* De eindwaarde en contante waarde (prijspeil 1-1-2019) zijn gebaseerd op winstnemingen na toepassing van de POC-methode

Hieronder een overzicht van de vastgestelde grondprijzen in gemeentelijke grondexploitaties:

Categorie Wonen	Prijsbepaling
Koop, vrije sector	€ 215 / m ²
Huur, vrije sector	€ 185 / m ²
Huur, sociale sector	€ 160 / m ²
Groen- en reststroken	€ 107,50 / m ²
Bedrijventerreinen	
Normaal	€ 100 / m ²
Zichtlocaties	€ 110 / m ²

Kantoren, retail, horeca, overige commerciële activiteiten	
Algemeen	Maatwerk, case-afhankelijk
Maatschappelijk vastgoed	
Non-commercieel maatschappelijk vastgoed	Minimaal kostprijsdekkend
Commercieel maatschappelijk vastgoed	Maatwerk, case-afhankelijk

Prijzen exclusief belastingen (BTW of overdrachtsbelasting). Op de verkoop zijn de algemene verkoopvoorwaarden van toepassing.

Winstneming Grondexploitaties 2017 – 2018: Percentage of completion (POC)

Begin 2018 is (naar aanleiding van vragen door de commissie BBV over de in de Notitie Grondexploitatie 2016 opgenomen methode met betrekking tot tussentijds winst nemen bij grondexploitatiecomplexen met een positieve contante waarde) besloten deze methode dwingend op te leggen. Deze verandering houdt in dat verplicht tussentijds winst genomen moet worden, op basis van de *percentage of completion* (POC) methode. De methode schrijft voor dat, na toepassing van het voorzichtigheidsbeginsel, de te nemen winst op basis van het realisatiebeginsel wordt genomen. De tussentijdse winstneming op basis van realisatiebeginsel wordt bepaald door de formule:

*[% Gerealiseerde kosten * % Gerealiseerde opbrengsten * Winstprognose -/- Projectspectifieke Risico's]*

Met de accountant is tijdens het controletraject meermaals overleg gevoerd over de POC-methode. Ambtelijk is een risico-analyse opgesteld. Deze risico-analyse geeft aan, dat ondanks dat er nu een hoog bedrag aan tussentijdse winst moet worden genomen, de opbrengsten en winsten in de projecten nog niet zo zeker zijn als de methodiek veronderstelt. De kosten gaan in de grondexploitatieprojecten voor de baten. Bovendien is er een demografisch perspectief waarin we rekening moeten houden met krimp in onze gemeente op middellange termijn (rond 2030 ligt het geprognosticeerde omslagpunt van groei naar krimp).

Toename financiële risico's in de projecten

De methodiek die de commissie BBV oplegt, is zodanig dat de gemeente voor grotere risico's wordt geplaatst. De POC-methode verplaatst de interne risicobuffer die in het project opgenomen was naar een reserve (dus buiten het project).

Het gevolg van deze koerswijziging is, dat er in het verdere verloop van de projecten vaker delen van de genomen winst moet worden teruggedraaid, oftewel boekhoudkundig verlies moet worden genomen. In deze paragraaf wordt daar nadrukkelijk voor gewaarschuwd.

In de Herzieningsrapportage 2018 is de behandeling van de POC-winst uitgewerkt.

Om te voorkomen dat de te vroeg genomen winsten wegvloeien naar bestedingsdoelen en daarmee eventuele toekomstige verliezen niet op te vangen zijn vanuit de reserve, is een reserve POC-winst ingesteld, waarin de POC-winsten worden gestort die in deze jaarlijkse cyclus worden gerealiseerd, en rekenkundige verliezen worden teruggestort naar de projecten.

Kort gezegd wordt de vroeg genomen winst nog een tijd in reserve gehouden voordat het definitief wordt vrijgegeven voor verdere besteding.

Omdat de methodiek zeer strikt is opgelegd, zonder rekening te houden met onze risico-analyse, wordt in de jaarrekening 2018 bij een aantal grondexploitaties een reeds genomen POC winst over 2017 gedeeltelijk teruggedraaid ten laste van de POC-reserve. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren doordat de kostenstijging leidt tot een lager % realisatie (toekomstige kosten stijgen), of door daadwerkelijke tegenvallers. In de projectenrapportage zijn specifieke tegenvallers nader toegelicht.

Werkwijze

In de Herzieningsrapportage 2018 is de oplossing beschreven, waarbij de strikte interpretatie van de

POC-regels kan worden gehanteerd. Door een reserve POC-winsten in te stellen, wordt deze winst in eerste instantie nog niet afgeroomd.

1. De winsten op basis van POC zijn conform BBV genomen in de JR 2017, zonder rekening te houden met de risicoanalyse.
2. Deze POC-winsten zijn gestort in de Reserve POC-winst. Deze reserve heeft geen bovengrens, maar winst wordt overgeheveld op basis van de winstprognoses inclusief risico-analyse.

Vervolg 2018

3. Op basis van de risico-analyse van het team Vastgoed & Grondexploitaties wordt bepaald welk deel van de genomen tussentijdse winst kan worden overgeheveld van de reserve POC-winst naar de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARGE).
Een deel van de vorig jaar vastgestelde POC-winst kan daarbij worden overgeheveld naar de Algemene Reserve Grondexploitatie waardoor aanvulling van deze reserve, hoewel deze door de overheveling naar de nieuwe POC-reserve onder de minimumgrens is gezakt momenteel niet noodzakelijk wordt geacht.
4. Als de ARGE het normale maximum bereikt (€ 2,7 miljoen) wordt het meerdere op de reguliere wijze overgeheveld naar de Algemene Reserve vrij aanwendbaar.
5. In 2018 is in de herzieningsrapportage (okt 2018) verduidelijkt hoe dit in de praktijk zal worden toegepast.

Dit heeft in 2018 tot de volgende aanvullende winstnemingen of terugnames geleid:

Onderhanden werken	POC winst over 2017	Aanvullende POC winst 2018	Terugneme POC winst 2018	POC Winstneming (Saldo 2018)	Cumulatief POC winst
Wouterstraat	63.288,00		-45.667,00	-45.667,00	17.621,00
America t Slik	132.614,00	0,00		0,00	132.614,00
Roathweg	43.600,00		-11.386,00	-11.386,00	32.214,00
Woningbouw Griendtsveen	192.031,00	70.954,00		70.954,00	262.985,00
Middel-Reuvelt	34.437,00	0,00		0,00	34.437,00
LOG Witveld	26.413,00		-20.899,00	-20.899,00	5.514,00
De Comert	989,00	1.839,00		1.839,00	2.828,00
De Groene Campus Asdonck	52.390,00		-20.016,00	-20.016,00	32.374,00
Kamplaan	156.751,00	71.071,00		71.071,00	227.822,00
De Ahang fase 2	241.790,00		-76.781,00	-76.781,00	165.009,00
Omgeving Gasthoes / Centrum Zuid	0,00	0,00		0,00	0,00
Hofte Berkel	166.146,00	4.518,54		4.518,54	170.664,54
Melderslosche Weiden	1.142.313,00	548.811,00		548.811,00	1.691.124,00
Grandorse	28.689,00	40.548,00		40.548,00	69.237,00
Toverland	1.078,00	7.005,00		7.005,00	8.083,00
Woningbouw Kronenberg	65.584,00		-10.220,00	-10.220,00	55.364,00
Veilinghof	50.635,00		-5.913,00	-5.913,00	44.722,00
Burgveld Zuid III	542.951,00		-48.690,00	-48.690,00	494.261,00
Achter de Pastorie	182.401,00		-59.893,00	-59.893,00	122.508,00
Schadijkeweg oost	395.812,00	343.420,00		343.420,00	739.232,00
Beatrixstraat	156.756,00		-38.381,00	-38.381,00	118.375,00
Kerkveld	5.778,00	22.394,00		22.394,00	28.172,00
Gebiedsontwikkeling Tienray	28.475,00		-8.185,00	-8.185,00	20.290,00
Totaal onderhanden werken	3.710.921,00	1.110.560,54	-346.031,00	764.529,54	4.475.450,54

H. Ombuigingen

Doelstelling

Inzicht verschaffen in de omvang en voortgangsrealisatie van de gemeentelijke ombuigingen voor een structureel sluitende begroting.

Stand van zaken

In ieder P&C document wordt hier op in gegaan. Vier keer per jaar wordt er een actuele stand van zaken, inclusief prognose voor de toekomst, gerapporteerd.

Maatregelen

- Wij monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen

Kwaliteit	Tijd	Geld

Het nog te realiseren bedrag aan ombuigingen meerjarig bedraagt nog € 1,3 miljoen (2022). Eventuele nieuwe ombuigingen voortvloeiend uit het collegeprogramma zullen bij de volgende actualisatie van de ombuigingen worden toegevoegd.

Stand ombuigingen jaarrekening 2018

	2018	2019	2020	2021	2022
Stand ombuigingen 2de bijstelling 2018	333	55	1.057	1.342	1.342
Ombuigingen gerealiseerd	333	-	-	-	-
Ombuigingen niet te realiseren	-	-	-	-	-
Nog te realiseren ombuigingen	-	55	1.057	1.342	1.342

Ombuigingen gerealiseerd

Omschrijving ombuiging	2018	2019	2020	2021	2022
Centrale zandverwerkingsinstallatie	333	-	-	-	-
Gerealiseerde ombuigingen	333	-	-	-	-

Voor 2018 stonden voor de Centrale zandverwerkingsinstallatie (CVI) € 332.500 aan inkomsten geraamd. Op basis van de aan de contractant verleende ontgrondingsvergunning en rekening houdend met de in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegde indexering hebben wij in 2018 € 353.392 ontvangen.

Nog te realiseren ombuigingen

Omschrijving ombuiging	2018	2019	2020	2021	2022
Taakstelling ambtelijke organisatie	-	-	1.000	1.000	1.000
Taakstelling accommodatiebeleid	-	55	57	57	57
Centrale zandverwerkingsinstallatie (CVI)	-	-	-	285	285
Nog te realiseren ombuigingen	-	55	1.057	1.342	1.342

Bedragen x 1.000

I. Wet revitalisering generiek toezicht

Inleiding

De Wet revitalisering generiek toezicht (Wet RGT) zorgt voor een vereenvoudiging van het toezicht tussen gemeenten en provincies. Het provinciaal toezicht wordt verlicht, en de gemeenteraad houdt zelf toezicht op de zogenaamde medebewindstaken. Deze taken zijn de uitvoering van regelingen van een hogere overheid. De in het kader van de Wet RGT relevante medebewindstaken zijn:

- ruimtelijke ordening en omgevingsrecht
- informatie- en archiefbeheer
- erfgoed
- huisvesting verblijfsgerechtigden

Om de gemeenteraad en de provincie zicht te geven op de uitvoering van de medebewindstaken is door de VNG een module op Waarstaatjegemeente.nl ingericht. De VNG is eind vorig jaar vrij abrupt gestopt met het aanbieden van deze module, die gemeente Horst aan de Maas tot nu toe heeft gebruikt om over de medebewindstaken te rapporteren aan de gemeenteraad. Gegevens uit deze module worden verwerkt in de paragraaf over de RGT in de jaarrekening. Tot nu toe wordt in zowel de programma's in de jaarstukken als in een aparte paragraaf in de jaarstukken gerapporteerd over de medebewindstaken. Hierdoor bestaat er overlap in de verantwoording.

Om de verantwoording aan de gemeenteraad efficiënt en effectief vorm te blijven geven, gaan we vanaf de jaarrekening 2018 anders werken. We rapporteren nog maar op één plaats in de jaarrekening over de medebewindstaken. Hiermee wordt eenduidiger verantwoording afgelegd over de uitvoering van de medebewindstaken.

Rol van de provincie

Naast ontwikkelingen rond Waarstaatjegemeente.nl is de provincie een traject gestart om haar rol van toezichthouder op afstand beter te pakken. Daarom is een set vragenlijsten ontwikkeld, waarbij Horst aan de Maas heeft gefungeerd als pilotgemeente. Deze vragenlijsten worden jaarlijks uitgezet bij de Limburgse gemeenten. Op basis daarvan maakt de provincie een risicoanalyse, en wordt indien daar aanleiding toe is nader onderzoek gedaan. Door deze provinciale vragenlijsten verdwijnt voor de provincie de meerwaarde van een aparte paragraaf in de begroting over de medebewindstaken. De provincie verkrijgt de informatie die ze nodig heeft om toezicht te houden nu immers op een andere manier.

Nieuwe werkwijze

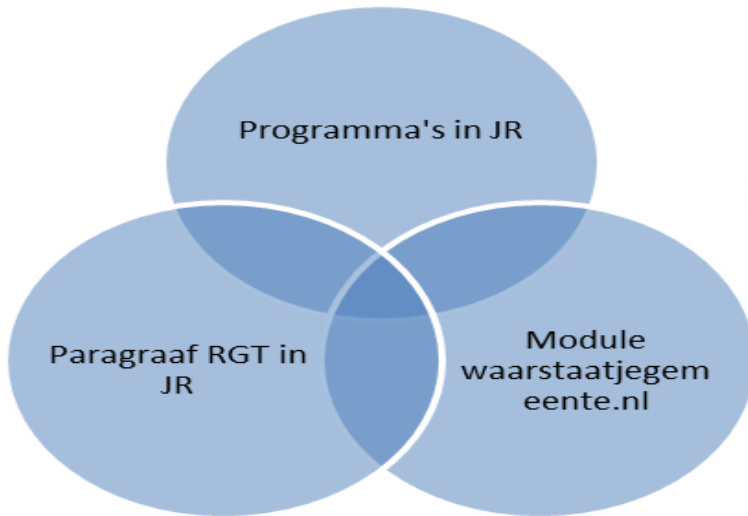
Om de hierboven genoemde redenen gaan we verantwoording over de medebewindstaken afleggen in de reguliere jaarstukken. Hiervoor moet wel het een en ander worden aangepast in de begroting en jaarrekening. Daarom wordt pas vanaf de jaarrekening 2019 gerapporteerd in de bestaande programma's, waarmee de aparte RGT-paragraaf vervalt.

De jaarrekening 2018 is dus een soort tussenfase. In de huidige jaarrekening wordt in de paragraaf RGT ingegaan op de volgende zaken:

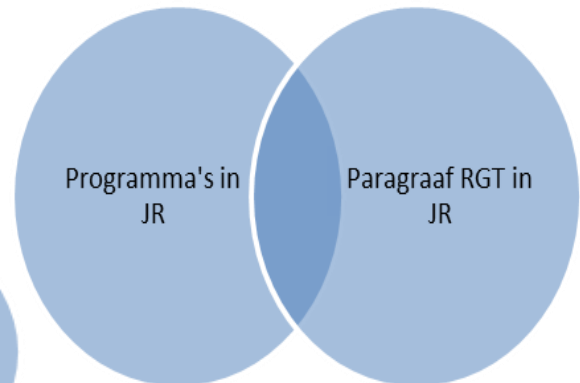
- De nieuwe werkwijze wordt kort toegelicht (de tekst die u nu leest).
- Er wordt ingegaan op het gevoerde informatie- en archiefbeheer. Dit omdat er hierover nog niet elders in de jaarstukken of gedurende het jaar wordt gerapporteerd. Bij de overige medebewindstaken is dit wel het geval, waardoor het geen meerwaarde heeft erover te rapporteren in deze paragraaf. Informatie hierover is terug te vinden in de reguliere programma's in de jaarrekening.

Hieronder worden de oude en nieuwe opzet schematisch weergegeven:

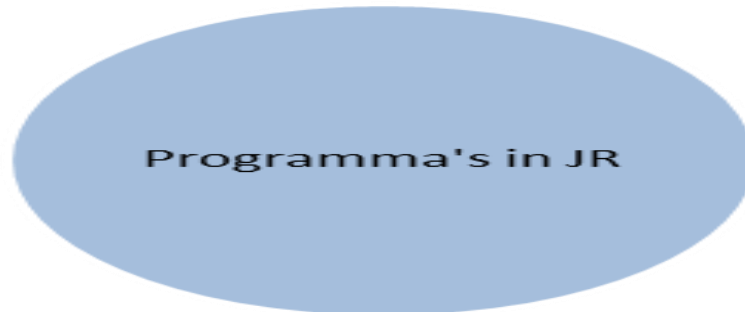
1. Oude situatie

2. Jaarrekening 2018

3. Jaarrekening 2019 en verder

Vervolg en borging

In de P&C-cyclus wordt geborgd dat voldoende in wordt gegaan op alle medebewindstaken. Dit wordt in de periode februari-april 2019 verder uitgewerkt. Waar nodig wordt de lopende begroting bijgesteld. Met ingang van de jaarrekening 2019 is verantwoording over de medebewindstaken geïntegreerd in de reguliere jaarrekening en verdwijnt de paragraaf RGT.

Verslaglegging informatie- en archiefbeheer

Het informatie- en archiefbeheer dat in 2018 uitgevoerd is, is door de Provincie getoetst op basis van door de VNG/KING opgestelde toezichtsindicatoren. Uit de toets blijkt dat het informatie- en archiefbeheer voldoende is, maar op punten wel aandacht behoeft.

Uitgevoerde activiteiten in 2018

De in 2018 uitgevoerde activiteiten omvatten, naast het reguliere werk van postverwerking en archivering, de volgende zaken:

- De geplande restauratie van de oude archieven is afgerond. De gemeenteraad heeft middelen beschikbaar gesteld om het materiaal te restaureren. Hier is in het verleden structureel te weinig aandacht aan besteed. Er zijn nu structureel middelen opgenomen voor deze archiefzorg.
- Er is een pilot uitgevoerd in samenwerking met het Regionaal Historisch Centrum Limburg rondom de inzet van een e-depot, zodat onze digitale informatie ook in de toekomst veilig bewaard kan worden.
- Met behulp van het budget verlichting werkdruk is het grootste deel van de achterstanden weggewerkt. Hierdoor zijn dossiers voor raadplegers van het archief beter vindbaar en is een deel van de collectie verder gedigitaliseerd.
- Er zijn structurele kwaliteitscontroles geïmplementeerd om de kwaliteit van scans en vindbaarheid en bruikbaarheid van archiefmateriaal te verbeteren. Als onderdeel hiervan zijn ook 2 interne audits uitgevoerd.
- Bij nieuwe ontwikkelingen wordt er structureel advies gegevens over de inrichting van het informatiebeheer. Als onderdeel hiervan is een thema-architectuur Informatiebeheer uitgewerkt.

Knelpunten

Uit de interne toetsing van het informatiebeheer is een aantal risico's naar voren gekomen in het huidige archiefbeheer. De meest urgente knelpunten zijn:

- Afsluiting en overbrenging van daarvoor in aanmerking komende archiefdelen heeft nog niet plaatsgevonden. Hiervoor wordt in 2019 een project gestart.
- De verbinding met de vakafdeling moet verder versterkt worden. De afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor het opstellen van kaders rondom Informatiebeheer en het op niveau brengen van de personele capaciteit. Het is nu van belang dat de kaders ook toegepast worden in de praktijk. Hiervoor is een goede afstemming met de vakafdelingen cruciaal.

Geplande activiteiten 2019

In 2019 hebben de hierboven genoemde risico's de aandacht. Er zijn eerste stappen genomen om de bezetting structureel te borgen. Dit zal de komende jaren voortdurend de aandacht hebben. Tot 2020 zullen we werken aan een aanpassing in de organisatie van het informatiebeheer. Door nauwere samenwerking met de vakafdelingen streven we ernaar om informatie direct correct vast te leggen. Verder zullen we de pilot e-Depot evalueren en het vervolgtraject uitstippelen. We werken aan constante verbetering door het toepassen van de thema-architectuur Informatiebeheer en het doorontwikkelen van het bijbehorende kwaliteitssysteem. We zetten stappen naar datagedreven sturing door het benoemen van servicenormen die via managementinformatie gemonitord worden. Ontwikkelingen rondom diverse thema's, zoals het zaakgericht werken, de Omgevingswet en de samenwerking met Venray en Venlo, vragen extra advies en inzet van de unit Informatiebeheer.

J. Omgevingswet

Inleiding

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet vraagt alle overheden om zowel de manier van werken als het instrumentarium aan te passen. In de wet is niet vastgelegd hoe we dat moeten doen. Dit biedt ons veel ruimte om de Omgevingswet in te voeren op een manier die past bij onze gemeente. Tegelijkertijd geeft het ook onzekerheid, omdat er geen vaste en bewezen werkwijze bestaat..

Onze gemeente bereidt zich op dit moment voor op deze nieuwe wet. Vanaf het moment dat de wet in werking treedt dient onze vergunningverlening te verlopen volgens de nieuwe wettelijk regels. Andere (nieuwe) instrumenten, zoals een Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, hoeven pas later klaar te zijn. Belangrijker is echter dat we onze manier van werken aanpassen aan de doelen van de Omgevingswet. Dit is een zaak voor de medewerkers werkzaam in het ruimtelijk domein en raakt tevens alle onderdelen van onze gemeentelijke organisatie, inclusief college en gemeenteraad.

Het veranderingstraject vanwege de Omgevingswet sluit aan op een reeds eerder door onze gemeente in gang gezette beweging: de 24-uursessie, het traject “Van vakmanschap naar meesterschap” en ons Dienstverleningsconcept. Het veranderen van onze manier van werken is essentieel om ook de invoering van de Omgevingswet te laten slagen.

Vanaf de jaarrekening 2018 rapporteren we via deze aparte paragraaf over de voortgang van het project.

Uitgevoerde activiteiten in 2018

- In maart 2018 is het Koersdocument “Implementatie Omgevingswet” vastgesteld door de gemeenteraad
- In het Coalitieakkoord en Collegeprogramma is de invoering van de Omgevingswet als majeur project benoemd.
- Gezien de omvang en complexiteit van de opgave is in 2018 besloten dat we de invoering van de Omgevingswet als een programma benaderen, dat bestaat uit diverse met elkaar samenhangende (deel)projecten:
 - a. manier van werken;
 - b. participatie;
 - c. digitaal stelsel omgevingswet;
 - d. omgevingsvisie;
 - e. omgevingsplan;
 - f. programma's;
 - g. omgevingsvergunning.

Geplande activiteiten 2019 en verder

Voor elk hiervoor genoemde deelproject wordt in 2019 een plan van aanpak opgesteld, waarin ook wordt aangegeven op welke momenten en op welke manier de raad zal worden betrokken.

Nog geen formele besluitvorming in 2019:

In het kader van de Omgevingswet zullen in de komende jaren meerdere momenten voorbij komen waarin concrete besluitvorming van de raad wordt gevraagd, maar nog niet in 2019. Het zijn momenten waarin de raad een besluit moet nemen op basis van de wet of dat de raad door het college gevraagd wordt in te stemmen met beleids- of proceszaken. De besluitvormingsmomenten zijn gekoppeld aan de verschillende hiervoor genoemde projecten: per deelproject wordt een afzonderlijk proces met de raad georganiseerd.

Participatie burgers en derden

De Omgevingswet heeft onder meer als doel om meer ruimte te bieden aan initiatieven van inwoners en ondernemers. Ook participatie is als één van de doelen in de nieuwe wet opgenomen. Tevens

wordt in de Omgevingswet de Omgevingsdialog geïntroduceerd. Het is voor ons dan ook vanzelfsprekend dat we inwoners en ondernemers actief betrekken bij de invoering van de Omgevingswet in onze gemeente. Dat zullen we komende jaren op verschillende manier en momenten gaan doen. Voor die momenten zullen we ook raadsleden uitnodigen. Dit traject vindt ook al in 2019 plaats.

Budget Invoering Omgevingswet

Er is in totaal € 1.400.000,- beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. De opbouw en uitgaven zien er als volgt uit:

Opbouw budget omgevingswet	
Jaren	
Jaarschijf 2017	€ 300.000
Jaarschijf 2018	€ 450.000
Jaarschijf 2019	€ 450.000
Jaarschijf 2020	€ 100.000
Jaarschijf 2021	€ 100.000
Totaal beschikbaar gesteld	€ 1.400.000
Uitgaven 2018	
Budget beschikbaar (€ 450.000 + Budgetoverheveling 2017 € 168.306	€ 618.306
Uitgaven	€ 160.237
Restant (verzoek tot budgetoverheveling in jaarrekening 2018	€ 458.069

JARREKENING

3.1 Overzicht van baten en lasten in de rekening

a. Totaaloverzicht lasten en baten per programma

OVERZICHT LASTEN EN BATEN INCLUSIEF RESERVES

Bedragen x € 1.000 <i>Programma's</i>		Begroting 2018			Begroting 2018 na wijziging			Werkelijk 2018		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Bestuur en dienstverlening	-7.708	929	-6.779	-8.317	894	-7.424	-8.366	986	-7.380
2	Regionale samenwerking en economie	-10.428	9.639	-788	-19.405	19.443	38	-7.936	7.637	-299
3	Sociaal Domein	-44.511	9.494	-35.016	-49.024	13.410	-35.614	-47.042	11.195	-35.847
4	Ruimte, wonen en mobiliteit	-17.303	8.621	-8.683	-19.949	10.357	-9.592	-18.797	9.880	-8.917
5	Financiële situatie	-715	19.813	19.098	-1.302	21.463	20.161	-1.419	21.248	19.829
6	Algemene dekkingsmiddelen	-380	45.953	45.573	-676	47.046	46.369	-646	47.651	47.005
7	Overhead	-14.069	50	-14.019	-19.191	778	-18.413	-16.048	1.427	-14.621
8	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Onvoorzien	-50	0	-50	-50	0	-50	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-95.164	94.499	-665	-117.915	113.391	-4.524	-100.254	100.023	-230
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		-1.595	2.369	774	-9.309	15.233	5.924	-14.110	16.939	2.828
Gerealiseerd resultaat		-96.759	96.868	109	-127.224	128.624	1.401	-114.364	116.962	2.598

b. Begrotingsrechtmatigheid

Inleiding:

Op 20 november 2018 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2018 tot en met 2022 vastgesteld. In dit controleprotocol zijn de reikwijdte en de kaders voor de accountantscontrole voor de jaarrekening 2018 vastgelegd.

Bij rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. De accountant hoeft niet vast te stellen of alle handelingen binnen de gemeente conform de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De aandacht blijft beperkt tot die handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen en die als *baten, lasten en balansmutaties* in de jaarrekening worden verantwoord. Het gaat dus om de financiële rechtmatigheid.

De controle op de financiële rechtmatigheid is de kern van de controle door de accountant. Bij de controle op de rechtmatigheid van niet financiële beheershandelingen kan worden volstaan met het beoordelen van het interne systeem van risicoafweging.

Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) kent een negental toetsingscriteria die bepalen of een financiële beheershandeling al dan niet rechtmatig is uitgevoerd.

Zes criteria worden van oudsher al door de accountant in de getrouwheidscontrole getoetst: het calculatie-, het valuterings-, het leverings-, het adresserings-, het volledigheds- en het aanvaardbaarheids criterium.

Er zijn drie aanvullende criteria van belang bij de controle op een rechtmatige totstandkoming van de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties:

1. het begrotingscriterium.
2. het voorwaarden criterium.
3. het M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik).

Hieronder wordt verantwoording afgelegd over deze criteria.

1. Begrotingscriterium

Op grond van de Financiële verordening is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen niet zijn toegestaan.

In onze Financiële Verordening 2017 is vastgelegd dat verschillen van € 50.000 of meer (per saldo en per product of investering) worden toegelicht. Deze toelichting is in deze jaarrekening per programma opgenomen (zie punt 2.1 Programmaverantwoording.)

Voor de afsluitende oordeelsvorming door de gemeenteraad is van belang of een eventuele begrotings-overschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn is voorbehouden aan de raad.

In het controleprotocol 2018-2022 is opgenomen dat voor de toetsing van eventuele begrotingsafwijkingen de volgende tabel wordt gehanteerd. Deze tabel gaat uit van kostenoverschrijdingen, dat wil zeggen: hoger saldo lasten en baten, uitgaande van meer lasten dan geraamd.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:		Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend. Bijvoorbeeld: de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.	a. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant <i>ondubbelzinnig vaststelt</i> dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar er is geen voorstel tot begrotingswijziging ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad. b. Kostenoverschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, maar die <i>niet tijdig konden worden gesignaleerd</i> .	X	X
3.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4.	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter pas bij het opstellen van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) budgetoverschrijding.	X	
5.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten, die achteraf gezien als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. a. geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar b. geconstateerd na het verantwoordingsjaar	X	X
7.	Kostenoverschrijding op geactiveerde investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		X

	a.	in het jaar van investeren	X	
	b.	afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren		

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat er, ten opzichte van de begroting 2018 na wijziging, sprake is van begrotingsoverschrijdingen bij:

1. één programma
2. een aantal investeringen

In het vervolg van deze paragraaf worden de overschrijdingen toegelicht. Daarbij wordt tevens de relatie gelegd met de hierboven opgenomen tabel.

A. PROGRAMMA'S

In de hierna opgenomen overzichten wordt, voor elk programma waarbij sprake is van een overschrijding, waarbij baten en lasten gesaldeerd worden, van de na wijziging geraamde **lasten en baten**, aangegeven:

- a. het verschil tussen de begroting voor en na wijziging, de realisatie, en het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie.
- b. een analyse van de grootste verschillen (€ 50.000 of meer).
- c. het soort overschrijding zoals opgenomen in de tabel.

- = nadeel
+ = voordeel

alle bedragen zijn x € 1.000

Programma 1: Bestuur en dienstverlening	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2018	Vershil begroting vs realisatie 2018
Lasten	-7.763	-8.372	-8.421	-49
Oorzaak overschrijding: Bestuurlijke samenwerking				
Hogere lasten bestuur, hogere salariskosten en pensioenpremie doordat er 1 wethouder meer is benoemd na de verkiezingen van afgelopen jaar, dit is niet meegenomen in de begroting.				-72
saldo				-72
soort overschrijding categorie 2a: onrechtmatig telt mee voor oordeel accountant € 72				

B. INVESTERINGEN

INVESTERINGEN

	Omschrijving	Bedrag x € 1.000	soort
1	Gronden niet in exploitatie: Betreft gronden die vanwege wijziging in het BBV niet langer als "Gronden Niet in Exploitatie" onder de voorraden mogen vallen maar onder de Materiële Vaste Activa. Daarnaast is er voor 1.246 meer aan baten, zodat verschil van -1.462 over blijft Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-1.462	3
2	Ontwikkelbedrijf Greenport: Overschrijding krediet ad. € 10.500 wordt gedekt door baten. Dit betreft de verstrekking van 2 geldleningen aan het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo die in de toekomst worden terugbetaald en waarvoor we jaarlijks rentebaten ontvangen. De verstrekking van de leningen is gelieerd aan de verlechting van Greenport Venlo. Aan de verstrekking van de leningen ligt een raadsbesluit ten grondslag. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-10.500	3
3	Verbouw Klooster naar school: Overschrijding van het krediet, waarbij dit te laat is opgemerkt Onrechtmatigheid telt mee voor oordeel accountant	-232	2a
4	Vervanging kunstgras Hockeyveld: Project is nog niet afgerond, dit zal in 2019 naar verwachting afgerond worden. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-14	2b
5	Aankoop Aardbeienland: Eind 2018 is Aardbeienland aangekocht als strategische aankoop. De overschrijding wordt bij verkoop te zijner tijd terugverdiend. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-838	3
6	Brede school Meerlo 2010: Het project Brede School Meerlo is al enkele jaren gereed. De lichte overschrijding die het krediet nu heeft verdwijnt als de laatste reststrook grond bij de Brede School wordt verkocht. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-10	3
7	VROM starterslening: Betreft leningen die verstrekt worden aan starters op de woningmarkt. Dit is conform gemeentelijk beleid. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-33	2b

In de programmarekening (zie hiervoor de bijlagen onder 4.2) is een overzicht opgenomen waarin de afloop voor investeringen van beschikbaar gestelde kredieten is opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat er bij een aantal investeringen sprake is geweest van een kredietoverschrijding. Deze worden hieronder toegelicht.

2. Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium houdt in dat de financiële interne en externe wet- en regelgeving moet worden gevolgd. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden erop van toepassing zijn. Een overzicht van de relevante wet- en regelgeving is opgenomen in het normenkader 2018 (raad 20 november 2018). Via interne en externe controle wordt vastgesteld in hoeverre de relevante wet- en regelgeving is nageleefd.

Uitgangspunt voor de interne controle 2018 was een risicoanalyse waarin alle gemeentelijke processen zijn opgenomen. Niet alle risico's zijn even belangrijk in het kader van de interne controle. Met name de processen welke een groot financieel belang vertegenwoordigen en waarbij het risico op fouten het grootst is hebben de hoogste prioriteit gekregen bij de uitvoering van de interne controle.

In 2018 zijn de volgende processen gecontroleerd:

1. Inkoop en aanbesteding	13. Exploitatie gemeentelijke accommodaties
2. Personeelskosten	14. Begrotingsrechtmatigheid
3. Belastingen en heffingen	15. Beheerplannen
4. Grondbeleid (w.o. projecten, vastgoed, grondexploitaties, investeringen)	16. Subsidies
5. Omgevingsvergunningen	17. Kredieten en investeringen
6. Secretarieleges	18. Kascontroles
7. Treasury	19. SiSa
8. WMO	20. Horizontaal toezicht belastingen
9. Jeugdwet	21. Digitalisering
10. Participatiewet	22. Pacht landbouwgronden
11. PGB, voor WMO en Jeugdwet	22. Informatiebeveiliging (w.o. Suwinet)
12. Leerlingenvervoer	

Hierbij geldt dat de processen 20 en 21 een onderdeel is van de overige processen, en dus niet apart worden gerapporteerd. Proces 14 en 19 worden opgenomen in de jaarrekening en worden dus ook niet apart gerapporteerd in de IC-rapportages.

De interne controle heeft geen noemenswaardige financiële fouten aan het licht gebracht. De bevindingen en constatering zijn besproken met als doel het treffen van verbetermaatregelen.

3. M(isbruik) & O(neigenlijk gebruik) criterium

Bij de vaststelling van het controleprotocol 2018-2022 is vastgesteld dat het niet nodig is om hiervoor een overkoepelende regeling vast te stellen. Het criterium wordt meegenomen in de verschillende verordeningen en wordt meegenomen in de diverse controles.

Niet-financiële rechtmatigheid

Bij niet-financiële rechtmatigheid gaat het om het naleven van wetgeving over bijvoorbeeld privacy, milieu, arbeidsomstandigheden, ruimtelijke ordening, archivering, openbaarheid bestuur en plaatselijke verordeningen. In- en externe wet- en regelgeving op deze gebieden is zeer omvangrijk. Bij niet-financiële rechtmatigheid wordt in eerste instantie door de accountant het interne systeem van

risicoafweging beoordeeld. Veel risico's krijgen immers pas financiële betekenis wanneer er (ernstige rechtmatigheids-) fouten worden gemaakt of wanneer zich bijzondere gebeurtenissen voordoen.

Risicomanagement

De basis voor ons risicomanagement is vastgelegd in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (raad september 2014). In deze nota zijn de verschillende soorten risico's geïnventariseerd en beoordeeld. Vervolgens is ook aangegeven op welke wijze deze risico's beheerd kunnen worden. Voor de jaarrekening 2018 is, net als in de begroting 2018, via risico-inventarisatie het weerstandsvermogen berekend. Verdere informatie hierover is terug te vinden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in dit boekwerk.

c. Aanwending geraamd bedrag voor onvoorziene uitgaven

Het verloop van de post onvoorzien is in 2018 als volgt (in hele euro's):

Omschrijving	onvoorziene uitgaven
Oorspronkelijke begroting	50.000
Algemene beschouwingen raad 31 oktober 2017	0
Vastgestelde begroting 2018 d.d. 31 oktober 2017	50.000
Geen mutaties in 2018	0
Eindstand onvoorzien ultimo 2018	50.000

d. Overzicht incidentele lasten en baten

Bedragen x € 1.000	Programma's	Begroting na wijziging 2018		Realisatie 2018	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Bestuur en dienstverlening				
	I-pads voor nieuwe Raad en Commissies in 2018	-17		-18	
	Bestuur en dienstverlening	-17	-	-18	-
	Regionale samenwerking en economie				
	Extra inrit Center Parcs Limburgse Peel	-55	55	-48	48
	Gebiedsvisie Klavertje 4+	-50	50	-	-
	Centrale zandverwerkingsinstallatie (CVI)	-220	333	-220	378
	Strategische aan en verkoop	-1.177	1.188	-1.975	1.909
	Afdracht GKM en bovenwijkse voorzieningen bestemmingsplan Melatenweg Horst	-18	18	-21	21
	Centrumplan Horst	-122	122	-31	31
	IV-business-cases	-50	50	-	-
	Invoering Omgevingswet	-618	618	-160	160
	Heroverweging taakstelling ambtelijke organisatie, dekking ten laste van Grexen	-500	500	-500	500
	Stimuleringsbijdragen wonen	-310	310	-354	354
	Regionale samenwerking en economie	-3.120	3.244	-3.309	3.401
	Sociaal Domein				
	800 jaar Horst bijdrage en garantstelling	-476	476	-150	150
	VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid	-51	51	-51	51
	Afslag 10 werkkrediet	-57	57	-36	36
	Haalbaarheidsonderzoek sportpark SAAM	-22	22	-22	22
	Huisvesting statushouders	-1.457	1.457	-416	416
	Transitiekosten decentralisaties	-100	100	-22	22
	Transformatiebudget	-820	820	-90	90
	Herverdeling subsidie budgetten 2018	-	9	-	9
	Krediet Gasthous en de binnenstedelijke vernieuwingen Centrum Horst Zuid	-1.500	1.500	-	-
	Leefbaarheidsprojecten in de wijk Norbertus	-100	100	-100	100
	Saldo sociaal domein 1e bijstelling 2018	-	1.345	-	1.345
	Tekort Sociaal Domein aanvullende uitkering fonds Tekortgemeenten	-407	407	-407	649
	Afrekening verplichtingen voorgaande jaren	-	-	-356	-
	Verkoop van pastorie en kapelanie van de Norbertuskerk	-175	175	-175	175
	Integratie nieuwkomers	-357	357	-65	65
	Bijdrage ZonMw voor aanpak en ondersteuning van personen met verward gedrag	-50	50	-45	50
	Inzet extra middelen voor Schuldhulpverlening	-50	-	-	-
	Sociaal Domein	-5.621	6.925	-1.935	3.178
	Ruimte, wonen en mobiliteit				
	Meerwerk Verkeersmaatregelen Hoogstraat	-67	67	-67	67
	Oude Maasarm, fietsinfrastructuur	-200	-	-200	-
	Aanvullende onderzoeken monumentale bomen Wilhelminaplein	-50	-	-51	-
	Analyse storm 18 januari 2018 en specifiek de omgevallen bomen op het Wilhelminaplein en nabij het Froxx-gebouw	-65	-	-62	-
	Bomenbeheer	-67	37	-92	23
	Project Maasgaard	-881	881	-91	91
	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-15	-	-	-
	Afdrachten GKM IV-cases	-213	213	-213	213
	Afdrachten GKM Structuurvisie	-647	726	-524	524
	Exploitatie monumenten/historische gebouwen	-7	7	-7	7
	Riolering en afvalwaterzuivering	-100	100	-65	65
	Convenant kabels en leidingen	-138	-	-	-
	Bodemsanering Gastendonkstraat te Horst	-150	-	-107	-
	Onderzoek muggenoverlast Griendtsveen	-16	-	-	-
	Subsidie sanering verkeerslawaaï	-	62	-	62
	Ruimte, wonen en mobiliteit	-2.615	2.092	-1.479	1.051

Bedragen x € 1.000 Programma's		Begroting na wijziging 2018		Realisatie 2018	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
Financiële situatie					
	Algemene reserve vrij aanwendbaar t.l.v. Reserve Essent	-164	164	-	-
	Verkoop pand	-246	246	-	-
	Werkbudget accommodaties	-225	216	-156	139
	SVn startersleningen	-	170	-	169
	Vrijval rechten en verplichtingen voorgaande jaren	-256	794	-221	798
Financiële situatie		-891	1.590	-377	1.106
Overhead					
	Archiefbeheer	-45	4	-39	4
	Bijdrage 800 jaar Horst	-27	27	-16	16
	Budget P-vast met incidentele dekking	-401	401	-325	325
	Budget werkdrukverlaging	-223	223	-125	125
	Ontwikkelbudget organisatie	-2.267	2.517	-377	377
Overhead		-2.963	3.172	-882	847
Totaal incidentele lasten en baten		-15.228	17.024	-7.999	9.583

e. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Taakveld Omschrijving		Raming na wijziging 2018		Werkelijk 2018	
		Lasten	Baten		
0.2	Reserve verkiezingen	-55.000	80.000	-55.000	80.000
Totaal programma 1		-55.000	80.000	-55.000	80.000
8.2	Reserve bovenwijkse voorzieningen	-233.539	0	0	0
8.3	Reserve strategische aan- en verkopen	-15.875	0	-13.200	0
8.3	Algemene reserve grondexploitatie	0	20.000	0	20.000
8.3	Reserve kapitaallasten	0	6.000	0	6.000
Totaal programma 2		-249.414	26.000	-13.200	26.000
4.2	Reserve kapitaallasten	0	35.970	0	35.970
5.2	Reserve kapitaallasten	-193.450	100.296	-193.450	100.296
6.1	Reserve kapitaallasten	0	0	0	0
Totaal programma 3		-193.450	136.266	-193.450	136.266
2.1	Reserve kapitaallasten	0	3.300	0	3.300
2.1	Reserve Tractie	-5.250	11.494	-5.250	-1.035
2.2	Reserve kapitaallasten	0	75.000	0	0
5.7	Reserve Speelvoorzieningen	-151.710	336.250	-151.700	68.579
5.7	Reserve Tractie	-8.750	11.463	-8.750	5.970
7.2	Reserve Tractie	-875	9.608	-875	-7.866
7.3	Reserve kapitaallasten	0	63.167	0	63.167
7.3	Reserve Tractie	-2.625	5.748	-2.625	-518
Totaal programma 4		-169.210	516.030	-169.200	131.597
0.8	Reserve BCF	0	53.251	0	53.251
0.8	Reserve integraal accommodatiebeleid	-50.316	0	-50.316	0
0.8	Reserve frictiekosten	0	109.000	0	109.000
Totaal programma 5		-50.316	162.251	-50.316	162.251
0.4	Reserve kapitaallasten	0	71.937	0	71.937
0.4	Reserve I&A	-350.000	350.000	-350.000	350.000
Totaal Overhead		-350.000	421.937	-350.000	421.937
Totaal structurele toevoegingen / onttrekkingen aan reserves		-1.067.390	1.342.484	-831.166	958.051

f. Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op ons van toepassing zijnde regelgeving.

De WNT verplicht in gevolge paragraaf 4 van die wet onder meer tot jaarlijkse publicatie van de daarin genoemde financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten - de secretaris en de griffier - ongeacht of zij de norm overschrijden. De salarissen van andere functionarissen van de gemeenten moeten ook openbaar gemaakt worden, indien zij de norm overschrijden. De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

- Topfunctionarissen mogen niet meer verdienen dan het wettelijke maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling. Het normbedrag voor 2018 bedraagt € 189.000.
- Topfunctionarissen moeten altijd openbaar maken wat zij verdienen, of dit nu meer of minder is dan de norm.
- Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan.

WNT-VERANTWOORDING 2018 Gemeente Horst aan de Maas		
De WNT is van toepassing op Gemeente Horst aan de Maas. Het voor Gemeente Horst aan de Maas toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000,- (Algemeen bezoldigingsmaximum) ¹ .		
1. Bezoldiging topfunctionarissen		
1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling		
bedragen x € 1	J. van der Noordt	R.J.M. Poels
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	121.092,09	83.609,28
Beloningen betaalbaar op termijn	18.401,52	13.598,40
<i>Subtotaal</i>	139.493,61	97.207,68
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	-	-
Totaal bezoldiging	139.494	97.208
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	130.922,38	85.088,70
Beloningen betaalbaar op termijn	17.133,48	12.861,72
<i>Subtotaal</i>	148.055,86	97.950,42
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000,00	181.000,00
Totaal bezoldiging 2017	148.055,86	97.950,42

Er is geen sprake van een overschrijding van het normbedrag. Eveneens is er geen sprake van uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband aan topfunctionarissen.

3.2 Balans

a. Balans per 1 januari en 31 december 2018

(bedragen x € 1.000)

Activa		31-12-2018	01-01-2018
Vaste activa			
1	<i>Immateriële vaste activa</i>		
	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	69	2
	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.638	8.805
		8.707	8.807
2	<i>Materiële vaste activa</i>		
	Investerings met een economisch nut	58.261	50.834
	Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.351	20.817
	Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	14.897	14.929
		93.509	86.580
3	<i>Financiële vaste activa</i>		
	Kapitaalverstrekkingen aan:		
	Deelnemingen	800	800
	Gemeenschappelijke regelingen	1.152	1.152
	Overige verbonden partijen	2.450	2.450
	Leningen aan:		
	Deelnemingen	1.602	1.602
	Woningbouwcorporaties	4.572	4.795
	Overige verbonden partijen	2.493	2.290
	Overige langlopende leningen	1.250	3.650
	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	13.402	13.346
		27.721	30.085
	Totaal vaste activa	129.937	125.472
Vlottende activa			
4	<i>Vorraden</i>		
	Grond- en hulpstoffen		
	Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.885	11.132
	Gereed product en handelsgoederen	52	56
		4.937	11.188
5	<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
	Vorderingen op openbare lichamen	1.568	684
	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.730	11.792
	Overige vorderingen	18.808	13.092
		30.106	25.568
6	<i>Liquide middelen</i>		
	Kassaldi	4	7
	Banksaldi	1.555	1.252
		1.559	1.259
7	<i>Overlopende activa</i>		
	overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	24	13
		24	13
	Totaal vlottende activa	36.626	38.028
Totaal activa		166.563	163.498
14a	Niet uit de balans blijvende vorderingen		
	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN): tegoeden eigen rekeningen (algemeen en startersfonds).		366
	Verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting	313	314

		<i>(bedragen x € 1.000)</i>	
		Passiva	
		31-12-2018	01-01-2018
	Vaste passiva		
8	<i>Eigen vermogen</i>		
	Algemene reserve	24.017	23.896
	Bestemmingsreserves	27.171	25.407
	Gerealiseerd resultaat	2.598	4.714
		53.786	54.017
9	<i>Voorzieningen</i>	13.258	13.069
10	<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		
	Onderhandse leningen van:		
	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	58.728	64.403
	Totaal vaste passiva	125.772	131.489
	Vlottende passiva		
11	<i>Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
	Kasgeldleningen	21.000	18.000
	Overige schulden	11.040	7.652
		32.040	25.652
12	<i>Overlopende passiva</i>		
	- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	7.943	5.726
	- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	677	521
	- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	129	110
		8.749	6.357
	Totaal vlottende passiva	40.789	32.009
	Totaal passiva	166.563	163.498
14b	Niet uit de balans blijvende verplichtingen		
	Gewaarborgde geldleningen	96.999	95.227

b. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de laatst gepubliceerde accresmededeling in het begrotingsjaar, in overeenstemming met de stellige uitspraak van de commissie BBV.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

VASTE ACTIVA

Algemeen

In de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening zijn de uitgangspunten vastgelegd voor het activeren van investeringen in (im)materiële vaste activa. Door de invoering van het BTW-compensatiefonds zijn de activa (indien van toepassing) na 1 januari 2003 verantwoord exclusief BTW. Activa van voor 1 januari 2003 zijn verantwoord inclusief BTW.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening. Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd indien en voor zover deze voldoen aan de bepalingen uit artikel 61 BBV, de afschrijvingsduur is overeenkomstig hetgeen is bepaald in de financiële verordening en maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari van het jaar volgend op het gereedkomen c.q. verwerven van het actief lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij géén rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Categorie	Max. afschrijvingsduur	
Gronden	n.v.t.	
Terreinen en -inrichting	15 jaar	
Bedrijfsgebouwen	Nieuwbouw	40 jaar
	Aankoop	25 jaar
	Verbouwing/renovatie	25 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Rioleringen	40 jaar
	Aanleg & reconstructie wegen	30 jaar
	Openbare verlichting	20 jaar
	Fietspaden	20 jaar
Motorvoertuigen	20 jaar	
Vervoermiddelen	10 jaar	
Machines, apparaten en installaties	15 jaar	
Overige materiële vaste activa	10 jaar	

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken

geactiveerd en afgeschreven in maximaal 30 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; en
2. De grond (of the deelperceel) moet zijn verkocht; en
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

VASTE PASSIVA

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overige

De gemeente Horst aan de Maas heeft ± 550 hectare verpachte landbouwgronden die niet zijn gewaardeerd in de balans. De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardingsprijs of tegen nominale waarde.

c. Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

	31-12-2018	1-1-2018
1. Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	69	2
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.638	8.804
	8.707	8.806

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Kosten geldleningen	Onderzoek en ontwikkeling	Bijdragen aan activa van derden
Aanschafwaarde 31 december 2017	9.861	0	2	9.859
afschrijvingen tot 31 december 2017	1.054	0	0	1.054
Boekwaarde 31 december 2017	8.807	0	2	8.804
investeringen	50		67	50
desinvesteringen			0	0
afschrijvingen	217		0	217
bijdragen van derden				
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2018	8.640	0	69	8.638

2. Materiële vaste activa

	31-12-2018	1-1-2018
<i>Materiële vaste activa met een economisch nut</i>		
Gronden en terreinen	6.349	5.412
Woonruimten	845	429
Bedrijfsgebouwen	37.857	37.173
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.817	10
Vervoermiddelen	5.778	3.126
Machines, apparaten en installaties	2.390	2.509
Overige materiële vaste activa	2.224	2.176
	58.261	50.834

	31-12-2018	1-1-2018
<i>Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	19.856	20.188
Overige materiële vaste activa	495	629
	20.351	20.817

	31-12-2018	1-1-2018
<i>Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>		
Gronden en terreinen	1.665	1.734
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.093	13.082
Overige materiële vaste activa	139	113
	14.897	14.929

Toelichting per onderdeel:

De investeringen in de bijdrage van de immateriële vaste activa aan derden betreft de bijdragen aan basisschool de twister voor de huisvesting. De investeringen in onderzoek en ontwikkelingen betreffen onder andere het voorbereidingskrediet voor het zwembad.

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Gronden en terreinen	Woonruimten	Bedrijfsgebouwen
<i>MVA met een economisch nut</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2017	82.973	6.353	429	63.176
afschrijvingen tot 31 december 2017	32.139	941	0	26.003
Boekwaarde 1 januari 2018	50.834	5.412	429	37.173
investerings	11.980	1.056	416	3.935
desinvestering/buitengebruikstell.	116	2	0	11
afschrijvingen	2.639	117	0	1.641
bijdragen van derden				1.600
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2018	60.061	6.349	845	37.857

	Grond-, weg- en waterbkw	Vervoermiddelen	Machines, apparaten ed
<i>Vervolg MVA met een economisch nut</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2017	93	3.809	4.581
afschrijvingen tot 31 december 2017	84	683	2.072
Boekwaarde 1 januari 2018	10	3.126	2.509
investerings	3.012	2.805	318
desinvestering/buitengebruikstell.	0	28	0
afschrijvingen	5	125	436
bijdragen van derden	200		
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2018	2.817	5.778	2.390

	Overige MVA
<i>Vervolg MVA met een economisch nut</i>	
Aanschafwaarde 31 december 2017	4.532
afschrijvingen tot 31 december 2017	2.356
Boekwaarde 1 januari 2018	2.176
investerings	439
desinvestering/buitengebruikstell.	75
afschrijvingen	316
bijdragen van derden	
afwaardering dz waardevermind.	
Boekwaarde 31 december 2018	2.224

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Grond-, weg- en waterbkw	Overige MVA
<i>MVA investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2017	29.267	28.448	819
afschrijvingen tot 31 december 2017	8.450	8.260	190
Boekwaarde 31 december 2017	20.817	20.188	629
investerings	470	424	46
desinvestering/buitengebruikstell.	49	3	46
afschrijvingen	887	754	133
bijdragen van derden			
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2018	20.351	19.856	495

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Gronden en terreinen	Grond-, weg- en waterbkw	Overige MVA
<i>MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2017	25.549	1.734	23.692	123
afschrijvingen tot 31 december 2017	10.620	0	10.610	10
Boekwaarde 1 januari 2018	14.929	1.734	13.082	113
investerings	1.322	0	1.292	30
desinvestering/buitengebruikstell.	426	0	423	3
afschrijvingen	928	69	858	0
bijdragen van derden	0			
afwaardering dz waardevermind.	0			
Boekwaarde 31 december 2018	14.897	1.665	13.093	139

Toelichting: De investeringen in de materiële vaste activa betreffen vooral de investeringen in de vervanging van de maasveren, de aankoop van Aardbeienland, investeringen in het riool (volgens VRgP), en de verbouwing van het klooster Meterik.

	31-12-2018	1-1-2018
3. Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	800	800
Gemeenschappelijke regelingen	1.152	1.152
Overige verbonden partijen	2.450	2.450
Leningen aan:		
Deelnemingen	1.602	1.602
Woningbouwcorporaties	4.572	4.795
Overige verbonden partijen	2.493	2.290
Overige langlopende leningen u/g	1.250	3.650
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	13.402	13.346
	27.721	30.085

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Kapitaal- verstrekkingen aan deelnemingen	Kapitaal- verstrekkingen aan gemeen- schappelijke regelingen	Kapitaal- verstrekkingen aan overige verbonden partijen
<i>Financiële vaste activa</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2017	30.129	800	1.152	2.450
afschrijvingen tot 31 december 2017	44	0	0	0
Boekwaarde 31 december 2017	30.085	800	1.152	2.450
investeringen	2.213	0	0	0
desinvestering/buitengebruikstell.	4.350	0	0	0
afschrijvingen / aflossingen	227	0	0	0
bijdragen van derden	0			
afwaardering dz waardevermind.	0			
Boekwaarde 31 december 2018	27.721	800	1.152	2.450

	Leningen aan deelnemingen	Leningen aan woningbouw- corporaties	Leningen aan verbonden partijen
<i>Financiële vaste activa</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2017	1.602	4.795	2.290
afschrijvingen tot 31 december 2017	0	0	0
Boekwaarde 31 december 2017	1.602	4.795	2.290
investeringen	0	0	203
desinvestering/buitengebruikstell.	0	0	0
afschrijvingen / aflossingen	0	223	0
bijdragen van derden			
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2018	1.602	4.572	2.493

	Overige langlopende leningen u/g	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar
<i>Financiële vaste activa</i>		
Aanschafwaarde 31 december 2017	3.650	13.390
afschrijvingen tot 31 december 2017	0	44
Boekwaarde 31 december 2017	3.650	13.346
investeringen	0	2.010
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen	2.400	1.950
bijdragen van derden afwaardering dz waardevermind.	0	4
Boekwaarde 31 december 2018	1.250	13.402

Toelichting:

De grootste kapitaalverstrekking betreft een hypothecaire lening aan Centrumplan Sevenum. Ook zorgt de langlopende vordering Greenport Venlo voor zowel een storting als onttrekking van 1.950.000.

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
4. Voorraden		
<i>Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie</i>		
bouwgronden in exploitatie	4.880	10.832
voorbereidingskrediet onderhanden werken	5	300
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>		
voorraad eigen verklaringen	5	6
voorraad containers	15	15
voorraad bigbags	7	7
voorraad groenemmers 10 en 25 liter	7	7
voorraad tariefzakken	16	16
voorraad pasjes zwembad	2	5
	4.937	11.188
<i>Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie</i>		
Boekwaarde 31 december 2017	10.832	
vermeerderingen	2.886	
verminderingen	9.603-	
winst- en verliesname	765	
Boekwaarde 31 december 2018	4.880	
Geraamde nog te maken kosten	29.527	
Geraamde te realiseren opbrengsten	43.670	
Geraamd eindresultaat	8.743	<i>voordelig</i>
	<i>netto contante waarde</i>	

Toelichting:

Uitgangspunten, risico's en onzekerheden waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties in deze jaarrekening is gebaseerd op inzichten die op dit moment reëel worden geacht c.q. zekere ontwikkelingen zijn ten aanzien van planning/fasering en parameters (grondprijzen, kosten en rente). Wijzigingen in de economische situatie en scenario's hierin, maar ook toekomstige wijzigingen op projectniveau, kunnen een grote invloed hebben op de uiteindelijke resultaten van verschillende grondexploitaties binnen de gemeente. Ook beleidsmatige

keuzes van de gemeente over programma, ontwikkeltempo, ontwikkelvolgorde, kwaliteitsniveau etc. zijn bepalend voor het verwachte resultaat en daarmee voor de waardering.

Rente

Het rentepercentage dat wordt gehanteerd in de grondexploitatie is gelijk aan het intern gehanteerde omslagpercentage, en bedraagt voor de volledige looptijd van de plannen 1,75%.

Kostenstijgingspercentage

Voor het percentage van de kostenstijging is uitgegaan van langjarige inflatiecijfers. Hiervoor zijn de prijsindexcijfers geanalyseerd van onder andere het CBS en de ervaringscijfers uit aanbestedingen. Hieruit volgt een percentage van 2,25%.

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.568	684
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één	9.730	11.792
Overige vorderingen	19.523	13.845
	<u>30.821</u>	<u>26.321</u>
<i>af: Voorziening voor debiteuren</i>	<u>-715</u>	<u>-753</u>
	<u>30.106</u>	<u>25.568</u>

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					<i>bedragen x € 1.000</i>
Drempelbedrag	714				
	<u>Kwartaal 1</u>	<u>Kwartaal 2</u>	<u>Kwartaal 3</u>	<u>Kwartaal 4</u>	
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	326	363	338	380	
Ruimte onder het drempelbedrag	388	350	375	334	
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	

De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt per 31-12 2018 € 715.000. Ultimo 2018 staat € 9.7 miljoen euro aan liquiditeiten uit in 's Rijks schatkist op grond van de wet schatkistbankieren.

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
6. Liquide middelen		
Kassaldi	4	7
Banksaldi	1.555	1.252
	<u>1.559</u>	<u>1.259</u>

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
7. Overlopende activa		
<i>overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>		
Pc prive-project/fietsplan	0	0
Vooruitbetalingen	20	10
Overige overlopende activa	4	3
	<u>24</u>	<u>13</u>

TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA **36.626** **38.028**

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
14a. Niet uit de balans blijvende vorderingen		
Sticht. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN):	0*	366
tegoeden eigen rekeningen (algemeen en startersfonds)		
Verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting	313	314

* De tegoeden op de eigen rekening van de SVN middelen zijn met ingang van 2018 ondergebracht onder de financiële vaste activa.

Bij het SVN heeft de gemeente een tweetal tegoeden voor het verstrekken van startersleningen. Ultimo 2018 is een totaal van € 2,0 miljoen gestort.

PASSIVA

8. Eigen vermogen	Totaal	Algemene reserve	Bestemmings-reserves
Stand 31 december 2017	49.303	23.896	25.407
Resultaatbestemming 2017	4.714	2.714	2.000
Stand 1 januari 2018	54.017	26.610	27.407
toevoegingen	13.616	612	13.004
verminderingen	16.441	3.205	13.236
	-2.825	-2.593	-232
Stand 31 december 2018	51.192	24.017	27.175

*) de saldi van de jaarrekening worden in het opvolgende jaar overgebracht naar de algemene reserve, vrij aanwendbaar

	Saldo per 1-1-2018	Resultaat-bestemming 2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Onttrekkingen ter dekking afschrijvingen	Saldo per 31-12-2018
Algemene reserves						
Algemene reserve, basis	6.634					6.634
Algemene reserve, vrij aanwendbaar	7.317	2.714	612	3.205		7.438
Algemene reserve, winst verkoop aandelen	9.946					9.946
Totaal algemene reserves	23.897	2.714	612	3.205		24.018
Bestemmingsreserves						
Algemene reserve Bouwgrondexploitatie	5.224		1.793	4.561		2.456
Poc-winsten			4.475	1.770		2.705
Stimuleringsmaatregelen koopwoningmarkt	515			354		161
Strategische aan- en verkopen	2.000		344	859		1.484
Bovenwijkse voorzieningen	321		21	106		235
BTW-compensatiefonds	53			53		0
Leefbaarheid kleine kernen	91			11		80
Prioriteitsgelden dorpsraden	304			71		232
Verkiezingen	141		55	80		116
Frictiekosten	2.730			109		2.621
Kapitaallasten t.b.v. invest. met ec.nut	6.087		4.784		245	10.626
"Investerings"-projecten in de exploitatie	274		-150			124
Monumenten	32					32
Informatisering en automatisering	504		350	362		492
Reserve Limburgs Kwaliteits Menu (LKM)	3					3
Kruisweide	2.602			2.602		0
Maasgaard	1.720			91		1.628
Egalisatiereserve Sociaal Domein	356	2.000		1.390		966
Reserve GKM	216		524	213		528
Integraal Accommodatiebeleid	87		308	195		200
Speelvoorzieningen	631		152	91		692
Tractie	117		18	3		131
Gebiedsontwikkeling de Peelbergen			330	48		282
Subs.groot onderhoud niet-gem. MFA's	500					500
Duurzaamheid	900			22		878
Totaal bestemmingsreserves	25.408	2.000	13.004	12.991	245	27.172
Totaal Eigen Vermogen	49.305	4.714	13.616	16.196	245	51.190

De aard en reden en de opbouw van de reserves is onderstaand weergegeven.

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
Algemene reserve, basis	Minimum buffer in het kader van het noodzakelijke weerstandsvermogen. De reserve blijft in principe in stand en wordt alleen in echte noodgevallen aangesproken.	De algemene reserve heeft een minimumniveau op basis van een risicoanalyse. Op dit moment is dit € 6.634.000.
Algemene reserve, vrij aanwendbaar	Dit deel van de algemene reserve wordt breed ingezet om de gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren.	Deze reserve is vrij inzetbaar. Stortingen en onttrekkingen vinden plaats op basis van raadsbesluiten. De minimale omvang is € 1 mln.
Algemene reserve, winst verkoop aandelen Essent	In deze algemene reserve wordt de winst op de verkoop van onze aandelen Essent zichtbaar gehouden. Hieraan is door de Raad nog geen andere bestemming gegeven.	Deze reserve is vrij aanwendbaar, er is geen minimum of maximum vastgesteld.
Algemene reserve Bouwgrondexploitatie	De ARGE is ingesteld als bufferfunctie voor grondexploitaties waarbij (tussentijdse) winsten zorgen voor toename van het saldo en verliezen leiden tot afname van het saldo. Daarmee wordt voorkomen dat de Algemene Reserve direct aangesproken moet worden in geval van grote tegenvallers. De ARGE vormt daarmee een onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen.	Gerealiseerde winsten en verliezen worden aan de reserve toegevoegd. Het risicoprofiel van de grondexploitaties geeft geen aanleiding om de risicobandbreedte van de ARGE te wijzigen naar andere grenswaarden dan de genoemde onder- en bovengrens van respectievelijk € 1,7 miljoen en € 2,7 miljoen. Daarmee blijven we in controle, met voldoende weerstandsvermogen om eventuele tegenvallers op te vangen. Over/onderschrijdingen worden verrekend met de Algemene Reserve vrij aanwendbaar.
Poc-winsten	In december 2017 heeft de Commissie BBV besloten om één methode voor winstneming grondexploitaties verplicht te stellen. Die methode is de Percentage of Completion (POC).	De POC-methode schrijft voor dat grondexploitaties winst nemen op basis van voortgang van kosten en opbrengsten. Daarbij wordt een procentuele verhouding bepaald tussen de al gemaakte kosten ten opzichte van de totaal geraamde kosten. Hetzelfde gebeurt voor de opbrengsten. De percentages voor de kosten en opbrengsten worden met elkaar vermenigvuldigd en dat vervolgens weer vermenigvuldigd met het geraamde resultaat (netto contante waarde NCW). Het bedrag dat hieruit volgt, is het bedrag dat als tussentijdse winst moet worden genomen. Hierop kan eventueel nog een correctie plaatsvinden voor project-specifieke risico's
Strategische aan- en verkopen	Passend binnen de nieuwe BBV-regels is er gezocht naar een werkwijze die ook het oorspronkelijke doel van de RSAV dient, namelijk snel kunnen acteren in geval een strategische aankoop mogelijk is. Die werkwijze houdt het volgende in:	De voeding van deze reserve vindt plaats uit de verkoop van landbouwgronden en strategische verkopen. Het saldo van deze reserve bedraagt minimaal € 1.000.000 en maximaal € 2.000.000. Overschotten worden afgerekend naar de algemene

	<ul style="list-style-type: none"> - Financiering van de aankoop, beslissing via een collegebesluit (dit was al gemandateerd aan het college). - Vastgoed wordt geactiveerd op de balans, gronden worden tegen een reële waarde op de balans verantwoord, zonder afschrijving. - Mandaat van het college blijft gehandhaafd. Strategische aankopen boven € 500.000 worden vooraf met het seniorenconvent besproken. De RSAV blijft gehandhaafd voor de volgende zaken: <ul style="list-style-type: none"> · Dekking van de eventueel benodigde afboeking van een onrendabel deel van een strategische aankoop, na inbreng in een project. · Dekking van de afboeking van vastgoed bij sloop of bij verkoop tegen een lagere prijs. · Dekking van de afboeking van (een deel van) de waarde van vastgoed of gronden indien de beoogde ontwikkeling niet doorgaat. 	<p>reserve vrij aanwendbaar. Bij tekorten wordt actief overgegaan tot verkoop van landbouwgronden.</p>
Bovenwijkse voorzieningen	Bestemmingsreserve bestemd voor het realiseren van infrastructurele werken met een bestemmingsplan-overschrijdende betekenis voor publieke voorzieningen die direct of indirect noodzakelijk worden door het in exploitatie nemen van plangebieden.	Bij het aanwenden van deze reserve moet er een directe relatie bestaan tussen de herkomst van de afgedragen middelen en de besteding. Jaarlijkse dotatie is alleen nog mogelijk via winstbestemming van een grondexploitatie.
Stimuleringsmaatregelen koopwoningmarkt	Bestemmingsreserve voor het stimuleren van de koopwoningmarkt.	In 2012 is deze reserve ontstaan uit de Algemene Reserve Grondexploitatie. Onttrekkingen vinden plaats op basis van jaarlijks gemaakte kosten voor de garantieregeling. De verkoopcourtages komen echter rechtstreeks ten laste van de grondexploitatie en dus niet ten laste van deze reserve.
BTW compensatiefonds	Bestemmingsreserve om de nadelige gevolgen van de invoering van het BTW Compensatiefonds voor de exploitatie op te vangen.	In 2018 heeft de laatste aanwending plaatsgevonden. Deze reserve wordt afgesloten na vaststelling van deze jaarrekening.
Leefbaarheid kleine kernen	Bestemmingsreserve ter bevordering van de leefbaarheid in de kernen van de gemeente.	Het plafond van deze reserve is vastgesteld op € 125.000 en het maximale subsidiebedrag per aanvraag op € 25.000.
Prioriteitsgelden dorpsraden	Bestemmingsreserve met als doel de bevordering van de leefbaarheid in de kernen van de gemeente. De beschikbare prioriteitsgelden van de dorpsraden en wijkraden worden hier beheerd.	Per dorpsraad max maximaal € 25.000 worden gespaard in deze reserve. Het maximum bedrag voor deze reserve is € 375.000.
Verkiezingen	Bestemmingsreserve voor een jaarlijks gelijkmatige verdeling van de uitgaven voor verkiezingen	Jaarlijks wordt een storting gedaan van € 55.000 in deze reserve. Bij verkiezingen worden de werkelijke kosten onttrokken.

Friciekosten	Bestemmingsreserve voor de dekking van (een deel van) de kapitaallasten voor de aanpassing van het gemeentehuis in het kader van de herindeling met Grubbenvorst en Broekhuizen per 1 januari 2001.	Voor de komende jaren is een onttrekking van € 109.000 begroot.
Kapitaallasten	Bestemmingsreserve voor het dekken van de kapitaallasten van investeringen. Door de raad zijn deze bedragen beschikbaar gesteld. Dan worden ze overgeboekt naar deze reserve.	Storting vindt plaats door het inzetten van andere reserves of dekkingsmiddelen, zoals door de raad is besloten.
'Investerings'-projecten in exploitatie	Bestemmingsreserve met egalisatiemotief om de ongewenste effecten te neutraliseren als gevolg van het opnemen van investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte in de exploitatie.	In 2019 wordt deze reserve overgeheveld naar de reserve kapitaallasten.
Monumenten	Bestemmingsreserve met als doel middelen beschikbaar te hebben voor monumentenbeleid.	Er vindt geen storting in deze reserve meer plaats.
Informatisering en automatisering	Bestemmingsreserve, met als doel een gelijkmatige verdeling/dekking van de kosten die nodig zijn om I-projecten ten uitvoer te brengen.	Jaarlijks vindt een storting van € 350.000 plaats. In de meerjarenbegroting is opgenomen dat ditzelfde bedrag ook zal worden uitgegeven. Aanwending vindt uiteindelijk plaats op basis van de werkelijke gemaakte kosten in een jaar.
Limburgs Kwaliteits Menu (LKM)	Bestemmingsreserve met als doel het afdekken van de lasten uit de IV business-cases.	Aan deze reserve worden LKM gelden/afdrachten toegevoegd, bestemd voor de dekking van IV cases.
Kruisweide	Bestemmingsreserve met als doel dekking van de exploitatielasten als gevolg van de aanpassing/ renovatie Kruisweide.	Deze reserve is in 2018 overgeboekt naar de reserve kapitaallasten..
Maasgaard	Bestemmingsreserve met als doel dekking van de kosten voor de kwaliteit van het buitengebied, de Maasgaard, te verbeteren.	Deze reserve is in 2013 ontstaan door onttrekkingen uit diverse andere reserves.
Egalisatiereserve Sociaal Domein	Risicoreserve bevat overschotten van de beschikbare middelen t.b.v. het sociaal domein ter dekking van eventuele tekorten op het sociaal domein. Het betreft bestaand beleid en nieuw beleid als gevolg van de decentralisaties (vanaf 2015).	Voor 2019 is begroot dat € 335.000 onttrokken zal worden ten gunste van de algemene reserve vrij aanwendbaar. Daarnaast is de komende jaren een aanwending begroot van € 70.000 per jaar tot een bedrag van € 482.200 voor mantelzorgondersteuning. Dit betreft de voor mantelzorgondersteuning geormerkte HHT-middelen. Het restant is beschikbaar ter dekking van eventuele tekorten op het sociaal domein.
GKM	Bestemmingsreserve met middelen voor het realiseren van de beoogde kwaliteitsverbetering uit de structuurvisie.	Deze reserve wordt opgebouwd door GKM-bijdrages.
Gebiedsontwikkeling de Peelbergen	Doelstelling van deze reserve is om snel in te kunnen spelen op kansen en ontwikkelingen binnen Park de Peelbergen, hetzij van nieuwe	De voeding van deze reserve vindt plaats uit de grondexploitaties Grandorse en Toverland en uit GKM-bijdragen van partijen in dit gebied. Het

	investeerdere dan wel van bestaande investeerders. Deze reserve geeft het college van B&W bevoegdheid om eventuele strategische aan- en verkopen te kunnen doen van locaties die van belang zijn voor toekomstige ontwikkelingen, maar ook de aanleg van de benodigde infrastructuur, groen en water in het gebied die ondersteunend zijn aan de toekomstige ontwikkelingen in het gebied.	college is bevoegd om uitgaven te doen tot € 100.000. Bij hogere uitgaven wordt een separaat raadsvoorstel voorgelegd.
Integraal accommodatiebeleid	Bestemmingsreserve met als doel het afdekken van de uitgaven in het kader van het uitvoeren van het integraal accommodatiebeleid. De reserve wordt gevoed vanuit de voordelen behaald op de verkoop van (maatschappelijk) vastgoed.	
Speelvoorzieningen	Bestemmingsreserve met als doel de kosten te dekken voor de uitvoering van het beheerplan Openbare speelruimte (2015-2019)	De komende begrotingsjaren zal er telkens een storting worden gedaan van € 150.210 en een onttrekking van € 196.428.
Tractie	Bestemmingsreserve met als doel de kosten te dekken voor de uitvoering van het beheerplan Tractiemiddelen en mechanische gereedschappen (2014-2022)	De komende begrotingsjaren zal er telkens een storting worden gedaan van € 17.500 en een onttrekking van € 15.000.
Subsidies groot onderhoud niet gemeentelijke MFA's	Bestemmingsreserve met middelen om een niet-gemeentelijke accommodatie via aanpassingen beter geschikt, multifunctioneel of exploitabel te maken.(Perspectievennota)	In 2017 is € 500.000 gestort in deze reserve.
Duurzaamheid	Bestemmingsreserve met als doel het maximaal terugdringen van het energieverbruik en materiaalverbruik bij nieuwbouw met een optimale toegankelijkheid (Perspectievennota)	Een eenmalige storting van € 900.000 is gedaan om de ambities uit de Perspectievennota te behalen.

9. Voorzieningen

Stand 1 januari 2018	13.069
toevoegingen	4.782
bestedingen	4.594
	<u>188</u>
Balans 31 december 2018	<u>13.258</u>

	Saldo per 1-1-2018	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo per 31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
APPA pensioenen	2.916	185	293	0	2.808
Sollicitatieplicht / begeleiding politieke ambtsdragers	60	15	16	0	59
Voorzieningen voor egalisatie onderhoudskosten					
Wegen	551	2.002	2.552	0	1
Vastgoed objecten	1.284	1.898	1.687	0	1.495
Van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel					
Riolering	6.988	298	0	0	7.286
Afvalstoffenheffing	1.252	384	46	0	1.590
Regiofonds Glas voor glas	18	0	0	0	18
Totaal voorzieningen	13.069	4.782	4.594	0	13.257

De aard en reden en de opbouw van de voorzieningen is onderstaand weergegeven.

Naam Voorziening	Aard en reden	Opbouw voorziening
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>		
Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioenen	Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdrager (APPA) is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenrechten voor de wethouders. Voor de invulling van deze wettelijke verplichting is voor de aanspraken van enkele wethouders een verzekeringspolis afgesloten. Het opgebouwde kapitaal wordt bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan de gemeente uitgekeerd. Uit dit kapitaal moeten de toekomstige pensioenbetalingen aan deze wethouders worden gedekt. Het is niet meer mogelijk om nieuwe polissen af te sluiten. Op lopende polissen kan ook niet meer worden bijgestort. Daarom dient het tekort op het doelvermogen dat nodig is om aan de toekomstige pensioenverplichtingen van actieve wethouders te kunnen voldoen ook te worden opgenomen in de voorziening.	Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening opgesteld door PROambt om te beoordelen of de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen toereikend zijn. Als uit deze berekening blijkt dat een aanvullende storting noodzakelijk is dan vindt deze ultimo dienstjaar alsnog plaats. De te betalen pensioenuitkeringen worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.
Sollicitatieplicht / begeleiding politieke ambtsdragers	Voorziening gevormd t.b.v. sollicitatieplicht en begeleiding van politieke ambtsdragers.	In 2019 zal er € 15.000 in worden gestort en in 2020 €10.000.
<i>Voorzieningen voor de egalisatie van onderhoudskosten</i>		
Wegen	Voorziening voor het onderhoud op basis van het meerjaren-onderhoudsplan. Voorziening heeft als doel gelijkmatige belasting van de exploitatie voor het wegenonderhoud (kostenegalisatie).	De voeding en aanwending van deze voorziening worden gebaseerd op het wegenbeheerplan.
Vastgoed objecten	Voorziening voor het onderhoud van de accommodaties die onder het gemeentelijk beheer vallen.	De stortingen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). De stortingen zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.

Naam Voorziening	Aard en reden	Opbouw voorziening
<i>Van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel</i>		
Riolering	Het beschikbaar hebben van middelen voor tariefegalisatie rioolrecht.	De voorziening wordt gevoed op basis van het vGRP
Afvalstoffenheffing	Het saldo van deze voorziening betreft de gespaarde bedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (artikel 44, 1e lid onder d BBV) en de middelen die resteren uit voorgaande jaren voor de egalisatie van de tarieven in verband met de gebonden heffing (artikel 44 2e lid BBV).	De hoogte van deze voorziening wordt voor de toekomstige vervangingsinvesteringen bepaald door het door de raad vastgestelde afvalplan. De tariefegalisatie voor een jaar wordt ultimo boekjaar vastgesteld.
Regiofonds Glas voor glas	De voorziening wordt gevormd om verspreid liggende (oude) kassen waar mogelijk te slopen en nieuwbouw te concentreren in aangewezen gebieden in de gemeente Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas. Kassen die uitbreiden zonder dat er sloop tegenover staat moeten een bijdrage doen in deze voorziening. Hieruit kunnen bijdragen worden verstrekt voor de sloop van kassen.	De Gemeente Horst aan de Maas beslist zelf over aanvragen en beheert het fonds.

10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo 1 januari 2018	64.403
opgenomen	-
aflossingen	5.675
	<u>58.728</u>

Saldo op 31 december 2018 58.728

11. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
<i>Kasgeldleningen</i>		
- Kasgeldleningen	21.000	18.000
<i>Overige schulden</i>		
- Crediteuren	7.336	4.010
- Schulden aan andere publiekrechtelijke lichamen	3.696	3.629
- Waarborgsommen	8	13
	<u>32.040</u>	<u>25.652</u>

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
12. Overlopende passiva		
<i>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</i>		
- Verplichtingen/nog te betalen bedragen	3.237	2.969
- Rente	598	677
- Salarissen en sociale lasten	1.422	7
- Uitkeringen en afdrachten sociale zaken	2.686	2.073
<i>de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>		
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	22	22
- Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid	655	499
<i>Overige vooruitontvangen bedragen</i>	129	110
	<u>8.749</u>	<u>6.357</u>

Het saldo van de overlopende passiva bestaat uit verplichtingen ultimo 2018 waarvoor nog geen nota's van de betreffende leveranciers zijn ontvangen, de nog te betalen bedragen vanuit sociale zaken, de nog te betalen rente over de langlopende leningen. Daarnaast zijn enkele bedragen vooruit ontvangen die in toekomstige begrotingsjaren tot baten leiden. Het verloop van de voorschotbedragen van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel is in onderstaande tabel weergegeven:

Bedragen x 1.000	Saldo 1-1-2018	Vermeerdering 2018	Aanwending 2018	Saldo 31-12-2018
<i>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</i>				
- Stidugelden Californië	2			2
- Wet Inburgering	20			20
<i>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheden</i>				
- Volkshuisvesting	211			211
- Subsidie JOGG	59		1	58
- Soc. Integr. Nieuwkomers Noord-Limburg	230	157		387
Totaal voorschotbedragen	522	157	1	678

TOELICHTING BEDRAGEN BUITEN DE BALANS

14b. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	<u>31-12-2018</u>	<u>1-1-2018</u>
<u>Gewaarborgde geldleningen</u>		
Het saldo van de gewaarborgde geldleningen kan als volgt worden gespecificeerd:		
Stichting Wonen Limburg	178.841	184.790
Stichting De Kantfabriek	75	80
Stichting Nationaal Restauratiefonds	15	16
Stichting Buitengewoon Bereikbaar	4.500	
BV Ontwikkelbedrijf Greenport	5.000	
Stichting 800 jaar HadM	326	
	188.757	184.886
Garanties particuliere woningen	1.893	2.284
	<u>190.650</u>	<u>187.170</u>
Van deze bedragen is gegarandeerd	<u>96.999</u>	<u>95.227</u>

d. Overzicht grondexploitatie

MVA overige gronden en terreinen	Boekwaarde 31-12-17	Rente boekwaarde	Kosten intern	beheer (VTU) extern	Overige mutaties	Gronden	BRW/WRM investeringen	Bijdragen fondsen	Winst- en verliesnemingen	(Bestemmings-) reserves	Baten	Boekwaarde 31-12-18
Totaal overige grond- en hulpstoffen	2.753.738	0	0	0	103.534	0	0	0	0	0	-2.429	3.068.594
Onderhanden werken	Boekwaarde 31-12-17	Rente boekwaarde	Kosten intern	beheer (VTU) extern	Overige mutaties	Gronden	BRW/WRM investeringen	Bijdragen fondsen	Winst- en verliesnemingen	(Bestemmings-) reserves	Baten	Boekwaarde 31-12-18
America 't Slik	49.335	863	0									50.199
Middel-Reuvelt	111.831	1.957	0									113.789
Beurskensweide	0	0	0							9.420	-9.420	0
De Afhang fase 2	6.226.809	108.969	0	36.040	25.852		105.070		-76.781		-3.066.937	3.359.022
Burgveld Zuid III	528.095	9.242	0	2.100	581				-48.690			491.329
Kamplaan	5.966	104	0		4.574				71.071		-154.694	-72.978
Veilinghof	119.672	2.094	0	649	3.500				-5.913		-188.340	-68.339
Achter de Pastorie	-213.901	-3.743	0	4.067	3.700		75.369		-59.893		-154.908	-349.308
Schadijkerweg oost	119.644	2.094	0		14.578		217.934		343.420		-1.026.379	-328.709
Roathweg	274.805	4.809	0		135		5.655		-11.386			274.017
Hof te Berkel	-1.073.307	-18.783	0	24.711	418		108.714		4.519			-953.729
Woningbouw Griendtsveen	-198.053	-3.466	0		4.320		19.547		70.954		-363.125	-469.823
Beatrixstraat	-334.071	-5.846	0	288	2.523		72.216		-38.381		-122.765	-426.036
De Comert	31.378	549	0	13.911	331	263.816	102.650		1.839		-9.675	404.799
Woningbouw Kronenberg	-303.647	-5.314	0	144			2.555		-10.220			-316.481
Kerkveld	258.237	4.519	0	1.220	3.500	1	11.381		22.394		-408.500	-107.248
Wouterstraat	213.695	3.740	0		20.354		4.295		-45.667		-62.034	134.383
Gasthoes	0	0	0	12.041			320		0			12.362
Woningbouw	5.816.489	101.789	0	95.172	84.366	263.817	725.706	0	217.266	9.420	-5.566.776	1.747.249
LOG Witveld	1.214.482	21.253	0	13.570	2.563				-20.899		-1.112.496	118.474
Melderslosche Weiden	1.453.849	25.442	0	2.186	331		56.547		548.811		-2.053.600	33.566
De Groene Campus Asdonck	-159.679	-2.794	0						-20.016			-182.489
Bedrijventerreinen	2.508.653	43.901	0	15.756	2.894	0	56.547	0	507.896	0	-3.166.096	-30.449
Glastuinbouwproject Californië	55.240	967	0		24.766							80.973
Grandorse	1.765.158	30.890	0	153.191	315	201.500	398.127		40.548		-790.303	1.799.427
Toverland	-68.852	-1.205	0	10.785	49.360		146.545	78.370	7.005		-79.937	142.071
Gebiedsontwikkeling Tienray	755.379	13.219	0	10.435	-37.258		406.817		-8.185		0	1.140.408
Overige onderhanden werken	2.506.925	43.871	0	174.411	37.183	201.500	951.490	78.370	39.368	0	-870.240	3.162.878
Totaal-generaal	13.585.806	189.561	0	285.338	227.978	465.317	1.733.743	78.370	764.530	9.420	-9.605.542	7.948.272

e. Overzicht gewaarborgde geldleningen

Oorspronkelijk bedrag van de geldleningen	Geldnemer	Gedeelte dat door gemeent wordt gewaarborgd	Afkomstig uit voormalige gemeente	Datum en nummer van het besluit	Rente %	Restantbedrag van de leningen aan het begin van het boekjaar		Bedrag van in het boekjaar gewaarborgde leningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restant bedrag van de leningen aan het einde van het boekjaar	
						TOTAAL	Wv door gem. gewaarborgd			TOTAAL	Wv. door gem. gewaarborgd
3063	St. Wonen Limburg	50%	Grubbenvorst	19-12-1996	4,410	1571	786		128	1443	722
2314	St. Wonen Limburg	50%	Grubbenvorst	19-12-1996	4,330	1167	584		96	1071	536
1679	St. Wonen Limburg	50%	Grubbenvorst	19-12-1996	4,330	847	424		70	777	389
									0		
755	St. Wonen Limburg *	100%		1-8-1997	2,222	473	473		151	322	322
	St. Wonen Limburg *	100%		1-11-1992	3,080	234	234		23	210	210
	St. Wonen Limburg *	100%		1-12-1992	3,110	198	198		20	178	178
									0		
1337	St. Wonen Limburg	50%	Horst		3,080	845	423		42	803	402
1528	St. Wonen Limburg	50%	Horst		2,450	1009	505		49	960	480
2349	St. Wonen Limburg	50%	Horst		2,960	1451	726		72	1379	690
684	St. Wonen Limburg	50%	Horst		1,680	454	227		22	432	216
841	St. Wonen Limburg	50%	Horst		4,640	626	313		17	609	305
7100	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		3,010	4802	2401		238	4564	2282
1100	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,159	1100	550		0	1100	550
5000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,325	5000	2500		0	5000	2500
9900	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,503	9900	4950		0	9900	4950
5000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,534	5000	2500		0	5000	2500
10000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,4	10000	5000		0	10000	5000
									0		
1325	St. Wonen Limburg (WBL)	50%	Sevenum	10-feb-03	5,110	1114	557		21	1093	547
9000	St. Wonen Limburg	50%	Sevenum	20-okt-09	3,810	9000	4500		0	9000	4500
5000	St. Wonen Limburg	50%	Meerlo-Wanssum	19-jun-07	4,959	5000	2500		5000	0	0
2600	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,708	2600	1300		2600	0	0
1400	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas		4,534	1400	700		1400	0	0
10000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	15-apr-10	4,400	10000	5000		0	10000	5000
5000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	14-nov-11	3,590	5000	2500		0	5000	2500
4000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	17-apr-12	0,049	4000	2000		0	4000	2000
4000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	17-aug-12	0,128	4000	2000		0	4000	2000
7000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	1-jul-13	0,620	7000	3500		0	7000	3500
30000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	20-dec-13	0,191	30000	15000		0	30000	15000
12000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	26-sep-14	2,261	12000	6000		0	12000	6000
15000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	19-jan-15	2,030	15000	7500		0	15000	7500
12000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	1-jun-15	1,190	12000	6000		0	12000	6000
22000	St. Wonen Limburg	50%	Horst aan de Maas	2-nov-15	0,126	22000	11000		0	22000	11000
4000	St. Wonen Limburg	150%	Horst aan de Maas	3-apr-17	1,130	4000	2000		0	4000	2000
									0		
									0		
98	Stg Museum de Kantfabriek	100%		3-sep-13		80	80		5	75	75
44	Stg. Nationaal Rest.fonds	100%		1-1-1997		16	16		2	15	15
4500	Stg. BuitenGewoonBereikbaar	100%						4500	0	4500	4500
5000	Bv Ontwikkelbedrijf Greenport	8%						5000	0	5000	415
326	Stg 800 jaar Hadm	100%						326	0	326	326
206945						188886	94943	9826	9956	188756	95106
	Gespecificeerd naar kenmerk borgsteller:										
192977	Achternvangovereenkomst via WSW					188790	94847		9949	178841	89776
142	Gemeente Horst aan de Maas					96	96	9826	7	9915	5330
193119						188886	94943	9826	9956	188756	95106

3.3 Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019									
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorscholse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met beoogde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 83.479	€ 0	€ 50.792	€ 50.792			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Eindverantwoording Ja/Nee			
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09			
		1 061507 Gemeente Horst Aan De Maas	€ 0	061507 Gemeente Horst Aan De Maas	€ 0	Nee			
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05		
			1 2017/17479 (SAS-2017-00927) Verbreden fietspad Horsterweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 2017/17517 (SAS-2017-00934) Fietsverlichting Helenaveensweg	€ 50.000	€ 96.545	€ 0	€ 0		
			3 2017/83140 (SAS-2017-03135) gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2017	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Fietspad Horst-Broekhuizen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Meterkseweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Aanpassing rotondes in Horst aan de Maas	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			7 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Hoogstraat Broekhuizen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10		
			1 2017/17479 (SAS-2017-00927) Verbreden fietspad Horsterweg	€ 0	€ 0	Project is nog niet gestart, er is uitstel tot 31-12-2019	Nee		
			2 2017/17517 (SAS-2017-00934) Fietsverlichting Helenaveensweg	€ 50.000	€ 96.545	Project is in 2018 gereed gekomen	Ja		
			3 2017/83140 (SAS-2017-03135) gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2017	€ 10.000	€ 20.176	Project in SiSa 2017 al gereed gemeld	Ja		
4 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Fietspad Horst-Broekhuizen	€ 600.000	€ 1.365.425	Project in SiSa 2016 al gereed gemeld	Ja					
5 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Meterkseweg	€ 192.500	€ 433.144	Project in SiSa 2016 al gereed gemeld	Ja					
6 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Aanpassing rotondes in Horst aan de Maas	€ 50.000	€ 62.691	Project in SiSa 2016 al gereed gemeld	Ja					
7 2015/94913 (SAS 2015-03526) / 2016/75238 Hoogstraat Broekhuizen	€ 162.500	€ 337.898	Project in SiSa 2017 al gereed gemeld	Ja					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeen- tedeel 2018 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 4.711.231	€ 53.583	€ 311.003	€ 624	€ 29.990	€ 0	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 31.561	€ 3.399	€ 0	€ 217.755	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 11.903	€ 327.778	€ 1.451	€ 348.812	€ 36.809	€ 0	
	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee						
	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09						
	€ 0	€ 0	Ja						

3.4 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo
Taakvelden		2018	2018	2018
1	Bestuur en dienstverlening			
0.1	Bestuur	-3.166	-8	-3.174
0.2	Burgerzaken	-1.406	778	-627
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.161	219	-2.942
1.2	Openbare orde en veiligheid	-633	-3	-636
	Totaal Bestuur en dienstverlening	-8.366	986	-7.380
2	Regionale samenwerking en economie			
3.1	Economische ontwikkeling	-197	0	-197
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-76	0	-76
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-1.269	2.122	853
3.4	Economische promotie	-524	46	-477
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-4.352	3.644	-709
8.3	Wonen en bouwen	-1.518	1.825	306
	Totaal Regionale samenwerking en economie	-7.936	7.637	-299
3	Sociaal Domein			
4.1	Openbaar basisonderwijs	-43	0	-43
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.482	515	-967
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.318	126	-1.192
5.1	Sportbeleid en activering	-775	102	-673
5.2	Sportaccommodaties	-2.303	753	-1.550
5.3	Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-410	0	-410
5.4	Musea	-34	0	-34
5.6	Media	-874	63	-811
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-4.537	1.217	-3.319
6.2	Wijkteams	-524	0	-524
6.3	Inkomensregelingen	-7.388	7.783	395
6.4	Begeleide participatie	-4.927	0	-4.927
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.220	68	-1.151
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-1.298	507	-791
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-7.832	50	-7.782
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-8.460	0	-8.460
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-66	0	-66
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-2.020	0	-2.020
7.1	Volksgezondheid	-1.531	9	-1.522
	Totaal Sociaal Domein	-47.042	11.195	-35.847
4	Ruimte, wonen en mobiliteit			
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-83	9	-74
2.1	Verkeer en vervoer	-5.913	259	-5.654
2.2	Parkeren	-72	0	-72

2.5	Openbaar vervoer	-333	363	30
5.5	Cultureel erfgoed	-220	1	-219
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.753	114	-2.638
7.2	Riolering	-3.337	3.680	343
7.3	Afval	-4.116	4.657	541
7.4	Milieubeheer	-727	188	-539
7.5	Begraafplaatsen	-30	17	-13
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.213	591	-622
Totaal Ruimte, wonen en mobiliteit		-18.797	9.880	-8.917
5	Financiële situatie			
0.5	Treasury	-134	204	70
0.61	OZB woningen	-511	38	-473
0.62	OZB niet-woningen	-214	6	-208
0.64	Belastingen overig	-123	7	-116
0.7	Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	-6	20.025	20.019
0.8	Overige baten en lasten	-430	967	537
3.4	Economische promotie	-1	0	-1
Totaal Financiële situatie		-1.419	21.248	19.829
6	Algemene dekkingsmiddelen			
0.5	Treasury	-646	1.558	912
0.61	OZB woningen	0	6.918	6.918
0.62	OZB niet-woningen	0	3.495	3.495
0.64	Belastingen overig	0	113	113
0.7	Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	0	33.194	33.194
3.4	Economische promotie	0	2.373	2.373
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		-646	47.651	47.005
7	Overhead			
0.4	Ondersteuning organisatie	-16.048	1.427	-14.621
Totaal Overhead		-16.048	1.427	-14.621
8	Vennootschapsbelasting (VpB)			
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Totaal Vennootschapsbelasting (VpB)		0	0	0
9	Onvoorzien			
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0
Totaal Onvoorzien		0	0	0
Totaal saldo van lasten en baten		-100.254	100.023	-230
0.10	Mutatie reserves	-14.110	16.939	2.828
Totaal gerealiseerd resultaat		-114.364	116.962	2.598

BIJLAGEN

4.1 Overzicht restantkredieten met toelichting

OVERZICHT RESTANTKREDIETEN		Begroting t/m 2018		Werkelijk t/m 2018		Restant ultimo 2018		Afsluiten	Vrijval	Toelichting	
Vast Actief		Ten laste van	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Ja/Nee		
VA.1074	Reconstructie platteland	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	54.047,00		54.047,00				Ja		Is in 2018 afgerond.
VA.1075	Structuurvisie	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	70.000,00		65.344,00		4.656,00		Nee		Uit de evaluatie van de Structuurvisie vloeit een aantal vervolgcacties voort, waarvoor het resterend budget wordt ingezet.
VA.1095	Woningen garantie regeling	exploitatie kapitaallasten i.l.v. Aftang II	2.250.000,00	2.250.000,00	208.198,00	172.500,00	2.041.802,00	2.077.500,00	Nee		Dit krediet is onderdeel van een doorlopende maatregel: de garantieregeling. Deze is vastgesteld in 2012 door de gemeenteraad. Er is daar geen einddatum in aangegeven.
VA.1111	Uitgestelde betaling GGD Investments	exploitatie kapitaallasten	1.477.496,00		1.477.496,00				Nee		Dit vast actief loopt door tot 2020. Kan ook tussentijds terugbetaald worden.
VA.1124	Verb. binnenmilieu BS De Samensprong	exploitatie kapitaallasten	122.000,00		90.067,00		31.933,00		Nee		Na afronding van het totale project in 2021, volgt de verantwoording en definitieve afrekening (zie ook VA.1125).
VA.1125	Frisse scholen	exploitatie kapitaallasten	1.244.900,00		598.824,00		646.076,00		Nee		Gefaseerde toekenning van krediet in 2015, 2018 en 2021. Na afronding van het totale project in 2021, volgt de verantwoording en definitieve afrekening (zie ook VA.1124).
VA.1127	Herhuisvest. BS Meuleveld/SBS Peelhorst	exploitatie kapitaallasten	5.065.500,00	500.000,00	5.020.816,00	500.000,00	44.684,00		Nee		Project loopt door tot en met 2019.
VA.1129	Centrumplan Grubbenvorst	exploitatie kapitaallasten	1.500.000,00	220.300,00	1.498.681,00	220.300,00	1.319,00		Ja		Project is inmiddels afgerond.
VA.1132	Aanpassingen accommodaties	exploitatie kapitaallasten	362.280,00	112.280,00	344.583,00	114.280,00	17.697,00	2.000,00	Nee		Dit krediet is bedoeld voor uitvoering van de Perspectievennota Accommodatiebeleid. Wordt afgerond in 2019.
VA.1144	WMO Individuele voorzieningen 2018	exploitatie kapitaallasten	450.000,00		317.789,00		132.211,00		Ja	132.211,00	Is in 2018 afgerond.
VA.1147	Hyp. geldlening Centrumplan Sevenum CRA	exploitatie kapitaallasten	2.400.000,00	2.400.000,00	2.400.000,00	2.400.000,00			Ja		Betreeft verstrekking aan CRA inzake Centrumplan Sevenum. Aflossing door CRA aan gemeente heeft in 2018 plaatsgevonden.
VA.1148	Project aanpassingen gemeentehuis	exploitatie kapitaallasten afschrijving gedeelte tlv reserve kapitaallasten	2.855.000,00	195.000,00	2.710.400,00	191.930,00	144.600,00	3.070,00	Nee		Een aantal onderdelen binnen dit project lopen, volgens planning, nog door in 2019.
VA.1149	Het Nieuwe Werken	exploitatie kapitaallasten	250.000,00		226.121,00		23.879,00		Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1150	Tennispark Grubbenvorst	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	1.027.784,00	377.784,00	1.124.332,00	484.848,00	96.548,00	107.064,00	Ja	10.516,00	Project is in 2018 afgerond.
VA.1152	Station Grubbenvorst - Greenport	exploitatie kapitaallasten	50.000,00	50.000,00	21.983,00	21.983,00	28.017,00	28.017,00	Nee		Krediet is beschikbaar gesteld voor planvorming en uitvoering van het station en de stationsomgeving. Loopt nog door in 2019. Wordt verder toegelicht in de projectenrapportage.
VA.1161	Tractie vrachtauto DAF AE45CE	exploitatie kapitaallasten	135.000,00		98.928,00		36.072,00		Ja	36.072,00	Is in 2018 afgerond.
VA.1162	Tractie vrachtauto DAF CF75	exploitatie kapitaallasten	160.000,00		157.051,00		2.949,00		Ja	2.949,00	Is in 2018 afgerond.
VA.1187	Investering openbare verlichting 2018	exploitatie kapitaallasten	145.798,00		132.774,00		13.024,00		Ja	13.024,00	Restantkrediet wordt overgeheveld naar het krediet van het jaar 2019 (VA.1188). Deze overheveling wordt als beslispunt meegenomen in het raadsvoorstel bij de jaarrekening.
VA.1196	Hyp. geldlening PETC+	exploitatie kapitaallasten	1.250.000,00		1.250.000,00				Nee		Betreeft een verstrekking van een geldlening aan PETC+. Aflossing vindt plaats in 2026.
VA.1201	Fietsverb.America-station Horst-Sevenum	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	1.550.000,00	775.000,00			1.550.000,00	775.000,00	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1202	Rioleringsmaatregelen 2017 A5 wijvenal	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	300.000,00		291.747,00		8.253,00		Ja	8.253,00	Is in 2018 afgerond.
VA.1207	Rioleringsmaatregelen 2018 A5 wijvenal	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	300.000,00		166.864,00		133.136,00		Nee		Aanbesteding loopt.
VA.1208	Rioleringsmaatregelen 2018 A5 bovengronds afkoppelen	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	50.000,00		181,00		49.819,00		Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1209	Rioleringsmaatregelen 2018 B1 verbeteringsmaatr.	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	265.000,00		42.945,00		222.055,00		Nee		Aanbesteding loopt.
VA.1210	Rioleringsmaatregelen 2018 A4 randvoorz.ME	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	24.981,00				24.981,00		Ja	24.981,00	Werkzaamheden niet nodig.
VA.1237	Gronden Niet In Exploitatie	exploitatie kapitaallasten	407.481,00	486.767,00	4.310.461,00	1.246.367,00	3.902.980,00	759.600,00	Nee		Betreeft gronden die vanwege wijziging in het BBV niet langer als "Gronden Niet in Exploitatie" onder de voorraden mogen vallen maar onder de Materiële Vaste Activa. Enkele strategische aankopen zijn geactiveerd en enkele reeds eerder aangekochte percelen zijn ingebracht in diverse grondexploitaties.

OVERZICHT RESTANTKREDIETEN		Begroting t/m 2018		Werkelijk t/m 2018		Restant ultimo 2018		Afsluiten	Vrijval	Toelichting	
Vast Actief	Ten laste van	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Ja/Nee			
VA.1239	Afval: inzamelmiddelen 2018	dekking uit voorziening vervangingsinvesteringen afval	160.000,00	160.000,00-	45.653,00	45.653,00-	114.347,00	114.347,00-	Ja		Kosten aanschaf inzamelmiddelen worden jaarlijks gedekt door V.1.04.02 Voorziening vervangingsinvesteringen afval.
VA.1246	Aank. woningen huisvesting statushouders	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	1.850.000,00		808.899,00		1.041.101,00		Nee		Loopt nog door in 2019. In 2019 zal bekeken worden of verlenging van dit budget nog noodzakelijk is.
VA.1247	Verb. klooster Meterik naar basisschool	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	2.116.000,00	886.750,00-	2.347.689,00		231.689,00-	886.750,00-	Nee		Loopt nog door in 2019. Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1249	Revitalisering 't Gasthoes	expl. kapitaalst. afschr. tlv res.ksp.lst.inv.ec.nut	9.748.524,00	2.600.000,00-	1.116.024,00	1.600.000,00-	8.632.500,00	1.000.000,00-	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1250	Optimalisering tennishal de Kruisweide	exploitatie kapitaallasten	60.000,00		37.152,00	42,00	22.848,00	42,00-	Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1253	Verkeersmaatregelen Hoogstraat	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	486.830,00	162.500,00-	486.830,00	162.500,00-			Ja		Project is inmiddels afgerond. Voor de nog te ontvangen, toegekende, provinciale subsidie is een recht opgenomen.
VA.1255	Vervanging Hockeyveld 1 Horst lavalaa	exploitatie kapitaallasten	350.000,00		438.966,00	75.375,00-	88.966,00-	75.375,00	Nee		Project is nog niet afgerond. Laatste betaling als opleveringsdossier akkoord is in 2019.
VA.1258	Rioleringsmaatr. B1 Groote Molenbeek	exploitatie kapitaallasten voorziening riolering	637.500,00		32.671,00	7.503,00-	604.829,00	7.503,00	Nee		Loopt nog door in 2019. Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1259	Sportpark Hegelsom: kunstgrasvelden	exploitatie kapitaallasten	140.000,00		133.405,00		6.595,00		Nee		Afroning project in 2019.
VA.1260	Sportpark Hegelsom: 4 kleedlokk./berging	exploitatie kapitaallasten	285.000,00		105.834,00	9.000,00-	179.166,00	9.000,00	Nee		Afroning project in 2019.
VA.1264	Nieuwbouw basisschool Tienray-Swolgen	exploitatie kapitaallasten	2.650.000,00	285.050,00-	108.659,00		2.541.341,00	285.050,00-	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1265	Herinrichting stationsomgeving Horst-Sevenum	exploitatie kapitaallasten	1.700.000,00		512.615,00		1.187.385,00		Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1266	Herinrichting parkeerterrein Kerkeveld	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	325.000,00	190.000,00-	14.727,00	40.000,00-	310.273,00	150.000,00-	Nee		Project loopt nog door in 2019 en 2020.
VA.1267	Renovatie dak Smetenhof	exploitatie kapitaallasten	250.000,00		19.012,00		230.988,00		Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1268	Aanleg inrit Limburgse Peel	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	55.000,00		48.019,00		6.981,00		Ja	6.981,00	Is in 2018 afgerond.
VA.1269	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum	budgetair neutraal	3.000.000,00	3.000.000,00-	2.950.000,00	200.000,00-	50.000,00	2.800.000,00-	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1270	Fietsverbinding Broekhuizen-vorst-Swolgen	exploitatie kapitaallasten	150.000,00	40.000,00-	62.036,00		87.964,00	40.000,00-	Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1271	Leefbaarheidsprojecten wijk Norbertus	exploitatie kapitaallasten afschrijving tlv reserve kapitaallasten	100.000,00		19.880,00		80.120,00		Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1272	Herinrichting begane grond Oude Raadhuis	exploitatie kapitaallasten	125.000,00		57.263,00		67.737,00		Nee		Loopt nog door in 2019.
VA.1275	Aardbeienland Gronden	exploitatie kapitaallasten			609.864,00		609.864,00-		Ja	609.864,00-	De gemeente heeft eind 2018 Aardbeienland aangekocht.
VA.1276	Aardbeienland - bouwblok met bebouwing	exploitatie kapitaallasten			228.000,00		228.000,00-		Ja	228.000,00-	De gemeente heeft eind 2018 Aardbeienland aangekocht.
VA.1277 / E.203.08	Voorbereidingskrediet zwembad	exploitatie kapitaallasten	110.000,00		53.634,00		56.366,00		Nee		Project zit nog in voorbereidende fase. Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1278 / E.203.12.01	Voorbereidingskrediet SAAM	exploitatie kapitaallasten	155.000,00		13.244,00		141.756,00		Nee		Project zit nog in voorbereidende fase. Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.9089	Brede school Meerlo 2010	exploitatie kapitaallasten	587.000,00		676.608,00	80.019,00-	89.608,00-	80.019,00	Ja	9.589,00	Het project Brede school Meerlo is al enkele jaren gereed. De lichte overschrijding die het krediet nu heeft, komt meerjarig ten laste van de exploitatie. Als de laatste reststrook grond bij de Brede school wordt verkocht, zal deze ten gunste van de exploitatie worden gebracht.
VA.9166	Maatschappelijk kapitaal NV Klavertje 4	exploitatie kapitaallasten	50.000,00		25.000,00		25.000,00		Nee		Volstortverplichting aandelenkapitaal blijft bestaan.
VA.9573	VROM starterslening	exploitatie kapitaallasten	2.170.000,00		2.203.367,00		33.367,00-		Nee		Dit is een doorlopend krediet.
TOTAALBEDRAG			27.260.854,00	7.324.300,00-	13.155.051,00	2.220.008,00-	14.105.803,00	5.104.292,00-			

4.2 Griffierekening

De jaarrekening en begroting van de griffie zijn de afgelopen jaren onderdeel geweest van het Programma Algemeen Bestuur van de Programmabegroting en Programmarekening en was om die reden niet gemakkelijk terug te vinden. Dit was en is ongewenst daar de jaarrekening en begroting van de griffie een aparte status binnen de Programmabegroting hebben, namelijk dat het voorstel tot het vaststellen van deze jaarrekening en begroting door het Presidium wordt gedaan, in plaats van burgemeester en wethouders. Om die reden heeft de auditcommissie geadviseerd om de jaarrekening en begroting van de griffie als een aparte bijlage bij de Programmarekening en Programmabegroting te voegen in plaats van het een onderdeel te laten zijn van het Programma Algemeen Bestuur.

Doelstelling (begroting) griffie

Zorgen voor omstandigheden en faciliteiten, waardoor de gemeenteraad optimaal zijn taken kan doen in samenwerking met andere bestuursorganen en met burgers en het maatschappelijk middenveld. Het verder ondersteunen van de gemeenteraad en zijn individuele leden afzonderlijk, bij het uitoefenen van zijn kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende taken. De ondersteuning bevordert vooral dat, conform de door de raad vastgestelde kaders, de raad zich kan positioneren als 'hoogste' bestuursorgaan van de gemeente en de burgers optimaal bij zijn besluitvorming betrokken worden.

De bij de Programmabegroting 2018 hiervoor voorgestelde maatregelen en de daarbij gehaalde resultaten:

Verkiezingen

2018 staat in het teken van de verkiezingen van de nieuwe raad. De nieuwe raad zal een introductieprogramma doorlopen dat in teken staat van majeure thema's zoals integriteit, het Sociaal Domein en de Omgevingswet. Tevens worden de vergaderstructuur, planning- en control cyclus en cultuur vastgelegd voor de komende raadsperiode. Hierbij worden de aanbevelingen van de huidige raad hierover onder de aandacht gebracht van de nieuwe raad. Op basis van een communicatieplan wordt de nieuwe raad geïntroduceerd aan de gemeenschap.

Resultaat

De in het introductieprogramma genoemde activiteiten m.b.t. de instelling van de nieuwe raad en de genoemde thema's zijn conform planning en met goed resultaat uitgevoerd. Daarnaast is in begin 2018 besloten om de stemhulp "mijnstem" in te zetten, zodat de inwoners werden ondersteund bij hun stemkeuze en daarmee de opkomst werd bevorderd. Dit is een van de redenen waarom de post Communicatie is overschreden. Het communicatieplan, met o.a. de introductie van de raad aan de gemeenschap, dat loopt van de periode 23 maart 2018 tot voorjaar 2019 is voor wat betreft het jaar 2018 volledig uitgevoerd.

Na 2 voorbereidende bijeenkomsten heeft de raad in juli besloten om tot een andere besluitvormingsstelsel over te gaan. Het nieuwe stelsel is na het zomerreces voor vooralsnog voor de duur van een jaar van start gegaan. In dit nieuwe stelsel komt de raad om de 2 weken plenair bijeen, voor zowel de voorbereiding als de besluitvorming. Er zijn om die reden geen raadscommissies meer, deze handelingen vinden nu plaats in het voorbereidend gedeelte. Aan dit gedeelte van de vergadering kunnen ook burgerraadsleden deelnemen.

In 2018 heeft het presidium op advies van de auditcommissie besloten om in 2019 een geheel andere P&C- cyclus te volgen, waarbij voor de Raad de meeste aandacht komt te liggen bij de kadernota in het voorjaar.

Veranderende rollen Raad en maatschappij

De veranderende rol van de raad in een veranderende omgeving wordt verder uitgewerkt. De aanbevelingen hierover van de huidige raad worden onder de aandacht gebracht van de nieuwe raad. We willen vanuit een open houding meer bijdragen aan de gemeenschap en de beweging die de gemeenschap aan het maken is. Dit doen we door burgerinitiatieven veel aandacht te geven en (indien goed) zo veel mogelijk te initiëren. De raad inspireert en wordt door de gemeenschap geïnspireerd. Extra aandacht hebben hierbij de jongeren, die via "Zinnige Zaken" onderwerpen voor de raadagenda kunnen agenderen. Ook krijgen zij er een podium bij door een jaarlijks debat tussen jongeren en raadsleden.

Resultaat

Gelet op het belang van de burgerinitiatieven is in het communicatieplan c.q. introductieprogramma vastgelegd dat binnen één jaar een bezoek aan alle 16 kernen van Horst aan de Maas wordt gebracht, waarbij de raadsleden kennis nemen van de lopende burgerinitiatieven in deze kernen. In 2018 is al kennis gemaakt met de initiatieven van de kernen Broekhuizen, Broekhuizenvorst, Griendtsveen, Grubbenvorst, Meerlo, Melderslo, Meterik, Sevenum en Swolgen.

Het winnende project van Zinnige Zaken in 2018, "Betaalbare huisvesting voor jongeren", zal onderdeel van bespreking bij het Masterplan Wonen zijn, dat in 2019 wordt vastgesteld. In het voorjaar van 2018 heeft het eerste debat tussen de debatclub van het Dendroncollege en de raadsleden plaatsgevonden.

Regionale samenwerking

De raden nemen hierin gezamenlijk hun verantwoordelijkheid. In 2018 komt er een integrale aansturing van alle verbonden partijen. Door een (gelijk)tijdige, juiste en volledige (actieve) informatieverstrekking wordt het mogelijk gemaakt dat er aan de raden verantwoording wordt afgelegd en de raden in positie worden gebracht om de nieuwe kaders te stellen.

Resultaat

De integrale aansturing is in 2018 nog niet bereikt. In het voorjaar is in de raden de stand van zaken hierover besproken en vlak voor het zomerreces zijn de raden hierover bij elkaar gekomen. Om te komen tot een (gelijk)tijdige, juiste en volledige (actieve) informatieverstrekking is opdracht gegeven voor de ontwikkeling van het instrument "de Samenwerkingswijzer".

Aanbeveling nieuwe burgemeester van Horst aan de Maas

Bij de opstelling van de Programmabegroting 2018 in de zomer van 2017 was men nog onkundig van het vertrek van de heer K. van Rooij als burgemeester van Horst aan de Maas en de op grond daarvan te nemen maatregelen in het jaar 2018. Immers, de raad dient een profielschets voor de nieuwe burgemeester vast te stellen en uit zijn midden een vertrouwenscommissie te benoemen, die uiteindelijk de raad een voordracht voor de aanbeveling te doen.

Voordat de profielschets in september werd vastgesteld is hiervoor een digitale raadpleging onder de inwoners gehouden door het instrument Mijnburgemeester in te zetten. Ook door dit besluit is de post communicatie overschreden en zijn alle overige activiteiten van de vertrouwenscommissie hierin onder gebracht. Uiteindelijk heeft de raad op voorstel van deze commissie in december in een besloten vergadering de heer R. Palmes voorgedragen als de nieuwe burgemeester van Horst aan de Maas.

bedragen x € 1.000	Primaire	Begroting	Realisatie
	Begroting	na	
	2018	wijziging	2018
		2018	
Raad	-497	-497	-497
Presentiegeld niet-raadsleden	-10	-10	-13
Fractievergoeding	-3	-3	-3
Griffie	-216	-216	-216
Verslaglegging raadsvergaderingen	-25	-25	-28
Facilitering raadsvergaderingen	-3	-3	-3
Jongerengemeenteraad	-5	-5	-8
Rekenkamercommissie	-30	-38	-40
Communicatie raad en rekenkamer	-30	-30	-47
Accountantskosten griffie	-40	-40	-42
Totaal lasten	-859	-867	-896
Totaal baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	-859	-867	-896

